This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

r Bremer.
10.93.

·FROM·THE·LIBRARY·OF·
·OTTO·BREMER·

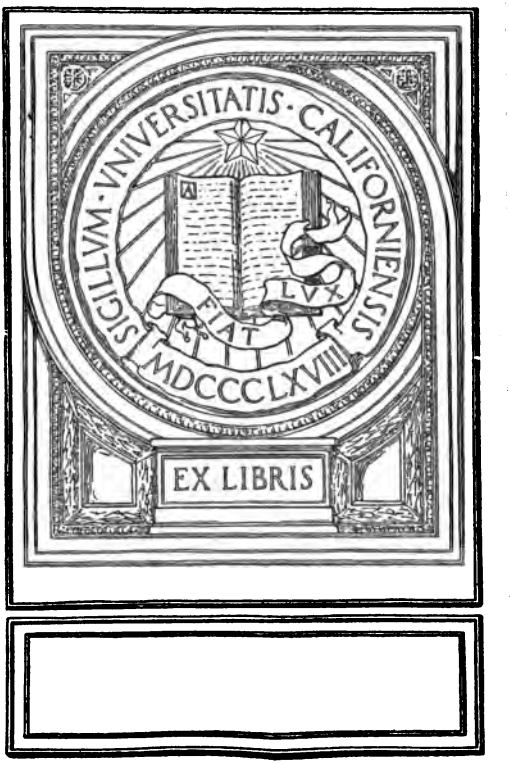

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Ditmarscher Gedichte.

Erster Band.

Digitized by Google

Digitized by Google

Ditmarſcher Gedichte.

Erſter Band.

Digitized by Google

Bei Hoffmann und Campe in Hamburg sind erschienen:

	Thlr.	Sgr.
Bärmann, Dr. G. N., dat grootе Höög- un Häwelbook	1	15
Piening, Dr. Th., Snack un Snurren ut de Spinnstuv. Plattdeutsche Dorfgeschichten in ditmarscher Mundart	1	—
De Swienegel als Wettrenner	—	5
Wiggers, Dr. J., Grammatik der plattdeutschen Sprache	—	15

Berlin bei Tag. Ein Epos in Knüttelversen	—	12
Constant, W., Gemmen. Erzählende Dichtungen. Min. Ausg. geh.	1	3
— Von einer verschollenen Königsstadt. Zweite Aufl. Min. Ausg. geh.	2	—
Daumer, G. F., Mahomed und sein Werk	1	15
— Hafis. Zweite Auflage. Geheftet	1	15
Elegant gebunden mit Goldschnitt	2	—
Gottschall, R., Gedichte	1	15
— Die Göttin. Ein Hohelied vom Weibe. Min. Ausg. geh.	2	—
Hebbel, Fr., Gedichte	1	—
Heine, H., Gedichte. Erster Band. Buch der Lieder. Min. Ausg.	2	—
Oct. Ausg.	1	15
— Zweiter Band. Neue Gedichte. Min. Ausg.	2	—
Oct. Ausg.	1	15
— Dritter Band. Romanzero. Min. Ausg.	2	15
Oct. Ausg.	2	—
— Vierter Band. Deutschland. Atta Troll. Min. Ausg.	2	—
Oct. Ausg.	1	15
— Die Harzreise. Min. Ausg. geh.	1	3
Oelbermann, Hugo, Gedichte. Min. Ausg. geh.	2	—
Sallet, Fr. v., Gedichte. Dritte Auflage	1	20
Schefer, Leopold, Hafis in Hellas. Min. Ausg. geh.	2	—
— Koran der Liebe, nebst kleiner Sunna. Min. Ausg. geh.	2	—
Sigismund, B., Lieder eines fahrenden Schülers. Min. Ausg. geh.	1	3
Dänische Volkslieder der Vorzeit. Uebersetzt von Rosa Warrens	1	15
Waldau, Max, Blätter im Winde	1	—
— Canzonen. Min. Ausg. geh.	—	20
— Cordula. Graubündner Sage. Frühlingslied. Zweite Aufl. mit Stahlstich. geh.	2	—
— O diese Zeit! Canzone	—	15
— Rahab. Ein Frauenbild aus der Bibel. Min. Ausg. geh.	1	—

Digitized by Google

Ditmarscher

Gedichte.

Plattdeutsche Poesien

in ditmarscher Mundart

von

Johann Meyer.

Erster Band.

Hamburg.

Hoffmann und Campe.

1858.

Digitized by Google

PT4848
M49A17
1858

BREMER

Das Recht zu einer Gesammtübersetzung in's Hochdeutsche wird vorbehalten.

Digitized by Google

Inhalt.

	Seite
Vaderhus un Moderſprak	1
Wihnachabnd	2
Wwer'n Karkhoff ſeeg ick geern	6
Uenner de Koh	8
In Ehren	10
Du lüttje Diern ſo lilgenwitt	12
Achter'n Tappenſtrich	13
Muſchekatt	18
Hans-Narr	20
De Swölken	23
Dat Gewitter	27
Abends	44
Min Pip	46
Inne Wiſch	50
Harſtliden	53
Antwoort	54
Oppen Höhnerhoff	57
Adjüs!	60
Hadbar	63
En Lüttjen un'n Glas Beer	67
Sünd, achter de Blompütt	70
En Hochtid bi de Burn	71
Min Buerdiern	82
Ut oln Tiden.	
I. De Borg	84
II. De Slach bi Bornhöved	89
III. Graf Alf un Köni Waldemar	93
IV. Graf Geert in Oldenwörden	97

M110010

Digitized by Google

	Seite
V. Inne Hamm	101
VI. Fru Pogwiſch	104
VII. Dat Begräbniß	108
VIII. De Slach bi Hemmingſtedt	110
IX. Heinrich vun Zütphen	120
X. De letzte Fehde	125
XI. De Lehnseed	134
Fragen un Antwoort	136
De Flaſskoppel	139
Weegenleed	141
De Mehlbüdel	143
Værjahr	153
Din ſteernhell blauen Ogen	154
De Wetfru	155
Min Dörp	157
+ Grotvader	161
Hartleyſte min, ſo ſtill un ſchön	163
De Schyper oppe Heiloh	165
Dat Bettelkind	169
Gänd!	172
Buten	173
Da Summer ſchient in all ſin Prach	177
Oppe Hochtid	178
+ Hinnerk-Ohm to Kieler Umſlag	180
Værjahrsmorrn	189
Pingſten inne Probſti	191
Se ſän, du weerſt ſo ſchön un gut	195
He	198
Wes man ni truri	197
Modergraff	199
Harſtgedanken	201
Wörterverzeichnis	203

Digitized by Google

Ditmarſcher Gedichte.

Digitized by Google

Digitized by Google

UNIV OF CALIFORNIA

Vaderhus un Moderſprak.

Vaderhus un Moderſprak!
Lat mi't nömn un lat mi't ropen;
Vaderhus, du helli Stęd,
Moderſprak, du frame Ręd,
Schönres klingt der Nix tohopen.

Vaderhus un Moderſprak!
Beſte twe vun alle Gaben;
Wüſs der Nix ſo ſchön, ſo ſchön!
Mehr as Gold un Edelſteen
Liggt in düſſe Wör vergraben.

Vaderhus un Moderſprak!
Kinnerglück un Öllernfreuden;
Och, wer köff ſe wull fær Geld?
Weer't ock fær de ganze Welt,
Leet ick ni de lewen beiden.

Vaderhus un Moderſprak!
Lat mi't nömn un lat mi't ropen;
Ward mi doch dat Hart ſo ſlan,
Ward mi gar de hellen Thran
Liſen ut de Ogen lopen!

Digitized by Google

UNIV. OF CALIFORNIA

Wihnachabnd.

So still un sach, so still un sach,
As wenn dar buten Predig weer;
De Schummerntid verdrängt den Dag,
Un düster ward de Eer;

Un baben schient vun'n Himmelssaal
Vęl dusend Lichter æwer't Feld,
Un Engeln swęvt der op un dal
Mit Gaben dær de Welt;

Un weest du ni wat dat bedüd,
Wenn so en Engel kummt und geit?
Dat is de Tid, dat is de Tid
Vull luter Sęlikeit!

Digitized by Google

Denn wo he keem un wo he wer,
Dar steit de Dannbom hell un grön,
Dar is keen Leid, keen Kummer mehr,
Un nix as Lust to sehn.

Nu's Zid! — süh dar, — nu komt se an! —
O, töv un freu di'n Ogenblick!
Se bed, se fohlt de lütten Hann
Un lacht vær luter Glück;

Un denn en Larm, un denn en Lust
Wo Vader oder Moder steit; —
Vel dusend Dank! un Kuß um Kuß,
Dat't sülm de Engeln freut. —

Un sühst du wull de Öllern stahn
So still und sachen? — süh, se meent,
De Lichter makt de Ogen thran'n,
Un mark ni, dat se weent.

Denn ward so grot dat lütte Hart,
Un hin is all uns Gram un Leid;
Denn föhlt wi, dat wi Kinner ward
Un uns as Kinner freut. —

Digitized by Google

Bei Hoffmann und Campe in Hamburg sind erschienen:

	Thlr.	Sgr.
Bärmann, *Dr.* G. N., dat groote Höög- un Häwelbook	1	15
Piening, *Dr.* Th., Snack un Snurren ut de Spinnstuv. Plattdeutsche Dorfgeschichten in ditmarscher Mundart	1	—
De Swienegel als Wettrenner	—	5
Wiggers, *Dr.* J., Grammatik der plattdeutschen Sprache	—	15
Berlin bei Tag. Ein Epos in Knüttelversen	—	12
Constant, W., Gemmen. Erzählende Dichtungen. Min. Ausg. geb.	1	3
— Von einer verschollenen Königsstadt. Zweite Aufl. Min. Ausg. geb.	2	—
Daumer, G. F., Mahomed und sein Werk	1	15
— Hafis. Zweite Auflage. Geheftet	1	15
Elegant gebunden mit Goldschnitt	2	—
Gottschall, R., Gedichte	1	15
— Die Göttin. Ein Hohelied vom Weibe. Min. Ausg. geb.	2	—
Hebbel, Fr., Gedichte	1	—
Heine, H., Gedichte. Erster Band. Buch der Lieder. Min. Ausg.	2	—
Oct. Ausg.	1	15
— Zweiter Band. Neue Gedichte. Min. Ausg.	2	—
Oct. Ausg.	1	15
— Dritter Band. Romanzero. Min. Ausg.	2	15
Oct. Ausg.	2	—
— Vierter Band. Deutschland. Atta Troll. Min. Ausg.	2	—
Oct. Ausg.	1	15
— Die Harzreise. Min. Ausg. geb.	1	3
Oelbermann, Hugo, Gedichte. Min. Ausg. geb.	2	—
Sallet, Fr. v., Gedichte. Dritte Auflage	1	20
Schefer, Leopold, Hafis in Hellas. Min. Ausg. geb.	2	—
— Koran der Liebe, nebst kleiner Sunna. Min. Ausg. geb.	2	—
Sigismund, B., Lieder eines fahrenden Schülers. Min. Ausg. geb.	1	3
Dänische Volkslieder der Vorzeit. Uebersetzt von Rosa Warrens	1	15
Waldau, Max, Blätter im Winde	1	—
— Canzonen. Min. Ausg. geb.	—	20
— Cordula. Graubündner Sage. Frühlingslied. Zweite Aufl. mit Stahlstich. geb.	2	—
— O diese Zeit! Canzone	—	15
— Rahab. Ein Frauenbild aus der Bibel. Min. Ausg. geb.	1	—

Digitized by Google

Ditmarscher

Gedichte.

Plattdeutsche Poesien

in ditmarscher Mundart

von

Johann Meyer.

Erster Band.

Hamburg.

Hoffmann und Campe.

1858.

Digitized by Google

PT4848
M49A17
1858

BREMER

Das Recht zu einer Gesammtübersetzung in's Hochdeutsche wird vorbehalten.

Digitized by Google

Inhalt.

	Seite
Vaderhus un Moderſprak	1
Wihnachabnd	2
Wwer'n Karkhoff ſeeg ick geern	6
Uenner de Koh	8
In Ehren	10
Du lüttje Diern ſo lilgenwitt	12
Achter'n Tappenſtrich	13
Muſchekatt	18
Hans-Narr	20
De Swölken	23
Dat Gewitter	27
Abends	44
Min Pip	46
Inne Wiſch	50
Harſtliden	53
Antwoort	54
Oppen Höhnerhoff	57
Adjüs!	60
Hadbar	63
En Lüttjen un'n Glas Beer	67
Sünd, achter de Blompütt	70
En Hochtid bi de Burn	71
Min Buerdiern	82
Ut oln Tiden.	
I. De Borg	84
II. De Slach bi Bornhöved	89
III. Graf Alf un Köni Waldemar	93
IV. Graf Geert in Oldenwörden	97

M110010

Digitized by Google

	Seite
V. Inne Hamm	101
VI. Fru Pogwiſch	104
VII. Dat Begräbniß	108
VIII. De Slach bi Hemmingſtęd	110
IX. Heinrich vun Zütphen	120
X. De letzte Fehde	125
XI. De Lehnseed	134
Fragen un Antwoort	136
De Flaſskoppel	139
Weegenleed	141
De Mehlbüdel	143
Værjahr	153
Din ſteernhell blauen Ogen	154
De Wętfru	155
Min Dörp	157
+ Grotvader	161
Hartleyſte min, ſo ſtill un ſchön	163
De Schęper oppe Helloh	165
Dat Bettelkind	169
Gänd!	172
Buten	173
De Summer ſchient in all ſin Prach	177
Oppe Hochtid	178
+ Hinnerk-Ohm to Kieler Umſlag	180
Værjahrsmorrn	189
Pingſten inne Probſti	191
Se ſän, du weerſt ſo ſchön un gut	196
He	198
Węs man ni truri	197
Modergraff	199
Harſtgedanken	201
Wörterverzeichnis	203

Digitized by Google

Ditmarſcher Gedichte.

Digitized by Google

Digitized by Google

Vaderhus un Moderſprak.

Vaderhus un Moderſprak!
Lat mi't nömn un lat mi't ropen;
Vaderhus, du helli Stęd,
Moderſprak, du frame Ręd,
Schönres klingt der Nix tohopen.

Vaderhus un Moderſprak!
Beſte twe vun alle Gaben;
Wüſs der Nix ſo ſchön, ſo ſchön!
Mehr as Gold un Edelſteen
Liggt in düſſe Wör vergraben.

Vaderhus un Moderſprak!
Kinnerglück un Öllernfreuden;
Och, wer köff ſe wull fær Geld?
Weer't ock fær de ganze Welt,
Leet ick ni de lewen beiden.

Vaderhus un Moderſprak!
Lat mi't nömn un lat mi't ropen;
Ward mi doch dat Hart ſo ſlan,
Ward mi gar de hellen Thran
Liſen ut de Ogen lopen!

Digitized by Google

UNIV OF CALIFORNIA

Wihnachabnd.

So ſtill un ſach, ſo ſtill un ſach,
As wenn dar buten Predig weer;
De Schummerntid verdrängt den Dag,
Un düſter ward de Eer;

Un haben ſchient vun'n Himmelsſaal
Vęl duſend Lichter æwer't Feld,
Un Engeln ſwęvt der op un dal
Mit Gaben dær de Welt;

Un weeſt du ni wat dat bedüd,
Wenn ſo en Engel kummt und geit?
Dat is de Tid, dat is de Tid
Vull luter Sęlikeit!

Digitized by Google

Denn wo he keem un wo he weer,
Dar steit de Dannbom hell un grön,
Dar is keen Leid, keen Kummer mehr,
Un nix as Luſt to ſehn.

Nu's Tid! — ſüh dar, — nu komt ſe an! —
O, töv un freu di'n Ogenblick!
Se bed, ſe fohlt de lütten Hann
Un lacht vor luter Glück;

Un denn en Larm, un denn en Luſt
Wo Vader oder Moder ſteit; —
Vel duſend Dank! un Kuß um Kuß,
Dat't ſülm de Engeln freut. —

Un ſühſt du wull de Öllern ſtahn
So ſtill und ſachen? — ſüh, ſe meent,
De Lichter makt de Ogen thran'n,
Un mark ni, dat ſe weent.

Denn ward ſo grot dat lütte Hart,
Un hin is all uns Gram un Leid;
Denn föhlt wi, dat wi Kinner ward
Un uns as Kinner freut. —

Digitized by Google

Wat schient so hell? — de witte Snee,
Dat blanke Is vull Winterblom;
O, denk daran! — de Noth deit weh;
Du kreegst ja doch din Bom.

O, denk daran! — wa menni Een
Geit hungri betteln oppe Strat
Un kann de hellen Lichter sehn
Un alle Pracht un Staat.

Wa menni Een weent in sin Noth,
Wenn Annere lacht in Hüll un Füll;
He kreeg keen Bom, he hett keen Brod
Un bewert lud vær Küll;

Kunn em denn gar keen Engel sinn?
O ja! — Dar hett wull ock een stahn;
Di bröch he man de Freuden rin,
Den Annern bröch he Thran! —

O, denk daran! un do din Best;
Du kreegst so rikli; — stah em bi!
Bring't sülm herœwer: „Fröhli Fest!
„Dat schickt uns Herrgott di!"

Digitized by Google

Un wenn he denn so sęli lach,
As wüfs vun gar keen Leid sin Hart,
Un denn de Hann di drückt, — — gęv Ach,
Wa wunnerbar di ward!

Dat löppt di dær de Bofs so warm,
Möchst ween'n un lachen, —- — seggst keen Wort, —
Du möchst em holn in beide Arm
Un flükst di lisen fort. —

Un weest du ni wat dat bedüd?
Dat is de Freud an't gude Wark!
Un morgen, wenn de Klocken lüd,
Dann gah man still to Kark.

Digitized by Google

Ewer'n Karkhoff seeg ick geern.

Ewer'n Karkhoff seeg ick geern,
Is so still, so lisen;
Rükt so söt de Blom vun Feern,
Schient de Krüz vuh Isen.

Sachen sleit de Klock den Tack
Baben inne Wulken,
Un op't rode Karkendack
Singnt de Spreen un Swulken.

Un dat Gras dat grönt so frisch
Mank de Kränz un Bänner;
Un de vullen Rosenbüsch
Lehnt sick an't Gelänner.

Digitized by Google

Ewer'n Karlhoff seeg ick geern;
Is so still, so sachen!
O, so neeg! — un doch so seern,
Eh' wi't ahnt un dachen!

Süh, wat noch so gut, so söt,
Mæt wi doch verlaten;
Un de Rosen, de der blöht,
Sünd mit Thran begaten.

Ward dat Hart so wit, so wit,
Ward de Boss so open,
Och, — un wo de Annern li't,
Möch ick liggn un slapen!

Aenner de Koh.

Kumm, Olſche, kumm!
Wat kikſt ſo klok un ſtumm
Un fragſt wo is he blęben? —
He hett mit mi na Melken gahn,
He hett mi nix as Lewes dahn,
As Lewes dahn,
Weer all min Glück, min Lęben.

Stah, Olſche, ſtah!
De böſe Krig weer da,
Dar muſs dat Lewſte wannern; —
Dar hett he mi ſo hartli küßt,
Dar ſä he mi ſin leţ Adjüs,
Sin leţ Adjüs,
Un tog mit alle Annern.

Digitized by Google

Hopp, Olſche, hopp!
Na't Norden gung dat rop,
Och, wit herop na't Norden!
In Friederic wull achter'n Wall,
Dar ſammeln ſick de Dänen all,
De Dänen all
Un wulln de Dütſchen morden.

Sach, Olſche, ſach!
Nös keem de düſtre Nach,
Wo all dat Blot vergaten.
Dar weer des Morrns dat Gräs ſo roth,
Un lanks de Koppeln ſleep de Dod,
Ja, ſleep de Dod,
Dar funn em ſin Kamraden.

Still, Olſche, ſtill!
Ick weet ni wat ick will
Vær luter Leid un Jammer!
Un wenn ick ſitt un melk de Köh,
Denn deit mi och, dat Hart ſo weh!
Dat Hart ſo weh!
Denn fallt de Thran in'n Ammer!

Digitized by Google

In Ehren.

(Frei nach Hebel.)

En Leed in Ehren,
Wakeen will't wehren?
Singnt ni de Vagels lud bi Dag?
De Engeln liſen dær de Nach?
Man jümmers Luſt un Moth,
De Backen friſch un roth,
Denn hett't in alle Deeln keen Noth.

En Drunk in Ehren,
Wakeen will't wehren?
Drinkt ni den Dau de Blom op't Feld?
De Landvagt ock ſin Glas fær't Geld?
Wer bi de Arbeit ſteit
Dag ut, Dag in, — den deit
Des Abnds en Drunk gewiß keen Leid.

Digitized by Google

En Kuß in Ehren,
Wakeen will't wehren?
Küßt dē de Engeln ni in'n Drom?
Un küßt ſick ni de Blæd un Blom?
In Ehren! — heſſ ick ſegg,
Un Unſchuld! — mark dī't recht!
Denn malt dev ock en Kuß ni ſlecht!

En Danz in Ehren,
Wakeen will't wehren?
Un ſünd wi mal vergnögt tohop,
Man to, man to! — de Stunn de lop;
Datt Alles en lotte Tid! —
Na'n Kaffhoff is ni wit; —
Wer weet, waneer wi buten li't!

Alles wat in Ehren,
Wakeen will't wehren?
Un heſt du Alles in Ehren dahn,
Denn kannſt du ruhi ſlapen gahn. —
Wer wull ſick grämm un ween'n?!
Is't Vaderland ni ſchön?! —
Dar ſchüllt wi All uns weller ſehn!

Du lüttje Diern ſo lilgenwitt.

Du lüttje Diern ſo lilgenwitt,
Och, wenn ick ſo mal bi di ſitt,
Wa ward dat Hart mi kaken!
Du lövſt dat ni, — un doch is't wiß,
Noch riker as en König is
Kannſt du alleen mi maken.

Du ſwęvſt ja rein, as weerſt en Wulk;
Du blöhſt ja as de ſmuckſte Tulk,
Mit Roſen oppe Backen;
Du ſchienſt ja as en Blom in'n Dau,
Mit Ogn vun't klarſte Himmelblau,
Un'n Luckenkranz um'n Nacken.

So'n ſötes Engelsangeſich
Malt fülm de beſte Maler nich,
De allerbeſte Maler.
Wa hol ick doch ſo vęl vün di!
So vęl, ſo vęl! — un leet di ni
Fær hunnert duſend Daler!

Digitized by Google

Achter'n Tappenſtrich.

Bumm, bumm! — hör dar! — un noch mal bumm!
Dat weer de grote Trummel;
Wullt mit? — hak in! — füh ſo, — nu kumm!
Wi kennt ja all den Rummel.
Herrje! de ganze Strat is vull;
Gott Lof, dat wi uns dropen!
Nu hol di man, gung't noch ſo dull,
Wi beidn bliv doch tohopen.

Wa geit dat nett! — dat is en Freud
In'n Tack ſo to maſcheeren;
Wa blaſt ſe di Klanett und Fleut
Un künnt de Fingers röhren;
Un denn de ſmucke Hoornmuſik
Ut all de miſchen Tuten! —
Der Deuſcher hal! ick much wull glik
Hier danzen mit di buten.

Digitized by Google

Nu, nu! wat ſpringſt du op un dal?!
Ick bę di, lat dat Hüppen;
De Strat is doch keen Danzlocal,
Kunnſt ut de Tüffeln glippen.
Dar kreeg't en Gnupps! — færwahr, de gung
Bun babn bit anne Hacken!
Ei, du verdammte Schipperjung!
Töv, wullt du di mal packen!

Nę, wat'n Minſchen, Larm un Schelln!
Un jümmers mehr, je wider;
Ol' Wimer, Kælschen, Putzmammſelln,
Studenten, Murlüd, Snider,
Jungs mit en Bræſel inne Haun,
Un Buttjes mit en Fixen,
Un denn en ganze Raſſelbaun
Bun luter blaue Büxen! —

Wat ſeggſt darto? — dat weer en Stück,
Dat hüppt Een dær de Glider!
Nu pußt ſe eerſt en Ogenblick,
Nös ſpęlt ſe weller wider;
Ei kik den Krœt! wa blaſt he nu,
As weern wi all Rekruten;
Du Lüttje, mit din Blashoorn, du,
Ick bę di, lat din Tuten!

Digitized by Google

Hallo! Dar achter sett dat Larm;
Süh, wat en Minschenklumpen!
Un denn en ganzen Schosterswarm, —
Keen Schoster lett sick lumpen;
De Murlüd inne witte Büx
Wurrn grov un jümmers grœwer, —
O weh! de Schosters kreegn de Wix;
Un darmit is't vœrœwer.

Süh so, dat Spęln fangt weller an;
Nu holt se op to lopen;
Hier wahnt gewiß en groten Mann, —
Still staht se alltohopen;
Herrje, wa sünd de Finstern hell!
Rop kitt de ganze Hupen;
Süh dar! — Madamm un ock Mammsell,
De lat sick mal beglupen.

Dar kitt se dal de lüttje Popp,
Op all, de ęr to Föten;
Ja, harr't se nerrn, denn sä ick: stopp!
Nu gęv mi eerst en Söten.
Un wull se ni, ick heel se warm,
Noch warmer as min Greten —
Un slog ęr umme Nack min Arm
Un geev ęr forts den tweten.

Digitized by Google

Se weet wull ock wat Levde is,
Dat kann Een rein mal buren,
Un mutt dar in ęr Bur gewiß
Verſchimmeln un verfuren.
Nę, tein mal lewer fri un frank,
Min Diern in'n Arm hier buten,
As kridewitt vær Levde krank
Dar haben anne Ruten!

Si, Gretjen, kik! — bi'n Lüchterpahl
Gaht twe tohop ſpatzeeren;
Nu ſtaht ſe ſtill un küßt ſick mal; —
De ſchulln ſick doch ſchaneeren!
Se ſpęlt wull noch dat drütte Stück,
Wat ſtaht wi hier to freeren,
Mi dünkt, wi kunn en Ogenblick
Wull ock de Föt mal röhren.

Nę, nix to dohn! — wat ſchull ick dar
Mit di alleen in'n Düſtern?
Is hęter hier, — un keen Gefahr
Bun wegen dat Verbiſtern.
Un de dar günnert lurt herum
Dat ſünd mi ſchöne Planten;
Dat Stück is ut, — ſe gaht, — nu kumm!
Stuv achter de Muskanten.

Digitized by Google

Juchhopſaſa! wa ſpęlt ſe ſchön
De krumme Strat herünner;
Wa ſmit wi All in'n Tack de Been
Un freut uns as de Kinner;
Juchhei! wa luſti un wa dull;
Lik ut un umme Ecken;
Un Dærn un Finſtern ſtaht der vull
Un ſeht verbi uns trecken.

O weh! dar ſünd wi bi de Wach,
Un ut is Spęln un Tuten;
Du, — Fridagabend, Klock um ach
Denn ſtah ick weller buten; — — —
Bumm, bumm! — — dat lett ja as en Schuß!
Dat weer de grote Trummel;
Nu's ut! — lat los! — nę, töv! — en Kuß! — —
Gun Nach, gun Nach, min Pummel!

Digitized by Google

Muſchekatt.

Muſchekatt grau,
Miau! miau!
Wa ſe all weller ſnurrt,
Wa ſe all weller gnurrt,
Muſche, lütt' Muſchekatt,
Richtig, as ſpunn en Rad.

Muſchekatt grau,
Miau! miau!
Wa ſe ſick ſticken deit,
Wa ſe to putzen ſteit,
Muſche, lütt' Muſchekatt,
Nç doch, wa blank un glatt!

Muſchekatt grau,
Miau! miau!
Schullſt du ſo'n Ahnung hemm?
Putzen bedüd ja Fremm! —
Muſche, lütt' Muſchekatt,
Segg mi mal, ſwant di wat?

Digitized by Google

Muſchekatt grau,
Miau! miau!
Keem he, — ick bün alleen, —
Ei doch, dat weer ja ſchön!
Muſche, lütt' Muſchekatt,
Richti! dar hör ick wat!

Muſchekatt grau,
Miau! miau!
Süh mal, wul buten geit!?
Och, wa dat Hart mi ſleit!
Muſchekatt, Muſchekatt,
Ja, — min Johann is dat!

Digitized by Google

Hans-Narr.

Dar geit he hin, — de Strat hendal;
Ick kenn em noch as Jung,
Wo mank de Flicken menni Mal
Dat Hemd herut em hung.
Wa hett de Bengel sick in Wix
Bundag all weller smęten!
Un „Lębensart! Hemd ut de Bük!"
Dat hett he lang vergęten.

Smęerlellern Stęweln! — ei, bewahr!
De kennt he gar ni mehr;
Wixlellern bünd sogar to swar,
Lackeerte mæt der her;
Un smit se Fohln, — der Deuscher hal!
He kann de Schosters rüffeln!
Un slarr doch fröher menni Mal
Barfot in hölten Tüffeln.

Digitized by Google

Wa katerbunt, wa sünnschienhell
De Büx! — wa stramm un schön!
Dat lett ja as en Slangenfell,
Um Swęwelstickenbeen;
Un denn de Strippen nerrn an'n Rand!
Ja, wenn die Strippen restęn,
Denn gung de Büx bit't Strümpenband
Un würr en „Kneebüx" heten.

De Steertrock redi himmelblau,
Un Knöp vun't gollen Slag;
Un denn Manschetten anne Mau
En halwen Fot sær'n Dag;
Un achter ut den Steert herut
Wull æwer'n Ęhl de Slippen
Bun't Taschendok, — he kunn se gut
In't Rünnsteenwater stippen.

Sin lange Snurrbart gnęterswatt
Un ganz in'n Slängel dreiht;
Sin Haar vun Öli blank un glatt,
Dat krüdri rüken deit;
Bull bunte Blom de siden West,
Un Bademörderspitzen
Noch scharper as en Slachtermess
Se kunn de Näs em ritzen!

Digitized by Google

Un denn de Hannſchen — hunnblomgęl;
Un denn de Quaſt an'n Stock;
Un denn de Kęd, — dar feilt ni vęl
So wiſt he ock de Klock!
Un denn dat Glas an'n ſiden Band,
Dat he di brukt to liken;
De Kerl hört in'n Adelsſtand
Un ſöcht noch dar ſin's Liken.

Nu ſüh, nu ſüh, wa he ſick dreiht
Un wackelt mit'n Steert!
Un dochen, as he geit und ſteit
Fær mi — keen Süſſelnk werth!
Nę, wat en Papagoi, Herrje!
Bun Koppen bit to Föten;
Dar bögt he in de Linnallee,
Nu mæt wi uns bemöten.

Wat de wull is? — dat wüſs ick geern;
Man ſach! — hier achter'n Bom
Verſtęk ick mi un will't probeern
Un frag em dær de Blom.
Meck, meck! — — meck, meck! — — he kikt ſick um;
Meck, meck! — — nu hüppt he wider; —
Wat gelt de Wett?! — — tein Daler! — kumm!
De Bengel is — — — en Snider.

Digitized by Google

De Swölken.

Wat wullt du mit de Hoppenſtang?
Töv, leiſt mi mal de Neſter hangn!
Se ſitt dar babn ja Nüms in'n Weg,
Un weeſt du ni? — Perſepter ſegg:
Die Schwalbe bringt den Lenz zurück,
Und wo ſie baut, da wohnt das Glück. —

Ja, ja! Perſepter hett wull Rech;
Mi gung't ja ock noch nümmer ſlech;
Heff Gottes Sęgn an Koorn un Brot,
Heff Fru un Kinner friſch un roth
Un heff ſogar in alle Jahrn
Keen Pęrd noch un keen Koh verlurn.

De ol Tobias wuſs dat wull,
He harr umſunſt ſin Dack ni vull;
Und treeg he, as ſe bu'n un flogn,
Daręwer ock ſin blinnen Ogn,
So leet he doch de Neſter da,
Un ſüh, dat Glück keem achterna. —

Digitized by Google

Mi dünk ock doch dat weer en Schann,
Wenn sick en Minsch vergreep daran;
Betrach man mal so'n Nest genau,
Keen Murmann mürt der wull so slau;
Ick wüss ock narms en Timmermann,
De so en Kunststück maken kann.

Dat hangt ja richtig anne Mur,
As weer't dar wussen vun Natur;
De Swölken kunn fœrwahr mit Ehren
En Discher linn un klistern lehrn.
Man meent, dat kunn sick sülm ni holn
Un driggt de Jungn mitsamms de Oln.

Un sünd de eersten Swölken da,
Röppt ni dat ganze Dörp Hurrah?!
Hurrah! nu is de Summer kamn,
Nu hett de Winter Affscheed nahmn!
Paß blots mal op! — un is he weg,
Kummt't richtig, as Persepter segg.

De Summer kummt un bringt de Blöm;
De eersten sünd de Kassbeinböm,
As behrn se noch den Winter na
Un hungn vull Snee, — so staht se da.
Tonößen awers — ei, süh dar!
Is buten Alles klapp un klar.

Digitized by Google

Denn ward de Stickbeinbüſcher grön,
Denn ward de lüttjen Oſchen blöhn,
Un blomig ward de ganze Grund,
Un Tulken kamnt der roth un bunt,
De Hadbar kummt, — un inne Feern
Lat fröhli ſick de Lurken hörn.

Un jümmers warmer ſchient de Sünn;
Un denn — en Ogenblick wider hin, —
So ſitt wi, wo de Linnbom hangt,
In'n Schatten buten oppe Bank
Un freut uns wa de Swölken pipt
Un ſingnt un ſick in't Flegen gript.

Un flogn ſe denn ſo luſti ni
Huſch, huſch! — vœrœwer un verbi,
So weer dar buten ni to durn
Vær Fleegn un annre Kreaturn;
Man hett ja ſo ſin Noth, — de Aes,
De ſpelt Een likers oppe Næs!

Jck ſeeg de Swölken jümmers geern
Un heel ſe alltid hoch in Ehrn;
Se ſünd ja ock op Reiſen wen
Un hebbt de fremmen Länner ſehn!
Sogar wenn't regen ward, ſe weet
Dat op en Haar un ſät Beſcheed.

Digitized by Google

Un du wullſt mit de Hoppenſtang
Mi ęben na de Neſter langn?!
Fui, ſcham di wat! — ick wull di't ra'n! —
Wat hebbt de lüttjen Thiern di dahn?!
So fröhlich All, ſo fram und drok,
So flidig un ſo flink un klok.

Säh, vun de Swölken kannſt du't lehrn
Din Hus to bun, din Hus to nähen!
Węs flidi, lat den Kopp ni hangn,
Węs friſch un fröhli, — nümmer bang, —
Do Nüms en Leid — un lęv in Frędn,
So büſt vun alle Minſchen lędn.

Digitized by Google

Dat Gewitter.

Dat bollert, hör! — un swatt un düster tüggt
Bun't Westen en Gewitter inne Höch.
Dar geit keen Minsch wunabnd in't Dörp to Bett;
De Kinner slapt, — mi dünk, wi lat se slapen,
Wi hebbt ja na de Daern un Finstern sehn,
Is Alles gehöri to, — — nu puß de Lüch
Man ut un kumm un sett di anne Lamp.

Ick weet ni, wenn bi Nachen Sowat kummt,
Denn's alle Mal doch jümmers gruliher;
Ick bün min Dag ni bang wen in'n Gewitter,
Un dochen, wenn de Bliß so witt un gel
De swatten Wulken klövt, as weer't en Fürwerk,
Dat man de Blader tellin kunn anne Böm,
Un denn mit eenmal Alles so pickendüster, —
Wat eben so bleekli schien, — dar buten ward,
Un dot un still, — un wenn tonös de Dunner

Digitized by Google

As knall der en Kanon, den ganzen Heben
Heræwerfuſt, dat alle Ruten dræhnt, —
Denn ward Een doch ſo wunnerli to Moth,
As wenn in'n Thoorn dar babn de Fürklock gung.

Dat is ock anners buten oppen Lann
As inne Stadt, — dar wahnt ſe oppen Klumpen,
Un alle Neslank kikt der'n Nawer rut
Un röppt: gun Abend, Nachbar! — fründli ræwer;
Un bi de Sprütten ſtaht de Sprüttenlüd,
Un Wachen lopt de Straten op un dal,
As wenn dat lichterloh all ſtunn in'n Brand. —
Hier awers ſünd wi Sowat ni gewohnt;
Dat Dörp is ſtill, as leegn ſe All to ſlapen,
Man blots de Lichter ſchient de Ruten dær;
Un wenn en Unglück wirkli mal paſſeer,
Ick löv wi kreegn de Föſſdi knapp to Been
Mit Old un Junk, — un ehr ſe mit de Ammers
Vull Water keemn — un vunne Karkenmür
Den Nothhak un de Lellern kreegn hendal
Slogn ſekr all de Luchen æwer't Dack.

De lewe Gott mag uns davær bewahren!
Ick heff man een Mal noch, ſo old ick bün,
En Fürwark mitbelevt, — un dat weer greſk!
Ick weer wull datomal en Jahrer füfftein
Un merrn dermank. —

Digitized by Google

Nu kik mal, inne Feern
An'n Kimming rum, wa't ſwatt un düſter ward
Un opbegęhrt!

Wat wull ick man noch ſeggn? —
Da's rech, ick weer ſowat en Jahrer ſüſtein
Un merrn dermank vun Anfang bit to Enn.

In Norderhaſtęd gung dat luſti her;
De gröttſte Bur ſin eenzi Sæn geev Hochtid,
De Kaſpelvagt ſin Dochder weer de Brut.

Ick heff ęr kennt, as weert min egen Süſter;
Wa menni Mal hebbt wi tohopen ſpęlt,
Tohopen Bickbein plückt un Oſchen ſöcht
Un Værjahrsdag in't Holt na Möſchen lopen.
Un as ſe nößen hin na'n Preſter gung,
Wa weer't en Diern! — ick kann ſe ni beſchriben;
Mit Ogen — as de düſtersblaue Hęben
Un ębn ſo hell un ębn ſo deep un klar!
Un umme Nack dat hungn de brunen Lucken;
Un fröhli wog de Boſſen op un dal;
Se kenn keen Leid; ſe freu ſick as in'n Hoff
En vulle Roſenknupp um't Morgenroth,
Bit hemli-ſach un ſchüchtern-ſtill de Blom
Sick apen deh fær't junge, friſche Lębn. —

Digitized by Google

Mi dünkt, dat is all tęmli neeger kämm
Un höger ſtęgn, — dat geit ja banni gau.
Jck wull man, dat't mal rech to'n Utbruch keem,
Dat weer gewiß en Sęgen fær de Landſchap!

Se wuſs mi nößen weller ut de Künn;
Jck weer ja ock man lütte Lüd ęr Kind,
Un ſe — den dicken Kaſpelvagt ſin Dochder.
Ock ſän de Lüd, he heel ęr gar to ſtramm,
Se ſlog un bęwer, ſä he man en Woort,
Un harr ęr Moder lęvt, weer't bęter węn.
Se keem ni mehr mit uns Slag Lüd tohopen,
Obſchons doch ſülm man ut'n Buernſtand;
Keen Minſch begreep wat he mit ęr in'n Sinn,
Dat lee he ni; — wa geern harr ſe't wull dahn!
Des Sünndags, wenn wi ſpęln dehn oppen Krull,
Stunn ſe in'n Hoff un læhn ſick op't Gelänner,
As wull ſe ſeggn: och, döſs ick man mal ræwer.
Un geev't en Rinkri'n oder gar en Köſt,
De Vagt weer jümmers dar un treeg ſin Deel
Un eet un drunk, — ſin Hanne awers ſell
Un ſeet to Hus un hör de Annern danzen
Un fröhli węn; — wa kunn he't eenmal dohn!?
Se weer doch blots en fröhli Kinnerhart,
Un denn ſo ſtramm! — he weer en ſlechen Babee,
Da's wahr! — as Scholkind harr ſe't bęter hatt.

Digitized by Google

Wa't bollern deit! — nu hör man mal, vun Foorn;
In eener Tour! — dat ward en ſtark Gewitter.
Dar mutt't ja leihn un blitzen Slag fær Slag;
Uns Herrgott mag, wo't ſteit, dat Unglück möten.

De Regen deit uns Noth as't lewe Brot.
Dat Gras is weg, un lerri ſünd de Gröben,
Un drög de Köh, — de Weten kummt ni wider,
Un witt un bleekli hangnt de Blom in'n Hoff.
Dat weer ock Schad um'n ſmucken Summer wen;
Is jüſt de beſte Tid, un Alles in Blöth;
Wenn't blots keen Hagel gifft un ni ſo dull
Un ſlimm ward as vergangen Jahr in'n Juli
Um diſſe Tid; — wa weer dat ock en Jammer!
In Schaapſtęd brenn Hans Kühl ſin ſmucke Hof
Bit oppen Grund hendal, un buten't Dörp,
Dar ſlog de Blitz twe Kinner ünner'n Bom;
Wa flogn de Schüns, wa ſtov dat Dack herum!
Den Möller gungn de Roden æwer Stür;
Un all dat lewe Koorn den annern Dag!
Un denn in'n Hoff, — de Stig vull Appeltelgns,
De Arſen rut, — un alle Roſen braken.

Un dochen weer't tonös man halv ſo ſlimm
As't wirkli leet; — wa kreegn wi noch en Summer!
Dat Koorn kunn knapp de vullen Büppen drægn.
Un Gras in Hüll und Füll un Gottes Sægn;
Un friſche Blom noch ſmucker as de eerſten.

Digitized by Google

Uns Preſter ſä des Sünndags inne Kark:
So keem dat Schickſal twiſchen Freud un Glück
Un ſtürm der wull biſchuerns æwer't Leben,
As buten æwer'n Summer dat Gewitter.
Denn gung wull menni Freud un Hæpen ünner;
De Sturm de reet ja Hüs un Böm hendal,
So knick he ock wull mal en junge Blom,
Dat weer nich anners; — nößen würr't doch beter
Un tein mal mehr an Segen as an Leid! — —
He harr wull Recht! —

Dar fallt mi't weller in!
Uns Vagt ſin Hanne weer ſe nich en Ros?
Dat Schickſal keem, — dat Weller hett ſe braken,
Un dochen is't wull ſo am beſten wen.

Hör, wa dat dunnert! ſeker hebbt ſe't all
In Öſterrad un wider rum na't Oſten,
Dat ward ni lang mehr wahrn, ſo hebbt wi't hier.

Bi ol Thies Timm alleen mal oppen Abend
Seet achter'n Diſch de dicke Kaſſelvagt;
He weer heræwer op Beſtellung kamn
Un wuſs Beſcheed un deh dat mehr as geern.
De Ol de harr ſick nog tohopen ſchrap,
Em hiem de Boſs vun all de ſware Arbeit;
He weer ſo mager as de Anner dick

Digitized by Google

Un ęhn ſo leeg un liker ſwatt vun Seel.
Wat harr he vun ſin ſure Lęben hatt?
Keen Freud un Glück an Fru un Kind, keen Sęgen
As blots dat Geld; em harr de Giz vertęhrt.
Nu harr he nog; un weer dat Letzte dahn,
So wull he raun, — ſin Dalers weern em æwer.

Dat Letzte awers weer en ſlimme Arbeit;
Dat heel wull hart; he harr all menni Mal
Den Anfang mak, — doch nümmer wull't em lücken.

Sin Jörn, — un harr he noch ſo blanke Speetſchen,
De Dierns de lepen likers vær em weg.
He weer de Ol ock richtig op un dal!
Jüſt ęhn ſo krumm un knæckern vunne Arbeit
Un füerroth, — ſe nömn em All „de Voſs.“ —
Sunſt kunn he knapp vun een bit hunnert telln,
Un ſchribn un lęſen weer em all ſin Dag
Towellern węn; un weer he bi de Annern,
Weer't ſęker nog Jörn Timm de weer de Narr.
He mark dat bald un gung ſin egen Weg,
Em weern ock likers Jott un Danz en Grul;
Un ſchull he frien, — dar is keen Putt ſo ſcheef,
Dat ni toletz en Deckel ræwer paß; —
Wat he ni kunn, dat muſs fær em ſin Vader.

Den annern Dag harr Jörn de ſmuckſte Brut
In't ganze Dörp, — den Kaſpelvagt ſin Dochder.

Digitized by Google

Nu kik mal, wa dat jümmers swatter ward;
Js nix to sehn, as wenn dat just mal leiht;
Dar fahr ock all en Windstot dær de Büscher, —
Nu's weller still, — dar röhrt keen Blatt an'n Bom;
Un gruli pickendüster liggt de Hoff.

Ęr Vader harr der ębn so'n Gaarn as wi,
Vull smucke Blom un Büsch, — un bi de Strat,
Nerrn an't Stakett, likæwer dær de Schol,
Dar weer en Luv vun Söthlom un Liguster.
Jck weet ni, op't de ol Persepter wuss, —
Sin Heinri, wenn he mal to Hus vun Tunnern
Op Feri'n weer, harr alle Mal sin Stuv
Un Bett alleen: — — un lisen gung der licht
Des Nachs, wenn Allens sleep, en Finster apen.

Fær Hanne stunn dat Höchste oppe Waag;
Un harr de Vagt dat wuss, he harr se slan
He harr se bunn, bit Heinri weller weg węn.
He wuss dat wull, sin Hanne seeg em geern; —
He weer em sünsch bit inne deepste Seel;
Dat weer em lang ni nog, so'n armen Stackel, —
He wull en groten Burn to'n Swigersæn.
Wasück? — ganz eenerlei! — weer he man rik,
Un Hab un Gut un Geld gung æwer Alles.

Un dochen keemn de Beidn der still tohopen.
Wat is der fær de Levde ock to swar!?

Digitized by Google

Un geit se höger as de gollen Sünn
Un wider as de grote, wide Welt,
Na'n Himmel sülm, un in de blaue Heimath,
Wovun se keem, — wer wull se denn wull möten?!

Wa't blitzen deit! un wa de Ruten drœhnt,
Kumm, Moder, lat dat Knütten lewer na,
Du schüttst ja dochen jedes Mal in'n Dutten
Un lettst de Maschen vunne Knüttwirn falln.

De arme Diern! wa wurr se leeg un witt!
Wa gung se rum un ween un grām sick af!
Dat holp ęr nix; — de Vagt weer vęl to isern
Un harter noch un köler as dat Geld;
Un wat he eenmal wull, dat sett he dœr.

Se kreeg de Handtru, — un muss Handtru gębn;
Deh se't ock nich, — ęr Vader deh't fœr ęr;
Hals œwer Kopp, — dat weer wull sach dat Beste;
Un Jörn sin Ol dränq ębn so dull as Jörn;
Wa freun se beid sick op de smucke Brut!
Un denn de Vagt! — — sin Dochder kreeg den Rikſten!

Du lewe Gott, wa hell un blau un roth!
Wo de hendal gung, geev't gewiß en Lock;
Verschreck di man ni, wenn de Dunner kummt.

Digitized by Google

In'n Ogenblick weer redig Alles un klar;
De Tügen będ, — de Königsbreef in't Hus.
Dar ſchick ſe noch ęrn Heinri inne Feern
Den letzten Breef: ſe würr't nich æwerlęben;
He ſeeg ęr wull lebenni ni mehr weller;
Doch weer ſe ſin — un bleev't bit inne Eer.

Na, — dach ick't ni, dat du tohopen ſchotſt!!
Herr Gottes, wat'n Knall! dat weer ja richti,
As brenn der babn en Sæbndipünner los!
Wer kunn ſick ock dær ſo wat ni verfeern.

In Norderhaſtęd gung dat luſti her;
De gröttſte Bur ſin eenzi Sæn geev Hochtid,
De Kaſpelvagt ſin Doch der weer de Brut.

Ick weer der ock, — dat Junkvolk weer der all;
Thies Timm ſin Jörn,

Herrje! all weller Een,
Un ębn ſo dull; — dar's knapp mal Tid to ſnacken;
Un forts de Dunner! — na, ſo hebbt wi't all
Lik æwer uns, — un neeger kann't ni kamn.

Thies Timm ſin Jörn de geev en grote Köſt.
Sin arme Brut! — dat ſnee Een as en Meſſer
Dær Hart un Seel; wat harrn de Dierns to mummeln!

Digitized by Google

Un all um't Lütt, wo twe tohopen ſtunn,
Wurr ſachen ſnack; — — de rode Ros weer witt,
Sneewitt; ęr weer de ſmucke Kron to ſwar,
Se ſack un brok darünner meiſt tohopen
Un harr ęr Mögd ſick oppe Been to holn.

Herr Jeſus! — wa dat dær de Pappeln ſuſt
Un opbegęhrt! un Slag um Slag dartwiſchen!
Un lichenhell un gruli düſter weller
Dat ganze Dörp! — de Ręgen ſleit de Ruten!
Hölp Gott! — Een kann ja grun un gręſen warrn.

Dat weer en ſchöne Nach de Köſtnach günd.
Acht Spęllüd weern vun Heid herœwer halt;
Wa hung der ock vull Kränz un Blom de Dęl!
Lik ünner'n Bæn en grote Lüchterkron
Mit twinti Lichter mank de bunten Eier;
Un rund herum vull gröne Büſch de Wann
Un Lichter ſtęken, de der luſti brenn.
Wa wurr der ſpęlt un danzt! un jümmers luder;
De ol Thies Timm un ock de dicke Vagt
Allœwerall dermank, dat All wat afkreegn.
Un Kœm un Beer in Hüll un Füll to drinken.

Mag Gott uns wahrn! — Dat gütt ja as
mit Ammern;

Un Hagel fallt un jagt der twiſchen dær;
Un wat en Sturm! — as weer't en Buddelſteert.
Dat lewe Koorn! — nu kik mal rut na'n Hoff, —
As ſtunn der alle Böm in lichen Für!
Dat dræhn ja as en Schuß! — wa knall de Dunner!
Nu's æwer! — — liſen klætert noch de Klink.

Un dær de ſchöne Nach wit inne Feern
Weer't hell to hörn, wa günd in't Hochtidshus
De Stückſchen klungn, wenn all Muskanten ſpęln
Un blaſen dehn, un hier un dar tohopen
Dat Junkvolk ſeet un drunk un Leeder ſung.
Dar weer wull Keen mehr, de an Hanne dach:
Se harrn de arme Diern wull ganz vergęten;
Se weern ja All ſo luſti un ſo fröhli
Un ſungn un ſprungn; — un Hanne ſeet alleen
Mit't braken Hart un dodsbedröv un ween
Dar achter in en eenſam düſtre Kamer.
Wo weer he denn? — un kunn he ęr verlaten
In all ęr Noth? un harr ſe doch ſo lev!

Min Moder, dreih di lewers anners um;
Da's gar ni gut in'n Blitz herin to kiken;
Dat blennt de Ogn un kunn di Schaden dohn.
De Lütt in't Bett is richti waken wurrn!
Mi dünk, dat gifft ſick all; ſo dull as eerſt
Is't doch ni mehr; — min ſmucke Koppel Bockweet!

Digitized by Google

Wiß weer he kamn! — as he den Breef man krẹgen,
Harr't keen Menut in Tunnern mehr em holn;
He muſs un muſs! — dar leeten ſe em lopen
Un ol Perſepter meen, ſin Sæn weer krank;
He ſeet to Hus un ſeeg der ſtill herœwer,
Wo Hochtid weer un alle Finſtern hell, —
So bleekli as en Lik in't Dodenhemd;
Keen Woort op all den Oln ſin Fragn keem rut;
He ſtütt den Kopp un hör den Larm vun Feern
Un keek mit natte Ogen inne Nach; —
Sin Glück weer ut, — em weer de Dod dat Levſte.

Um't Himmels Willn! Herr Gottes, wat en Slag!
Dar ſchot ick richti ſülm in'n Dutt tohopen;
Dat krell ja as en glöni-rode Slang
De Luft hendœr; — nu's weller pickendüſter.

Wat Heinri dach, un wat dœr't Hart em gung,
Wakeen kann't ſeggn, de ſo wat ni belẹvt;
De Klock weer een, — Perſepter weer to Bett gahn, —
He ſeet der ſtill noch op de ſülwe Stẹd
Alleen in Düſtern inne Dönſch to weenn.

De Dunner kummt! — Herr Chriſtus, rein as baſs
De Himmel twei! — as ſchull de Welt vergahn!
Dat klirrt un klœtert dat Een gruli ward!
De Müern drœhnt! — de faſte Fotborrn bẹwert!

Digitized by Google

In't Hochtidshus gung't dull un luſti her;
De hellen Finſtern lüchen dær de Nach,
Un jümmers duller wurr der danzt un drunken,
Un jümmers willer wurr de wille Larm.

Wat's dat?! — Herr Gott! — op eenmal — —
Füer! — Für!! —
De Wächter reept! — —

Och, ne! min Moder, ne!
Wat flüggſt wun'n Stohl un warrſt mi as de Wand?!
Un ſteiſt to bewern?! — — hör doch, wat ick meen!
Kumm, ſett di dal! — — hett gar nix to bedüden!
Ick bün ja man vun fröher bi't Vertelln!
De Wächter reept! — — un Heinri ſchot tohop
Un flog to Höch; — Herr Jeſus! wat en Anblick! —
Dat Hochtidshus ſtunn lichterloh in Flamm.

All weller'n Slag! — da's doch ni mehr ſo ſimm;
De Wind is Süden gahn, un rum na't Weſten
Klart't liſen op! — wi hebbt das Slimmſte hatt.

Waſück dat kamn weer, wuſs keen Minſch to ſeggn;
An'n Barn weer't anfungn, — achter bi de Bos.
De Wächter ſä, dar weer de Flamm heruthamn;
Dar weer wull ſach een vunne Lichter dalbrennt
Un liſen harr't ſick nößen wider ſmælt.

Digitized by Google

Wa weer't en Lębn! wa kreeg de Köſt en Gnn!
De Eene full, de Anner ſtörrt daræwer,
Un Alles wimmel maul enanner dær;
Ut Dærn un Finſtern ſtürm dat ſwart herut
Bun Minſchen, de dar ſchrign un jammern dehn
Un æwer'n anner as de Mireems kropen.
Dat weer ock Tid! — de allerhöchſte Tid! —
Se keemn der glücklich alltohop herut;
Dat ganze Dörp weer vull vun Rook un Qualm;
De Luchen praſſeln glönig æwer't Dack,
In'n Ogenblick ſtunn't ganze Hus in'n Brand,
Un Wat to retten, weer ni an to denken.

Ick weet ni mehr, wo ick't na buten keem;
Se harrn ſick All verlarn; ick funn tonößen
Min Moder, de in'n Hoff in Ohnmach leeg.
Un hier un dar beſwög Een oppe Strat.
De Kinner ſchreegn, de Frunslüd gungn to jammern,
De Mannslüd dehn, wat jichens mögli weer.
Nös ſtunn ſe ſtill, dar leet ſik nix mehr maken,
Un ſeegn in't Für, dat hoch na baben praſſel.
Thies Timm de leep um't Hus herum un ſchreeg,
Un Jörn de ween, — he harr de Wach bi't Geld;
Dat weer dat Enzi, wat der borgen weer,
De groten Büdels leegn der een bi'n annern.

Op eenmal reep der'n Stimm, — dat weer de Vagt: —
Min Hanne! — Hanne! — ſchreeg he merrn in't Für,

Digitized by Google

Min Hanne! — rett min Kind! — wo is se blęhn; —
Un darmit störrt he sitwarts ut de Dær
Un sack tohopen buten oppe Strat.

Herrgott in'n Himmel, ja! de Brut! — de Brut! —
Se harrn se all bi't Danzen ni mehr sehn;
Wo is de Brut!? — Herrgott! wo is de Brut!? —
Un Grun un Gręsen schot dær alle Glider.
Un jümmers duller sluſch de Flamm to Höch
Un knack un praſſel mank de drögen Latten.
Wo is de Brut?! — Herrgott, wo is de Brut!? —

Dar flog der Een de hoge Plank herœwer
Vun Gündsit ut'n Scholhoff oppe Strat, —
Hemdsmaun un likenblaß as weer't en Geist.
Un achterna dar leep un schreeg Perſepter, —
He heel em ni; — — em weer de Plank to hoch! —
De Auner störrt sick mank de Minschen dær
In't vulle Für, — — se wurr'n em knapp mal künni,
Un Heinri! flog en Lud vun Mund to Mund.

Hör, wa de Dunner œwer'n Hęben rollt!
All halw to Höch hett sick de Kimming opklart
Gott Lof un Dank! wi sünd der ünner dær.

Wo bleev he af? — wa stunn se All in Angst!
Un lurn — un lurn! — un kummt he nu ni forts,
So is't to lat!! — —

Digitized by Google

Herrgott! de Balken knacken,
De Gębel brok, — dat geev en dumpen Knall,
De Luchen flogn, — un Rook un Qualm dertwiſchen; —
Dar ſchreegn ſe All — mit Für un Aſch begaten!
Un — — wær ſe — leeg dat Hus tohopen ſack!!

Den annern Morrn weer't mank de kalen Mürn
Bun Minſchen vull bi't Oprümn un bi't Schüffeln;
Un wo de Kamer węn, ębn buten wær,
In'n ſmallen Gang, de ræwer gung na'n Peſel,
Dar leegn twe Minſchen anne Wand tohopen —
Un ſwatt verbrennt, — mit Schutt un Aſch bedeckt.

Jck ſeeg ſe liggn, — ſe heeln ſick faſt umfaten, —
Un an ſin Boſſen leeg ſe mit't Geſich,
Em inne beiden Arms; — — ęr ſeet ſogar
De halvverbrennte Kron noch oppen Kopp. —
Wa gruli weer't! — un doch, wa inni lev
Bit ærwern Dod! — un rin na't annre Lębn!
Se harrn ſick kręgn! — — uns Herrgott harr ſe trut.

Wa ſtill dat is! — un utgahn ſünd de Lichter;
Dar ſchient de lüttjen Steerns all dær de Wulken;
Un liſen drüppt de Regen vunne Büſch; —
Keen Lud to hörn, as inne Feern de Dunner.
Da's ærwergahn; — nu puß de Lamp man ut;
Mi dünkt, wi gat to Bett un lęt uns ſlapen.

Digitized by Google

Abends.

De Maand ſchient dær de Ruten,
Un ſlapri leggt ſich buten
De möde Welt allem to Rau.
Vull Nebel hangnt de Wiſchen,
De Bek ſlöppt mank de Rüſchen,
Un vunne Blæder drüppt de Dau.

Un ſachen een bi'n annern
Sühſt du ſe baben wannern
De gollen Steern ſo hell un ſchön;
As kunnſt du hier, verlaten,
Bi Nach op fromme Straten,
De Lichter vunne Heimath ſehn.

Ja, ja! un wo vull Kummer
En Og ſick ſehnt na Slummer,
Kummt ſtill heran de ſöte Drom;
Dar ward dat Weenn to Lachen,
Dar ſweyt de Engeln ſachen
Un deckt den Kranken to mit Blom.

Digitized by Google

Denn ſwiggt wull wat uns drapen,
Uns Wünſchen un uns Hapen,
Un wat uns drückt, wi föhlt dat ni!
Sünd't Sorgen wen, ſünd't Leiden,
De Drom de mak't to Freuden
Un makt uns glückli, ſtill und fri.

O Minſch, nu lat dat Sorgen
Un quäl di nich um morgen;
Is nümmer lang to't Abendroth.
Un kannſt du ruhi bedn, —
So gev di man tofreden,
So hett't wull ock mit di keen Noth!

Digitized by Google

Abends.

De Maand ſchient dær de Ruten,
Un ſlapri leggt ſick buten
De möde Welt allem to Rau.
Vull Nebel hangnt de Wiſchen,
De Bek ſlöppt mank de Rüſchen,
Un vunne Blæder drüppt de Dau.

Un ſachen een bi'n annern
Sühſt du ſe baben wannern
De gollen Steern ſo hell un ſchön;
As kunnſt du hier, verlaten,
Bi Nach op fremme Straten,
De Lichter vunne Heimath ſehn.

Ja, ja! un wo vull Kummer
En Og ſick ſehnt na Slummer,
Kummt ſtill heran de ſöte Drom;
Dar ward dat Weenn to Lachen,
Dar ſweyt de Engeln ſachen
Un deckt den Kranken to mit Blom.

Digitized by Google

Denn ſwiggt wull wat uns drapen,
Uns Wünſchen un uns Hapen,
Un wat uns drückt, wi föhlt dat ni!
Sünd't Sorgen wen, ſünd't Leiden,
De Drom de mak't to Freuden
Un makt uns glückli, ſtill und fri.

O Minſch, nu lat dat Sorgen
Un quäl di nich um morgen;
Is nümmer lang to't Abendroth.
Un kannſt du ruhi hedn, —
So gev di man tofreden,
So hett't wull ock mit di keen Noth!

Digitized by Google

Min Pip.

Och, Junge, wenn min Bræſel brennt,
As brenn de Stratenlampen,
Denn bün ick op min Juſtement
Un lat den Schoſſſteen dampen;
Un wenn he damp, — dat ſmeck ſo ſöt!
Du lövſt ni, wa't den Boſſen ſmöt!
As weern de blauen Ringeln
Di nix as Suckerkringeln.

Ick weer man noch en lüttjes Gær,
Dar muſs id't all verſöken,
Denn ſeet ick Abends vær de Dær
To paſſen un to ſmöken;
Min Pipen ſnee ick achter'n Stall
Dar leet uns Herrgott oppen Wall
Se anne Nætbüſch waſſen
Mit Swammdos un mit Quaſſen.

Digitized by Google

Tonößen wurr ick awers klok
Un lehr dat Dings begripen;
Dat geev ja all min Dag keen Rook,
Wat holp mi ſo'n Slag Pipen?
Uns Nawer harr en Kohharrjung,
Mit den ick geern mal leep un ſprung;
De Jung verſtunn ſin Saken,
De kunn ock Pipen maken.

En Ellhoornkopp, — un nerrn en Propp, —
En Dackſtæl — oder'n Feller, —
Klar weer de Kees! un Kaff un Dopp
Dat hal he ſick vun'n Möller;
Vun Obbe ſtohl ick Swamm bideſs,
Un Für ſlan kunn dat Taſchenmeſs,
So ſmök ick all as Snæſel
Mi fix un krall min Bræſel.

Wa menni Pund is nu verpufft,
Verſtaben un verſlagen;
Wa menni Daler inne Luft
Op blaue Wulken tagen;
Ick kunn wull ſparn, — dat kunn ick ſach;
Doch rode G is ni min Slag,
Un vun den ſwatten Kruſen, —
Den kann ick ni verknuſen.

Digitized by Google

Min Beſt is Peter Obbe Mumm
Sub Soli jümmers weſen;
Dat ſteit di oppe Tut herum
Latinſch ſogar to leſen.
Biſchuerns ock mal blaue Mann;
Wat't ſunſt noch gifft, geit mi nix an,
Un Twintiſchillingsknaſter,
De ſmökt man blots uns Paſter.

Ok Jeder hett ſin egen Mæg,
Wul hör ni to de Krüſchen!
De Een de hett an'n Schrot ſin Hæg,
De Anner hett't an'n Prüſchen;
In't Holſten is ſogar de Mod,
Dat ock de Frunslüd ſmöken doht
Un kall mit Pipen ſitten
Bi't Stoppen un bi't Knütten.

Warum ock nich? — en Pip Taback —
Wat kann't wull Schönres geben!
Dat is en Würz to'n Mundvull Snack;
Dat quickt Een Seel un Leben.
Brenn du di man din Stummel an!
Ick doh dat ock, — un heff ick man
Min Pip un Tabacksbüdel,
Denn bün ick ock candidel.

Digitized by Google

Allns wat ick doh, Allns wat ick driv,
Min Pip mutt't mit verrichen;
Un wenn ick ſitt un Leeder ſchriv,
Min Pip de hölpt mi dichen;
Un ſmeckt mi eerſt min Pip ni mehr,
Denn grav mi man en Lock-inn' Eer,
Denn's ut in'n Dom; — da's ſeker,
Trotz Docter un Aptheker.

Digitized by Google

Inne Wisch.

Inne Wisch
Mank de Büsch,
Mank de Hümpels vun Hau,
O, wa schön!
O, wa grön!
Un de Hęden wa blau!
Wo du geist,
Wo du steist,
Wa dat lęvt, wa dat lach!
O, wa bunt
Oppen Grund!
Un en Prach! un en Prach!

Dær de Wulk
Jagt de Swulk,
Un de Fritsch de röppt;
Un in'n Bęk
Palscht de Hęk,
Un dat Water dat löppt;

Digitized by Google

Un de Imm
Swarmnt herüm,
Un de Grashüpper ſpringt;
Un in Blöth
Steit dat Reth
Un de Lurken de ſingnt.

Inne Wiſch
Mank de Büſch,
Mank de Hümpels vun Hau,
O, wa ſchön!
O, wa grön!
Un wa levli de Rau!
O, wa vęl,
Roth un gęl,
Blau un witt inne Feern!
Nix as Blom;
Un in'n Bom
Lett de Kukuk ſick hörn.

Unner'n Tun
Kannſt du ruhn,
Brummt de Hummel in't Moos;
Hangnt de Næt
Vær de Föt,
Waßt de Söthlom un Ros;

Digitized by Google

Wat en Bett!
O, wa nett!
Uewer Blæder un Blöm.
Uenner'n Tun
Kannſt du ruhn,
Kannſt du dröm'n un dröm'n.

Kamnt de Grilln,
Muſs ſe ſtilln;
Kamnt de Sorgen ſo ſwart,
Gah man rut,
Deit di gut,
Smöt di Boſſen un Hart.
Inne Wiſch
Mank de Büſch,
Mank de Hümpels vun Hau,
O, wa ſchön!
O, wa grön!
Kumm man gau! kumm man gau!

Digitized by Google

Harſtiden.

Nu ſuſt de Wind, — de Wulken teht ſo ſwatt,
De Regen druſt, — keen Vagel ſingt ſin Leed;
Wo ſünd ſe blebn, de lüttjen Blom ſo ſät?
Se weern ſo ſmuck; wi harrn ſe geern noch hatt.

Wa weer't en Tid, as noch de Roſen ſtunn,
Un as de Welt vull Luſt un Freuden weer!
Wo ſünd ſe blebn? — de Roſen ſünd ni mehr;
Un Luſt un Freuden gungn der ſtill to Grunn.

Un wat ſo neeg weer, is der nu ſo wit;
Un wat du lev harrſt, heſt du't denn noch All?
Beſinn di mal! — ſe weer ſo grot de Tall;
Un feilt der Welk, — — ick meet all wo ſe li't.

Dat durt ni lang, ſo dünkt di Alles en Drom,
So büſt du möd, un liſer ſleit din Hart;
Wat kamn is, — ſwinnt, un wat der ſwunn is, — ward;
Un œwer di, — — dar waßt un welkt de Blom.

Digitized by Google

Antwoort.

Du fragſt mi, wat ick grüwel?
Man weg, man weg to'n Düwel
Mit all de Rücken un de Grilln!
De Regen klatſch de Ruten,
De Sturmwind ſuſt dar buten, —
Kumm her! — wi wüllt de Glæs mal fülln.

Un nößen ſchaſt du't weten
Wat uns vunanner reten;
Wa is dat düſter, — hu! mi grut.
Ick mutt mi eerſt vermünnern;
So'n Win kann ſmö'n un linnern,
Man los! — hör to! — drink ut, drink ut!

Uns Olen de weern Nawers,
Un wahn tohopen, — awers
Se — oppen Hoff, wi — inne Kath.
Se harrn de Een man kregen, —
Wi awers, wi weern negen
Un arm, — un ſe harrn 2Ewermaat.

Digitized by Google

Wi ſeegn uns doch ni minner
Un ſpęln tohop as Kinner
In'n Hoff un an'n Kaſtanjenbom;
Wi ſtreeken dær de Koppeln,
Wi ſöchen lanks de Stoppeln
Bald Vagelneſter un bald Blom.

Un Hand in Hand tohopen
Hebbt wi dat Holt dærlopen
Na Lilgn un Oſchen hin un her,
Ick bröch ęr bunte Strüſcher,
Ick plöck ęr Bickbeinbüſcher,
Ick ſöch de Næt un geev ſe ęr.

Se flog di as de Swulken,
Se ſwęv di as de Wulken,
Ęr Ogn de weern ſo düſterbrun!
As Roſen weern de Backen,
So witt as Snee de Nacken,
Un de ęr ſeeg — de kunn ni ruhn.

So wurrn wi grot, wi beiden,
In ęr leegn all min Freuden;
Waſück dat keem, — ick weet't ni mehr.
Se harr fær mi ęr Lęben,
Un ick min Seel hingęben,
Un weer't an'n Düwel węn, fær ęr.

Digitized by Google

Dar wurrn dat annte Lüden,
Dar keem de Krig vun'n Süden
Un reet mi mit, — ick wurr Soldat;
Wi harrn uns lang toſtuten
Un kunn uns ni verlaten
Un ſtunn un ween'n der oppe Strat.

Un nu? — wat nützen wider? —
Man ſtill! — mi bevt de Glider,
Denk ick daran; ick ſchüm in Wuth.
Se muſs en Annern nehmen;
Se ſwunn der hin in Grämen, —
Un mit er Glück weer't ewig ut.

Hörſt du dat Weller gruſen?
Hörſt du den Sturmwind ſuſen?
Dat is en Nach, de paßt darbi!
Man weg mit Grillen un Rücken!
Un reet dat Hart in Stücken.
Kumm her! ſtöt an! un drink mit mi!

So'n Win de köhlt, — man rümmer!
Op er, op er, man jümmer;
Vunabnd ſo gut, as mal vær Jahren.
Se — — — leet all lang den Annern; —
Ick — — — mutt de Welt dærwannern;
Un — buten ſlöppt, wat ick verlarn.

Digitized by Google

Eppen Hühnerhoff.

Tuk, tuke! — tuk, tuk!
Kummt se de Olsche un kluck;
Nę, wat en Luſt to ſehn!
All de lütt ſlinken Been;
Lopt ſe un ſnætert un pipt;
Tip, tipe! — tip, tip!

Kik — kikeri — ki!
Süh den Hans-Quaſt mit mal, ſüh!
Brüſt ſick un ſteit un kreiht,
Sęli vær Vaderfreud.
Lat ock en Bęten fær mi!
Kik — kikeri — ki!

Kurr — ruu! — kurr — ru!
Klapp! ſåt de Flünken, un hu!
Jagt ſe di alltomal
Baben vun't Dack herwal.
Düſſer malt Mantjes, hu! hu!
Kurr — ruu! — kurr — ru!

Digitized by Google

Wat, watte! — wat, wat!
Kamnt ock de Pritjes an't Fatt;
Gęl as en Suckerplumm;
Plumps! — inne hölten Kumm;
Pallſcht ſe — un ſnappelt ſick natt;
Wat, watte! — wat, wat!

Huſch, huſche! — huſch, huſch!
Kamnt ock de Vageln vun'n Buſch;
Spatz hüppt in'n vullen Sprung;
Spatſch un ęr groten Jung
All achteran mit Geſchri
Mi, mimi! — mi, mi!

Wipp rœwer! — wipp, wipp!
Snawel in't Water rinſtippt;
Makt ja den Hals ſo lank,
Sät wull uns Herrgott Dank.
Drinkt, — holt to Höch de lütt Nipp;
Wipp rünner! — wipp, wipp!

Du, dudu! — du Lünk!
Düffer kriggt Spatz bi de Flünk;
Spatz weer ock gar to ſlech,
Stohl em't vœr'n Snawel weg;
Rapps! — fleegt de Duy ut de Flünk;
Du, dudu! — du Lünk!

Digitized by Google

Pick, picke! — pick, pick!
Jeder am dullſten fær ſick;
Hier mal un dar mal hin,
Grüttkoorn in'n Snawel rin;
Vullproppt, — un kugelrund dick.
Pick, picke! — pick, pick!

Wau, wauwau! — wau, wau!
Hurrrr! — wat en Larm! — un wa gau!
Hier hin un dar hin flagn,
All utenanner ſtabn.
Un — oppe Steenbrück um'n Swanz
Jalp Filax un danzt.

Digitized by Google

Adjüs!

Adjüs! adjüs fær jümmers denn! —
Noch een Mal na de letzte Nach;
Din Leid is ut, din Qual to Enn;
Slap still un sach.

Hier bröchen se di lisen rut
Un len di hin — un gungn un ween't;
Du weerst so fram, du weerst so gut,
So still un schön.

So still un schön, as wenn der stunn
En Rosenblöth in all er Prach;
Un dochen all so fröh darvun? —
Wer harr dat dach!

Adjüs! — dat hett so weh mi dahn,
As se dat letzte Leed di sungn;
In't Psalmbok fulln de natten Thran,
De Klocken gungn.

Digitized by Google

Un jümmers, wenn ſe weller gaht,
Un jümmers, kummt der'n Sark vorbi,
Un wenn de Boorken open ſtaht,
Denk ick an di.

Un ſtill mi weg um ſök alleen
De Stęd, dar wo du ſlöppſt ſo ſtill,
Un möch dat Hart mi lichter woen'n,
Dat breken will.

De Vagels ſingnt, — dat Holt is grön,
Un Luft un Freud an jeden Ort;
Din Blom, de blöht ſo ſmuck un ſchön, —
Un du büſt fort?!

O, kumm noch een Mal weller dal!
Dat is ja Allens wat ick hę;
Du weerſt ja all min Luft un Qual,
Min Freud un Weh.

Umſünſt, umſünſt! — Du kummſt mi her;
Du hörſt mi ni, du fühlſt mi ni;
Ick bün ſo möd, — ick kann nich mehr;
Weer't man verbi!

Digitized by Google

Ja, ja! dat wünſch ick alle Mal;
Durt ock ni lang, ſo kummt de Tid,
Denn lęt ſe hier den Tweten dal
Dicht an din Sit.

Denn ſingt de Nachdigal in'n Bom,
Un ahne Thran geit Keen verbi;
Un æwer uns ſnackt lis de Blom
Bun di un mi. —

Denn ſlapt wi ſtill, denn ſwiggt dat Hart
Un kennt keen Leid un deit keen Slag;
Doch kummt en Dag, wo't anners ward,
En groten Dag.

Un deep hendal flammt ock ſin Schien
Un weckt uns op to Luſt un Freud;
Denn büſt du min, — denn büſt du min
In Ewigkeit.

Un wat wi hapt hebbt tru in'n Sinn,
Süh, denn ward't wahr! — un Hand in Hand,
Swęvt ſęli wi tohopen hin
In't bętre Land!

Digitized by Google

Hadbar.

Ei süh, Herr Hadbar! guden Dag!
Du keemst wull ock eerst æwer Nach?
Wa hett't denn gahn in all de Węken?
Wo büst du węn, wo hest du stęken?
Dat gung di wull nich alltogut,
Du sühst mi gar to klætrig ut.

Süh dar, — uns ol Fru Hadbarsch ock!
Un forts den Snawel vull vun Sprock;
Bi jüm Slag Lüd deit weni nödi,
Dar is de Prester æwerflödi; —
Dat geit all so; — du un din Olsch
Lęvt glückli un tofrę'n op Polsch.

Nu denn man los! — willkamn bi mi!
O weh, dar fallt mi't ęben bi —
Du steist? — dat schall nix Guds bedüden.
Nu war ick ful op lange Tiden;
Ick harr di lewer fliegen sehn,
Denn kunn ick noch op Reisen tehn.

Digitized by Google

Mi dünkt, jüm keemn wat rikki fröh,
Dat giſſt am Enn noch weller Snee; —
Denn künnt ju ſick man weller packen,
Dar ſitt noch narms en Pogg to quacken.
Och, wullt man blots eerſt Summer warrn,
Un wenn wi man eerſt Maidag harrn!

Ja, Maidag, Maidag, wat en Tid!
Denn ward Een rein de Boſs ſo wit;
Denn fangnt de Knuppens an to ſpringen,
Denn fangnt de Vageln an to ſingen,
Denn ward ſo grön de ſmucken Bäm,
Denn kummt dat Krut, denn kamnt de Blöm.

Du kikſt heudal un nickſt mi to?
Ja, ja! — du denkſt wull eben ſo;
Denn hürt di all de ſmucken Wiſchen,
Denn ſtappſt du rum in't Reth to fiſchen,
Un alle Nęslank ſegg dat: quack!
Un wupdi! — heſt du'n di de Nack.

Un wat en Lęben, wat en Larm!
De Spreen de ſlaut, — de Imm wüllt ſwarmn,
De Kukuk ſitt in'n Buſch to ropen,
Un Fleeg un Fleerlink ſpęlt tohopen,
De Lammer klarrt, — de Droſſel fleit,
Un Alles is Luſt, un Alles is Freud.

Digitized by Google

Du wahnſt doch redi wunnerſchön
Un kannſt di rech de Welt beſehn;
Keen Burſmann kann dat ſo geneten.
Dat ganze ſmucke Dörp to Föten,
Un rund herum de gröne Feern,
Un babn de Sünn un Maand un Steern.

Durt ock ni lang, kummt mit ſin Brut
Din Nawer Lünk herop un bu't
Un ſitt in't Sprock to räſonneern,
As wull he di wat Wunners lehrn;
Na, lat em ſchelln! — wat is derbi?
Du giffſt em doch de Hüſung fri.

Ei, weeſt du noch? vergangen Jahr,
Des Abnds, — denn weerſt du jümmers dar;
Wenn denn de Pögg in'n Mælndik quacken,
Denn ſungn din Jungen an to ſnacken,
Denn ſtunnſt du baben alle Mal
Op't eene Been un keekſt hendal.

Dat geev ock jümmers vel Plaſeer,
Wenn't heele Dörp verſammelt weer;
Un wenn wi ünner'n Linnbom ſeten
Un friſch den Bræſel dampen leten
Un ſpaßen dehn un Leeder ſungn,
Dat't lingelanks de Straten klung.

Digitized by Google

Ick löv, du hægſt di alle Mal;
Un Sünndags geev't eerſt rech Scandal!
Denn keemn de Dierns der ock mit twiſchen,
Wenn't ſchummri wurr, weer't gut to fiſchen; —
Denn wurr der ſpelt, denn wurr der lach
Biſchurns bit inne deepe Nach.

Och ja, dat weer en ſchöne Tid
Gott Loſ! — de Summer is ni wit.
Du keemſt man blots en beten tidi,
Weerſt wull in't Flegen gar to flidi;
Da's Beſte, wenn du weller geiſt
Un veertein Dag na't Süden reiſt.

Un kummſt du weller, ra' ick di,
Vergeet mi jo uns Paſter ni! —
Sin junge Fru möch geern mal wegen, —
Dar kunnſt wull mal in'n Schoſſſteen flegen; —
Min Olſch nehm ock wull geern noch Een; —
Adjüs! — op fröhli Wellerſehn!

Digitized by Google

En Lüttjen un'n Glas Beer.

Ja, twe un dre, — dat lat ick gahn;
Un veer kann ock wull noch beſtahn,
Doch jo ni mehr as veer!
Du lövſt dat ni, wa gau dat geit,
Dat di en fixen Wiſcher dreiht
En Lüttjen un'n Glas Beer.

Ick kenn ſo Een, den kannſt du ſehn
Bun Abnds bit Morrns in'n Krog alleen,
Dar hett he ſin Plaſeer;
Dar fullenzt he den ganzen Dag,
Un jümmers geit dat Slag fær Slag:
En Lüttjen un'n Glas Beer!

Wa is de Neſs em kopperroth!
Wa lunkig un vull Buln de Hot!
Wa wackelt he verdweer!
Sin Tügg, — de Palten hangnt daran;
Dat ſchçert em All nix, hett he man
En Lüttjen un'n Glas Beer.

Digitized by Google

Je wet al wenn eene Kö.
Sammer en roetz de Kann wellen.
Jeermaller wenn Eer.
Se kummer nee't Jaant de weite Mann.
Wer doch nuu Allens maller kann.
En Lüttjen nu'n Glas Beer.

Ja Hus dar ihrek de tufreden.
Samit Lütt un Schuttein unse Stuv
Un gen darüb n Kreu.
Wé holler en Gewitter hē:
Un dochen mutt dat Allns nuv dusē
En Lüttjen nu'n Glas Beer.

Nu: Prügeln is he nit gewehnt.
Un geit dat nit nuel ihreē un holnt:
Wöhnerns dühn Sneer,
Ein tweie Jüst, en dike Snut
De mutt en nihen weller gut
En Lüttjen nu'n Glas Beer.

Bi den is alle Mögd verlarn;
Ein Schaden un sin Fell mutt Narn
Eyst dochen em leen Lehr;
Wa dull he't mutt, wa dull he't drifft,
Ein eenzi Wahlspruch is un blifft:
En Lüttjen nu'n Glas Beer.

Digitized by Google

Dar liggt he nu un ſlöppt in'n Tun;
Wa is he weller dick un dun!
De drinkt vundag Keen mehr.
Mal ſtill! — he ſnakt; — wat ſä he dar?
Dat ole Swin! — he brumm ſærwahr:
En Lüttjen un'n Glas Beer!

Günd, achter de Blompütt.

Günd, achter de Blompütt, ſchreeg æwer de Strat,
Perſepter ſin Döchder, — dat is di en Staat!
Perſepter ſin Liſchen, ſin Witjen un Trien,
Dre Dierns, as dre Roſen, — künnt all Dre all frien.

Wa hebbt ſe ſær Haar, — rein ſo blank un ſo glatt!
Un Ogen, — de Swatte as Aalbein ſo ſwatt,
De Gęle, — ſo blau as Vergißmeinnichblom,
De Brune, — ſo brun as Kaſtanjen vun'n Bom.

Se danzt un ſe ſpringnt un ſe hüppt as en Reh,
Günd roth as en Ros un ſo witt as de Snee,
Se ſingnt as en Droſſel un lacht as en Duv
Un ſchęert ſick den Deuwel um Hochtid un Huv.

Günd, achter de Blompütt, ſchreeg æwer de Strat,
Perſepter ſin Döchder, — dat is di en Staat!
Un ſchull ick Een rutnehmn un günn he mi Een,
Ick ſä: Herr Perſepter, all Dre — oder — Keen!

Digitized by Google

En Hochtid bi de Burn.

De Dag fung eben an to graun,
Dar kunn de Olſch ni länger raun,
Se ſtött den Olen inne Sit:
He! Vader, dat is hoge Tid.

Wat jappſt du noch? — fat an den Quaſt,
Un denn to Höch un hol di faſt,
Un mit en Wupdi denn herut;
Süh ſo! dat gung ja banni gut!

Wenn twe all lang tohopen friet,
Is't Beſt, dat ſe ſick endli kri't,
Denn gar to lang is nümmer gut,
Dat art biſchurns in Undæg ut.

Gott Loſ un Dank! vundag is Köſt,
Un denn bi uns, — wa ward't en Feſt!
Uns Jörn un Clas ſin Antj — da's wahr,
De Beidn bünd ock en ſmuckes Paar.

Digitized by Google

Süh, süh! du steist all halv in'n Wix?
Op Tüffeln inne lakens Bük?
Dat geit ja banni gau mit di;
Nu ward dat ock wull Tid fær mi.

Un darmit sprung se ut de Pug,
Den Kopp vull Dün un pudelrug,
Un reep: he! Anna, spo di! gau!
Un kumm herut, de Tid is nau.

Stak Hans ut't Bett, man ahne Gnad,
Dat Per un Wagen kummt in'n Staat;
Fær em is't ock en Dag vull Ehrn,
He schall dat junge Brutpaar föhrn.

De Dische harr't man eben segg,
Dar weer ock all to Gang de Knech;
In alle Deeln doch sonst so trag,
En ganzen annern Kerl vundag.

Wa harrn se' hild mit Dit un Dat!
So hild harrn se't noch nümmer hatt,
De Eene hier, de Antier dar,
As wurr der strevt fær't ganze Jahr.

Digitized by Google

Un Anna gung de Bessenstæl,
Un Anna gung de Kaffemæl,
Dat Water sus un kak all frisch,
De Tassen klætern oppen Disch.

Muskanten weern der ock all kamn
Un harrn de Bohnsupp to sick nahmn,
Ach Köppens Jeder, — ahne dat
Noch twe fæt't Kragn, — dar weern se satt.

Nös geebn se sick en wichti Mien
Un stimm de Fleut un Vigellin;
De lütte Scheewe geev den Ton,
He kunn dat ock am besten dohn.

Denn as he streek, — so gung de Kopp,
So gung de Puckel achterop,
So gungn de Arms, so gungn de Been,
Dat weer verdeuwelt antosehn.

Klock ach un oppen Slag, putz Blix!
Dar stunn de Brüdigam in'n Wix,
Der Deuscher hal! wa slank un schier,
Vun babn bit nerrn en degen Frier.

Digitized by Google

Sin Rock un Bük ganz hagelnie,
En bunte ſiden Weſt darbi;
An'n Halsdok lange Slippen dal,
En Hot noch glatter as en Aal.

De nien Stęweln banni wix,
En ſülwern Uhrkęd ut de Bük,
De Pip de he mal kreeg vun ęr, —
Un denn en Struſch in'n Boſſen vær.

Un wupdi! neih he forts herut,
De Strat herœwer na de Brut,
Gun Morrn to ſeggn ęr un de Oln,
Dat weer de Mod, he muſs ſe holn.

Tonößen keemn de Annern an,
Un wer dar Luſt harr, alle Mann;
Dat ganze Dörp weer oppe Been
Na't Bruthus, um de Brut to ſehn.

Wa weer't en Diern ſo grot un ſlank!
Wa weer't en Diern ſo knępſch un rank!
Un denn en Roſenangeſich!
Mit Ogen as Vergißmeinnich!

Digitized by Google

Se harrn ęr putzt twe Stunden lank,
Alleen de Haar, — wa krus un blank!
Un denn, Herrje! wat ſunſt ſær Kram!
Rein opſtov as en Eddelbam.

Dar ſull de Frier noch wit bi weg,
Weer he all ſmuck, — ſe weer't eerſt rech;
Ick meen ock, Jörn de ſmunzelleer;
Wa keek he jümmers ſcheef na ęr!

Op eenmal wurr der prahlt: blaſt op!
Se ſett de Kron ęr oppen Kopp;
Un darmit keem de Kron heran,
Un all Muskanten ſetten an.

Wa wurr dat dar en Larm ſoglik!
Dat weer de Mod, — mit Hochmuſik
Kriggt alle Mal en Brut de Kron,
Dat lett ſick gar nich anners dohn.

Herrje! wa ſtunn ſe dar herum
Un keeken dar ſick dun un dumm;
De Lütt' un Groten, Jedereen,
Se kunn ſick gar ni ſatt dran ſehn.

Digitized by Google

Un as mi ſo in'n vullen Staat
De ſmucke Brut all ſtunn parat,
Dar keem ock all mit Pęr un Wagn
Hans vær de Husdær antojagn.

Wa ſæet he ſtramm, wa harr he eck
De dicken Brun ſo glatt un ſmuck!
De Mahnhaar flech, de Steerten knütt,
Un ſiden Sleufen all um't Lütt.

Nu keemn ſe mit Muſik herut,
Toerſt de Frier un ſin Brut,
Se ſetten inne Mitt ſick hin;
Nös ſteegn ęr Vaders achter in.

De twete Wagn ſtunn ock all dar,
Den kreegn de Spęllüd ganz un gar;
Mit Fleut un Trummel un Klanett,
Fagott un Waldhoorn un Trumpett.

Un Hans de baller mit de Blatſch
Un geev de Brun en ſixen Klatſch,
Dar ſlogn ſe luſtig achterop
Un ſuſen værwarts in'n Galopp.

Digitized by Google

Un all Muſkanten maken glik
De allerdullſte Hochmuſik,
Un alltohopen ſtunn ſe da
Un togn de Mütz un ſchreegn Hurrah.

Un alle Ognblick gung dat: knall!
Dat weern de Brutſchüſs æwerall,
Bi jedes Hus ut Luk un Bæn
Wurr ſchaten, dat de Finſtern dræhn'n.

Doch as ſe man eerſt tęmli wit,
Dar harr de Olſch ni länger Tid,
Denn wenn der keem dat junge Paar,
Muſs ock dat Ęten gar un klar.

Ach Dierns mit witte Platen vær,
De kaken mit un holpen ęr,
Un Jedereen harr nog to röhrn;
De Olſch harr blots dat Kommandeern.

Un oppe Dęl mit Kränzophangn
Weer meiſt dat halwe Dörp to Gang,
Der Deuſcher hal! wa wurr dat ſchön,
Allns hung der mull vun Blom un Grön.

Digitized by Google

Dat dur ock man en Stunn ſowat,
Dar harrn ſe all den Krempel hatt, —
Dar keemn ſe ock all weller an,
Tohopen ſmęert as Fru un Mann.

Nu gung dat oppe Dęl to Diſch,
Nu drogn de Schaffers jümmers friſch;
Wat harr de Olſch to kaken hatt!
So'n hunnert Mann, — de leeten wat.

Wit rœwer ganz an'n Bœwerenn,
Dar ſett dat junge Paar ſick hen,
Lik ünner'n Spegel, bi ſe her
De Fründſchap all vun em un ęr.

Nös keem de bunte Reeg daran,
Un Mann un Fru, un Fru un Mann;
De Frunslüd puſſen ut de Kapp
Un jümmers gung dat: papplapapp!

Muſik darbi un Kœm un Beer,
Bi't proppenvull en Jeder weer,
Un menni Een de kneep ſick Een,
Dat em de Diſchen wackeln dehn. —

Digitized by Google

Un as nu endlich Alle ſatt,
Dar keemn ſe mit't Muskantenfatt,
De Mann en Schüllnk, — biſchurns ock mehr,
All, as bi Lun en Jeder weer.

Un denn ton tweten Mal en Fatt
Fær Kaekſch un Schöttelfrun un wat
Noch ſunſt an'n Fürheerd weer to ſinn,
Un Jeder ſmeet ſin Schüllnk darin.

Nös keem der noch tom drütten Mal
En Fatt mit Lachen un Scandal,
De junge Mann wurr ſnackſch to Moth,
De junge Fru wurr puterroth. —

Dat Fatt dat weer dat Hebammfatt,
De ſammel áll in Værut wat;
Dat weer ſo rech de Fruns er Slag,
Ick meen, de Brut de kreeg en Drach!

Tonößen wurr der ſmökt un ſnackt,
Un Diſch un Bänk tohopenpackt;
Un as der Nix in'n Weg mehr leeg,
Dar keem de Köſtgav anne Reeg.

Digitized by Google

Un een bi een leep Jeder dar
Mit Hochmuſik na't junge Paar
Un ſmeet in't Fatt ſin Speetſchen blank
Un kreeg en Snapps — un gung ſin Gang.

Un as ſe All den Büdel tagn,
Dar wurr de Lohdęl lerri dragn,
Un Stück fær Stück tohopenrakt
Un frie Platz fær't Danzen makt.

Hoch babn op den Muskantenthron,
Dar muſſen't nu de Spęllüd dohn
Mit Striken un mit Blaſen, Jung,
Ick ſegg di! na, dat gung un klung!

Dat junge Paar muſs eerſt heran
Un trę den eerſten Walzer an;
De Beiden danzen ganz alleen,
De Annern ſtunn herum to ſehn.

As de Muſik nu weller ſweeg,
Dar keemn de Neegſten anne Reeg,
De ole Vader mit ſin Olſch,
De Beiden danzen nix as Polſch.

Digitized by Google

Nös keem der'n Stillſtand mit en Kæm,
Un Jeder muſs en Lüttjen nehmn,
Un darbi wurr der ſpęlt un ſungn
En Stück, dat ganz verdeuwelt gung;

Dat weer vun „Bruder Liederlich,
Schelm, beſſre dich!" — mehr weet ick nich;
Dat Ganze mak ſick wunnerſchön,
So'n Stillſtand is en Luſt to ſehn.

Naher kunn danzen, wer dar wull,
Nu gung dat eerſt fær Rech un dull;
De ganze Nach bit hell-lich Dag,
Un bit de Sünn an'n Hęben lach.

Toletz keemn noch de olen Frun
Un juchen rein, as weern ſe dun,
Un kreegen ahn Erbarm un Gnad
De arme junge Fru tofat.

Dat geev en Lachen un Scandal!
Rutſch! weer de Kron vun'n Kopp hendal!
Un wupdi! — ſeet de Huv darop;
Un — fleuten weer de Junfernſchop!

Digitized by Google

Min Buerdiern.

Heff ick min Buerdiern,
Hört mi de Welt;
Günn ick de Annern geern
Rikdom un Geld.

Weeft du, waſück ſe is?
Will di't bedü'n,
Wenn du keen Eſel büſt,
Magſt du ſe li'n.

Roth as en Roſenblom,
Witter as Snee,
Slank as en Quitſchenbom,
Flink as en Reh.

Singt as en Nachdigal,
Lacht as en Duv,
Haar umme Nack hendal
Krus as en Druv.

Digitized by Google

Seelengut, kinnerfram,
Ogen ſo ſwart!
Un as en Engel babn,
Himmel in't Hart.

Backen as Melk un Blot,
Sund as en Fiſch;
Jümmers vergnögten Moth,
Fröhlich un friſch.

Na? — un wat kikſt mi an?
Magſt ſe wull li'n?
Segg mal, — un deh ſe't man,
Möchſt ſe wull frien?

Junfern, de hochdütſch ſnack,
Fräuleins un Dam,
Weg mit den ganzen Pack;
Günn di den Kram.

Günn di ſe hartli geern,
Günn di dat Geld;
Heff ick min Buerdiern,
Hört mi de Welt!

Digitized by Google

Ut oln Tiden.

I.

De Borg.

(1145, März 15.)

Röhrt de Hann un ſni't de Bann! fri as unſe Bargn in'n Hęben!
Füllt de Glæs un ſtöt ſe an! — drinkt un lat de Friheit lęben!
Kęd un Bann ſünd Düwelsteken; — Friheit is en Himmelsgav;
Mit de Freſen, ſtark as Eeken: lewer dot as Knech un Slav!

Still! dat Stückſchen mæt ju hörn! Jungs, dar weern't noch annre Tiden;
Weer't man ſo en Handumkehrn, juch! denn ſt unn ſeall to ſtriden.
Un de Groten op de Borgen kreegn den Deuwel denn biſchurn,
Bęwern all in Angſt un Sorgen, ſeegn ſe blots vun feern de Burn.

Digitized by Google

Rudolf, Graf vun Bökelnborg, weer ſo rech en Blotutſuger,
Lęv in Sus un Brus ahn Sorg, jümmers buller, jümmers ruger;
Un wenn lerri weern de Keller, keem he man un hal ſick wat,
Un de Burn de muſſen weller em betaln den friſchen Schatt.

Endli wurr dat doch to dull, Unrech ward ni licht vergęten;
Un ſin Maat weer æwervull, Rudolf kreeg dat gut to męten!
Weller ſchulln ſe Schatt betalen babn herop na Sloß un Thoorn,
Awers och, wanęm man halen all de Tunnsſäck vull vun Koorn?

Süh, dar weern ſe æwer Nach ſtill tohop, ſick to beraden,
Un ehr noch de Morgen lach, ſtunn de Wagns mit Säck beladen;
Tunn an Tunn, in lange Reegen togen ſe den Barg heran.
Un de Knechs dar baben ſchreegen: kik, nu kummt dat Hunntügg an!

Digitized by Google

Eerst de Wagen viseteert! — hatr de Graf sin Lüd befalen;
Rogg un Weet is wat se föhrt, kannt uk willt den Schatt betalen;
Nu, so lat de Brügg man rünner, hett de Eerste Rogg un Weet,
Hebbt't de Annern ock ni minner; kik, wa swar de Kracken teht!

Rummel! rummel! keemn se all nu de Toggbrügg rœwer lopen,
Binn herum an'n hogen Wall heeln se na de Reeg tohopen;
He! wat snackt dat Burnpack lisen?! — slept de Säck uns rop na'n Thoorn!
Oder schüllt wi jüm dat wisen mit de Hunnpitsch umme Ohrn!?

Juch! dat keem man eben rut ut den Graf sin groten Lapsen,
Süh, dar föhln se umme Snut all de Burnfüst düchti rapsen.
Hoch de Friheit! — stark as Eeken! — sick ni wehrn, dat weer en Schann!
Hei! dar reepen se dat Teken: Röhrt de Hann un smit de Bann!

Digitized by Google

Ritsch! un ratsch! — dar weer't all gut; un de Säck fungn an to krupen,
Un ut jeden Sack herut leet de Bur sin Messer glupen;
Un mit jedes Mess en Risen störrt dar op de Knechen hin,
Hui! so blank un lank dat Isen, — ehn so deep in't Liv herin.

Un de Steenbrügg wurr so roth, keen Pardon mehr wurr der geben;
Un de Sloßplatz swümm in Blot bit de letzte Mann an Leben.
Doch de Graf, wo is he bleben? un sin Frau? — se mæt der her!
Süh, dar röppt de Heister eben: Rudolf! vær de Kellerdær.

Un dar harrn de Burn dat Nest wo de Beiden sick verkrapen,
Un se dreep dat blanke Mess, as dat all de Annern drapen;
Ob se schreegen, ob se jammern, all umsünst de blanken Thran;
All umsünst dat Kneeumklammern; — Röhrt de Hann! — dar weer dat dahn.

Digitized by Google

Röhrt de Hann! — verbi dat Stęken! — nu an
Dærn un Wall un Mür!
Röhrt de Hann! — dar gung't an't Bręken; — Röhrt
de Hann! — dar ſtunn't in Für.
Murn un Balken muſſen wiken, noch ſo dick un noch ſo
grot,
Un dat Für vertęhr de Liken, un de Luchen drunken
Blot.

Sæben hunnert Jahr is't her, ewi blift dat unvergęten!
Sünd de Olen ock ni mehr, de de Borg herünner ręten,
Kann ick doch de Stęd jüm wiſen, — oppen Karkhoff
is't geſchehn;
Oppen Karkhoff ſlapt ſe liſen, — un de Wall is noch
to ſehn.

Röhrt de Hann un ſni't de Bann! — fri as unſe
Bargn in'n Hęben!
Füllt de Glæs un ſtöt ſe an! — drinkt, un lat de
Friheit lęben!
Kęd un Bann ſünd Düwelsteken! Friheit is en
Himmelsgav;
Mit de Freſen, ſtark as Eeken: lewer dot as Knech un
Slav!

Digitized by Google

II.

De Slach bi Hornhöved.

(1227, Juli 22.)

Vun't Norden mit de Dänen keem Köni Waldemar,
He wull ni ruhn un raſten, bit dat he Holſteen harr.
Væran dar weih ſo luſti ſin ſmucke Dannebrog,
De inne Slach in Eſthland hendal vun'n Himmel flog.

Ditmarſchen wurr erobert; un mit de Feſtung Lin
Heel he dat Land in'n Tægel bit ganz na't Holſten hin.
He dreev de Burn tohopen, de jümmers Dütſche węn,
Un mak ſe to Soldaten un ſteek ſe mank de Dän.

So ſchulln ſe fülm as Dütſche doch gegn de Dütſchen ſtahn,
So ſchulln ſe fær de Dänen ęr dütſchen Bröder ſlan;
Dat weer to vęl, Herr Köni, to vęl ock fær de Burn!
Dar fungn ſe an to grüweln un op Verrath to lurn.

Digitized by Google

Graf Adolf weer't, de veerte, de damals Holſteen harr;
Sin Vader weer verdrêben vun Köni Waldemar.
Dar drau ock em vun'n Köni de ſülwe Schimp un Schann,
Dar ſammel he ſin Holſten un wis ſick as en Mann.

Un as nu bi Bornhöved he holn deh mit ſin Heer,
Wo buten oppe Heiloh dat dänſche Lager weer,
Dar ſchicken em de Buern vun gündſit inne Nach
En Baden hemli rœwer den Abend vær de Slach.

Herr Graf verſprêk Jüm Friheit fær uns un unſe Land,
Verſprêk wi Jüm to morgen de Hölp ut unſe Hand,
Un ſeht Jüm uns de Schiller na babn dat Ünnerſt kehrn,
Skat wi den Dän vun achtern as Jüm em ſlat vun vœrn.

Un as de Nach verſlaten, un as de Morgen kœm,
Un as de Sünn in't Oſten êrn roden Anfang nehm,
Un as an'n blauen Hêben de eerſten Lurken ſungn,
Dar wurr' all wild un grimmi dat blanke Iſen ſwungn.

Wa grulich un wa grêſi! je warmer wurr de Dag,
Je duller wurr dat Hauen, je hitter ſtunn de Slach.
Graf Adolf un de Köni, — twe Löwen, liker dull,
De Eerſten wo't am ſlimmſten; un wat ſe dreepen, full.

Digitized by Google

O weh! un jümmers bitter de Sünn an'n Hęben brenn,
As weer ſe gram de Holſten un wull ſe Alle blenn;
O weh! ęr Arm wurr flauer, un flauer wurr ęr Moth,
Dar fungn ſe an to wiken, dærnatt vun Sweet un Blot.

O weh! un jümmers ſwarer un ſwarer wurr dat Stahn,
Un bulker, jümmers buller ſung an de Dän to ſlan;
Dar keem to Pęr Graf Adolf un ſtemm ſick gegn de Floth
Un für ſe an to ſtriden un ſnack ęr weller Moth.

Un as ſe weller ſtreden, dar fohl he ſtill de Hann
Un ſeeg herop na'n Himmel un reep uns Herrgott an:
Du Hilliger, ick ſpöre din Hölp, ſo ſtah uns bi
Un hölp den Find bedwingen un mak uns weller fri.

Un hölpſt du mi to ſigen, torügg to ſlan de Dän,
Denn will ick Karken buen un ni mehr Herzog węn;
Will mi der Welt begäwen un will in't Kloſter gahn,
To diner Ehre lęben, in dinem Deenſte ſtahn!

Un ſüh! as mit en Wunner weer alle Hitten ſwunn,
Un Schatten, wo de Holſten noch ębn in'n Sünnſchien ſtunn;
Maria Magdalena heel ſülm mit egen Hand
Hoch vær de Sünn an'n Himmel ęr köhli Luftgewand.

Digitized by Google

Dat geev der Kraft de Dütſchen, dat mak ęr weller Moth,
Un værwarts gung dat weller op Lęben un op Dod;
Un füh! dar drei'n ęr Schiller de Buern alltomal
Un ſlogn toglik vun achtern friſch op de Dän hendal.

Juch! wa de Exen ſuſen! wa wurrn ſe dar ſo roth!
Wa weer't en Stæhn un Jammern! wa ſtreek in'n Strom dat Blot!
Graf Adolf un de Köni ſülm in de eerſten Reegn;
Un duller, jümmers duller, je mehr der fulln un leegn.

Dar hau'n de Burn un Holſten de Dänen oppe Snut,
Dar kreeg de Dän den Deuwel un wat ni leeg, neih ut;
Dat weer en grękſi Slachen! dat wurr en rike Büt!
Dat weet ſe vunne Eider bit anne Elv noch hüt.

Dar weer ſo roth de Heiloh, dar heel de Dod ſin Arn;
Veer duſend Dän' un Freſen harr Waldemar verlarn,
Sin Dannebrog weer ſlagen an'n Magdalenendag;
Dat weer der bi Bornhöved de grote Friheitsſlach!

Digitized by Google

III.

Graf Alf un Köni Waldemar.

(1227, Juli 22.)

So warm un ſo bruddi,
So hitt is de Dag!
So wild un ſo greſi
Un gruli de Slach!

Wit æwer de Heiloh,
Vull Jammer un Noth,
To Per jag en Ritter
Dær Liken un Blot.

Wat leeg dar to Föten
To jammern un ſtæhn? —
Herr Jeſus! de Köni!
Merrn twiſchen ſin Dän!

Digitized by Google

De Köni, wa grẹſi!
Dar rich he ſick op, —
Dat Og hung em blödi
Herut ut'n Kopp.

Un raf ſprung de Ritter
Un gung em to Hand
Un lẹ um ſin Wunn em
Den eerſten Verband.

Un bær op ſin Swatten
Em liſen un ſach
Un jag mit em wider
Herut ut de Slach.

Dar frag em de Köni:
Herr Ritter, ſeggt an,
Dat will ick Jüm lohnen!
Wat ſünd Jüm fær'n Mann?

Doch ſtill ſweeg de Ritter,
As wuſs he keen Woort,
Un jag op den Swatten
Mit Waldemar fort.

Digitized by Google

Un wider un wider,
Ahn Raſt un ahn Wil;
So brösch he den Köni
Des Abends na Kiel.

Un reep vær de Sloßpoort:
Hallo! inne Been!
De Köni, de Köni!
Verwundt un alleen!

Bi Fackeln un Lichter
Gung apen de Poort; —
Un rett weer de Köni
Un ſeker an'n Ort.

Dar frag he em weller:
Herr Ritter, ſeggt an,
Herr Ritter, lat hören,
Wat ſünd Jüm fær'n Mann?

Un ſchall ick ni lohnen
De Dath, de ſo ſchön,
Herr Ritter, ſo lat mi
Jüm Angeſich ſehn.

Digitized by Google

Dar dreih he den Swatten
Un lüft sin Visir,
Dar reep he: Herr Köni,
So seht mi denn hier!

Un as he harr spraken
Dat eenzige Woort, — — —
Graf Adolf, de veerte
Weer sehn un — weer fort!

Digitized by Google

IV.

Graf Geert in Oldenwörden.

(1319, Sept. 8.)

Graf Geert de keem mit Mann un Mach,
Wat harrn de Burn em dahn?
Se harrn bi Bramſtęd inne Slach
Graf Geert, den Groten, ſlan.

Stuv vær Bornhövd wull oppe Heid
Fif Hunnert keemn to Dod,
Dar harr de Graf ſin Ogenweid
An all dat Buernblot.

Doch wat der glückli bi Bornhöv'
Bun't Dotſlan un vun't Möern
Noch wunnerbar an't Lęben bleev,
Dat flüch ſick hin na Wöern.

Digitized by Google

Och, wat en Angſt bi Dag un Nach,
En Jammer un en Noth!
Graf Geert de ſammel all ſin Mach
Un ſwor de Burn den Dod.

He mak ſick op, he keem heran,
He tog de ſülwe Strat,
Ju Wörner Burn nu gev ſick man!
Un bed em man um Gnad!

Dat Plünnern harr der gar keen Ein,
Un jümmers keemn der mehr.
Du lewe Gott! dat qualm un brenn
De ganze Maſch heudær.

Wo ſchüllt ſe Fruns un Kinner wahrn?
Graf Geert de kennt keen Gnad!
Man in de Kark! — ſe ſünd verlarn,
Wenn nich uns Herrgott rad.

Un vull bit baben wurr de Kark,
Verrammelt wurr de Dær;
Dar keem de Find all æwer'n Mark,
Dar heeln ſe all davær.

Digitized by Google

Dar flök de Graf: Keeneen vun'n Plack!
Herr Jesus, wat en Plan!
Se setten ünner't Karkendack,
Hölp Gott! — den roden Hahn.

Wa ward dar binn de Luft so dick,
So bruddig un so warm!
Wa ward't so still in'n Ogenblick;
Dat brennt! — — — hölp Gott! — Erbarm!

De Kinner schreegn, de Wiwer ween'n,
Wær Ogen stunn de Dod.
Dar fulln se All wull uppe Kneen,
To będen inne Noth.

Hu! wa dat flusch un wa dat knack!
Un freet de Latten kahl!
Dar drüppel all vun't Karkendack
Dat smölten Bli hendal. —

Se steegn in'n Thoorn, se schreegn so lud,
Wull within in de Strat:
Herr Graf, lat Fru un Kind herut!
Wi będ un fleht um Gnad!

Digitized by Google

Herr Graf, denkt an den jüngſten Dag!
Herr Graf, wat hebbt Jüm dahn?!
He ſeet der hoch to Pęr un lach:
Wi wüllt ſe ſmoorn un bra'n!

Dar heeln ſe Rath in't Gotteshus
Wull inne höchſte Noth;
Un ſlogn de Dær in Grus un Mus
Un keemn der as de Floth.

Un ſtarben muſs der, wat dar ſtunn;
Dat Blatt dat harr ſick kehrt;
De Graf de keem man ęhn darvun
Un rett ſick op ſin Pęrd.

In Oldenwörn dar brenn de Kark
So gręſi un ſo roth;
Vęl Hunnert leegn der oppen Mark
Un dreben in ęr Blot.

Graf Geert, de heet de Grote geern;
Graf Geert weer ni mehr grot;
De Burn de ſlogn in Oldenwörn
Em all ſin Holſten dot.

Digitized by Google

V.

Inne Hamm.

(1404, Aug. 4.)

Graf Geerhard keem, de veerte, wa harr de Graf en Heer
Vun Eddellüd un Ritters, ſo blank un ſmuck to Pęr!
Se keemn der as de Waggen, dar mött keen Wall, keen Damm;
Se togn der luſti wider bit dær de Süderhamm.

To Weddingſtęd un Lunden dar funn ſe Gut un Geld;
De muſſen Büte laten de Herrn vun Ahlefeld.
Se gungn to brenn un plünnern, ſe drebn de Köh un Pęr
Na Hanerau tohopen in Kobbeln dær ſick her.

Wa jammern dar de Wiwer un ween'n de bloten Thran!
Wa flöken dar de Buern un kreegn der Luſt to ſlan!
Dar warn Herr Claus ſin Broder: wüllt ungeſlan wi węn,
So lat uns ut dem Lande na't Holſten weller tehn.

Digitized by Google

So dach wull ock de Herzog, de vær de Hamm all heel;
Doch Heinri ſeeg vun Feern in't Kaſpel noch en Mæl,
De muſs der eerſt herünner, wat ſchęern em ock de Burn?!
He tog darhin to rökeln un leet den Herzog lurn.

Un as nu ſatt vun't Plünnern un rik an Gut un Geld,
Dat Heer torügg wulln föhren de Herrn vun Ahlefeld,
Dar ſleek dat ſach tohopen, dar ſwarm dat umme Hamm,
Dar krop dat dær de Büſcher, dar leeg dat achter'n Damm.

Herr Graf, du kannſt di höden, wenn nu dat Blatt ſick dreit!
Din Broder muſs der blöden, — wer weet, wa di dat gelt!?
De Burn de wulln den Freden, — du weerſt ęr gar to dür
Un keemſt dafær mit Kęden, — mit Iſen un mit Für!

De ſmucken Eddelknappen de muſſen eerſt væran,
Nös ſchulln de Annern folgen tohopen Mann an Mann;
Wa's dat?! — — wat makt de Junkers?! — — wat
ſchri't ſe denn ſo lud?!
Graf Geert de wull ſe ſtüren un flog to Pęr værut.

O weh! dar ſwarmn de Buern to beide Sidn herop;
Graf Geert de weer de Eerſte, — he ſack mit klövten Kopp.
Un as der keemn de Annern to Fot un hoch to Pęr,
O weh! dur ſtunn de Buern darachter un davær.

Digitized by Google

Juchhei! dat wurr en Döſchen wull op de blanken Reegn!
De Eddellüd un Ritters, ſe fulln der as de Fleegn.
Dat wurr en Hau'n un Slachen! dat wurr en Angſt un Noth!
De Liken leegn to Hupen, de Hamm de ſwimm in Blot.

Un as de Nach vun't Weſſen ſo düſter un ſo grau
Tog æwer't Land heræwer, un bröch den Dag to Rau,
Wa mennig Og weer ſlaken! wa menni Hand weer kold!
Wa menni Lęben laten vun Junge un vun Old!

Dar leegn vun'n rikſten Adel veer Hunnert wull op't Feld;
Herr Hennike vun Limbek, de Herrn vun Ahlefeld,
Herr Heinerich vun Siggen, den Graf ſin Feldmarſchall,
Wulf Pogwiſch un ſin Kinner, — ach Sæns, — ſe leegn der All! —

Dat weer der inne Hamme de frien Burn ęr Wark;
Se ſi'rn Oswaldus-Abend, ſe ſungn der inne Kark:
Wi ſchölen Gade lowen, de heuet unſe Landk
So gnediglich behödet mit ſiner vordern Hand!

Digitized by Google

VI.

Fru Pogwiſch.

(Nach der Schlacht in der Hamme.)

Dat gung vun Een to'n Annern,
Dat harr keen Minſch ſick dach:
De Burn de hebbt den Grafen ſlan,
Verlaern is de Slach.

De Graf de keem um't Leben,
Un all ſin Eddellüd;
Wa ween'n un jammern alltomal
De Fruns un ock de Brüd.

Man Een, — de kunn ni klagen,
Man Een, — de kunn ni ween'n;
Un weer doch mit er Leid un Qual
Ganz moderſeeln alleen.

Digitized by Google

Ach Sœns! — wa weer't en Moder!
Se leet ſe alle ach!
Se leet der ock den Vader noch
Mit treden inne Slach.

Un as de Baden keemen
Un as ſe ęr vertellt:
Ach Bröders fulln fær't Vaderland,
Un Jedereen as Held;

De Vader bleev man æwer,
De eenzi vunne Nęgn;
Jüm gude Mann, — mit Jüm alleen
Dat harte Leid to dręgn.

Dar ſwor ſe hoch un helli:
Un kummt min Mann alleen,
Un fulln uns Kinner alltomal,
Will ick em nümmer ſehn!

Hett he ſin Sœns verlaten,
De fulln fær't Vaderland,
Un ſöch ni ſülm den Heldendod,
Weer't ewi Schimp un Schand!

Digitized by Google

So mutt ick vun em laten,
Jck mutt't vær luter Schann;
En Vader, de ni bęter is,
Js nümmermehr min Mann!

* * *

Un langſam keem en Wagen,
De bröch ſo ſtill un ſach
En dodenkranken Edelmann
Wull ut de Hammer Slach.

He leeg ſo ſtill to ſlapen
So bleeklich un ſo roth, —
Un dær dat Stroh un dær den Wagn
Drüpp oppe Eer ſin Blot.

Dat weer Herr Wulf de Gude
Den ſe ęr bringen wulln;
He harr ſin doden Kinner rächt
So lang bit dat he fulln.

Digitized by Google

Dar reep ſe lud un fröhli
Un ſeeg vull Lev em an:
Herr Gott, ick dank Di duſend Mal!
Du geevſt mi Ehr fær Schann!

Wo is en Fru ſo glücklí,
So glücklich as ick bün?!
Ick geev ſe ja fær't Vaderland
All Nęgn mit Freuden hin!!

* * *

So ſprok in olen Tiden
En dütſche Edveldam;
Un weeſt du ni, waſück ſe heet?
Fru Pogwiſch is ęr Nam!

Digitized by Google

VII.

Dat Begräbniß.

(Nach der Schlacht in der Hamme.)

Un as de Slach værœwer weer, dar weer de Hamm ſo roth,
In Hupen leegn de Liken rum, un grẹſi grin de Dod.

Se leegn to rötten œwerall, Keeneen wurr ünnergravt,
De willen Thiern de ſchulln ſe hemm, — dat harrn de Burn ẹr lavt.

Un wenn des Abnds de Maand un Steern vun Hẹhen ſchien' hendal
Denn ſchreegn de Krein, denn belln de Böſs un ſleeken ſick an't Mahl.

Dar keem vun't Holſten unvermoth en Togg vun ſwatte Nunn,
De harrn den Weg dœr Buſch un Feld bit na de Hamme funn;

Digitized by Google

De weern ſo witt, de weern ſo bleek, ſo hellig un ſo fram,
De ſän: uns Herrgott hett uns ſchickt de Liken to begrabn.

Da meen' de Burn: denn lat ſe't man; — ſe wüllt de Doden ehrn;
Wer döfs der ock de Kloſterfrun ęr eenzi Będ verwehrn?!

Un mank de Doden ſtill un bleek, de Ogen vull vun Thran,
So hebbt ſe trurig æwert Feld herum to ſöken gahn.

Se hebbt wull jammert, hebbt wull weent, — de Burn, de ſän keen Woort,
Se drogen ſtill den annern Dag de lewen Doden fort.

Dat weern de ſmucken Eddelfrun, dat weern de jungen Brüd;
Veer Hunnert haln as Nunn verkleed ęr doden Eddellüd!

Digitized by Google

VIII.

De Slach bi Hemmingſtęd.

(1500, Febr. 17.)

„Güſtern weeren ſe alle ricke,
„Nu ſtecken ſe hier in dem Slicke;
„Güſtern da vöreden ſe einen hogen Moot,
„Nu hacken ehn de Raven de Ogen ut!“

Altes Siegeslied.

Uns Herrgott ſtraft den Ewermoth,
Uns Herrgott hett de Mach in Hann;
Un ſünd de Groten noch ſo grot,
Un noch ſo dull der gegenan,
Se fallt, wenn he ſick vun ęr kehrt,
Sin Arm de brickt de dickſte Kęd;
Dat hett den Dän am beſten lehrt
De Slach bi Hemmingſtęd.

Digitized by Google

Herr Köni Hans vun Dännemark,
De tog mit all ſin Mach herut;
He harr in'n Sinn en böſes Wark,
He trach na unrech Hab un Gut.
So keemn ſe an, as keem de Floth,
Un gegn de Friheit gung de Krig,
Se drömn der all in'n Ewermoth
Vun Büte un vun Sig.

De grote Garde tog væran,
Un Junker Slenz ſo hoch to Pęr;
Un nös noch dörrti duſend Mann
Vun Dän' un Holſten achterher.
Graf Friedrich ock un all ſin Lüd
Togn mit, den Dänen bitoſtahn,
Ut Luſt na Geld un rike Büt
De Buern dot to ſlan.

Vun Möldörp leep, wat lopen kunn,
Un wat noch bleev an Junk un Old,
Un wat de grote Garde funn,
Dat ſlęp ſe rut, dat mak ſe kold.
So ſlogn ſe æwer hunnert dot
An Kinner, ole Lüd un Frun,
Un langs de Straten ſtunn dat Blot,
Wa weer't en Angſt un Grun!

Digitized by Google

Jn't Kloſter tog de Köni rin
Un leet de Doden Dode wẹn,
Un kehr ſick nich an alle Sünn,
De rund herum ſin Dänen dehn;
Dar ſeet he mit de Herrn to Rath
Un rau ſick ut un leet ſick Tid
Un deh ſick gut bi Win un Brad
Dre vulle Ehenlid.

Un Carſten Holm de bo de Hand,
Fui! — ewi Schimp un ewi Schann
Op ſo Een, de ſin Vaderland
Verraden un verkopen kann!
Un Köni Hans verſprok daſær
Sloß Tielenborg as Lohn in Gnad,
So kreeg he Allns wat wichti weer,
To wẹten dær Verrath.

Dar wurr dat wull de höchſte Tid
To hölpen, ehr de Hölp to lat;
Dar keemn ſe All vun wit un ſit
Bi Duſenddüwelswarf to Rath.
Wer weer der nu, de hölpen kunn
Ut all de Noth dat Vaderland? —
Dar weer man Een! — ſe harrn em funn, —
He heet Wulf Jſebrand.

Digitized by Google

Wulf Isebrand dat weer en Mann,
De harr noch all sin Dag ni grut;
De wuſs wat ock de Swache kann,
Wenn he op Gott, den Herrn, vertrut.
Un weer de Find ock noch so ſtark,
Un weer de Bur ock noch so ſwach,
Wulf Isebrand sin Riſenwark
Dat ſtunn den annern Dag.

Bi Hemmingſtęd dar ſtunn de Schanz,
Un inne Schanz dre hunnert Mann,
De wulln der wagn den Isendanz
Mit Könі Hans, wat ſlog dat an!
Dre hunnert Buern gegn ſo vęl!
Gegn dærti duſend vunne Dän; —
Wer dach noch, dat bi ſo'n Verſchęl
De Sig weer mögli węn?!

Den drütten Dag des Morgens fröh
Dar togn ſe all de Maſch henlank;
Bun'n Hęben ſtürm de natte Snee
Un alle Gröben ſtunn der blank;
Doch weern de Gröben noch ſo vull
Un weern de Węg ock noch ſo mær,
Un gung dat noch ſo deep un dull,
Se knędn der doch hendær.

Digitized by Google

Nu wahr di, Bur! — nu kummt de Gard!
Un wo se kummt, dar sett dat Blot!
Un wenn mit jüm keen Wunner ward,
So sünd jüm all vunabend dot!
Wi fret jüm op mit Mus un Mann!
So heeln se vær de Schanz un schreegn,
Dar sat de Bur dat Pulwer an
Un leet de Kugeln fleegn.

Bumms! — Knall! — un Fall! — denn alle Mal
Reet jedereen en Lock hendær,
Un wo se flogn un slogn hendal,
Sack forts en ganze Reeg to Eer.
Bun værn herin, na achtern dær,
So freet de Dod de vullen Reegn,
So fulln de Rüters, fulln de Per
Tohopen as de Fleegn.

Herr Köni Hans harr ock Kanon
Un Lüd to pliern un fürn un ladn
Un Pulwer nog un blaue Bohn,
Dat Scheten wull man blots ni gahn; —
Denn jümmers duller flog de Snee,
Un jümmers natter wurrn de Fenn,
Un as se scheten wulln, — — o weh!
Dat Pulwer wull ni brenn.

Digitized by Google

Dar keep de Junker: Lat se stahn!
Hier is vær Kugeln ni to durn;
Wi wüllt de Düwelsschanz umgahn
Un denn vun achtern op de Burn! —
Un rechts un links to Fot, to Per
Bischurns bit ewern Kopp herin,
Gung't nu de vullen Gröben vær
Na beide Siden hin.

Un twe mal brok de Bur herut,
Un twe mal muſs he weller kehrn
Un hal ſick wull en blödi Snut
Un kunn de grote Garr nix lehrn;
Dat wenn ſe denn to'n drütten Mal,
Dre Hunnert, — — kann dat mögli wen?
Op værrn vuſend Mann hendal
Un ſlogen doch den Dän!

Wulf Iſebrand as eerſte Mann,
Weer ock de Eerſte anne Reeg.
Sin grote Ox in beide Hann,
Un wat he drop, dat full um leeg.
So brok he Lock, ſo mak he Bahn,
So meih he Allns to Föten dal;
He kunn der ſlan ſo gut as radn,
Wa weer't en General!

Digitized by Google

Un süh, wa weiht an Wulf sin Sit
In Sturm un Snee so hoch de Fahn!?
Nu wahr di, Garr! — da's hoge Tid,
Sühst du wull dar den Engel stahn?!
He steit der hoch in'n Helliſchien,
Wull wit to sehn bit inne Feern;
Da's Junfer Telſch vun Wollersien,
Uns smuckst' un beste Diern!

Un Junfer Telſche wik keen Fot
Un stunn der as en Jsenmann
Vull Kraft un Moth in Blot un Dod
Un heel de Fahn in beide Hann;
Nu wahr di, Garr! — de Bur de kummt!
De Bur de will di utbetaln!
Un wo he kummt, dar is he plump!
Di schall de Deuwel haln!

Barfot un mit en Kluwerstock
Un mit er Ex un Hellebard,
So sprungn se æwer Grövv un Lock,
Mit Schit besprütt, vun Pulwer swart;
Un rügg- un værwarts, hin un her,
So sprungn se lustig alltomal,
Un slogn un stötten Mann un Per
In't blanke Water dal.

Digitized by Google

Dar keem de Junker Slenz heran,
In Isen ganz bit œwer'n Kopp;
De grote Reimer weer sin Mann,
He nehm dat mit den Junker op;
He sprung heran, — he hau em vær,
Sin Hellebarde krumm un scheef,
Den dicken Panzer dær un dær
So dat se steken bleev. —

Un Reimer reet mit all sin Knæ;
De grote Junker röhr sick ni;
Dar keemn der vunne Burn noch twe
Un stunn den Wiemerstęder bi.
Se reeten all, so dull se kunn,
De Hellebard heel fast in't Stahl, —
Un ehr de Junker sick besunn,
Weer he vun't Pęrd hendal.

Un ehr sin Swert heruter weer,
Harrn em de Burn den Rest all dahn;
Dar leeg he kopplangs anne Eer
Un blött, as weer der'n Ossen slan;
Se döschen frisch em oppe Nack
Un as se em den Brędgen klövt,
Dar stötten se mit Sack un Pack
Em in de deepste Grövt.

Digitized by Google

Nu, wahr di Haus! — din Jörn is dot!
Nu wahr di Garr! — nu geit di't flech!
Dær alle Gröben keem de Floth
Un streek der æwer Weg un Steg.
Se hebbt de Slüsen apen pannt!
Nu wahrt jüm man! — o, weh! o, weh!
Dat deh de Bur! — he reep in't Land
To Hölp de wille See.

Dar barrn se nog, dar meern se klar,
Dar gung dat æwer Hals un Kopp;
De Eenen hier, — de Annern dar, —
Un achteran de Burn darop!
Un jümmers höger steeg de Floth,
Un jümmers duller streek dat Blot,
Un jümmers gröter wurr de Noth,
Un greſiger de Dod!

Nu schont den Mann! un slat de Per!
So reepen se vun wit un sit.
Denn ward se wild, — denn brennt se dær
Un smit de Rüters inne Schit.
Un li't de Herrn eerst oppe Snut,
Denn schont de Per un slat den Mann!
Denn is de sure Arbeit ut,
Denn fangt dat Plünnern an!

Digitized by Google

So wurr dat makt, ſo wurr dat dahn;
Se keemn um't Leben alltohop! —
Juchhei! wa hett de Bur ſe ſlan!
Un wat ni ſlan wurr, dat verſop.
Bi Duſend hebbt de Liken drehn;
Dat ganze Heer gung ganz to Grunn,
Un Köni Hans de keem man ehn
Mit't Leben noch darvun.

Un harrſt du nös de Bütē ſehn!
De's gar ni to berēken wen; —
Se ſlepen Gold un Edelſteen,
Se bunn de Hunn an gollen Kēden,
Se gungn to ſammeln Dag un Nach;
Negn Fahns! — wa weer't en Ehrenlohn!
Un Köni Hans ſin ganze Prach,
Sin Swert un gollen Kron!

So wurr der ſtraft de Ewermoth;
Uns Herrgott hett alleen de Mach;
So keem dat ganze Heer to Dod
Wull inne Hemmingſteder Slach;
So hebbt gegn dærrti Duſend ſtahn
Dre hunnert Burn mit Fſebrand;
So wurr de dänſche Köni ſlan,
Un fri dat frie Land!

Digitized by Google

IX.

Heinrich vun Zütphen.

(1524, Dec 11.)

De Wächter geit un röppt op een,
Ganz Möldörp liggt to ſlapen;
Keen Hand vær Ogen is to ſehn,
Keen Husdær ſteit mehr apen.
Wat tüggt denn dar herop de Strat
So ſtill as weern't Geſpenſter?
En Lüch væran, — na't Paſtorat
Un ſachen dær de Fenſter? —

Nu geit de Dær, — nu ward dat lud,
En Poltern un en Larmen.
Twe Minſchen ſtöt un ſlępt ſe rut
Un ſlat ſe ahn Erbarmen.
Dar weer keen Hölp, keen Rettung mehr,
Dar wurr keen Gnad mehr gęben;
De Fremme mit de fremme Lehr
Schull't büßen mit ſin Lęben.

Digitized by Google

Half nakelt — un in Is un Snee
Un blödig allerwegen,
Hett dar Herr Boje oppe Knee
Um Broder Heinri legen;
Dat röhr se ni; — se leten man
Den Prester weller lopen, —
Den Annern awers bunn de Hann
Se mit en Strick tohopen.

Un værwarts gung dat inne Nach,
Verhöhnt vun alle Siden;
Un Stot um Stot, — un Slag um Slag, —
Wat muſs Herr Heinri liden!
Barfot un in de dullſte Küll
Gung't wider, jümmers wider;
Herr Heinrich folgt er bleek un ſtill
Un bev an alle Glider.

Un ob he ſtæhn un ob he blött,
Se hörn ni na ſin Klagen;
Un ſack he mal, ſo wurr he ſtött,
Un full he, wurr he ſlagen.
In Möldörp leep Herr Boje rum
Un klopp ſe ut de Betten,
Sin Fründ vun't Evangelium
To hölpen un to retten.

Digitized by Google

Doch ehr ſo keemn, weer't all to lat,
Sick in de Saak to miſchen!
Dar harrn ſe alk de Geeſt to fat,
Dat Swinmoor leeg dartwiſchen. —
So keemn ſe ſeker mit em an
Op egen Grund un Boden,
Nu hölp di Gott, du arme Mann!
Wer weer ſick dat verſnoden!

He ſack twhop, bedeck mit Mann,
He fleh ſe um ſin Leben;
Dar wurr he achter'n Perſteert bunn
Un as en Slachveh dreben.
Bun baben de Regn, — un nerrn de Snee; —
Dat wurr en gruli Weller!
Un inne Heid dar ſmeeten ſe
Em in den deepſten Keller.

Un inne Heid des Morgens lat,
Wull oppen Markplatz buten,
Dar weern ſe um ſin Dod to Rath
Un kunn ſick nich entſluten;
Dar ſchreeg dat Volk: „In Düwels Nam
„Tom Füre to! dat hüden
„Wi ſo daſær to Ehren kamn
„Bi Gott un alle Lüden!“

Digitized by Google

Un ut'n Keller togn s'em rut
De Straten lank vun Heide;
Dar harrn se'n Sünderhupen but
To Osten oppe Weide.
De Schinner slęp em hin to Stę',
Wat heel he ut, wat lee he!
He sweeg un fohl de Hann un bę:
Dein Wille, Herr, geschehe!

Süh dar! wat löppt un drängt sick dær
Un schriggt in Angst un Nöthen?! —
Wieb' Junge is't, vun Möldörp her,
Se fallt de Herrn to Föten;
Se beed wull all ęr Gut un Geld,
Se lett sick slan un petten
Un kann fær Allens inne Welt
Ęr'n Levling doch ni retten.

Nu wurr he knęwelt, wurr he bunn;
Un rügglangs op en Leller
Lee he den Dod twe vulle Stunn,
Un jümmers lęv he weller.
In'n Ręgen wull dat Für ni brenn; —
Noch bę Herr Heinrich lisen;
Dar mak der'n Smid de Qual en Enn
Un slog em mit sin Isen.

Digitized by Google

De Slag weer faſt! he drop em gut!
Uns Herrgott mag't vergeben!
Dat Blot dat ſtörrt, — un ahn' en Lud
Swęv ſtill de Seel na'n Hęben.
Den annern Dag bi Spęl un Danz
So hebbt ſe em begraben;
Wat weer derbi?! — he havr ſin Kranz,
Sin Kranz ja all dar baben!

Digitized by Google

X.

De letzte Fehde.

(1559, Juni 1—14.)

Un Adolph ſchreev
Den Fehdebreef
Un geev er kund ſin letzte Will;
He wull dat Land bedwingen.
Herr Ranzau föhr de Truppen an;
Gegn dre un twinti duſend Mann,
Un keem de Deuwel nich in't Spill,
So ſchull dat wull gelingen!

Kön'g Friederich
Da's liederlich!
Weer noch din Vader Köni wen,
He harr dat nümmer leden.
Du leetſt de Herzög frie Hand
Bi all er Sünn un all er Schand,
Un keemſt gar fülm noch mit din Dän
Dat frie Land to leden!?

Digitized by Google

Na Geld un Ruhm
Trach Wallerthum,
Trach Anton, Graf vun Oldenburg,
Un Reimer, Herr vun Walle,
Un alltohop ut dütsche Hüs! — — —
Darto de Herr vun Schönewies,
Un ock de Herr vun Blankenburg,
Un Diderich vun Halle.

Nu wehr di Bur!
Un do di fur!
Un sla de Däu un Holsten dal;
Du muss di mit er meten!
Sæbn dusend is en lütte Tall!
Doch wat du kannst, dat weet wi all,
Dat kreegn se gut dat letzte Mal
Bi Hemmingsted to weten!

Wull vunne Stör
Dar keemn se her;
Splet Herring muss vœran to Fot
Un muss den Weg er wisen.
He schick sin Landslüd hemli Bad:
Wo schüllt se hin? op wat fær'n Strat?
Ick bring se jüm! — denn makt se dot
Mit blaue Bohn un Isen.

Digitized by Google

Doch keem sin Rath
De Burn to lat,
Un Feldherr Ranzau weer to slau
In dat, wat he heslaten.
He leet sær't Erst de Tielenbrügg
Un wenn de höse Hamm den Rügg
Un keem der vunne Gieselau
Ganz annre Weg un Straten.

Den öllsten Dag,
Um Merrennach
Dar heeln se ünner'n Galgenhaag
Vær Möldörp alltohopen.
Un as de Dag man eben grau
Dar farv dat Plot den Morgendau
Dar gung dat dull, dar gung dat arg,
Dar wurr de Sturm all lopend.

Se greepen an
Wull alle Mann
To liker Tid, dat ganze Heer
Mit Hellebard un Lanzen.
Un Bartelt Peters bo de Hand,
Verra' sær Geld sin Vaderland —
Un bröch den Find bi Hesel dær
Bit anne Norderschanzen.

Digitized by Google

Dre vulle Stunn, —
Dar harrn ſe wunn,
Dar ſlogen ſe de Burn torügg,
Dar muſs de Stadt ſick geben.
O weh! dar keem de grötſte Noth,
Dar öv de Find ſin Ewermoth;
Un wat ni leep un wat ni flüch,
Dat bröchen ſe um't Leben.

De Liken ſwummn
In't Blot herum;
Un æwerall weer Grun un Mord
Un nix as Weh un Klagen.
Un dochen harr de Bur noch Moth!
He ſat vun Friſchen weller Fot,
He ſett ſick faſt bi Ammerswurth
Un wull dat noch mal wagen.

Wat hölp de Moth
Ock noch ſo grot?!
De Find de harr de Ewermach,
De Swachen muſſen wiken; —
Se heeln wull Stand, — ſe greepen an
Un ſtunn bit op den letzten Mann,
Un as vœræwer weer de Slach,
Dar leegn der nix as Liken.

Digitized by Google

Nu gung dat fort
Mit Rov un Mord;
Brunsbüttel full ęr in de Hann,
Keen Rettung weer to hapen.
De Bur muſs jümmers mehr torügg,
So kreegn ſe ock de Tielenbrügg
Un as ſe keemn bi Aubrügg an,
Dar leeg de Heid all apen.

Herrgott, erbarm!
Wa wurr't en Larm!
Wo ſchüllt de Fruns un Kinner hin?!
De Kranken un de Swachen?!
Se ſchreegn, — ſe leepen hin un her,
Doch narms en Stęd, wo't ſęker weer;
Un kummt de Find na Heid herin,
So lett he Allens ſlachen!

Wat hölp dat all!?
Un weer de Tall
Ock noch ſo lütt, — ſe muſs herut,
Dat Lęben intoſetten.
So vęl ſe warrn kunn, — alltomal,
Se togen na de Aubrügg dal,
Um Fruns un Kinner, Hab un Gut
Vær Findeshand to retten.

Digitized by Google

Dat weer en Slach
Den ganzen Dag!
Tein gegen een! — un dochen kunn
De Dän den Burn nix lehren;
Un wurr de Find to Fot, to Pęr
Ok jümmers dichter, jümmers mehr,
Se wiken ni, — se flogn un stunn,
As wenn se isern weeren.

Erst as se leeg
De lüttje Reeg,
De hier so modi stahn un slan
Un hier ęr Blot vergaten,
Dar weer de Dän vull luter Freud,
Dar weer de Heid vull luter Leid,
Dar harr Herr Ranzau frie Bahn
Fær König un Soldaten.

Doch inne Stadt,
Wer dach sick dat?!
Wat Friheitslevd ni maken kann!
Dar seeten se to luren.
De Dän un Holsten togen rin,
Se weern der ock man ęben binn,
Dar gveep se forts vun Frischen an
De letzte Handvull Buren.

Digitized by Google

Un allerwęgn
De Kugeln ręgn
Op Dän un Holſten ahne Gnad,
Dat ſe koppeiſter flogen.
De Dag de wurr Herr Ranzau dür;
En faſte Schanz weer jede Mür,
Un jede Strat en Barrikad,
Wo Mann gegn Mann ſe ſlogen.

Dot! — oder, — Knech! —
Dar wis eerſt rech
De frie Bur ſin Friheitsluſt;
Keen Handbreet wurr vergęben.
Un ſlogn ſe ſick ock nümmer fri,
Se ſtunn doch faſt un wiken ni,
Un jede Schritt na Bærwarts koſt
Den Find en Minſchenlęben.

Wull ęwer'n Fot
Stunn dar dat Blot
Un ſtreek in'n Strom de Straten dal,
De vull vun Dode legen.
Wohin de Find ſick wenn un kehr,
Dar wurr he ſlan, dar kreeg he Smęer,
Un Pęr un Minſchen, — alltomal,
Se ſtörrten as de Flegen.

Digitized by Google

De Feldherr ſeeg,
Dat gung ęr leeg;
Bi Hunnert gungn ſe æwer Stüer,
De Sig ſtunn all in'n Sticken.
Dar harr he'n Plan, — un de weer gut!
He kommandeer: herut! herut!
Wat wi ni künnt, — dat deit dat Für!
Denn ſchall dat Spill wull lücken!

Un as he't ſegg,
Dar weern ſe weg,
Dar weern ſe ruttagn alle Mann,
Un narms en Lud to hören.
In'n Ogenblick, — dar harrn ſe't dahn,
Dar ſtunn op Heid de rode Hahn!
O, weh! — dar fung dat ębn ſo an
As mal in Oldenwören.

Dat fluſch un brenn
An alle Enn;
De Hüſer fulln in eener Tour
Koppæwer un koppünner.
Un jümmers mehr gungn æwer Stüer,
Un jümmers duller wurr dat Für,
Nu hölp di Gott! du arme Bur,
Un hölp din Fru un Kinner!

Digitized by Google

Dat weer en Noth!
Dat wurr en Dod!
De Wulken weern ſo hell un roth
As brenn de Himmel baben;
Un dochen noch de ſülwe Moth!
Un doch dat Hart noch ębn ſo grot!
De Bur de ſtunn, — de Bur de ſchot
Bit em dat Für begraben! —

Ut weer de Slach;
Dar ſwunn de Dag,
Dar keemn de Steern ſo hell un klar,
Un æwerall weer Frędden.
Wull narms en Lud dær't ganze Feld,
Un rundherum de grote Welt
So ruhig un ſo wunnerbar,
As leeg ſe ſtill to będden.

De König ſteit
Un kikt na Heid;
Wo ſünd de Burn? — — he ſeeg ſe geern; —
Wo Fruns un Kinner błęben? — —
De Abend is ſo ſtill, ſo ſchön;
De Wachtel lockt, — dat Saat will blöhn; —
De König — trurt! — — un inne Feern
Stiggt lis de Rook na'n Hęben.

Digitized by Google

XI.

De Lehnseed.

(1559, Juni 20.)

Se leegn der to ſlapen ſo ſtill un ſo bleek
Ewer't Feld as de dalhauten Böm;
Un de Lurken de ſungn ęr den Graffigeſang, —
Un de Summer de ſtreu ęr de Blöm.

Dat Land weer erobert; — in Trümmer leeg Held;
Un de der an't Leben noch weern,
Bi Loh oppe Koppel, dar drebn ſe ſe hin, —
Veer duſend, — un leten ſe ſwęern.

Se weern ſo ruhi, — ſe ſän keen Woort;
Un doch ſo vull Kummer un Weh!
Un as de Preſter dat Teken ęr geev
Dar ſacken ſe All inne Knee.

Digitized by Google

Dar gung wull de Boſſen, — dar ſlog wull dat Hart,
Dar ſtunn wull de Ogen vull Thran!
Dar wünſch ſick wull mennig Een nix as den Dod
Un nümmermehr optoſtahn!

Un ſe wanken na Hus hin, — ſo ſtill as ſe keemn;
So ſtill as ſe kneet harrn bi Loh; —
Un ſe bröchen er doden Bröders to Eer
Un de Friheit, — de Friheit darto!!

Fragen un Antwoort.

Du fragſt un grippſt der inne Feern
Un wüßt wat düſter is ſo geern
Un ra'ſt un ra'ſt, — un weeſt doch nich,
Wa neeg biſchurns de Antwoort ligg;
Wat ſöggſt un ſtülperſt dar rumbi?
Un fallſt darop un ſühſt ſe ni!
Wat wullt du hörn?
Ick ſegg di't geern,
Kumm her to mi, — ick will di't lehrn.

Du fragſt: wo is fær Fru un Kind
Dat Eten, wenn ſe hungri bünd?
Wa ſlat wi ahne Gut un Geld
Uns likers ock noch dær de Welt?
De Tid is dür un grot de Noth,
Nu gev mi Rath, wo krig ick Brot?
Heff Luſt un Moth
Un arbei got,
So finnſt du allerwegn din Brot.

Digitized by Google

Du fragſt: wo wilt dat Glück? ſegg an,
Jck grip darna mit beide Hann,
Un krig't doch likers ni to fat,
Un mennig Een find't oppe Strat;
Wa kummt dat denn, dat ick alleen
De Genzi bün, de't noch ni ſehn?
Bruk Hann un Kopp
Un weş keen Propp,
Denn kummt't vun ſülm, — paß blots mal op!

Du fragſt: wo is der Freud un Freş?
Jck ſögg all lang de hemli Steş,
Jck ſögg — un kunn ſe doch ni finn,
Jck wag — un kunn ſe doch ni winn.
Ja, ja! dat ſünd twe Edelſteen,
De lat ſick man mit't Hart verdeen'n.
Deel fremmes Leid
Mit Luſt un Freud,
Denn kamnt ſe, ehr du't markſt, allbeid.

Du fragſt: de Een hett rikki kregn,
De Anner hett en Barg to dregn,
Dat Schickſal ſtörrt em mit Gewalt,
Is't dar en Wunner, wenn he fallt?
Kann he dafær un hett he Schuld,
Wenn't ſo de lewe Herrgott wullt?
Do du din Plich,
Du weeſt ock nich,
Wa ſwar tonös din Schickſal wiggt.

Digitized by Google

Du fragst: uns Herrgott is gerech,
Un faken geit't de Guden slech;
Wa geev't, wenn he de Levde weer,
Noch Krig un Elend oppe Eer?
Un kunn nich ahne Noth un Thran
De Minschheit ębn so gut bestahn?
Węs brav un wahr,
Un hol di rar,
So ward di't Allns noch eenmal klar.

Un endli fragst du, wa di't geit,
Wenn nös din letzte Stunn mal sleit?
Du Narr! — meenst gar, ick wüss Bescheed
Vun dat, wat man uns Herrgott weet?!
Ick sä di't geern, wenn ick man kunn;
Doch so vęl weet ick wiß davun:
Bedenkst du rech
Wat ick di segg,
So geit di't ock toletz ni slech!

Digitized by Google

De Flaſskoppel.

So fix un krus, ſo hell un grön,
As Bökenholt in'n Mai,
Un op un dal wa ſtill un ſchön
Un liſen as en Dei!

Ja, wat en Prach! noch vull vun Dau
In Parlen klar un blank;
Un all de Köpp ſo himmelblau
Dar baben ewer lank.

Un jede Blom en Honniſchaal,
Wat kummt der nich un ſtippt ?!
Süh, Imm un Fleerlink, alltomal
Wa ſwarmnt ſe rum un nippt!

Digitized by Google

Un baben ſchient ſo warm de Sünn,
De Lurken ſingnt ſo lud,
Se fleegt der rut, ſe fleegt der rin
Un hebbt de Neſter bu't.

Ja, wat en Prach! ſo ewi vęl
Tun Knuppen un vun Blom;
Se lacht di an bit inne Seel
As Engelsogn in'n Drom.

Du freuſt di wull; — och, freu di man!
Dat Unglück kummt ſo gau; — —
Di lacht vellich twe Ogen an
Wull ębn ſo ſmuck un blau; —

Un Leid un Kummer ſünd jüm fremd,
Dat Lęben is ſo ſöt!
Wer weet, wakeen ſin Dodenhemd
Darmank all grönt un blöht!

Digitized by Google

Weegenleed.

Eiapopeia, polei!
Liggſt as en Prinz inne Dei,
Küſſt ut de Ogen ſo hell un ſo ſtumm;
Buten geit liſen de Sandmann herum,
Keem ock un frag all na di;
Eiapoleia, wiwi!

Eiapopeia, min Hart!
Nach is ſo düſter un ſwart;
Günd liggt de Karkhoff ſo ſtill un ſo grot,
Wit dær de Welt ſchickt uns Herrgott den Dod; —
Slap man, — he geit wull verbi;
Eiapoleia, wiwi!

Eiapopeia, min Blom!
Slöppſt all, — un lachſt noch in Drom.
Lach man! — du kannſt noch de Welt ni verſtahn,
Kennſt noch keen Sorgen, keen Kummer un Thran,
Lach man! büſt glücklich un fri;
Eiapoleia, wiwi!

Digitized by Google

Eiapopeia, min Kind!
Hoch inne Böm drömt de Wind;
Baben dar blinkert ſo fründli de Steern,
Still ſwęvt de Engeln un ſingnt dær de Feern,
Swęvt ock uns lüttje Marie; —
Eiapoleia, wiwi!

Eiapopeia, gun Nach!
Ween ick? — — wat heff ick denn dach? —
Weer't ni vær Kummer, ſo weer't wull vær Freud;
Och, un ein Moder de kennt dat ja beid! —
Slap man! du ſlöppſt ja bi mi;
Eiapoleia, wiwi!

Digitized by Google

De Mehlbüdel.

(S. Hebel's allemannische Gedichte „Das Habermuß.")

Süh, wa he bunt is un dampt! — nu kamt man un
sett jüm um'n Disch rum;
Fohlt de lütt Hann mi un hęd „Aller Augen" un langt
mi de Tellern;
Ęt denn, un sęgen ju Gott, un waßt un diht as de
Weten
Buten dihn deit un waßt. — Jüm weet doch? uns
Vader, de seit em
Harsttidn dar buten op't Feld, wenn Hawer un Bockweet
to Bæn sünd,
Wenn de Katüffeln in'n Berg, un afstręgn de Appeln-
un Beernböm.

Deuscher, de schall ju wull smecken! dat matt, dat ju
Moder em katt hett;
Blank steit de Bodder darop, un swatt vunne Fleegn
is he rundrum.

Digitized by Google

Awers wenn Vader tovœrn uns op't Feld den Weten ni
seit harr
Un em nich arnt harr un döscht, so harr ock ju Moder
den „Bunten"
Ni mit Korinthen anröhrt un kakt un mit Bodder to
Disch sett.
Allns deit jüm Vader sær ju! — un den ganzen Dag
bi de Arbeit
Sweet he sær Krischan un Trinken un Petjejung, den he
so lev hett; —
West denn ock arti dasær un flidig un lehrt inne Fibel,
Hörst du wull, Krischan? — un sla mi jo din lüttj
Süster ni weller!

Vader mit Plog un mit Per, mit Hans, den Brun,
un de Fahlntæt,
Plögt lank de Koppeln de Færn un nößen, wenn he so
umplögt,
Seit he den Weten darin un eit mit de Rundei daræwer,
Dat so todeckt un warm allęben he wassen un dihn
kann. —
Nös, wenn de Arbeit is dahn, un wenn ęben wi klar
sünd mit Seien
Tüggt sick de Harst all to Enn, un rüstiger ward dat
und köler;
Swatt is vun Wulken de Luft, un lud klatsch de Regen
an't Finster,

Digitized by Google

Dær de Böm ſuſt de Wind un ſęgt herum mank de Blæder,
Un de Buköh de lengst un ſtaht un wüllt ni mehr fręten. —
Awer de Körns li't der nerrn to lurn op dat gruliche Weller,
Slapt ſick en Stückſchen un drömmt un reckt un dęhnt inne Dei ſick,
Baben ward't nös weller hell un nerrn dar is't doch ſo düſter;
Möchen ſo geern mal herop un ward niſchierig un lüſtern,
Hęvt jämmer mehr ſick to Höch un reckt un ſtreckt ſick na baben,
Süh, un wupdi ſe kamnt, de Grönſnawels, all na de Reeg lank!
Een bi de Annern tohop un freut ſick un tükt inne Welt rin.

Et, un ſęgen ju Gott, un waßt un diht as de Weten!
Awers uns Weten dar buten kriggt bald betalt fær de Niſchier,
Weg ſünd de Pipvagels all, un gęl ward dat Gras eppe Koppeln,
Gau kummt de froſtige Winter heran, un iſiger weiht dat;
Hu! — un de Weten de hęwert wer Küll! — un Nachs, wenn de Maand ſchient,

Digitized by Google

Früſt æwer't Water dat Is, un fallt vun'n Hęben de Rugrip,
Un de Böm kri't en Pels; — min Weten awers en Isbart,
Dat de Nęs em verfreert un dat em truri de Kopp hangt.
Alltohop ſünd ſe krank un bęwert un freert as en Snider,
Jauelt un liert ſick en Stückſchen as Sunndagsmorrns unſe Petje
Liert, wenn ſin Moder em kämmt un waſcht un tonößen em ſmuck makt. —
Een oder Anner wull ſeggt: hu, hu! — hu, hu! ſwa dat kolt is!
Nerrn dar leegn wi ſo week un dar weer dat ſo warm un ſo luri,
Och, weern wi nümmer ni kamn! un harrn wi min Lęben ni rutkikt!
Awers wat węn ſchall, mutt węn! —
So kummt fær jüm ock de Tid mal,
Nös, wenn ju gröter eerſt ward, — un denn mæt jüm All inne Welt rut,
Juſt as de Weten op't Feld, un denn ſtöt jüm de Nęs un den Kopp ſick, —
Weent ock un bęwert vær Küll, denn kolt is doch jümmer de Fremm ja,
Faken ins Regen un Sturm, — un och, ſo warm un ſo luri,

Digitized by Google

As inne Heimath dat weer', ward't nümmer weller dar buten!

Et, un ſegen ju Gott, un lat jüm den Mehlbüdel ſmecken!
Heel vel Jahrn ſünd dat noch, un nößen, wenn mal de Tid kummt,
Hett dat doch Allens keen Noth; uns Herrgott ſegnt ja den Weten,
Segnt ja de Böm un de Blöm un gifft ja den Vageln er Eten, —
De verſorgt ock min Kinner tonös, wenn ſe gut man un brav ſünd!

Süh, uns Weten dar buten de bewert awers un weent noch;
Gau nu röppt he tohopen, uns lewe Herrgott, ſin Engeln,
All de lütt Kinner in'n Himmel dar babn, — uns lüttje Marie ock; — —
Piſſelt er ſach wat in't Ohr, un luſti ſwevt ſe de Welt dær,
All den Platen vull Snee un ſtreut em lis inne Luft rin;
Süh, un dar flüggt he hendal un ſpelt un danzt as de Vageln,
Bit he möd is toletz, — denn ſöcht he ſick liſen en Platz ut,
Babn oppe Böm un dar nerrn oppe Büſcher un Blæder in'n Blomhoff,

Digitized by Google

Welk ock dar buten op't Feld, — de lę't ſick ſach ewer'n Weten,
Een op de Annern hendal un deckt em liſen de Köpp to,
Ganz ſo lurig un warm as ju mal leegn inne Deidei, —
Un noch ju Moder jüm dei — un „wiwi, eiapopeia"
„Slap, min Pöppchen", ſung; — — — — —
So liggt un ſlöppt nu de Weten;
Hu! dar fangt dat eerſt an recht dull dar buten un unklok!
Istappen hangnt anne Lęs, — un Sneebargn jagt vær de Dær op,
Binn inne Dönſch ſünd beſtreut mit Blom un Blæder de Ruten,
Hu! un dar buten dar pipt un knarrt de Snee anne Föt uns!
Un Eglgöſchen un Krein un Rothboſſen kamnt vær de Schündær,
All verhungert verklamt, — — Gott Lof! wenn de Winter to Enn weer.

Ę, un ſęgen ju Gott, un waßt un biht as de Weten!
Bald is Wihnachen węn, un Kikengeeſch is vergęten,
Alls Nøt ſünd verkęhrt, un verkęhrt ſünd de Appeln un Koken,
Un de Wihnachsbom kal; — dar buten awer dar liggt noch
Still min Weten bedeckt un ſlöppt un drömt ünner'n Snee noch.

Digitized by Google

Süh, dar is dat, as schick uns Herrgott weller sin Engeln
Lisen vun'n Hęben hendal, so sachen kummt dat un luri.
Warmer weiht nu de Wind, un höger stiggt all de Sünn rop,
Brennt Muschü Snee oppen Pels, un sweeten mutt he un sweeten,
Langsam, bit he toletzt in luter Drüppen vergahn is.
Bots! — dar kamnt se nu all værn Dag de Grönsnawels weller,
Reckt sick un streckt sick to Höch un schürt sick den Slap ut de Ogen,
Ganz verhęst un verbęst — un so kikt se verbistert de Sünn an.
Awers de Sünn dar an'n Hęben de schient so warm un so luri
Nu op de Koppeln hendal, dat't rein en Dag is as Summer;
Süh, un de Hadbar de kummt! un de Swülken kamnt! un de Lurken
Stigt in de Wulken herin un beschütt den Kopp uns mit Leeder!
Deuscher! de Stickbein ward grön; un Blæder kamnt der an'n Ellhoorn,
Mardelblom kikt ut de Eer, un de Oschen plöckt se in't Holt all;
Juchhei! dat Værjahr is kamn! un banni hægt unse Weet sick.

Ęt, un sęgen ju Gott, un waßt un diht as de Weten!
Gau nu kummt he to Höch un stickt den Kopp ut de Fellern,

Digitized by Google

Gröner ward em de Bür, un länger waßt em de Steertrock;
Maidag is, — un de Krein künnt ſchier ſick darünner verſtęken.
Süh, nu bruſt he ſo blau un bruſt ſo breed un ſo węli,
Dat dat en Freud is un Luſt, — un Nachs denn kikt he de Steerns an,
Hört na de Nachdigal ſtill un freut an de Pögg ſick in'n Graben.

Awer des Morrns, wenn de Sünn nu as luter Für dær de Böm kikt,
Nimmt ſe ęr Knütttügg to Hand — un knütt un knütt jümmer drödi
Ganz æwer'n Hęben ſick lank; — nu ſegg mi mal Eener, wat knütt ſe?
Nößen denn geiht ſe to Rau un wenn ſe ſach ſick to Bett leggt,
Günd achter'n Reller hendal, denn lett ſe torügg uns ęr Knütttüg,
Ganz vertęſt un verſnęert, — un liſen flüggt dat as Spinnwęv
Æwer de Koppeln henlank un hangt anne Böm un de Büſcher
Ock an den Weten ſick an — un blitzert un blinkert in Drüppen;
Dat is Nębel un Daak, uns Weten dar buten is döſti,
Un ſo börrnt em de Sünn un langt em des Abends ſin Drinken;

Digitized by Google

Modiger ward he tonös un jümmers weliger waßt he,
Jümmers mehr inne Höch — un ſo grot all as Kriſchan un Trinken!
Süh, un nu ward he ſo dick un ſo rund un ſo drall as min Petje! —
Un dar babn ut de Spitz dar krupt ganz liſen de Ahrn rut,
Jüſt as weert en Geſich, mit Ohrn un Neſ un en Snurrbart;
Hei! un nu ward he eerſt grot un pralt un ſmitt in de Boſs ſick!
Jümmers Sellſchap un Smaus, un heel vel luſtige Fründſchap!
Rode un blaue Blom ſprekt bi em vær un beſökt em,
Nerrn ſpelt Tickert de Müs, — un babn, — ja babn is't en Leben,
Rein as meern in de Maſch, — dar ſwiert de Imm un de Hummels,
Fleegt de lütt Botterhörns rum un danzt un ſpelt dat't en Luſt is.

Et, un ſegen ju Gott, un waßt un diht as de Weten!
Awer uns Weten den ward to dull oppen Enn doch de Weerthſchap,
Sehnt ſick bi Lütten na Rau un möch wull am levſten alleen wen,
Steit as begaten dermank un mult un lett gar de Flip hangn,

Digitized by Google

Trurig is he un still, — un swar is de Kopp em vun Wehdag,
Bleek ward sin ganze Gesich un immer witter de Nęs em,
Och, — un he is doch so krank! — —
Dar sett sick Vader in'n Grashoff,
Lehnt sick an'n Bom mit de Leh — un sleut sick en Stückschen un haart se;
Nößen meiht he em af un fahrt em all inne Schün rin,
Döscht em un bringt em to Mæl, — un Moder de kakt ju de Klütjen,
Kakt ju den Męhlbüdel gaar mit Bodder un Plumm un Korinthen! —
Ęt em, un sęgen ju Gott, — un dankt em nu, dat jüm satt sünd!
Będ „Vader unser" — un gaht — un vergęt mi ni Tafel un Schrivbok!
Ębn sleit de Karkenklock een, — un günd steit Persepter in't Dærlock. —

Digitized by Google

Vœrjahr.

Juchhei! wa is de Luft ſo blau,
Wa ſingnt de Vageln ſchön,
Wa blitzt ſo bunt de Blom in'n Dau,
Wa ſchient de Böm ſo grön!

Dar bahn in't Blaue möch ick wahn
Un ſingn in'n grönen Bom —
Un möch de Vageln all verſtahn
Un ſnacken mit de Blom!

Mi dünk, as wenn ick ſeli weer;
Ick kunn, — ick weet ni wat!
Mi is to lüttj de grote Eer,
To grot dat lüttje Hatt!!

Din ſteernhell blauen Ogen.

Din ſteernhell blauen Ogen,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Se bargt den ganzen Himmel klar
So wunnerbar, as wenn't wull gar,
As wenn't wull gar
Twe Engelsogen weern.

Din ſteernhell blauen Ogen,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Wa ſünd ſe doch ſo ſmuck un ſchön!
So prächti flammt keen Edelſteen,
Keen Edelſteen,
So ſtrahlt keen Abendſteern!

Din ſteernhell blauen Ogen,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Un ward min Hart ock nümmer ſund,
Un gah ick ock darbi to Grund,
Darbi to Grund,
Wat hölp't, — ick kann't ni wehrn!

Digitized by Google

De Wetfru.

Wa heel ſe doch an't Leben,
Wa dück er doch de Welt ſo ſchön;
Wa fröhli weer er Streben,
Wa ſeli weer er Geben
Fær em, och ja, fær em alleen!

Wa kunn ſe't denn ock laten?
So glücklich as ſe damals weer;
Un heel he er umfaten,
So ſwunn er Rum un Maaten,
So dück er gar to lütt de Eer.

Un nu? — nu is he baben;
Se drogn mit em na'n Karkhoff hin.
Er Beſt' vun alle Gaben,
Dar hebbt ſe't ſtill begraben,
Dar grobn ſe ock er Hart mit in.

Digitized by Google

Ęr Wünſchen un ęr Hapen
Un Allens, Allens is der hen;
Un lęn ſe ęr man ſlapen,
Weer't wull am beſten drapen,
Mit em gung all ęr Welt to Enn!

Digitized by Google

Min Dörp.

Min Dörp, min Dörp in wide Feern,
Mank Blom un gröne Böm,
Wa mag ick noch ſo geern, ſo geern,
So geern mal vum di drömn.
So geern en truli Woort di ſeggn,
Wa du mi lev un rar, —
Denn och, dat Sehn' un och, dat Leugn,
Dat makt dat Hart ſo ſwar!

Wa leegst du dar in'n deepen Grund
Mank Eſchen un mank Linn,
Wa weern die Hüſer ſmuck un bunt
Vun buten un vun binn,
Un denn dat Hus, dat unſe weer, —
Wo Obbe op de Del
Mit Moder mi dat Lopen lehr,
Un Vader mit mi ſpel.

Digitized by Google

Un vær de Dær de ole Bom,
De Grasplatz de ſo grön,
Un denn de Hoff vull Büſch un Blom,
Wa weer he ſmuck un ſchön!
Un denn de Sot, — un achter'n Stall
De Hoppen æwer'n Tun, —
Un denn de Ellhoorn, wo in'n Wall
Wi Kinner Hüſer bu'n.

Wa weer ſe ſmuck de gröne Wiſch,
Wo ſtill de Mælnbęk leep,
Un wo der ut de Ellernbüſch
De Kukuk lach un reep!
Un oppe Höchd', de Koppeln lank,
Den Fotſtig dær dat Koorn, —
Dar bruſt de Rogg ſo hoch un blank
Uns Gærn bit anne Ohrn.

Dar ſtreeken wi, dar heeln wi Rau,
Dar ſpęln wi as to Hus
Un plöcken Blom uns roth un blau
Un bunn ſe uns to'n Struß.
Dar wuſſen Brummbein ſwart un brun,
Un Eerdbein roth un ſöt,
Dar ſöchen wi herum in'n Tun
Na Neſter un na Næt.

Digitized by Google

Un Sünndagmorrns, wa weer dat ſchön!
Denn ſtunn ick anne Plank,
Dar kunn ick æwer'n Karkhoff ſehn,
Dar keemn de Lüd henlank.
Un wenn tonös de Orgel gung —
Dat leet ſo nett vun feern.
Un wenn in'n Thoorn de Klocken klungn,
Wa hör ick't doch ſo geern!

Un Abends, ſchien de Maand ſo ſtill,
Un togn de Wulken ſach,
Denn ſpęln un ſprungn wi oppen Knüll
Biſchurns de halwe Nach;
Un inne Feern den Reller dal
Verlaten un alleen,
Dar fleut ęr Leed die Nachdigal
Un ſeet in'n Buſch to ween'n.

Wo is ſe hin de ſchöne Tid?
Wo ſünd wi Kinner blębn?
Och, inne Welt ſo fremd un wit
All lang vunanner drębn!
Un mennig Een, de damals ſprung,
Kummt nümmer, nümmermehr; —
Se hebbt to Rau em buten ſungn
Un todeckt inne Eer.

Digitized by Google

Un mi, — — mi lopt de Thran hendal;
Dat weer der doch so schön!
Mi düch, ick hör de Nachdigal
Un kunn den Karkhoff sehn;
Mi düch, ick seeg dat Hus, — den Bom —
Un hör de Klocken gahn;
Och ne! — dat weer ja blots en Drom,
Den ick mi köff mit Thran!

Digitized by Google

Grotvader.

Grotvader geit de Poort hendær,
Is juſt en Jahr genau,
Dar drogn ſe oppe ſwatte Bær
Grotmoder all to Rau.

He ſtolpert lis den Stig hendal,
Sin Schummerngang he hölt;
In'n Bom ſleit hell de Nachdigal,
Sunſt liggt as dot de Welt.

Dar bögt he umme Eck un ſteit
Un blifft un geit ni mehr, —
Un wo de Wind de Roſen weiht,
Dar ſüht he ſtill to Eer.

Digitized by Google

He nimmt den Hot vun'n Kopp ſo kahl
Un ſett ſick ünner'n Bom,
Em lopt de Thran de Backen dal
Un blinkert oppe Blom.

Un wat he denkt un wat he będ?
Wo he am levſten weer? —
Am levſten weer em wull de Stęd
Dar ünner't Gras bi ęr.

An'n Hęben kamnt de Steerns herop,
Un ruhi ſlöppt de Eer, —
He fohlt de Hann, — em ſack de Kopp, —
Grotvader, — — is ni mehr!

Digitized by Google

Hartlevſte min, ſo ſtill un ſchön.

Hartlevſte min, ſo ſtill un ſchön,
Gah ni verbi, gah ni verbi!
Och, wenn du wüſs, warum ick ween!
Ick ween um di, ick ween um di.

Du ſeegſt mi doch ſo hartlich an,
Du Blom ſo roth, du Blom ſo roth;
Ick harr di dragen oppe Hann
Bit an min Dod, bit an min Dod.

Un lach din Og mi man vun feern
So wunnerbar, ſo wunnerbar,
Mi düch, ick ſeeg den ſmuckſten Steern
So hell un klar, ſo hell un klar!

Digitized by Google

Wat weer der denn, wat ick noch wull?!
Wo weer min Leid, wo weer min Leid?!
Un wurr dat Hart ock noch so vull,
Dat weer ja Freud, dat weer ja Freud.

Un vun mi wullst du gahn? — och, nę!
Dat kann ni węn, dat kann ni węn;
All wat ick wünsch, all wat ick bę,
Büst du alleen, büst du alleen.

Un hör mi ock de ganze Eer,
Ick geev se hin, ick geev se hin;
Wat nütz se mi, weerst du ni mehr
Min Königin, min Königin!

Digitized by Google

De Schęper oppe Heiloh.

Ick hö de Schap, — ick heet Johann,
Ick driw vergnögt min Raſſelbann
Des Morgens fröh, des Abends lat
Mit Fleut un Tuthoorn lank de Strat.
Ick tut un fleut, — ick fleut un tut
To Dörpen rin, — to Dörpen rut;
Mi geit de heele Welt nix an,
Ick hö de Schap, — ick heet Johann,
Bün Schęper oppe Heiloh.

Un wenn ick Morgens kam un tut,
Denn lat de Dierns de Schap herut;
De Burvagt hett den gröttſten Stall, —
Un Burvags Trin de kennt mi all;
Se füllt mi hemli gau de Flaſch,
Se ſtick mi'n Pannkok inne Taſch, —
Se lacht mi rein ſo fründlich an,
As wull ſe ſeggn: och, weer ick man
Fru Schęperſch oppe Heiloh!

Digitized by Google

Un hett ſe't dahn, — ja denn hallo!
Man luſti vœrwarts, luſti to!
De Hahn de kreiht, — de Spreen de ſingnt,
De Schap de blarrt, — de Lammer ſpringnt,
Un Spitz de jagt der op un dal
De Reeg henlank as General;
So driv ick tidi mit de Sünn
All in' de ſchöne Welt herin
As Schęper oppe Heiloh.

De ſchöne Welt? — — ach, ja! — ſo ſchön!
So ſünnſchienhell, ſo blau un grön!
Un weer't ock man op't Heilohfeld,
Se's dochen ſchön, de ſchöne Welt!
Kumm mit herut un freu di man
Un bę den lewen Herrgott an!
He hett ſin Prach, he hett ſin Flor
Ock buten œwer't brune Moor
Bi'n Schęper oppe Heiloh.

Dar grönt dat Moos ſo hell un krus,
Dar waßt de Krammbein oppen Kluß,
Dar hangnt de Dun ſo witt un fin,
Dar ſteit de Brahm in Blöth to ſchlen'n
Un blaue Lilgn, — un Nelkenblöm,
Un alle Blom de ni to nömn!
Un dœr de roſenrode Heid
Dar gah ick denn un heff min Freud
As Schęper oppe Heiloh.

Digitized by Google

De Tüten fleut, de Lünken ſnackt,
De Iritſch ſingt, de Pögg de quackt,
De Kukuk lacht un lett ſick hörn,
De Hadbar geit in't Reth ſpatzeern,
De Wachtel röppt, de Kiwitt larmt,
De Hummel brummt, de Jumm de ſwarmnt,
Juch! — wat en Luſt de Feern heulank!
Un ick ſo ſeelenvergnögt darmank
As Schęper oppe Heiloh.

Un kam ick Abends denn na Hus,
Wenn æwer't Moor de Voſs all bruſt,
So ſinnt de Schap alleen den Stall, —
Un jümmers lütter ward de Tall.
De Burvagt kriggt den letzten Reſt, —
Bi'n Burvagt kummt dat Allerbeſt!
Dar lohn't en Dütjen vun Kathrin,
Dar ſteit der anne Mür to frien
De Schęper oppe Heiloh.

Uns Köni hört dat ganze Land,
Sin Stand dat is de höchſte Stand;
He driggt en Kron vun Edelſteen,
Un wat he will, dat mutt geſchehn;
As weer he gar uns Herrgott lik,
So prächtig un ſo grot un rik!
Wat fær'n Verſchęl, — nu bę ick di!
Mit em as König, — un mit mi
As Schęper oppe Heiloh.

Digitized by Google

Doch keem he gar un bo mi't an
Un ſä: kumm, tuſch mit mi Johann!
Dar is de Kron vun Edelſteen,
Węs Köni, — lat mi Schęper węn,
So ſä ick nę! — ick ſä't fœrwahr!
So'n gollen Kron is vęl to ſwar
Ick bün ja glücklich op min Feld,
Ick bün ja König in min Welt
As Schęper oppe Heiloh!

Dat Bettelkind.

Dat Nordlicht flammt, un iſig weiht de Wind;
Is Wihnachabnd; — de Lichter brennt ſo ſchön;
Dar buten awers ſlikt en Bettelkind
Den Snee hendær, de Strat hendal — alleen.

Warum alleen? ſin Vader bleev em dot,
De mit de Hann ſo ſur dat Brot verdeen,
Un as he ſtorbn weer, bleev in deepe Noth
De Moder mit ęr Kind torügg alleen.

De Moder awers ſitt dar binn an'n Abnd,
So bleek un ſtill, ſo hungrig inne Kath,
Bun Kummer krank, — un darum geit vunabnd
De Jung alleen to betteln oppe Strat.

Digitized by Google

Sin Strümp ſünd twei, in Palten hangt dat Kleed,
Sit güſtern Middag feil dat dröge Brot;
De Backen, de ſo roth weern, ſünd ſo bleek,
Erbarm! Erbarm! — och, bitter is de Noth!

Dat Nordlicht flammt, un iſig weiht de Wind;
Keen Minſch to ſehn, — de Straten ſünd ſo ſtill, —
So hungrig un ſo froſtig is dat Kind
Un bęwert lud vær Hunger un vær Küll.

Günd, wo dat Hus, dat grote, witte ſteit,
Dar gah de hellen Finſtern ni verbi,
Denn binn is nix as Herrlichkeit un Freud,
Dar gifft dat wull en Wihnachsgav fær di.

Bit anne Poort, — nu wüllt de Föt ni mehr,
Un hin na't Hus is noch en ari Stück;
De Lütt is matt, — un to is ock de Dær, —
Dat weer ſo ſchön, to ruhn en Ogenblick! —

He ſett ſick hin un ſüht de Wulken gahn
Un Maand un Steerns dartwiſchen hell un ſchön;
Am levſten möch he bahn bi Vader wahn',
Wenn ni de kranke Moder bleev alleen.

Digitized by Google

He ward ſo möd, — — — dar kummt dat kurig an
As Slap un Drom un will ni weller fort,
Un as vun ſülben fohlt ſick ſtill de Hann,
Un — Moder! Moder! — is ſin letztes Woort.

Dat Nordlicht flammt, un iſig weiht de Wind;
De Dannbom brennt; — ſe ſünd ſo fröhli binn;
Dar buten liggt un ſlöppt dat Betteltind, —
Un — dær de Luft ſwęvt lis en Engel hin!!

Digitized by Google

Günd!

In'n Maandschien swimmt de Wulken;
De Welt is still, as wull se drömn,
Un günd in Düstern liggt un slöppt
Dat Burhus mank de Böm.

De Fotstig lank de Koppeln,
De geit hendal bit anne Poort,
Un nößen, wenn de Grashoff kummt,
Denn büst du all an'n Ort.

Dar hangnt de Stickbeinbüscher,
Dar waßt de Blom di vær de Föt,
Dar singt des Nachs in'n Appelbom
De Nachdigal ęr Leed.

Un anne Mür dær't Finster,
Dar kitt de Rosen inne Stuv;
Un achter Blom un gröne Blæd,
Dar — drömt en witte Duv!

Digitized by Google

Buten.

Herut, herut man alle Mann!
De Steerns fangnt ębn to blinkern an;
Un du, min Moder, ock mit rut,
Uns Schrighals flöppt dar binn ja gut.
Süh so! — nu sett jüm Alltomal
Man oppe Gaarnbank bi mi dal.

Ei Deuscher! ward dat Hart Een wit
So buten inne Schummerntid;
Un Fru un Kinner um Een her,
As wenn't mank luter Rosen weer;
Dat röhrt Een mehr as inne Kark,
Dat freut Een mehr as gung't to Mark.

Still! — hört jüm wull? — den Keller dal? —
Ick löv, dat weer de Nachdigal.
Ja, ja, ganz rech! nu fleut se lud
Un schütt dat lütte Hart mal ut,
Nu weller rein so lis un sach,
As sung der'n Engel dær de Nach.

Digitized by Google

Un neern an'n Dik in't hoge Reth
Hebbt ock de Pögg ęr Luſt, ęr Leed.
De Mücken ſpęlt un ſünd to Gang,
Un Glöhwurm ſtick de Lüchen an;
De Hadbar ſteit der as en Pahl
Op't eene Been un kikt hendal.

Wa luri treckt de Abendluft,
Un wat en Rükelſch, wat en Duft!
Ick löv, dat doht de Caprifoln,
Un nerm in'n Hof de Nachvijoln;
Un günd de Tun, de ſchęert warrn ſchull,
Steit ock ja vun Kaneelbüſch vull.

De Vagels ſitt un pipt in'n Drom,
Lüttj Botterhorn ſlöppt bi lüttj Blom;
De Blæder ſwigt un hangut in'n Dau,
Un Alls is ſtill un Alls is Rau;
Sungn ni de Pögg dar inne Feern
Ick löv nu kunn't en Spinnwipp hörn.

Ei ſüh, ei ſüh, hoch æwer'n Kopp
An'n blauen Hęhn, — nu kikt mal rop;
De lüttjen Engeln röhrt de Hann
Un fleegt un ſtękt de Lichter an,
Un jümmers mehr un jümmers mehr,
As wenn der gar keen Enn op weer.

Digitized by Google

Ob unſe lüttje Ann-Marie
Vunabend ock wull mit darbi? —
Dat weer en Diern, — wer harr dat dach!
Nu, nu, min Moder, węs man ſach;
Wat hölp't denn, dat de Thran noch lop?
Wi kamnt dar babn ja All tohop.

Dar kummt de Maand, — dar kikt he all
Günd dær de Eſchen achter'n Stall;
Dat mutt en Luſt węn ſo an'n Hębn
Des Nachs de Welt hendær to ſwębn.
Wa lacht he ſmęerig umme Snut, —
Den lock wull ock de Abend rut.

Nu ſwębt de ſwarte Wulk davær, —
Nu pliert he weller liſen dær
Un glupt in alle Ruten rin
Un weet wat Alles paſſeert dar binn;
Un geit he Morrns to Rau, he weet
Vun Freud un Leid genau Beſcheed.

Wat jagt denn noch in't Dörp ſo lat?
Günd hölt en Wagen vær de Kath;
Dær't Finſter ſchient ſo hell de Lamp,
Un ut'n Schoſſſteen ſtiggt de Damp.
Da's wahr, — dar liggt all Węken lank
En arme Mann vær'n Docter krank.

Digitized by Google

Færwahr, færwahr dat is en Leid,
Wenn so de Dod vær Ogen steit.
Wat mutt he lidn, de Stackelsmann!
De arme Fru, — wat fangt se an?!
Du lewe Gott, — un blifft he dot,
Ach Kinner sünd der ahne Brot.

Mi dünkt, da's Best, wi gaht to Bett;
Ja, ja! kamnt rin un będ mi nett;
En hartli Woort um Hölp un Rath,
Dar før den Kranken inne Kath. —
Wellich, dat he an't Lęben bleev,
Uns Herrgott hett de Kinner lev.

Digitized by Google

De Summer ſchient in all ſin Prach.

De Summer ſchient in all ſin Prach,
He grönt un blöht un lęv un lach
Op Koppeln, Moor un Heiden;
As harr de Eer
Keen Kummer mehr
Un nix as luter Freuden.

Dat ſmucke Holt is weller grön,
Un Feld un Wiſchen ſtaht to blöhn,
Un moje is dat Weller.
De Lurken ſingnt,
De Lammer ſpringnt,
De Droſſeln fleut in'n Keller.

Och, freu di anne ſchöne Tid!
Dat durt ni lang, ſo is ſe wit,
So ſtreut de Winter Flocken,
Un Grön un Blom
Weern as en Drom, —
Un witt ſünd di de Lucken!

Digitized by Google

Oppe Hochtid.

De gröne Kranz hung ünner'n Bæn,
Se lur all mit de Kron,
Dar keem de rike Burvagtſæn,
Se ſchulln den Brutdanz dohn.

Dar flogn ſe hin, — wa weer ſe ſchön!
Wa ſeegn ſe All na ęr!
Mank alle annern Dierns weer keen,
De halv ſo ſmuck man weer.

Se danz ſo ſlank wull as en Reh;
Se weer ſo ſtaatſch un grot;
Se weer ſo witt wull as de Snee
Un as en Ros ſo roth.

Digitized by Google

Dat Haar ſo ſwatt, — de Ogn ſo brun;
As Parlen weern de Tähn.
Du keekſt, — un keekſt di redi dun
Un leetſt dat doch ni wen.

Doch ſtunn der Een, as weer he krank,
So likenbleek un ſtumm;
He ſtütt ſick trurig oppe Bank
Un ſeeg nich op un um.

Dar weer keen Minſch, de em wat dahn,
Keen Minſch, de em mal ſehn;
He ſtunn un ween de hellen Thran
In'n Düſtern ganz alleen.

Un wat em feil, dat wuſs Keeneen,
He ſä ni, wat he dach;
He ſleek na Hus un ſeet un ween
Un ween de ganze Nach.

Digitized by Google

Hinnerk-Ohm to Kieler Umslag.

Din Jungens, Onkel, lat di gröten;
Un kummst du Umslag weller her,
Di aftohaln din Zinsmoneten,
Kik ock bi uns mal weller vör.

He muſs dar hin! — dat weer vergangen Jahr;
Warum ock ni? ei, Gott bewahr!
He weer ja all ſit twinti Jahrn
Noch jedes Mal to Umſlag fahrn.
He muſs dar hin! — dat holp nu eenmal nix,
Un darum ſmeet he ſick in'n Wix.

Dar meen ſin junge Fru: hör, Hinnerk, du,
De Zinſen, de ſe ſchüllt betaln,
De kannſt du ja noch jümmers haln,
Man blots nich inne Umſlagtid;

Digitized by Google

Du weest ja doch, du büst bischurns to swach;
Un tummst du eerst in'n Suppelag,
Denn geist du gar to lich to wit, —
Ick kenn di ja! — — da's just din swache Sit.

Doch much se prammeln un em bę'n,
He leet sick dit Mal ni berę'n,
Denn wat he wull, dat sett he dær,
Un keem ock Alins em in de Queer;
Dat weer ja just sin Hauptplaseer
Bi'n „Lütten", oder'n Seidel Beer
In Kiel en bęt herum to staken
Un mal de grote Runn to maken.
He muss der hin!
De Togg de sleut, — un Hinnerk-Ohm steeg in.

In Kiel, — dat di de Deuwel plag!
Weer just de beste Dag vundag.
Wohin man hör, wohin man kik
De Dudelkastens mit Musik,
Un denn wull alle Straten lank
In jede Weerthschap Tinkeltang;
Un denn de Juden, de der schachern,
Un denn de Bettler, de der prachern,
Un denn de grote Minschenswarm,
De hier vundag sick sunn tohopen,
Geld aftosetten un to kopen,
Genog, in Kiel weer nix as luter Larm.

Digitized by Google

Uns Hinnerk-Ohm funn bald sin Mann,
He schreev de Quitung kott un gut
Un kreeg den lellern Büdel rut
Un nehm dafær sin Zinsen an;
So rikki hunnert Daler wull,
Dat mak den ganzen Büdel vull.
Wat schull he nu? — he weer ja klar.
Dat paß em ganz verdeuwelt rar,
Nu köff he sick en smoorten Aal
Un würg em mit en Stuten dal
Un mak sick nößen oppe Been
Bun dit Local na dat Local,
Sik Allns gehörig antosehn.

So streek de Ole hin un her
Alleen de meisten Straten dær
Un æwerall wohin he keem,
Weert sęker, dat he sick een nehm,
Bischurns ock twe, — all as he schön dat funn,
Un as de Harfendierns dat Singn verstunn.
Ol Hinnerk-Ohm weer gar ni dæsi,
Denn drop he Een, de rech mal bræsi
Bun „ruck! ruck! ruck!" un Sowat sung,
So weer't gewiß, se harr em fung;
Denn rück he jümmers neeger ran
Un smunzelleer un plier se an,

Digitized by Google

Un heel ſe nös dat Fatt em hin,
Smeet he ſo ſlank ſin koppern Bankſchülnk rin
Un fat ſe um un wull ęr küſſen,
Dat all de Annern lachen müſſen.

So gung he rut, ſo leep he rin,
So flog de Namiddag em hin,
Un as dat ſchummri wurr un düſter,
Dar weer't to reiſen vęl to lat;
Un Hinnerk-Ohm de harr en Püſter,
As hör em to de halwe Holſtenſtrat.

Jüſt wull he weller ſick verännern
Un na en anner Weerthshus ſlennern,
Hallo! hallo! op eenmal wat fær'n Larm?!
He kik ſick um, — un Arm in Arm
Kummt dar en heel Studentenſwarm
Mit gaudeamus igitur,
Dat Hinnerk-Ohm rein ganz verhęſtbęſt wurr;
Gun Abend, Jungs! — gun Abend, Vadder!
Un wuppdi! wurr dat en Geſnatter,
Wo Hinnerk-Ohm nix vun verſtunn,
So vęl he ock daræwer ſunn.
Beim Vater Gambrin! das iſt Schwein!
He, Fliege, hak den Ackerbürger ein!
Du, Spinne, item! — ach, das Haus iſt ſüß!
Nachher ponirt es Cerevis!

Digitized by Google

Un darmit kreegn se em to sat
Un juchheidi! gung't na de Dänsche Strat.

Ol Hinnerk-Ohm weer luter Freuden,
He reep dermank: das mag ick leiden!
He schov den Hot sick scheef in't Gnick
Un sung darbi sin Alldagsstück:
Ein Kreuz, ein Leid, — ein böses Weib.
Un so gung't rin na de Studentenkneip.

Der Deuscher hal, dat weer en Saal!
Un denn vun babn bit nerrn hendal
Nix as Studenten, — jümmers frisch
De vullen Beertänns oppen Disch;
Un denn sif Junfern mit Musik,
En Leben as in'n Himmelrik!
Ol Hinnerk-Ohm nehm af den Hot,
Stunn oppe Tæn un mak sick grot
Un keek de ganze Reeg herum,
Dar schreegn se all: Silentium!
Der Bauer hält 'ne Pauke dort!
Silentium! — er hat das Wort!

Wat weer to dohn? — he muss sick schicken
Un wat he wuss tohopen flicken;
He nehm en Schrot sick ut sin Dos
Un nu gung de Komedi los.

Digitized by Google

Ihr Herrn Studenkens hört mir an!
Ick bün man blots ein Buerſmann,
De Annern hebbt mi mitgenommen
Un ſo bün ick hier reingekommen;
Twe Meiln vun hier is wo ick wahn,
Min Hus liggt an der Iſenbahn.
Min eerſte Fru de weer wat werth,
De heff ick lev hatt, heff ick ehrt,
Doch as ick eben Wetmann wurr,
Dar kreeg ick forts de twete, burr!
De rætert as en Kaffemæl,
Er feilt wat mit'n Beſſenſtæl.
Vunmorrns, as ick to Umſlag wull,
Dar wurr ſe weller ſplitterndull,
Ick leet mi awers ni beſnacken,
Se muſs mi gau en Pannkok backen,
Dar fleut de Togg, dar rutſch ick fort,
Un ſe beheel dat letzte Woort.
De Dörpslüd nömnt mi Hinnerk-Ohm,
Dat is ſo quanzwis dær de Blom;
Jüm ward dat ock wull ſülm ſach weten,
„Ohm" mutt ſo vel as „Onkel" heten.
Se dehn dat blots um man to ſpaßen,
Denn egntli heet ick Hinnerk Claßen.

Un darbi klopp he oppe Büx un ſprung,
Dat all ſin Speetſchendalers klungn.

Digitized by Google

Dat weer Muſik, de tog ſe an!
Un all bi Lütten keemn ſe ran
Na Onkel um den groten Diſch;
Un Onkel gung dat jümmers friſch,
Un Onkel achter, Onkel vær,
Un Onkel gung dat allerwęgen;
Un mit de Seidels keemn ſe her,
Un Onkel hett en vivat kręgen,
Dat he dat Hörn un Sehn vergeet.

Dat weer en Ehr! — dat much he li'n!
Forts feller he tein Buddel Win.
De Win de keem, — un Onkel leet
De Glæs vun Friſchen jümmers fülln,
Se harrn en Döſt — de leet ſick gar ni ſtilln!
Rupps! weern de Buddels drüppenrein;
Un noch mal tein, un noch mal tein,
Un noch mal tein, — wurrn rinner halt;
Natürlich Onkel de betalt!
Un Onkel kreeg darbi en Brand,
Dat he torügg ſack anne Wand;
He kunn keen Glas mehr lerri drinken,
He kunn man blots noch brumm un winken:
Man jümmers mehr! man jümmers mehr!

Un noch mal veerti keemn der her;
Juchhei! — dat wurr en Supgelag
Un dur bit hellilichen Dag;

Digitized by Google

Un as de Dag herver ſteeg,
Weer Hinnerk-Ohm noch banni leeg
Un leeg der as en Buſchefarken
Krumm inne Sophaeck to ſnarken.
Dar keem de Weerth un bröch de Reken,
De hebbt ſe inne Taſch em ſteken,
Denn ſeker nog weer em dat Geld,
Ol Hinnerk-Ohm — den kenn de ganze Welt.
Rös hebbt ſe ſchregen alle Mann
Un hebbt em ſchüttelt mit de Hann,
Bit he de Ogen apen pann;
O weh, he kunn man eben ſtahn!
Saebn ſlog de Klock, — — dat weer de höchſte Tid!
He kreeg ſin Kerl op jede Sit
Un ſo gung't na de Iſenbahn;
Dar löſen ſe em ſin Billjett,
Dar wurr he ſmuck in'n Wagen ſett,
He druſel in un ſä keen Woort,
De Togg de ſleut, — un Onkel ſegel fort.

Un as dat weller ſleuten deh,
Dar reep de Schaffer: heda! he!
Ol Hinnerk-Ohm, man gau heraf!
Din Olſche kummt all an in'n Draff!
Un richti keem ſe ock all an
Un holp em rut, den Stackelsmann,

Digitized by Google

Un gnupps un kneep em ahn Erbarm
Un ſlęp mit em na Hus in'n Arm.

Erſt weer ſe ſplitterndull un ſchull,
As wenn ſe em bi'n Wickel wull;
Nös awers wurr ſe weller nett,
Dat Beſte weer, ſe bröch em man to Bett.
Doch as ſe tog de Bür em ut, —
O weh! dar full de Rękken rut!

Un twe mal veerti Buddel?! hu!
Makt hunnert ſüßti Mark Courant!
Du ole Beeſt! du Lusjack, du!
Fui Deuwel! dat is Sünn un Schand!
Supjækel du! is Alles di eenerlei?!
Ick ſla en Knüppel op di twei!
Wo büſt du wen? — — du ole Swin!?
Un darmit ſmeet ſe em in't Bett herin.

Doch Onkel mak de Ogen to un ſtæhn:
Dat — ſchęert — di nix!
Hol't Mul! — ſonſt — kriggſt du Wix!
Ick wull der hin! — ick bün der węn!

Digitized by Google

Vœrjahrsmorrn.

Juchhei! dat is en Leben,
Wenn't nerrn ſo grön un baben ſo blau,
De gollen Sünn an'n Heben,
De Wiſchen hell in'n Dau.

Du ſtarrſt noch op Pampuſchen?
Du ſittſt to Hus un telſt din Geld?
Jck möch ni mit di tuſchen
Fœr Allens oppe Welt!

Hö du din Dalerſtuten
Un putz din Geld vun'n Schimmel blank;
Jck ſtenner lewers buten
Den grönen Feldweg lank.

Digitized by Google

Dar drömt de Mælnbęk ſachen
Hendær mank all de bunten Blom,
Dar hör'k den Kukuk lachen
Hoch æwer mi in'n Bom.

Dar rükt ſo ſöt de Klewer,
Dar rankt de Hoppen æwer'n Wall,
Dar ſingnt, je mehr, je lewer,
De lütten Vagels all.

Dar wüllt de Ahrn all ſcheten,
Dar ſtaht de blauen Blom in't Koorn,
Dar bruſt un waßt de Weten
Mi meiſt bit anne Ohrn.

Un ick darmank ſo ſęli!
De lütten Vageln æwerhin, —
So luſtig all un fröhli,
As gung't na'n Himmel rin!

Digitized by Google

Pingſten inne Probſti.

Ick ſchall di mal hinſchribn, waſück mi dat geit?
Un ob ick hier wẹn mag? — dat doh ick mit Freud.
In Kiel is de Hüll un de Füll vun Plaſeer
Un doch fær ſo'n Burjung oppe Gündſit noch mehr.

Se ſünd mi to ſtätſch hier, to værnehm un fin,
Dat kann ick un mag ick nu eenmal ni li'n;
Obſchons ick Student bün, ſo leng ick biſchurn
Doch bannig — un wünſch mi na Hus mank de Burn.

Oppe Gündſit — ei Deuſcher! oppe Gündſit an'n Strand,
Dar wahnt de Probſtier; — dat is di en Land!
So grön un ſo wẹli, ſo ſmuck un ſo ſchön,
Dat heff ick inne Pingſtwẹk mi gehöri beſehn.

Digitized by Google

Wat'n Sęgen oppe Koppeln an Klewer un Gras!
Dat Land is as Maſchland, un de Weten de der waßt,
Hett Dęg dat't en Luſt is, — dar ſchaſt du di wahrn!
Un in Blöth ſtunn dat Rappſaat, un de Rogg ſchot all Ahrn.

Un denn mank de Knicken, un denn oppen Wall
Waßt de Kaſsbein un Eerdbein man ſo wild æwerall;
Un de Nachdigaln ſlat, un de Oſchen de blöht,
As weerſt du in'n Blomhoff, — langs'n Weg vær de Föt.

Is't nu to verwunnern, dat ſe Pingſten ſo firt?
Un dat ſe inne Pingſtwęk dre heele Dag ſwiert?
Un dat ſe dat Værjahr, an Freuden ſo rik,
So luſti begröt'n doht mit Danz un Muſik?

Juchheiſſa! wat'n Lęben! dar heff ick mi freut!
Heff ſprungn oppe Lohdęl na'n Brummbaß un Fleut,
Heff ſungn mit de Burjungs un klænt mit de Oln,
Un Alls wat der Mod weer, heff ick redli mitholn.

Un man jümmers op Plattdütſch ſo hartlich un tru;
Mit de Mannslüd, mit de Frunslüd man jümmers op Du!
Un wenn ick mal möd wurr, un keem mal de Slap,
Denn leeg ick in'n Kohſtall bi de Kalwer un Schap.

Digitized by Google

Un nößen denn gung dat friſch weller dermank,
Vun een Hus na't anner dat Burdörp henlank.
Dar achter dat Junkvolk, — de Spęllüd værop,
Un ſo man jümmers luſti na de Lohdęln herop.

Un wurr ick mal hungri, ſo ſä ick dat fri;
Brade Bütt harrn ſe allerwęgn un Förten darbi.
Stutenbotterbrot un Kaffe, — kreeg't 'n Geldbüdel rut,
Denn drücken ſe de Hand mi un lachen mi wat ut.

So gung dat dre Tag dær, jümmers luſtig un friſch.
In Schönbarg, in Krockau, in Barsbęk un Wiſch,
In Labö un Fiſbargen, inne Neegd un de Feern,
Un æwerall harrn ſe vun Harten mi geern.

Un, Junge, — wat kreeg ick fær Dierns dar to ſehn!
Dat ſünd di de ſmuckſten in't ganze Holſteen;
So blid as en Lachduv, — ſo bunt as en Tulk,
So ſlank as en Wichel un ſo flink as en Swulk.

Se dreiht ſick in'n Danz rum as'n Küſel ſo gau,
Se lacht rein ſo fründlich as de Roſen in'n Dau;
Un kikſt du inne Ogn ęr, — ſo büſt du all tamm,
Se mak di ſo lis un ſo fram as en Lamm.

Digitized by Google

Jck wüſs wull na mehr, — un du hörſt dat wull geern,
Un meenſt: dat is dœſi ſick lang to ſchaneern;
Doch nu mutt ick ſtillſwign, — un ſchullſt du ock ſchelln,
Denn dat Finſtern, — — dat lett ſick man mündli vertelln!

Digitized by Google

Se ſän, du weerſt ſo ſchön un gut.

Se ſän, du weerſt ſo ſchön un gut,
Se lachen di ſo fründlich an,
Se harrn di dragen uppe Hann
Bit ut de Welt herut.

Du ſtunnſt der as en Roſenblöth
Un ſlogſt de blauen Ogn to Eer,
As wenn en Kind dat Beden lehr
So engelsfram un ſöt.

Un ick, — ick heff di ſtill anſehn,
Min Hart vun Luſt un Leid ſo vull;
Ick wuſs ni, wat ick lewer ſchull,
Ob freun mi, — oder — ween'n.

Digitized by Google

He.

De Klocken klungn, de Lurken sungn,
Dat Holt dat weer so grön;
Un as se rut na'n Karkhoff gungn,
Seet he to Hus to ween'n.

He harr se doch so lev, so lev;
Un as he er't vertellt,
Un as se em dat Jawoort geev,
Weer sin de ganze Welt.

Dar keem de Dod so kolt as Is,
Dar wurr sin Glück en Drom,
Dar gung sin Hart in Stücken lis,
Dar welk he mit de Blom.

De Klocken klingnt, de Lurken singnt,
Dat Holt fleit weller ut,
Un den se dar na'n Karkhoff bringnt,
Den bringnt se na de Brut.

Digitized by Google

Węs man ni truri.

Węs man ni truri, ſwig man ſtill;
Un kannſt der ock ni ræwer ſehn,
All wat din lewe Herrgott will,
Dat mutt di doch to'n Beſten deen'n.

Wenn buten en Gewitter ſtahn,
Wa ward dat nös ſo ſtill un ſchön!
De lüttjen Blom de lacht in Thran,
Un Allens ſchient der mal ſo grön.

So geit dat ock en Minſchenhart:
Toerſt in düſter Nach un Leid,
Tonößen, wenn't mal ruhi ward,
Bull luter Glück un Frędd un Freud.

Digitized by Google

Drum ward di mal de Ogen natt,
So denk, as wenn di Regen fehl
Un ween di ſatt — un heſt du't hatt,
Paß op! dat quickt di Hart un Seel.

Paß op! un wenn't tonöhen ſtill,
Denn ſeggſt du't ſülm: och ja, wa ſchön!
All wat min lewe Herrgott will,
Dat mutt mi doch to'n Beſten deen'n!

Digitized by Google

Modergraff.

Hier plöck mi jo keen Rosen af
Un tręr der nich op hin;
Dit Graff dat is en helli Graff,
Min Moder slöppt darin.

Min Moder, de mi hött un dragn,
De mi dat Ląben dahn,
Min Moder, de mi nährt un sagn,
Mit Hartblot un mit Thran.

So gut weer doch Keeneen as du
Mit all din Lev un Leid!
Du brave Fru, — du gude Fru,
Slap still in Sęligkeit!

Digitized by Google

Mit Thran begot ick düſſe Stęd,
Hier heff ick braken lęgn,
Hier heff ick kneet, hier heff ick będ
Un lud na'n Himmel ſchręgn.

Dit Graff dat is en helli Graff;
Min Moder ſlöppt darin!
Hier plöck mi jo keen Roſen af
Un trę der nich op hin!

Harſtgedanken.

Buten ſüh, — wa ſach un luri!
Still un truri
Drömt un ſlöppt de ganze Welt.
Narms en Lud un narms en Lęben,
Swatte Wulken hangnt an'n Hęben,
Un de Regen druſt op't Feld.

Blom un Blæder fulln der ſachen,
Ehr wi't dachen,
Un wi harrn ſe doch ſo geern!
Liſen klung en Dodenlüden
Dær de Welt, — un fort na'n Süden
Togn de Vageln inne Feern.

Saat un Koorn ſünd vun de Koppeln,
Nix as Stoppeln;
Un dat gröne Holt ſo brun!
Wo de Blom in't Water lachen,
Drömt de Bęk un ſöcht ſe ſachen;
Un de Drüppens fallt vun'n Tun.

Digitized by Google

Nix to hörn, — as nerrn in'n Keller,
Inne Eller,
Pipt en Droſſel noch alleen;
Rein as wenn ſe um de annern
Lüttjen Vageln, de dat wanneern,
Liſen mit den Regen ween.

Ne, — denn ward Een doch ſo truri!
Un ſo ſchuri!
Un dat Hart ſo ſtill to Moth!
Magſt du't noch ſo warm umfaten,
Wat ſick lev hett, — mutt ſick laten!
Un — an't Leben ſteit de Dod!

Digitized by Google

Wörterverzeichnis.

Digitized by Google

Digitized by Google

A.

Aalbei, schwarze Johannisbeere; Plur. Aalbein.
Aar, Narbe; Plur. Aarn.
Aas, Aas; Plur. Äs; in nicht gemeiner Bedeutung auch für Schelm, Tückebold, Unhold.
achter, hinten.
achteran, hinterher, hinterdrein.
achterna, hinterher, hinterdrein.
adjüs, ade, adieu.
Adolph IV., Graf von Holstein, gewann gegen den Dänenkönig Waldemar II. die Schlacht bei Bornhöved.
Adolph v. Gottorp, Bruder des Dänenkönigs Christian III. und Urheber der für die Ditmarscher so unglücklich ausgefallenen letzten Fehde.
af, ab.
Affscheed, Abschied.
Ahlefeld, Heinrich und Claus, Brüder, welche unter Gerhard IV. dienten und von den Ditmarschern in der Hamme erschlagen wurden.
ahne, ahn, ohne.
Ahr, Ähre; Plur. Ahrn.
Alf, Adolph.
all, alle, schon.
allerwegen, überall.
allem, allęben, allębn, allmählich, sachte.
alltid, alle Zeit.
alltohopen, alle zusammen.
Ammer, Eimer; Plur. Ammers.
Ammerswurth, ein Marschdorf in der Nähe Meldorfs.
anne, an de, an die, der, den.
Antje, Antj, Annchen.
Anton, Graf v. Oldenburg, Anführer der Oldenburger Hülfstruppen zur Zeit der letzten Fehde.
apen, offen, geöffnet.
apenpann, öffnen.
Appeltelg, Zweig von einem Apfelbaume.
Arf, Arch, Erbse; Plur. Arfen, Archen.

Digitized by Google

ari, ziemlich, ziemlich viel, ziemlich groß.
Arn, Ernte.
arn, ernten; Part. arnt.
Aubrügg, Aubrücke, eine ehemals verschanzte Verbindungsbrücke zwischen der großen und kleinen Hamme, in der Nähe Süderheistedts in Norderditmarschen.

Æ.

Æs, Plur. von Aas, auch Dachtraufe.
æwer, über, übrig.
æwerflödi, überflüssig.
Æwermaat, Übermaaß.

B.

baben, babn, oben.
Bad, Bote.
ballern, knallen; Part. ballert.
Bankschüllnk, Reichsbankschilling, eine dänische Kupfermünze, 16 Stück = 5 Schill. Hamb. Cour.
Bann, Bande.
banni, sehr, gewaltig, außerordentlich.
barfot, ohne Fußbekleidung, mit nackten Füßen.
Barg, Berg; Plur. Bargn.
bargen, bergen; Prät. ick borg; Part. borgen.
Barsbęk, Dorf in der Probstei.
bassen, bersten, platzen.
Bær, Bahre; Plur. Bærn.
bærn, bærn, heben, tragen; Präs. ick bær, wi bært; Prät. ick bær, wi bærn; Part. bært.
Bæwerenn, das obere Ende.
beden, bedn, bieten; Präs. ick beh, du büttst, he bütt, wi behd; Prät. ick bo, wi boden; Part. baden.
bedüden, bedü'n, bedeuten.
Beer, Bier, auch Ball, Tanzvergnügen.
begeten, begießen; s. geten.
beglupen, begloßen, angloßen; s. glupen.
begripen, begreifen; s. gripen.
begröten, begrüßen.
behrn, geberden, den Anschein geben, äffen.
belęben, erleben.
bemöten, begegnen; s. möten.
besinn, besinnen; s. sinn.
besnacken, besprechen, überreden; s. snacken.
Bessenstæl, Besenstiel.
beswögen, in Ohnmacht fallen; Präs. ick beswög, wi beswögt; Prät. ick beswög, wi beswögn; Part. beswögt.
betaln, bezahlen; Part. betalt.
Będ, Bitte, Gebet.
beden, bęn, bitten, beten; Präs. ick bę, du beft, he będ, wi, ju, se będ; Prät. ick bę, wi bęn; Imprt. bę, Part. będ.

Digitized by Google

Bęk, Bach.
bęten, bischen.
bęter, besser; Comprt. von gut, god.
bęwern, zittern; Part. bęwert.
Bickbei, Bickbeere; Plur. Bickbein.
bi[illegible]s, bidessen, während, unterdessen.
bin'n, binden; Prät. ick bunn; Part. bunn.
binn, binnen, drinnen.
bischuerns, bischurns, mitunter, zuweilen.
Bladd, Blatt; Plur. Blæd, Blæder.
Blankenburg, Herr v., ein deutscher Adeliger und Mitanführer gegen die Ditmarscher zur Zeit der letzten Fehde.
blarrn, plärren, blöken (von Schafen und Lämmern), auch kindisch weinen, heulen; Part. blarrt.
Blatsch, Blatsche, das untere aus Flachs, Pferdehaar oder Bast geflochtene Ende einer Peitschenschnur.
bleek, bleekli, bleich.
blenkern, blinken.
Bli, Blei.
bliben, blibn, bleiben; Präs. ick bliv, du blifft, he blifft, wi, ju, se blivt; Prät. ick bleev, wi bleebn; Imprt. bliv; Part. blęben.
blinkern, blinken.
Blom, Blume; Plur. Blom, Blöm.
blots, blos, nur.
blöden, bluten; Präs. ick blö, du blöttst, he blött, wi, ju, se blöd; Prät. ick blött, wi blötten; Part. blött.
blödi, blutig.
blöhn, blühen; Präs. ick blöh, du blöhst, wi blöht; Prät. ick blöh, wi blöhn; Part. blöht.
Blöth, Blüthe.
Bockweet, Bockweten, Buchweizen.
Bodder, Butter.
Bohn, Bohne.
Bohnsupp, Bohnensuppe, trop. für Kaffe.
Boje, Nicolaus, Pfarrherr in Meldorf und Freund Heinrich v. Zütphens.
bollern, donnern; Part. bollert.
Borg, Burg, ein Kirchdorf in Süderditmarschen, wo in alten Zeiten die Böckelnburg, eine Burg der Grafen von Stade, war.
Bornhöved, ein Kirchdorf in Holstein, zwei Meilen von Segeberg; bekannt durch die daselbst am 22. Juli 1227 vorgefallene Schlacht, welche der Dänenkönig Waldemar II. gegen Adolph IV., Grafen von Holstein, verlor.
Bos, Viehstall.

Digitized by Google

Boſs, Boſſen, Boſt, Bruſt, Buſen.

Böckelnborg, ein im jetzigen Kirchdorfe Burg gelegenes feſtes Schloß der Grafen von Stade, welches am 15. März 1145 von den Ditmarſchern durch Liſt erobert und zerſtört wurde.

bögen, liegen; Präſ. ick bög, wi bögt; Prät. ick bog, wi bogen; Part. bögt, bagen.

Bök, Buche; Plur. Böken.

böken, buchen; aus Buchenholz.

börrn, tränken; Particip. börrnt.

braden, bradn, bra'n, braten; Part. brad.

Brahm, Ginſter.

Bramſted, Bramſtedt, ein Flecken in Holſtein.

Bræſel, eine kurze Tabackspfeife.

bræſi, keck, herausfordernd, ſtolz, prahlend.

Brægen, Gehirn.

brękken, brechen, erbrechen; Präſ. ick brękk, du brickſt, he brickt, wi, ju, ſe brękt; Prät. ick brok, wi bröken; Imprt. bręk; Part. braken.

bringn, bringen; Präſ. ick bring, wi bringnt; Prät. ick bröch, wi bröchen; Imp. bring; Part. bröcht.

bruddi, brütend warm, beklommen.

bruken, gebrauchen; Part. brukt.

brun, braun; Brun trop. für braunes Pferd.

Brunsbüttel, Kirchdorf in Süderditmarſchen.

bruſen, brauſen.

Brut, Braut; Plur. Brüd.

Brutdanz, Brauttanz, auf Hochzeiten der erſte Tanz des Bräutigams mit der Braut.

Brutſchuß, Brautſchuß; Ehrenſchuß für ein Brautpaar.

Brüdigam, Bräutigam.

brüſſen, brüſten, prahlen, ſtolz thun.

Buddel, Bouteille, Flaſche; Plur. Buddels.

Buddelſteert, Waſſerhoſe.

Bul, Beule, Vertiefung; Plur. Buln.

buen, bu'n, bauen; Part. but.

Bur, Bauer; Plur. Burn.

Burvagt, Bauernvogt.

Buſch, Buſch; Plur. Büſch, Büſcher.

buten, draußen.

Buttje, Taugenichts, Bummler, Herumtreiber.

Büdel, Beutel; Plur. Büdels.

Büt, Beute.

Büz, Hoſe, Beinkleid; Plur. Büzen.

C.

candidel, luſtig, munter, fröhlich, geſund.

Criſchan, Chriſtian.

Digitized by Google

D.

Daak, Nebel.
Dack, Dach; Schilf, Rohr, Ried, Phragmites communis.
Dackſtæl, Dachſtil, ein getrockneter Riedhalm.
Dag, Tag; bær'n Dag kamn, zum Vorſchein kommen.
dal, herunter, hinunter, niederwärts.
darmank, dazwiſchen, darunter.
darop, darauf.
darvær, dafür.
dat, das, daß.
Daty, That.
dær, durch, hindurch.
Dær, Thür; Plur. Dærn.
dærrti, dreißig.
dærſlan, durchſchlagen, ſich durchſchlagen, behelfen.
de, der, die.
Deel, Theil; Plur. Deeln.
deenen, deen'n, dienen; Part. deent.
deep, tief.
Dei, Deidei, Wiege.
deien, dein, wiegen; Part. deit.
der, dar, da.
deraf, davon ab.
derhin, dahin.
derin, darin.
derop, darauf.
dervon, davon.
dervær, davor, dafür.
Deuſcher, Teufel; Deuſcher hal! der Teufel hol! bi'n Deuſcher! beim Teufel!
Deuwel, Teufel; Plur. Deuwels.
Deg, Gedeihen, Üppigkeit, Wachsthum.
deg, gedeihlich, üppig, brav, gut, trefflich.
Del, Diele, Tenne; Plur. Dęln.
di, dir, dich.
Diern, Mädchen, Dirne; Plur. Dierns.
dihen, dihn, dien, digen, gedeihen; Präſ. ick dih, du dihſt, he diht, wi, ju, ſe diht; Prät. ick dih, wi dihn; Imprt. dih, Part. diht.
Dochder, Tochter; Plur. Döchders.
dochen, doch, dennoch.
dohn, thun; Präſ. ick doh, du deiſt, he deit, wi, ju, ſe doht; Prät. ick deh, du dehſt, he deh, wi, ju, ſe dehn; Imprt. doh; Part. dahn.
Dopp, Kaff, Spreu; auch Deckel; Pipendopp, Pfeifendeckel.
Dönſch, Dörnſch, Stube, Zimmer.
Dörp, Dorf; Plur. Dörper.
dörrbn, dærn, dörrn, dürfen; Präſ. ick dörr (dær), du dörrſt (dærſt), he dörrt (dært), wi, ju, ſe dörrt (dært); Prät. ick dörrſt (dörſs), wi dörr-

ſten(döſſen); Part. dörrſt (döſs, döſt).
Döſs, Döſt, Durſt.
döſti, durſtig.
Drach, Tracht; en Drach krigen, eine Tracht bekommen, sc. Prügel; beklatſcht werden.
drall, gedreht, rund, mit dem Nebenbegriff des Elaſtiſchen.
drapen, treffen; Präſ. ick drap, du dröppſt, he dröppt, wi, ju, ſe drapt; Prät. ick drop, dreep, wi dropen, drepen; Imprt. drap, Part. drapen.
dre, drei.
dreihn, drehen, drechſeln; Präſ. ick dreih, wi dreiht; Part. dreiht.
drẹgen, tragen; Präſ. ick drẹg, du driggſt, he driggt, wi, ju, ſe drẹgt; Prät. ick drog, wi drogn; Imprt. drẹg; Part. dragen.
driben, dribn, treiben; Präſ. ick driv, du drifſt, he drifft, wi, ju, ſe drivt; Prät. ick dreev, wi drebn; Imprt. driv; Part. drẹben.
drinken, trinken; Prät. ick drunk; Part. drunken.
drok, dreiſt, beherzt.
Drom, Traum; Pl. Dröms.
drödi, emſig, fleißig, ſtrebſam.
drög, trocken.
drömen, drömn, träumen; Part. drömt.
Drunk, Trunk.
druſen, rieſeln, fein tröpfeln, z. B. vom Staubregen; auch einſchlummern, ſchlummern.
Druv, Traube; Pl. Drubn.
drüppeln, tröpfeln, träufeln.
Drüppen, Tropfen; Plur. Drüppens.
drütte, dritte.
Dudelkaſten, Drehorgel.
duern, durn, dauern, währen, aushalten, leid thun.
dull, toll, böſe.
dun, betrunken.
duſend, tauſend.
Duſenddüwelswarft, ein Stück Land am ſogenannten Schweinmoor zwiſchen Meldorf und Hemmingſtedt, bekannt durch die daſelbſt am 17. Febr. 1500 vorgefallene Schlacht bei Hemmingſtedt.
Dutt, kleiner Haufen, als Schimpfwort gleichbedeutend mit Tropf; Plur. Duttens; in'n Dutten ſcheten, zuſammenfahren vor Schreck oder Angſt.
Duv, Taube; Plur. Dubn.
Düffer, Tauber; Plur. Düffers.
dünken, dünken; Prät. mi düch.
dür, theuer.
düſter, dunkel, finſter.

Digitized by Google

Dütjen, Kuß; auch 3 Schill. Hamb. Cour.
Düwel, Teufel.
Düwelsteken, Teufelszeichen.

E.

Eddeldam, Edeldame; Plur. Eddeldams.
Eddellüd, Edelleute.
Eek, Eiche; Plur. Eeken.
Eller, Erle; Plur. Ellern.
Ellhoorn, Hollunder, Flieder.
em, ihm, ihn.
Enn, Ende, oppen Enn, auf dem Ende, zuletzt; in'n Enn kamn; in die Höhe kommen, aufstehen, sich erheb.
Ex, Axt; Plur. Exen.

Ę.

Ębenlid, ein Zeitraum von 24 Stunden.
Ęl, Elle.
ęr, ihr, sie.
Ęten, Speise.
ęten, essen; Präs. ick ęt, du ittst, he itt, wi, ju, se ęt; Prät. ick eet, wi eeten; Imprt. ęt; Part. ęten.

F.

Fahl, Füllen; Plur. Fahln.
Fahlntæt, Stute, Mutterpferd.
faken, oft; faken ins, oftmals.
falln, fallen; Prät. ick full, wi fulln; Part. fulln.
fangn, fangen; Prät. ick fung; Part. fungn.
farben, farven, färben; Präs. ick farv, wi farvt; Part. farvt.
Fatt, Fass, Schüssel; Plur. Fæt.
fær, für.
Fær, Furche; Plur. Færs, Færn.
feern, ferne.
Feern, Ferne.
Fehde, delętte, die letzte Fehde, der vom 1. bis zum 14. Juni 1559 vorgefallene letzte Kampf der alten Ditmarscher gegen die Holsteiner und Dänen.
feiln, fehlen; Part. feilt.
Feller, Ferrer, Feder; Plur. Fellern.
fellern, fordern; Part. fellert.
Fenn, Fenne, ein durch Gräben eingefriedigtes Stück Marschland; Plur. Fenns.
fief, fünf.
Fiefbargn, ein Dorf in der Probstei.
fiern, feiern; Part. fiert.
findn, finn, finden; Prät. ick funn, wi funn; Part. funn.
finstern, fenstern, eine Sitte in der Probstei, welche darin besteht, daß die jungen Bauersöhne und Knechte Abends oder Nachts an die Kammerfenster der jungen Mädchen klopfen und Einlaß begehren, welcher ihnen von jenen nach Belieben gestattet oder verweigert wird. Im

Digitized by Google

ersteren Falle werden gewöhnlich die nächtlichen Gäste in die Stube geführt und mit Butterbrod, Punsch, Grog, Kirschenbranntwein ꝛc. tractirt, wobei man spielt und scherzt bis zum hellen Morgen. Außer zur Zeit der Pfingst- und Fastnachtsgilde ist das Fenstern ein mal wöchentlich, nämlich am Sonnabend-Abend, gebräuchlich.

fix, fehlerfrei, gesund, kräftig, tüchtig; en Fixen, einen Fixen, sc. Rausch.

Flaſs, Flachs.

Fleerlink, Falter, Schmetterling.

Fleeg, Fliege; Pl. Fleegn.

flegen, fliegen; Präſ. ick fleeg, du flüggſt, he flüggt, wi, ju. ſefleegt; Prät. ick flog, wi flogn; Imprt. fleeg; Part. flagen.

fleuten, flöten; Part. fleut.

flidi, fleißig.

Flor, Blüthe, Staat, Pracht.

flöken, fluchen; Part. flökt.

Flunk, Flügel; Pl. Flünk.

fluſchen, flackern, lodern.

flüchen, flüchten.

fohln, falten; Part. fohlt.

forts, sofort, sogleich.

Fot, Fuß; Plur. Föt.

Fotborrn, Fußboden.

föffdi, funfzig.

Förten, Apfelkuchen, ein besonders zur Weihnachts- und Neujahrszeit gebräuchliches Festgericht auf dem Lande.

fragn, fragen; Prät. ick frog, wi frogn; Part. fragt.

fram, fromm, still, sanft.

freern, gefrieren; Präſ. ick freer, du früſt, he früſt, wi freert; Prät. ick fror, wi frorn; Part. fraern, frarn.

Frees, Frieſe; Plur. Freſen, ein alter deutscher Volksstamm.

Fręd, Friede.

Friedri, Friedr. v. Holstein, Herzog, welcher nebſt seinem Bruder, dem Dänenkönige Johann, in der Schlacht bei Hemmingstedt von den Ditmarſchern geſchlagen wurde.

Friedri, Friedrich II., Dänenkönig zur Zeit der letzten Fehde und Neffe Adolphs v. Gottorp.

Friederic, Friedericia, eine kleine Festung jenseits der Königsau, a. d. Oſtſeite Jütlands.

frien, freien, liebeln, heirathen; Part. friet.

Frier, Freier, Bräutigam; Plur. Friers.

friſch, friſch, munter, luſtig; pun Friſchen, von Neuem, abermals.

Fru, Frau; Plur. Fruus.

Frundſchap, Freundſchaft, Verwandtſchaft.

ful, faul, träge.

Digitized by Google

G.

G, rode G, eine in den Herzogthümern Schleswig und Holstein nicht unbeliebte Tabacksforte, so genannt wegen ihrer Signatur.

Gaarn, Garten; Pl. Gaarns.

Gaarnbank, Gartenbank.

gahn, gehen; Präs. ick gah, du geist, he geit, wi, ju, se gaht; Prät. ick gung, wi gungn; Imprt. gah, Part. gahn.

Galgenbarg, Galgenberg, ein kleiner Berg in der Nähe Meldorfs.

Garr, Gard, Garde; de grote Garr, die große Garde, ein in der Kriegsgeschichte des 15. Jahrhunderts durch seine Tapferkeit und Grausamkeit berühmt und berüchtigt gewordenes deutsches Söldnerheer, unter Anführung des Junkers Jürgen Slenz.

gau, schnell, geschwind.

Gær, Kind, im Gegensatze zum reiferen Alter, gewöhnlich mit dem Nebenbegriff des Spöttischen.

Geest, im Gegensatze zur Marsch alles Land, welches kein Marschland ist.

geneten, genießen; Präs. ick geneet, du genüttst, he genütt, wi geneet; Prät. ick genot, wi genoten; Part. genaten.

geten, gießen; Präs. ick geet, du güttst, he gütt, wi, ju, se geet; Prät. ick got, wi goten; Imprt. geet; Part. gaten.

Gębel, Giebel; Plur. Gębels.

gęben, gębu, geben; Präs. ick gęv, du gifst, he gift, wi, ju, se gęvt; Prät. ick geev, wi geebn; Imprt. gęv, giff; Part. gębn.

Gęlgösch, Goldammer, Emberiza citrinella.

Giefelau, ein Bach, welcher von Wennbüttel bis zur Bokelholper Schleuse die Grenze zwischen Süderdithmarschen und dem Holsteinischen bildet, und in die Eider mündet.

Giz, Geiz.

Glas, Glas; Plur. Glæs, Glæser.

glippen, glitschen, gleiten.

Glöhwurm, Glühwurm, Johanniswürmchen.

glöni, glühend.

glupen, glotzen, mit großen Augen einen heimlichen, schnellen Blick thun.

gnęterswatt, pechschwarz, rabenschwarz.

Gnupps, Puff, Stoß.

gnuppsen, puffen, stoßen.

gnurren, gnurren, knurren.

Graff, Grab, Gruft.

Grashüpper, Grashüpfer, Heupferdchen, Grille; Plur. Grashüppers.

Digitized by Google

Gret, Gretj, Greten, Gretjen, Margaretha.
Grẹſen, Schauder, Grauen.
grẹſen, schaudern, grauen.
grẹſi, schauderhaft, schauerlich, gräulich, abscheulich. schrecklich.
gripen, greifen; Präſ. ick grip, du grippſt, he grippt, wi, ju, ſe gript; Prät. ick greep, du greepſt, wi grepen; Imprt. grip; Part. grẹpen.
grot, groß.
Grotmoder, Großmutter.
Grotvader, Großvater.
Grov, Gröv, Graben; Plur. Gröbn.
Grönſnawel, Grünſchnabel.
Gruel, Gräuel.
gruli, gräulich.
gruen, grun, grauen.
Grus, Grand, ſteinigte Erde; in Grus un Mus ſlan, kurz und klein ſchlagen.
gruſen, vom ſtürmiſchen Regenwetter, ſauſen, brauſen, toben.
Grütt, Grütze.
günd, drüben, dort, dorthin.
Gündſit, die dortige Seite, jenſeits.

H.

Hadbar, Hadbart, Adebart, Storch.
haern, haarn, haaren, ſchärfen, durch Hammerſchläge ſchärfen; z. B. die Senſe.
Hahn, rode Hahn, rother Hahn, den roden Hahn op't Hus ſetten, das Haus anzünden.
halen, haln, holen; Part. halt.
Halle, Didrich v., ein deutſcher Ritter, welcher in der letzten Fehde gegen die Ditmarſcher fiel und in der Kirche zu Meldorf begraben liegt.
halv, half, halb.
Hamm, die Hamme, Süderhamme, ein zur Zeit der Ditmarſcherkriege ſtrategiſch wichtiger Punkt, auf dem jetzigen Wege, welcher von Holſtein über Nordhaſtedt und die Schanze nach Heide führt.
Handtru, Verlobungsgeſchenk, Brautgeſchenk.
hangn, hängen; Prät. ick hung, wi hungn; Part. hungn, haugt.
Haun, Hände, Plur. von Hand.
Hannſch, Handſchuh; Plur. Hannſchen.
hapen, hoffen; Part. hapt.
Harſt, Herbſt.
Hart, Hatt, Herz.
Hartlevſte, Herzliebſte.
hartli, herzlich.
Hæg, Vergnügen, Freude, Plaiſir.
hægen, ſich freuen; Part. hægt.
hæpen, hoffen; Part. hæpt.
he, er.
heel, heil, ganz, ſehr, gar.

Digitized by Google

Heid, de Heid, Heide, Flecken und Hauptort in Norderditmarschen.
Heid, Heide, Heidekraut.
Heiloh, Heidefeld.
Heister, Elster; Plur. Heisters.
helli, heilig.
Hellischien, Heiligenschein.
hell-lich, hell leuchtend, lichthell.
helpen, hölpen, helfen; Prät. ick holp, wi holpen; Part. holpen.
hemdsmaun, in Hemdsärmeln, ohne Rock oder Jacke.
hemm, haben; Präs. ick heff, du hest, he hett, wi, ju, se hebbt; Prät. ick harr, du harrst, he harr, wi harrn; Part. hatt.
Hemmingstęd, Hemmingstedt, Kirchdorf in Süderditmarschen zwischen Meldorf und Heide, bekannt durch die daselbst am 15. Febr. 1500 vorgefallene, mörderische Schlacht.
hendal, hinunter, herunter.
hendær, hindurch.
henlank, entlang.
herœwer, hinüber, herüber.
Hesel, jetzt nur einige kleine Häuser, früher ein großes Dorf nordöstl. von Meldorf.
Hęben, der obere, klare Himmel im Gegensatze zum Horizont (Kimming).
Hęk, Hecht.
hiemen, röcheln, engbrüstig sein; Part hiemt.
hild, sehr beschäftigt, emsig.
Hinnerk, Hinrich, Heinrich.
Hinnerk-Ohm, Heinrich-Onkel.
Hochmusik, hohe Musik, rauschende, lärmende Musik aus Blasinstrumenten.
Hoff, Hof, Hufe, Garten; Plur. Hœf.
holen, holn, halten; Präs. ick hol, du höllst, he höllt, wi, ju, se holt; Prät. ick heel, wi heeln; Imprt. hol; Part. holn.
Holm Carsten, ein angesehener Bürger in Heide und ditmarscher Landesverräther (1500).
Holst, Holsteiner; Plur. Holsten; in't Holsten, im Holsteinischen.
Honni, Honig.
Hoppen, Hopfen.
Hot, Hut; Plur. Höd.
Höchde, Höhe.
höden, hüten; Präs. ick hö, du höttst, he hött, wi, ju, se höt; Prät. ick hött, wi hötten; Imprt. hö; Part. hött.
höger, höher.
Hölp, Hülfe.
hölpen, helfen.
hören, hörn, hören; Part. hört.
Hunnblom, Hundeblume, Löwenzahn, Leontodon taraxacum.

Digitized by Google

Hunnblomgel, hundeblumengelb.
Hunntügg, Hundezeug.
Hupen, Haufen; Plur. Hupens.
Huv, Haube.
Hümpel, kleiner Haufen.
Hüfung, Hüfen, Behausung, Wohnung.

J.

jachtern, jagen, lärmend umherlaufen.
jappen, gähnen; Part. jappt.
jaueln, jauln, kindisch weinen.
ick, ich.
jichens, irgend.
Imm, Biene; Plur. Imms.
inhaken, einhaken, in den Arm, an den Arm nehmen.
inne, in de, in die, der, den.
Jott, Tanzbelustigung.
Jörn, Jürgen.
ju, euch, ihr
juchen, jauchzen, aufschreien, vor Freude oder Schmerz.
Junge, Wiebe, die Frau udes Claus Junge, eines angesehenen Achtundvierzigers in Hamme, welche nach dem Tode ihres Mannes nach Meldorf zog, sich dort an die Spitze der lutherischen Lehre stellte und gegen Ende des Jahres 1524 Heinrich v. Zütphen bewog nach Ditmarschen zu kommen.
Junkvolk, junges Volk, die jungen Leute auf dem Lande.
juft, jüft, gerade, op sin Juft, gut gestimmt, gelaunt.
jüm, euch, ihr.
jümmers, immer.
Js, Eis.
Jsebrand, Wolf, ein ditmarscher Bauer, welcher in der Schlacht bei Hemmingstedt mit 300 Bauern ein Heer von 30,000 Feinden schlug und so der Retter seines Vaterlandes wurde.
Jsen, Eisen.
isern, eisern, von Eisen.
ksig, eisig.
Jstappen, Eiszapfen, Plur. Jstappens.

K.

Kaff, Hülse, Spreu.
kaken, kochen; Part. kakt.
Kalv, Kalb; Plur. Kalwer.
kamen, kamn, kommen; Präs. ick kam, du kummst, he kummt, wi, ju, se kamnt; Prät. ick keem, wi keemn; Imprt. kumm; Part. kamen.
Kamer, Kammer; Plur. Kamers.
Kaneelblom, Syringenblüthe.
Kapp, Kappe; ut de Kapp pussen, aus der Kappe blasen, sprichwörtlich von Frauenzimmern, welche sehr geputzte Hauben tragen; auch böse sein.
Kark, Kirche; Plur. Karken.

Digitized by Google

Karkhoff, Kirchhof.
Kaſpel, Kirchſpiel; Plur. Kaſpels.
Kaſpelvagt, Kirchſpielvogt, der einem jeden Kirchſpiele, behufs der Rechtspflege, vorgeſetzte Beamte.
kaſperat, desperat, zornig, ſehr böſe, wüthend.
Kaſsbei, Kirſche; Plur. Kaſsbein.
Kaſsbeinbom, Kirſchbaum.
Kaſtanje, Kaſtanie; Plur. Kaſtanjen.
katerbunt, ſehr bunt, getigert.
Kath, Kathe, ein kleines, ärmliches Haus; Plur. Kathen.
Kæk, Küche; Plur. Kæken.
Kækſch, Köchin; Plur. Kækſchen.
Kæm, Kümmel, Branntwein.
Kees, Käſe.
Kehr, Wendung, Schwenkung, to Kehr gahn, lärmen, toben.
Keđ, Kette; Plur. Keđen, Keđn.
kiken, gucken; Präſ. ick kik, wi kikt; Prät. ick keek, wi keeken; Imprt. kik; Part. kęken.
Kikengeeſt, Kinjes, Kind Jeſus, Chriſtkind, Weihnachtsmann, Knecht Ruprecht.
Kimming, Horizont, eigentl. Fuge, Falz, der Faßdauben, in welchen der Boden eingeſetzt wird
Kiwitt, Kibitz; Plur. Kiwitten.
Klanett, Clarinette.
klap un klar, fix und fertig.
klar, klar, hell, durchſichtig, fertig, bereit, abgemacht; klar is de Kees! fertig, abgemacht iſt die Sache!
Klatſch, Schlag, Hieb.
klætern, zwiſchen klappern und klirren, dumpf klingen.
klætri, kümmerlich, jämmerlich, erbärmlich.
kleien, klei'n, graben, im Schmutz wühlen.
Klewer, Klee.
klingen, klingn, klingen; Präſ. ick klung, wi klungn; Part. klungn.
kliſtern, kleiſtern, kleben.
Klock, Glocke, Uhr; Plur. Klocken.
klok, klug.
klöben, klöbn, kluften, ſpalten; Prät. ick klöv, wi klöbn, Imprt. klöv; Part. klövt.
klucken, glucken.
Klus, Klumpen, Haufen; Plur. Klüs.
Klüwerſtock, Klüwerſtaken, eine unten mit einem eingekerbten Klotz zum Anſetzen verſehene Holzſtange, welche man beſonders in der Marſch zum Springen über die Gräben gebraucht.
Klümp, Klos.
Klütjen, Klos.
knapp, kaum, enge.

Digitized by Google

Knæ, Kraft, Stärke; Plur. Knæ.
knækern, knöchern.
Kneebüz, Kniehose; Plur. Kneebüzen.
knępſch, knębſch, dünn, ſchlank von Taille.
Knick, ein Zaun, der jedes dritte oder vierte Jahr gekappt oder geknickt wird; Plur. Knicks, Knicken.
knipen, kneipen, kneifen; Präſ. ick knip, du knippſt, he knippt, wi, ju, ſe knipt; Prät. ick kneep, wi kneepen; Imprt. knip; Part. knępen.
Knop, Knopf; Plur. Knöp.
Knupp, Knoſpe; Plur. Knuppens.
Knüll, eine kleine Anhöhe, ein kleiner Hügel, hoch gelegener Raſenplatz; Plur. Knülls, Knülln.
Knüppel, Knittel; Plur. Knüppels.
knütten, knoten, ſtricken; Part. knütt.
Knütttüg, Strickſtrumpf.
Knüttwir, Stricknadel; Plur. Knüttwirn.
Koh, Kuh; Plur. Köh.
Kohharr, Kuhhirte; Plur. Kohharrs.
kolt, kalt; Comprt. köler.
kopen, kaufen; Präſ. ick köp, du köffſt, he köfft, wi, ju, ſe köpt; Prät. ick köff, wi köffen; Imprt. köp; Part. köfft.
Kopp, Kopf; Plur. Köpp.
koppeiſter, kapeiſter, kopfüber.
kopperroth, kupferroth.
kopplanks, kopfüber.
kort, kott, kurz.
köhlen, köhln, kühlen; Part. köhlt.
köhli, kühl.
Köppen, Taſſe; Plur. Köppens.
Köſt, Hochzeit.
Köſtgav, Hochzeitsgabe.
Köſtnach, Hochzeitsnacht.
Krack, ein abgemagertes, ſchlechtes Pferd; Plur. Kracken.
kragen, nöthigen zum Eſſen oder Trinken, bitten, quälen.
Krammbei, Tütebeere; Pl. Krammbein.
Kræt, eine kleine, vorlaute, kecke Perſönlichkeit.
kræti, keck, herausfordernd, blähend, prahlend.
Krei, Krähe; Plur. Krein.
kreihn, krähen; Part. kreiht.
krelln, drehen, ſich beim Gehen drehen; Part. krellt.
Krempel, ſpottweiſe und geringſchätzend von einer Geſammtheit; den ganzen Krempel, die ganze Sache, die ganze Geſchichte.
Kridd, Kreide.
kridewitt, kreideweiß.
krigen, bekommen, erhalten; Präſ. ick krig, du kriggſt, he kriggt, wi, ju, ſe krigt, kri't; Prät.

Digitized by Google

ick kreeg, wi kreegen, kreegn; Imprt. krig, kri; Part. krẹgen.

Krockau, Dorf in der Probstei.

Kron, Krone, Brautkranz; Plur. Krons.

krupen, kriechen; Präs. ick krup, du krüppst, he krüppt, wi, ju, se krupt; Prät. ick krop, wi kropen; Imprt. krup; Part. krapen.

krus, kraus.

Krusen, swatten Krusen, schwarzer Krause, sc. Tabak, ein wohlfeiler, sehr starker Tabak, besonders zum Käuen gebräuchlich und so genannt wegen seiner Form und Farbe.

Krut, Kraut; Pl. Krüder.

krüderi, kräuterig.

krüsch, lecker, feinschmeckend.

Küll, Kälte.

Künn, Kunde, Kenntniß.

Küsel, Kreisel.

L.

Labö, Dorf in der Probstei.

Laken, Tuch, Vorhang; lakens Büx, Tuchhose.

Landvagt, Landvogt, der oberste Justizbeamte in Ditmarschen, welches zwei Landvögte hat, von denen der eine Süder- und der andere Norderditmarschen vorgesetzt ist.

lank, lanks, entlang, längs.

Laps, Schimpfwort, gleichbedeutend mit Bengel, Flegel.

Larm, Lärm.

laten, lassen, scheinen, anstehen, kleiden; Präs. ick lat, du lettst, he lett, wi, ju, se lat; Prät. ick leet, wi leeten; Imprt. lat; Part. laten.

læhnen, læhn, lehnen; Part. læhnt.

Leed, Lied; Plur. Leeder.

leeg, schlecht, verderbt, krank.

leggen, leggn, legen; Präs. ick legg, du leggst, he leggt, wi, ju, se leggt, lẹt; Prät. ick lẹ, du lẹst, he lẹ, wi, ju, se lẹn; Imprt. legg, Part. leggt.

Leh, Sense; Plur. Lehs.

Lehnseed, Lehnseid, ein Unterwerfungseid, welchen die Ditmarscher nach der letzten Fehde am 20. Juni 1559 bei dem Dorfe Lohe, in der Nähe von Heide, dem Dänenkönige zu leisten gezwungen wurden.

leihn, blitzen; Part. leiht.

Leller, Lerrer, Leder, Leiter.

lengen, lengn, sich schmerzlich sehnen; Präs. ick leng, wi lengnt; Part. lengt.

lerri, leer, ledig.

lev, lieb.

Levde, Liebe.

Lewes, Liebes.

lẹben, leben; Präs ick lẹv, du lẹvst, he lẹvt, wi, ju, se lẹvt; Prät. ick lẹv, wi lẹbn; Part. lẹvt.

Digitized by Google

lichenhell, licht-hell, leuchtend hell.
lichterloh, hell auflodernd.
liden, leiden, dulden, gestatten, zugeben; liden mægen, leiden mögen, gerne haben, lieb haben; Präs. ick li', du litt̃t, he litt, wi, ju, se li't; Prät. ick lee, du leest, he lee; wi, ju, se leden, leen; Imp. li; Part. leden, len.
liern, weinen; Part. liert.
liggn, liegen; Präs. ick ligg, li, du liggst, he liggt, wi, ju, se li't; Prät. ick leeg, wi leegn; Imprt. ligg, li; Part. leggen.
lik, gleich, ähnlich, gerade.
Lik, Leiche; Plur. Liken.
liken, gleichen.
Liken, sin's Liken, seines Gleichen.
likenblaß, leichenblaß.
liker, gleich.
likers, gleichwohl, dennoch.
Lilg, Lilie; Plur. Lilgn.
lilgenwitt, lilienweiß.
Limbeck, Hennecke v., ein unter Gerhard IV. dienender, tapferer Ritter, welcher von den Ditmarschern in der Hamme erschlagen wurde.
limen, leimen; Part. limt.
lingelanks, ganz entlang, von dem einen bis zum anderen Ende.
Linn, Linde.
Lohdel, Lohdiele, große Diele, Tenne.
Lohe, Dorf südlich von Heide, am Abhange der Geest, wo die Ditmarscher nach der letzten Fehde den Lehnseid leisten mußten.
lopen, laufen; Präs. ick lop, du löppst, he löppt, wi, ju, se lopt; Prät. ick leep, wi leepen; Imp. lop; Part. lopen.
los, lose, los; man los! nur zu!
löben, glauben; Präs. ick löv, wi lövt; Part. lövt.
Luch, die Lohe des Feuers, auch Luft; Plur. Luchen.
Luck, Locke; Plur. Lucken.
lud, laut.
luern, lurn, lauern, warten, horchen.
Lun, Laune.
Lunk, Vertiefung; Plur. Lunken.
lunki, voller Vertiefungen, voller Eindrücke.
Lunn, Lunden, Flecken in Norderditmarschen, nördlich von Heide.
Lüch, Leuchte, Laterne.
lüchen, leuchten.
Lüchter, Leuchter; Plur. Lüchters.
Lüchterkron, Kronleuchter.
Lüchterpahl, Leuchterpfahl, Laternenpfahl.
lücken, glücken; Part. lückt.
Lüd, Leute.
lüden, läuten.

Digitized by Google

Lünk, Lüntj, Sperling.
lütt, lüttj, klein; en Lüttjen, einen Kleinen, sc. Schnapps; all um't Lütt, jeden Augenblick, sehr oft.

M.

Maand, Maan, Mond.
Maat, Maaß.
Mahnhaar, Mähnehaar, Mähne.
maken, machen; Part. makt.
mank, zwischen, unter.
Mann, blaue, blauer Mann, eine Tabaksſorte, ſo genannt wegen ihrer Signatur.
Mantje, gebräuchlicher Name für einen Kanarienvogel; Mantjes maken, Grimaſſen ſchneiden, Unſinn machen.
marken, merken; Part. markt.
Marlblom, Marienblümchen, Tauſendſchön, Bellis perennis.
Mæg, beſonderes Wohlgefallen; Jeder hett ſin Mæg, ein Jeder hat ſeinen Geſchmack.
mægen, mögen; Präſ. ick mag, du magſt, he mag, wi, ju, ſe mægt; Prät. ick much, wi muchen; Part. mucht.
Mæl, Mühle.
Mælubek, Mühlenbach.
Mælndik, Mühlenteich.
mær, mürbe.
mæten, müſſen; Präſ. ick mutt, du muſs, he mutt, wi, ju, ſe mæt; Prät. ick muſs, wi muſſen; Part. mußt.
meihen, meihn, mähen; Part. meiht.
Melk, Milch.
melken, milchen; Part. melkt, molken.
menni, mancher.
Menut, Minute; Plur. Menuten.
merrn, mitten.
Mehlbüdel, Mehlbeutel, eine Art Pudding, ein Feſttags- und Lieblingsgericht der Ditmarſcher.
meten, meſſen; Präſ. ick met, du mittſt, he mitt, wi, ju, ſe met; Part. meten.
mi, mir, mich.
minn, wenig; Comprt. minner.
Mireem, kleine Ameiſe; Plur. Mireems.
Miſchen, Meſſing.
mitſamms, ſammt.
Moder, Mutter; Plur. Moders.
Modergraff, Muttergrab.
Moderſprak, Mutterſprache.
modi, muthig.
moje, anmuthig, ſchön, angenehm, beſonders von der Witterung gebräuchlich.
Morrn, Morgen.
möd, müde.
möern, morden; Part. möert.
Mögde, Mögd, Mühe.

Digitized by Google

Möldörp, Meldorf, Flecken und Hauptort in Süderditmarschen.

Möschen, Waldmeister, Asperula odorata.

möten, im Laufe aufhalten, hemmen; Präs. ick möt, du möttst, he mött, wi, ju, se möt; Prät. ick mött, wi mötten; Imprt. möt; Part. mött; inne Möt, entgegnen.

Muer, Mur, Mauer.

Murlüd, Maurer.

Mul, Maul.

mummeln, murmeln, leise und undeutlich sprechen.

Muschü, monsieur, Herr; Plur. Muschüs.

Muskant, Musikus; Plur. Muskanten.

Muskantenfatt, Musikantenteller, in welchen die Musici für ihr Spielen freiwillige Gaben sammeln; so z. B. macht auf Hochzeiten, wenn die Musici über Tisch spielen, das „Muskantenfatt" die Runde.

Müer, Mauer.

müern, mauern.

N.

nabehrn, nachahmen, nachäffen; Part. nabehrt.

Nach, Nacht; bi Nachen, des Nachts.

Nachdigal, Nachtigall; Plur. Nachdigals.

nakelt, nackt.

Namiddag, Nachmittag.

narms, nirgend.

natt, naß.

nau, genau, pünktlich, knapp.

Nawer, Nachbar; Plur. Nawers.

Næt, Nuß, Haselnuß.

neeg, nahe.

Neegde, Nähe.

nerrn, unten.

nęgen, neun.

nęhmen, nehmen; Präs. ick nęhm, du nimmst, he nimmt, wi, ju, se nęhmt; Prät. ick nehm, du nehmst, he nehm, wi, ju, se nehmen; Imprt. nęhm, nimm; Part. nahmen.

Nęs, Näs, Næs, Nase.

Nęslank, alle Nęslank, jeden Augenblick.

ni, nich, nicht.

Nischier, Neugierde.

nischieri, neugierig.

nog, genug.

Norderhastęd, Nordhastedt, Kirchdorf auf der Geest in Süderditmarschen.

Norderschanz, eine ehemalige Schanze an der Nordseite Meldorfs, wo in der letzten Fehde blutig gekämpft wurde.

nödi, nöthig.

nömen, nömn, nennen; Part. nömnt.

nös, nachher, darauf, später.

nu, nun.

nümmer, nimmer.

Nüms, Niemand, Keiner

Digitized by Google

O.

Obbe, Großvater.
obſchons, obſchon, obgleich.
ock, auch.
Ohm, Oheim, Onkel.
Oldenwörden, das jetzige Wörden, ein Flecken in Süderditmarſchen.
Oln, Plur. die Alten.
old, alt.
Olſche, Alte, eine alte Frau.
op, auf.
opbegehrn, böſe, heftig, zornig, wüthend werden; Part. opbegehrt.
oppe, op de, auf die, den, der.
oprümen, aufräumen; Part. oprümt.
Oſch, Oſterblume, Primel, Primula veris; Plur. Oſchen.
Oſs, Ochſe; Plur. Oſſen.
öli, ölig.
Öllern, Eltern.
öllfte, eilfte.
öllm, eilf.
Öſterrade, Dorf im Kirchſpiele Albersdorf (Süderditmarſchen).

P.

packen, packen; fickpacken, ſich fort machen; aus dem Staube machen; Part. packt.
Pahl, Pfahl; Plur. Pahln, Pahls.
paffen, rauchen, ſchmauchen.
palſchen, im Waſſer platſchen; Part. palſcht.
Palten, Fetzen, Lappen; Plur. Paltens.
Pannkoken, Pfannekuchen.
parat, bereit, fertig.
Perſepter, Pfepter, Präceptor, Lehrer, Schulmeiſter.
Peſel, Piſel, ein der großen Lohdielenthüre gegenüberliegender Saal im Hinterende eines ditmarſcher Bauernhauſes.
Peter Obbe Mumm, Verſtümmelung von petum optimum; Petum optimum subter solem, der beſte Tabak unter der Sonne, die Deviſe einer in Ditmarſchen beliebten Tabaksſorte.
Peters, Bartholt, ein ditmarſcher Landesverräther zur Zeit der letzten Fehde.
Petje, Verſtümmelung von Peter.
Pęrd, Pferd; Plur. Pęr.
Pęrſteert, Pferdeſchweif.
pickendüſter, pechdunkel, ſehr dunkel.
Pingſten, Pfingſten.
Pip, Pfeife; Plur. Pipen.
piſſeln, flüſtern, ſehr leiſe ſprechen; Part. piſſelt.
Plack, Placken, Pflock, Plur. Plackens.
Plaſeer, Plaiſir.
Platen, Schürze.
pliern, plirn, zielen, blinzeln; Part. pliert.
Plog, Pflug; Plur. Plög.
plöcken, pflücken; Part. plöckt.
plögen, pflügen; Part. plögt.

Digitized by Google

Plumm, Pflaume.
Pogg, Frosch; Plur. Pögg.
Pogwisch Wulf, genannt der Gute, ein holsteinischer Edelmann, welcher nebst seinen 8 Söhnen bei der Niederlage Gerhard IV. in der Hamme fiel.
polsch, polnisch.
Poort, Pforte; Plur. Poorten.
Popp, Puppe; Plur. Poppen, Pöpp.
prachern, quälen, bitten, betteln; Part. prachert.
Prachervagt, Bettelvogt, Armenvogt.
prammeln, anhaltend bitten, betteln.
Prester, Pastor; Plur. Presters.
Pritje, gebräuchlicher Name für Ente; Plur. Pritjes.
Propp, Pfropfen, Plur. Proppens.
Probsti, Probstei, eine an der Ostküste Holsteins, zwischen Kiel und Lütjenburg gelegene, sehr fruchtbare Landschaft.
Prüschen, Prise.
Psalmbok, Gesangbuch.
Puckel, Buckel, Höcker.
pudelrug, pudelrauch.
Pug, Bett.
Putt, Topf; Plur. Pütt.

Q.

quanzwis, quasi, gleichsam, zum Scheine.
Quass, Quast; Plur. Quassen.
quicken, erquicken; Part. quickt.
Quitschenbom, Quitsch, Quitsbaum, Vogelbeerbaum, Ebereesche, Sorbus.

R.

raden, radu, rathen; Präs. ick ra', du ra'st, he ra't, wi, ju, se ra'd; Imprt. ra'; Part. ra't.
raken, scharren, streifen, leicht berühren; dat rak mi ni, das rührt, kümmert mich nicht.
rank, schlank, dünn aufgeschossen.
Ranzau, Johann u. Moritz, zwei den Ditmarschern feindliche Feldherrn zur Zeit der letzten Fehde.
Rapps, Schläge, Hiebe, Prügel.
rappsen, schlagen, prügeln; Part. rappst.
rar, selten, schön, gut, vortrefflich, brav.
Rasselbann, eine lärmende (rasselnde) Bande.
Rau, Ruhe.
rau'n, ruhen; Part. rau't.
rewer, hinüber, herüber.
redi, bereit, richtig, in Ordnung; wirklich, in der That.
Reeg, Reihe; Plur. Reegn.
rein, rein; gänzlich, völlig.
Reller, ein niedrig gelegenes, meistens aus Erlen bestehendes Gebüsch, Gehölz.

Digitized by Google

Reth, Schilf, Rohr, Arundo Phragmites.
regen, regnen; Part. regnt.
Reken, Rechnung; Plur. Rekens.
reken, rechnen.
riden, ridn, reiten; Präs. ick ri', du rittst, he ritt, wi, ju, se ri't; Prät. ick ree, du reest, he ree, wi, ju, se reeden, reen; Imprt. ri'; Part. reden, re'n.
rik, reich.
rikli, reichlich.
Rinkriden, Ringreiten, nach dem Ringe reiten, eine in Ditmarschen sehr beliebte Volksbelustigung, welche darin besteht, daß die jungen Leute zu Pferde im Gallop um verschiedene Preise, deren bester die Königsschaft (Königschap) ist, nach einem Ringe stechen und darauf am Abend ein Tanzvergnügen haben.
riten, reißen; Präs. ick rit, du rittst, he ritt, wi, ju, se ri't; Prät. ick reet, wi reeten; Imprt. rit; Part. reten.
Rod, Ruthe, Mühlenruthe, Mühlenflügel; Plur. Rodn.
Rogg, Roggen.
Rook, Rauch.
rop, hinauf, herauf.
ropen, rufen; Präs. ick rop, du röppst, he röppt, wi, ju, se ropt; Prät. ick reep, wi reepen; Imprt. rop; Part. ropen.
Rothbos, Rothkelchen, Motacilla rubecula.
Rov, Raub.
röhrn, rühren; Part. röhrt.
rökeln, räuchern, rauchen; Part. rökelt.
rötten, rotten, verwesen, vermodern; Part. rött.
rug, rauh.
Rugrip, Rauhreif.
Rummel, den Rummel kenn; von einer Sache gut Bescheid wissen; mit Etwas umzugehen, es zu handhaben wissen.
Rundei, Rundegge.
Runn, Runde.
rut, hinaus, heraus.
Rut, Fensterscheibe; Plur. Ruten.
rüffeln, einen Verweis ertheilen, schelten.
Rügg, Rücken.
rüggwarts, rückwärts.
Rükelsch, Duft, Riechsträußchen.
rünner, hinunter, herunter.
Rüsch, Binse; Plur. Rüschen.
Rüter, Reiter; Plur. Rüters.

S.

Saat, Saat, Saame; Rappsaat.
sach, sachen, sachte, leise; wohl.
sacken, sinken; Part. sackt.
Sandmann, ein Mann,

Digitized by Google

welcher nach der Sage am Abend unsichtbar umherschleicht und den Menschen Sand in die Augen streut, so daß sie müde und schläfrig werden.

sæben, sieben.

sæbndi, siebenzig.

Sæbndipünner, Siebenzigpfünder.

Sæn, Sohn; Plur. Sæns.

Schaffer, Schaffner, Aufwärter; Plur. Schaffers.

schaneern, geniren.

Schann, Schande.

Schapsted, Schafstedt, ein Geestdorf im Kirchspiele Albersdorf, i. Süderditmarschen.

Schatt, Schatz, Steuer; Plur. Schatten.

scheef, schief.

schelln, schelten; Präs. ick schell, wi schellt; Prät. ick schull, wi schulln; Imp. schell; Part. schulln.

scheten, schießen; Präs. ick scheet, du schüttst, he schütt, wi, ju, se scheet; Prät. ick schot, wi schoten; Imprt. scheet; Part. schaten.

Scheper, Schäfer; Plur. Schepers.

schern, schieren, kümmern.

schienen, schienn, scheinen; Part. schient.

Schinner, Schinder, Henker; Plur. Schinners.

Schit, Schmutz, Dreck.

Schosssteen, Schornstein; Plur. Schosssteens.

Schönbarg, Schönberg, größes Kirchdorf und Hauptort in der Probstei.

Schönewiese, Wolfgang v., ein deutscher, den Ditmarschern feindlicher Anführer in der letzten Fehde.

Schöttel, Schüssel; Plur. Schöttels, Schötteln.

Schöttelfru, Schüsselfrau, die mit dem „Aufwaschen" (Reinigen) der Schüsseln und Tellern beauftragte Frau, für welche auf Hochzeiten während des Mahls gesammelt wird.

schreeg, schräge.

schribn, schreiben; Präs. ick schriv, du schrifft, he schrifft, wi, ju, se schrivt; Prät. ick schreev, wi schreebn, Imprt. schriv, Part. schreben.

schrign, schreien; Präs. ick schrig, du schriggst, he schriggt, wi, ju, se schrigt, schri't; Prät. ick schreeg, wi schreegn; Imp. schrig, schri; Part. schregn.

Schrighals, Schreihals.

Schrivbok, Schreibebuch; Plur. Schrivböker.

Schrot, ein Stückchen Kautabak.

Schummern, Dämmerung, Abenddämmerung.

Digitized by Google

Schummerntid, die Zeit der Abenddämmerung.
schummri, dämmerig.
schüern, schürn, scheuern; Part. schürt.
schüffeln, schaufeln; Part. schüffelt.
schülln, sollen; Präs. ick schall, du schaſt, he schall, wi, ju, se schüllt; Prät. ick schull, du schullſt, he schull, wi, ju, se schulln; Part. schullt.
Schüllnk, Schilling; Plur. Schüllnks.
schümen, schäumen; Part. schümt.
Schün, Scheune, Stall; Plur. Schüns.
Schündær, Scheunenthür.
Schwein, Glück, (Studentenſprache.)
se, ſie.
sehn, segu, ſehen; Präſ. ick seh, seeg, du sühſt, he süht, wi, ju, se seht; Prät. ick seeg, du seegſt, he seeg, wi seegn; Imprt. süh, seeg, seh; Part. sehn, segn.
seggn, ſagen; Präſ. ick segg, du seggſt, he seggt, wi, ju, se seggt, sät; Prät. ick sä, du säſt, he sä, wi, ju, se sän; Imprt. segg; Part. seggt.
seien, sei'n, ſäen; Part. sei't.
Sellschap, Geſellſchaft.
setten, ſetzen; Part. sett.
seker, ſicher.
sick, ſich.
Siggen, Heinrich v., Geehards IV. Feldmarſchall, welcher nebſt ſeinen beiden Söhnen in der Hamme fiel.
singn, ſingen; Präſ. ick sing, wi singt; Prät. ick sung, wi sungu; Imprt. sing; Part sungu.
sinn, ſinnen; Prät. ick snnn, wi sunn; Part. sunn.
Sit, Seite; Plur. Siden.
sit, ſeit; seicht, flach.
sitten, ſitzen; Präſ. ick sitt, wi sitt; Prät. ick seet, wi seeten; Imprt. sitt; Part. seten.
Slach, Schlacht.
Slag, Schlag, Hieb; Art, Sorte; uns Slag Lüd, Leute unſeren Schlages.
slagen, sla'n, ſchlagen; Präſ. ick sla, du sleiſt, he sleit, wi, ju, se slat; Prät. ick slog, wi slogn; Imprt. sla; Part. slagen, sla'n.
slapen, ſchlafen; Präſ. ick slap, du slöppſt, he slöppt, wi, ju, se slapt; Prät. ick sleep, wi sleepen; Imprt. slap; Part. slapen.
slapri, ſchläfrig.
Slav, Sklave; Pl. Slaven.
slennern, ſchlendern; Part. slennert.
Slenz, Jürgen, ein deutſcher Junker und Söldner

Digitized by Google

aus Cölu, Anführer der großen Garde, welche in der Schlacht bei Hemmingstedt von den Ditmarschern total vernichtet wurde.

ſlepen, ſchleppen; Prt. ſlept.

fliken, ſchleichen; Präſ. ick flik, du flikſt, he flikt, wi, ju, ſe flikt; Prät. ick fleek, wi fleeken; Imprt. flik; Part. fleken.

Slüs, Schleuſe; Pl. Slüſen.

flüten, fluten, ſchließen; Prät. ick flot, wi floten; Part. flaten.

ſmall, ſchmal.

ſmæln, glimmend weiterbrennen.

Smeer, Schmier.

ſmeern, ſchmieren; Part. ſmeert.

ſmeerleller, ſchmierledern.

ſmiten, werfen; Präſ. ick ſmit, du ſmittſt, he ſmitt, wi, ju, ſe ſmit; Prät. ick ſmeet, wi ſmeeten; Imprt. ſmit; Part. ſmeten.

ſmöken, rauchen; Prt. ſmökt.

ſmölten, ſchmelzen; Part. ſmolten, ſmölt.

ſmön, lindern, mildern; Part. ſmöt.

ſmunzelleern, ſchmunzeln.

ſnacken, ſprechen; Prt. ſnackt.

ſnakſch, komiſch, wunderlich.

Snawel, Schnabel; Plur. Snawels.

Snæſel, ein Schimpfwort, ſo viel als Gelbſchnabel.

ſnætern, ſchnattern, ſchnell ſprechen, ſchwatzen; Part. ſnætert.

ſniden, ſni'n, ſchneiden; Präſ. ick ſni', du ſnittſt, he ſnitt, wi, ju, ſe ſni't; Prät. ick ſnee, wi ſneen; Imprt. ſni; Part. ſneden, ſnen.

ſnien, ſchneien.

Snut, Schnauze.

Sot, Brunnen; Plur. Söd.

ſöken, ſuchen; Präſ. ick ſök, du ſöchſt, he ſöcht, wi, ju, ſe ſökt; Prät. ick ſöch, wi ſöchen; Imprt. ſök; Part. ſöcht.

ſöt, ſüß.

Sötblum, Süßblume, Geißblatt, Caprifolium.

Söten, en, ein Süßer, ein Kuß.

Spatſch, Spätzin.

Speetſchen, Speciesthaler, 1½ Thaler Pr.

ſpeln, ſpielen; Part. ſpelt.

Spellüd, Spielleute.

Spill, Spiel.

Spinnwev, Spinngewebe.

Spinnwipp, Spinngewebe, Spinne.

Spitz, Spitzhund.

ſplitterndull, ſehr aufgebracht, raſend toll.

Spree, Staar; Pl. Spreen.

ſpringn, ſpringen; Prät. ick ſprung, wi ſprungn; Part. ſprungn

Sprock, dürres Reiſig.

Digitized by Google

sprütten, spritzen; Part. sprütt.
staatsch, stattlich.
Stackel, ein an Körper oder Geist gebrechlicher Mensch.
stahn, stehen; Präs. ick stah, du steist, he steit, wi, ju, se staht; Prät. ick stunn, wi stunn; Imprt. stah; Part. stahn.
starbn, sterben; Präs. ick starv, wi starvt; Prät. ick storv, wi storbn; Imp. starv; Part. storbn.
stätsch, städtisch.
Steen, Stein.
Steenbrügg, Steinpflaster.
Steern, Stern; Plur. Steerns.
steernhell, sternhell.
Steert, Schwanz, Schweif; Plur. Steerten.
Steertrock, Schniepel, Frack.
Sted, Stelle, Hof, Wohnplätz.
stehln, stehlen; Präs. ick stehl, wi stehlt; Prät. ick stohl, wi stohln; Imprt. stehl; Part. stahln.
steken, stechen, stecken; Präs. ick stek, du stickst, he stickt, wi, ju, se stekt; Prät. ick stok, wi stoken; Imprt. stek, stick; Part. steken, staken.
Stickbei, Stachelbeere; Plur. Stickbein.
stigen, steigen; Präs. ick stig, du stiggst, he stiggt; wi, ju, se stigt; Prät. ick steeg, wi steegn; Imprt. stig; Part. stiggen.
Stillstand, eine bei den Bauern übliche Sitte, welche darin besteht, daß bei einem Tanze die Musici die Melodie eines beliebten Liedes spielen, in welches alle Tanzenden mit einstimmen, während dessen die Schaffner den singenden Paaren die gefüllten Gläser reichen.
stippen, tunken; Part. stippt.
Stot, Stoß; Weile, Zeitlang.
Stör, ein kleiner Fluß im Holsteinischen, welcher Itzehoe berührt und in die Elbe fließt.
störrten, stürzen; Part. störrt.
stöten, stoßen; Präs. ick stöt, du stöttst, he stött, wi stöt; Prät. ick stött, wi stötten; Imprt. stöt; Part. stött.
stramm, straff; sick stramm holn, sich gerade, steil halten.
striken, streichen; Präs. ick strik, wi strikt; Prät. ick streek, wi streeken; Imprt. strik; Part. streken.
Strusch, Strauß; Plur. Strüscher.
stuben, stubn, stäuben; Präs. ick stuv, du stüfst, he stüfft, wi, ju, se stuvt; Prät. ick stov, wi stoben; Imprt. stuv; Part. staben.

Digitized by Google

Stummel, kurze Pfeife.
ſtuv, ſtumpf, in nächſter Nähe.
Stückſchen, Stückchen, Pièce, Geſchichte, Erzählung.
Stüer, Steuer, Contribution; æwer Stüergahn, verloren gehen.
ſtüern, ſteuern; Part. ſtüert, ſtürt.
ſtülpern, ſtolpern; Part. ſtülpert.
Suckerplumm, Zuckerpflaume.
ſuer, ſur, ſauer.
ſund, geſund.
ſupen, ſaufen; Präſ. ick ſup, du ſüppſt, he ſüppt, wi, ju, ſe ſupt; Prät. ick ſop, wi ſopen; Imprt. ſup; Part. ſapen.
Supgelag, Saufgelage.
ſuſen, ſauſen.
ſülm, ſelbſt, ſelber.
Sünndag, Sonntag.
ſüſsdi, ſechzig.
Süſſelnk, Sechsling, ½ Schill. Hamb. Cour. Plur. Süſſelnks.
ſüſtein, ſechszehn.
Süſter, Schweſter; Plur. Süſters.
Swammdos, Schwammdoſe, Abguß bei einer Pfeife.
ſwar, ſchwer.
ſwarmen, ſwarmn, ſchwärmen; Part. ſwarmt.
ſwart, ſwatt, ſchwarz.
Swatte, trop. ein ſchwarzes Pferd; Teufel.
Sweet, Schweiß.
ſweeten, ſchwitzen.
ſweben, ſchweben; Part. ſwevt.
ſwęern, ſchwören; Präſ. ick ſwęer, wi ſwęert; Prät. ick ſwar, wi ſwarn; Imprt. ſwęer; Part. ſwęert, ſwarn.
ſwiern, ſchwieren, zechen, ſchwärmen; Part. ſwiert.
ſwigen, ſchweigen; Präſ. ick ſwig, du ſwiggſt, he ſwiggt, wi, ju, ſe ſwigt; Prät. ick ſweeg, wi ſweegn; Imprt. ſwig; Part. ſwęgen.
ſwimm, ſwümm, ſchwimmen; Präſ. ick ſwimm, ſwümm; Prät. ick ſwumm, wi ſwummn; Imprt. ſwimm, ſwümm; Part. ſwummn.
Swinmoor, Schweinmoor, ehemals ein Moor zwiſchen Meldorf und Hemmingſtedt, auf welchem die Schlacht bei Hemmingſtedt vorfiel.
ſwinn, ſchwinden; Präſ. ick ſwinn, wi ſwinnt; Prät. ick ſwunn, wi ſwunn; Part. ſwunn.
Swulk, Schwalbe; Plur. Swulken, Swölken.

T.

Tall, Zahl; Plur. Talln, Talls.
tamm, zahm.
Tappenſtrich, Zapfenſtreich.
Tähn, Zahn.

Digitized by Google

Tægel, Zügel, Zaum; Plur. Tægels.
tehn, ziehen; Präſ. ick teh, du tüggſt, he tüggt, wi, ju, ſe teht; Prät. ick tog, wi togn; Imprt. teh; Part. tagen.
Teken, Zeichen.
telln, zählen; Part. tellt.
Telſe, Jungfer Telſe von Wollerſien, Olde Kumpen Hans Tochter aus dem Wollerſten-Geſchlechte, eine kühne und fromme ditmarſcher Jungfrau, welche in der Schlacht bei Hemmingſtedt ihren Landsleuten die Fahne vorantrug.
Thoorn, Thurm; Plur. Thoorns.
Thran, Thräne.
thranen, thran'n, thränen.
Tickert, ein beliebtes Kinderſpiel (Greifſpiel).
Tid, Zeit.
tidi, zeitig.
Tielenborg, jetzt nur ein kleines Haus, ehemals ein feſtes Schloß, hart an der Eider im Kirchſpiele Tellingſtedt.
Tielenbrügg, Tielenbrücke, eine über die Tiele führende, ehedem befeſtigte Brücke und Schutzwehr in Norderditmarſchen.
to, zu; man to! nur zu!
Togg, Zug, Streich; Plur. Tæg.
'tohopen, zuſammen.
tonös, nachher, ſpäter, darauf.
tonöhen, ſ. tonös.
torügg, zurück.
tovœrn, nach vorne hin, zuvor.
töben, warten; Part. töbt.
trag, träge.
trecken, ziehen; Präſ. ick treck, wi treckt; Prät. ick trock, wi trocken; Imprt. treck; Part. trocken.
trẹden, trẹ'n, treten; Präſ. ick trẹ, wi trẹt; Prät. ick trẹ, wi trẹn; Imprt. trẹ; Part. trẹden, trẹn.
Trin, Katharina.
Trumpett, Trompete.
truri, traurig.
Tulk, Tulp, Tulpe; Plur. Tulken.
Tun, Zaun; Plur. Tuns.
Tunnern, Tondern, Stadt im Herzogthume Schleswig.
tuten, blaſen; Part. tut.
Tuthoorn, Blashorn, Horn.
tuſchen, tauſchen; Prt. tuſcht.
Tüffel, Pantoffel; Plur. Tüffeln.
tügen, zeugen; Part. tügt.
Tügg, Zeug, Kleidung.
Tüt, Regenpfeifer; Plur. Tüten.
twe, zwei.
twei, entzwei.
twinti, zwanzig.

U.

umme, um de, um die.
Umſlag, Umſchlag, ein bedeutender Geldmarkt in Kiel.

Digitized by Google

Undæg, Etwas, das nichts taugt.
utneihn, ausreißen, davonlaufen.
utſtaken, herausſtöbern.
ünner, unter.

V.

Vadder, Vater, ſtädtiſches Plattdeutſch.
Vader, Vater.
Vagt, Vogt; Plur. Vægt.
vær, vor, vorne.
væran, voran.
væræwer, vorüber.
Værjahr, Frühjahr, Frühling.
værkiken, vorſehen, beſuchen.
værut, voraus.
værwarts, vorwärts.
veer, vier.
verbi, vorbei.
verbiſtern, verirren, verwirren; Part. verbiſtert.
verdweer, verdwaſs, überzwerch, ſchief, ſchräge, überkreuz.
verfeern, erſchrecken, erſtaunen; Part. verfeert.
vergeten, vergeſſen; Präſ. ick verget, du vergittſt, he vergitt, wi verget; Prät. ick vergeet, du vergeetſt, he vergeet, wi vergeeten; Imp. verget; Part. vergeten.
verheſtbeſt, verwirrt im Sinn, vor Eile außer Athem.
verklamen, vor Kälte ſteif werden, erſtarren; Part. verklamt.
verknuſen, verdauen, vertragen; Part. verknuſt.
verlaten, verlaſſen; Präſ. ick verlat, du verlettſt, he verlett, wi verlat; Prät. ick verleet, wi verleeten; Imprt. verlat; Part. verlaten.
verleern, verlieren; Präſ. ick verleer, wi verleert; Prät. ick verlor, wi verlorn; Part. verlarn.
vermoden, vermuthen; Part. vermodn.
vermünnern, ſich vom Schlafe ermuntern, ſich beſinnen, zu ſich kommen.
Verſchel; Unterſchied.
verſchrecken, erſchrecken.
verſneern, verſtricken; Part. verſneert.
verſöken, verſuchen; ſ. ſöken.
verſteken, verſtecken; ſ. ſteken.
verſuern, verſurn, verſauern; Part. verſurt.
verſupen, ertrinken, erſäufen; ſ. ſupen.
vertæſt, verſtrickt, verwirrt.
vel, viel.
Vigellin, Violine, Geige; Plur. Vigellins.
Voſs, Fuchs; Plur. Vöſs, de Voſs bru't, der Fuchs braut, ſprichwörtl. vom aufſteigenden Nebel.
Vullmach, Vollmacht, Landesgevollmächtigter, ein ditmarſch. Landſchaftsdeputirter.

Digitized by Google

vunabnd, heut Abend.
vundag, heute.
vunmiddag, heut Mittag.
vunmorrn, vunmorrs, heut Morgen.
vunnach, heut Nacht.
vunne, vun de, von der, den.

W.

wa, wo, wie.
Waag, Wage.
Wagg, Woge; Plur. Waggen.
wahnen, wahn, wohnen; Part. wahnt.
wahren, wahrn, währen, dauern, hüten, in Acht nehmen; Part. wahrt.
wakeen, wer, welcher.
Walle, Reimer v., Wallerthum, Wilhelm v. zwei den Ditmarschern feindliche Heerführer zur Zeit der letzten Fehde.
wanehr, wann.
wanem, wo.
Wann, Wände; Plur. v. Wand.
Wark, Werk.
warrn, werden; Präs. ick warr, wi warrt; Prät. ick wurr, wi wurrn; Part. wurrn.
wassen, wachsen; Präs. ick wass, wi wast; Prät. ick wuss, wi wussen; Part. wussen.
wasück, wasücken, wie.
Weddingsted, Weddingstedt, ein Kirchdorf in Norderditmarschen auf der Geest zwischen Lunden und Heide.
week, weich.
weenen, ween'n, weinen; Part. weent.
Weerthschap, Wirthschaft.
weller, werrer, wieder.
Weller, Werrer, Wetter, Unwetter.
welk, welche.
Weten, Weizen.
Wett, Wette; wat gelt de Wett? wie hoch die Wette?
Wek, Woche; Plur. Weken.
weli, üppig.
wesen, wen, sein; Präs. ick bün, du büst, he is, wi, ju, se sünd, bünd; Prät. ick weer, du weerst, he weer, wi, ju, se weern; Imprt. wes; Part. wen, wesen.
weten, wissen; Präs. ick weet, wi weet; Prät. ick wuss, wi wussen; Part. wußt.
Wetfru, Wittwe.
Wetmann, Wittwer.
wi, wir.
Wichel, Weide; Plur. Wicheln.
Wickel, Een bi'n Wickel krign, Jemanden beim Schopf fassen, ihn anpacken.
Wihnachen, Weihnacht.
Wiemersted, de grote Reimer vun, der große Reimer von Wiemerstedt, ein Ditmarscher aus dem Dorfe Wiemerstedt, welcher in der

Digitized by Google

Schlacht bei Hemmingſtedt mit Hülfe zweier Bauern den Anführer der großen Garde, Junker Slenz, erſchlug.

wiken, weichen; Präſ. ick wik, wi wikt; Prät. ick week, wi weeken; Imprt. wik; Part. weken.

wilen, weilen; Part. wilt.

winn, gewinnen; Prät. ick wunn, wi wunn; Part. wunn.

Wiſch, ein Dorf in der Probſtei.

Wiſch, Wieſe; Plur. Wiſchen.

Wiſcher, Verweis.

wiſen, zeigen; Part. wiſt.

wit, weit.

Witjen, Wiebke.

witt, weiß.

wiß, gewiß.

Wiv, Weib; Plur. Wiwer.

Wix, Wichſe; Staat, Putz; Schläge, Prügel.

Woort, Wort; Plur. Wör.

wull, wohl.

wülln, wollen; Präſ. ick will, du wullt, he will, wi, ju, ſe wüllt; Prät. ick wull, wi wulln; Part. wullt.

Wüpp, Ähre; Plur. Wüppen.

Z.

Zütphen, Heinrich v., Heinrich Möller aus Zütphen in Holland, ein Auguſtinermönch, welcher lutheriſch wurde, und als Reformator nach Ditmarſchen kam, woſelbſt ihn die Bauern tödteten.

Halle, Druck von H. W. Schmidt.

Digitized by Google

Ditmarſcher Gedichte.

Zweiter Band.

Digitized by Google

Bei Hoffmann und Campe in Hamburg sind erschienen:

	Thlr.	Sgr.
Bernays, Isaak, Schief Levinche mit seiner Kalle, oder polnische Wirthschaft. Ein komischer Roman	1	15
Christen, F. E., Diana. Wahrheit u. Dichtung. 2 Theile	2	15
— Malcolm, See-Gemälde aus der neueren Zeit	1	15
Corbiere, Ed., die Zöglinge der Marine. 2 Theile	2	—
Falkson, Ferd, Giordano Bruno	1	15
Freese, H., die Prinzessin von Ahlden	1	15
Grün, Albert, deutsche Flüchtlinge. Ein Zeitbild	1	—
Gutzkow, Dr. K., Novellen. 2 Bände.	3	—
— Seraphine. Ein Roman.	1	20
Heine, H., Reisebilder. 4 Theile	7	—
— Der Salon. 4 Theile	6	20
— Vermischte Schriften. 3 Bände	6	—
Jerrmann, Ed., die Jüdin von Toledo. Historische Novelle	1	10
Immermann, Karl, Memorabilien. 3 Theile	5	10
Luftschlösser. Vom Verfasser des Schief Levinche	1	15
Meißner, Alfred, der Pfarrer von Grafenried. Eine deutsche Lebensgeschichte. 2 Bände.	3	—
— Heinrich Heine. Erinnerungen	1	15
Mittheilungen aus dem Leben eines Richters. 3 Theile	4	15
Rosen, E., Wanderbuch eines Schwermüthigen	1	10
Schefer, Leopold, die Sibylle von Mantua.	1	15
Schiff, Dr. H., Glück und Geld. Novelle	1	—
— Gevatter Tod. Eine Märchen-Novelle. 2 Theile	3	—
Schirges, Georg, Blätter eines Humoristen	—	20
— Der Bälgentreter von Eilersrode. Niedersächsische Dorfgeschichte	1	10
— Karl. Roman	1	15
Smidt, H., Hamburger Bilder. Wirklichkeit im romantischen Gewande. 3 Theile	3	—
Waise, die, von Tamaris. Eine Tanznovelle vom Verfasser des „Schief Levinche" und der „Luftschlösser"	1	15
Waleskrode, L., der Storch von Nordenthal. Ein wahrhaftiges Mährchen erlebt und erzählt. Geb. m. Goldschn.	1	—
Weerth, George, Leben und Thaten des berühmten Ritters Schnapphahnski	1	10
Weisser, A., der Blinde und sein Sohn. Ein Roman. 3 Bde.	4	—
— Schubart's Wanderjahre oder Dichter u. Pfaff. Roman. 2 Bände	2	15
— Die Züricher Mordnacht. Eine Volksgeschichte aus dem deutschen Städteleben in der Mitte des vierzehnten Jahrhunderts. 2 Bände	2	15

Digitized by Google

Ditmarſcher

Gedichte.

Plattdeutſche Poeſien

in ditmarſcher Mundart

von

Johann Meyer.

Zweiter Band.

Hamburg.
Hoffmann und Campe.
1859.

Digitized by Google

Das Recht zu einer Gesammtübersetzung in's Hochdeutsche wird vorbehalten.

Digitized by Google

Inhalt.

	Seite
Kennst du dat Land?	3
Wit æwer de Heid	5
Wat du mi büst	7
Herr Paster sin Lise	9
Abendleed	11
De Snee	13
An den Bullmach sin Fru	17
Nerrn in'n Gaarn	20
Gude Nach	21
Ick wull, ick harr di nümmer sehn	23
Anna	25
In'n Maandschien	78
Drusregen	81
De Wegwiser	82
Tonös	85
Ole Döntjens.	
I. Blinnemöm	87
II. Hans Hinnerk	95
III. Herr Paster un sin Clas	103
IV. Clas Knip	109
Bi'n Gewitter	114
Sünndagmorrn	116
Min Olsch	120
In'n Winter	125
Inne Schummern	127
Wærsummer	128
Oppe Lur	130
De Vagelköst	131
Nawerschap	138

Digitized by Google

	Seite
In'n Harſt	140
Verlaten!	142
De Wulken	144
Oppen Karkhoff	145
Mank't Koorn	147
Muſchü Lünk	149
Lanks de Strat	153
Wat Hans Jörn ſingt, wenn he'n Ständſchen bringt	164
In'n Mai	167
Na Amerika	168
Ole Leeder.	
I. Dat hungrige Kind	170
II. Fru Haſſelin	172
III. De Frier	174
Guden Rath	175
De Watermæl	177
Thierſchau in Kiel	179
Lüttj' Kælſch	187
Lüttj' Mantje	189
Schreeg æwer	191
Snider	193
De lüttjen, lüttjen Steern	195
Inne Nach	197
Bi de Weeg.	
I. He ſlöppt!	198
II. He lacht!	199
III. Süh ſoh!	200
O du, min Blom, ſo roſenroth!	201
O, wo du kannſt, dar drög de Thran!	203
Du!	205
Wörterverzeichnis	207

Digitized by Google

Ditmarſcher Gedichte.

Digitized by Google

Digitized by Google

Kennſt du dat Land?

Kennſt du dat Land
An'n Holſtenſtrand,
Bun'n Elvſtrom bit de Eiderkant?
Wo wit de See, bald lud, bald ſach,
Sick vær di dehnt in all er Prach?
Wo ruſcht dat Reth un ſingt de Swan?
Wo Segel ſweyt op blaue Bahn?
Dat ſmucke Land
An'n Holſtenſtrand,
Dat is min Vaderland!

Kennſt du dat Land
An'n Holſtenſtrand,
So lütt, — un doch ſo weltbekannt?
Verſteken achter Dik un Damm?
Mit Hemmingſted un mit de Hamm?
Wo Hunnert gegen Duſend ſlan?
Wo Graf un Fürſten ünnergahn?
Dat lüttje Land
An'n Holſtenſtrand,
Dat is min Vaderland!

Digitized by Google

Kennſt du dat Land
An'n Holſtenſtrand,
Vun Sęgen rik ut Gottes Hand?
Wo luſti twiſchen Heck un Doorn
De Wiſchen grönt un bruſt dat Koorn?
Wo Lurken ſingut? — wo blöht dat Saat?
Un wo in'n Wold de Eeken ſtaht?
Dat ſchöne Land
An'n Holſtenſtrand,
Dat is min Vaderland!

Kennſt du dat Land
An'n Holſtenſtrand,
Wo Tru un Wahrheit vun Beſtand?
Wo noch in jeder Hus un Ort
En Woort, en Mann, — en Mann, en **Woort**?
Wo Friheit noch en helli Rech?
Un wo keen Hart, dat bös un ſlech?
Dat brave Land
An'n Holſtenſtrand,
Dat is min Vaderland!

Kennſt du dat Land
An'n Holſtenſtrand?
Ick füll min Glas bit hoch an'n Rand!
Un fær min beſt un levſtes Gut
Drink ick den letzten Drüppen ut!
Gott's Sęgen denn vęl duſend Mal
Daræwer hin! — darop hendal! —
Hurah! min Land
An'n Holſtenſtrand!
Hurah! min Vaderland!

Digitized by Google

Wit æwer de Heid.

Wit æwer de Heid,
Wo de Klockenthoorn steit,
Wo de Windmæl sick dreiht
Inne Feern,
Kunn ick't sinn, kunn ick't sinn
Dar dat Hus mank de Linn!
Müch dahin, müch dahin
O wa geern!

Seet des Abnds oppe Bank,
Wo de Rosenbüsch hangnt
Anne Finstern henlank,
Still alleen.
Rük de Linn denn so söt,
Hung de Doorntum in Blöth,
Sungn de Pögg denn er Leed,
O wa schön!

Digitized by Google

Weer so glücklich as Jung,
Heff der spelt, heff der sungn,
Heff der lopen un sprungn
Ewer't Feld;
Leeg in'n Grashoff to drömn, —
Un de Wisch mit de Blöm,
Un dat Holt mit de Böm.
Weer min Welt.

Och, wa anners dat ward,
Kamt de Sorgen so swart,
Deelt de Welt eerst dat Hart!
Wo's dat Kind?
Hett den Vader ni mehr,
Bröch de Moder to Eer,
Wünsch sick fülm wull dat't weer,
Wo se bünd.

Dær de düstere Feern
Nix to sehn, — nix to hörn, —
Un dar babn kamt de Steern,
Kummt de Maan;
Un dat Dörp liggt un slöppt,
Un de Wachtel de röppt,
Un ick weet ni, — — mi löppt't
As en Thran!

Digitized by Google

Wat du mi büſt.

Wat du mi büſt, dat is mi Keen,
Wenn't ock min Vader un Moder weer;
Un kunn ick di man jümmers ſehn,
So wull ick ſunſt nix mehr.

Du büſt ſo gut, ſo ſeelenfram,
Du büſt min ganze Himmel mi;
De grote Welt un all ęr Kram
Ick geev ſe hin fær di.

Du büſt min Freud, — du büſt min Blom,
Büſt Allens, wat ick będen mag;
Du büſt bi Nach min Hartensdrom
Un wat ick denk bi Dag.

Digitized by Google

Un hol ick di man faſt un warm
Un ſeeg di inne Ogn ſo ſwart,
Denn heff ick all min Glück in'n Arm
Un all min Freud an't Hart.

Doch wenn uns Herrgott anners wull?! —
Och nę, — he kann ni grauſam węn!
Denn wenn ick vun di laten ſchull,
Dat reet mir Hart vuneen!

Herr Paſter ſin Liſe.

Herr Paſter ſin Liſe — och, Jung, wat en Diern!
Twe Ogen — ick ſegg di, ſo hell as de Steern,
So blau as de Heben un deep as en Sot,
Un de der man rinkikt, hett ſicker ſin Noth!

O, o wat en Kopp! as en Engel ſo ſchön!
Keen Blom kann der ſmucker un levlicher blühn!
Un Lucken darum as Kaſtanjen ſo brun
Un krus as en Hoppenrank buten in'n Tun!

Herr Paſter ſin Liſe — och, Jung, wat en Diern!
Ick wull man, du ſeegſt ſe, — du ſchullſt di verſeern!
Ick wull man, du hörſt ſe, — dat ſchull di mal ſmön!
Keen Nachdigal ſingt der ſo liſen un ſchön!

Digitized by Google

Un kummt inne Kark ſe des Sünndags herin,
Wer kikt ni biſchurns æwer't Pſalmbok mal hin?!
Un predigt tonößen vun'n Himmel de Ol,
Wer denkt ni biſchurns an den Engel in'n Stohl?!

Herr Paſter ſin Liſe — och, Jung, wat en Diern!
Un weerſt du en Deuwel, ſe kunn di bekehrn!
Un meent ock de Lüd all, du geiſt wull to Grund,
Herr Paſter ſin Liſe, de makt di geſund!

Se ſwęvt as en Wulk un ſe flüggt as en Reh!
Is roth as en Ros un ſo witt as de Snee!
Keen Bild is der ſmucker, un ſmucker keen Brut!
Keen Kind is der hęter, ſo fram un ſo gut!

Min Vader un Moder ſitt beid op Verlehn,
Un ick ſchall en Fru nehmn — un weet ni wakeen? —
Herr Paſter ſin Liſe — och, Jung, wat en Diern!
Un wull ſe man, — deh ick't, wa geern! o wa geern!

Abendleed.

Ruhig is dat wille Lęben,
Düſter liggt de wide Feern,
Un dar baben æwer'n Hęben
Blinkert all de lütten Steern.

Slapt un lat de böſen Sorgen!
Lat den Gram un lat de Thran!
Kummt der eerſt de nie Morgen,
Ward't mit Gott wull wider gahn.

Mennig Een de geit all ſlapen,
Slapen fær en ewi Nach, —
Deit de Ogn ni weller apen,
Ob he't noch ſo weni dach.

Digitized by Google

Süh, un kannſt du't fülm denn weten,
Ehr de Nach værœwer geit,
Ob du nich ut't Leben reten?
Ob di ni dat Hart all ſteit?

Darum lat de böſen Sorgen!
Lat den Gram un lat de Thran!
Kummt der eerſt de nie Morgen,
Ward't mit Gott wull wider gahn.

Dær de grote Welt is Freden,
Längs værœwer is de Dag,
Fohl de Hand! — da's Tid to'n Beden;
Wat der kamm mag, — gude Nacht

De Snee.

Wer ſmitt denn dahn vun'n Himmelsſaal
Uns all de witte Wull hendal?
Dar flüggt ſe hin, dar flüggt ſe her,
Un jümmers dichter, jümmers mehr.
Hei! luſtig is dat antoſehn!
Nu ſegg mal Gener mi, wakeen?

Man ſtill! — dat deit de lewe Gott;
Wat makſt di luſti? — jo keen Spott,
Allns is dat Beſte, wat he deit,
Un darum ack, menn't Flocken weiht.
Un wullt dir geern noch mehr dervan,
So ſwig man ſtill un hör mi an.

De Winter is en böſen Gaſt,
He plöckt de Blam un meiht dat Gras;
He ſlikt ſo ſach, he lurt ſo lis,
Sin lange Bart hangt vull vun Is,
Sin Kopp is kahl, — un ewer'n Kopp
Dar ſtülpt he ſick en Sneeklott op.

Digitized by Google

He kitt in alle Finſtern rin
Un ſüht mal na, wat makt ſe binn;
Doch ſchellt ſe All, Nüms is em gut,
Denn mit de Blompütt is dat ut;
Un wo he lur un wo he ſtunn,
Dar hebbt ſe nös de Isblom funn.

De lütten Vageln harrn ęr Noth;
Wat deit man ni fær't lewe Brod!
De Hadbar hett de Trummel röhrt,
Dar hebbt ſe all den Ranzel ſnört,
De Swülken ſungn Adjüs vun't Dack,
So togn ſe ut mit Sack un Pack.

Un de torügg bleebn inne Böm,
De lurt un lungert rum na Kröm;
Gęlgöſch un Rothbofs pipt na Brod
Un Clas-Krei hett ſin lewe Noth;
Nu bringt de Lünk ſe vær de Schün, —
Du, — ſmit ęr gau mal'n Handvull hin.

So ſteit't all inne Bibel ſchrębn:
Uns Herrgott höllt ſe All an't Lębn,
Se künnt ni ſein, ſe hebbt keen Arn
Un dochen geit der keen verlarn;
He gifft de Lilgn op't Feld ęr Kleed,
Dar is keen Wurm, den he vergeet.

Digitized by Google

Süh, buten weer't doch redi ſlimm,
Allns wat der bleev, wo ſchull dat hin,
Wenn babn de lewe Gott ni mehr
In'n Winter ock de Levde weer?
De Summer putz uns doch keen Bom,
Wi harrn keen Gras, keen Koorn, keen Blom.

Dat weet he wull — un darum gau
Wevt he de Wulken ut'n Dau
Un winkt er ſach na'n Himmel rop;
Dar hangnt ſe all uns æwer'n Kopp.
Un nös füllt he ſe baben vull
Bun luter ſine, witte Wull.

Denn röppt he all tohopen ſach
Sin lüttjen Engels inne Nach;
De putz ſick gau un hebbt ſe't dahn,
So binnt ſe'n witten Platen an —
Un in den Platen plöckt ſe Wull,
Se plöckt den ganzen Platen vull.

Un nößen ſwevt ſe dær de Welt,
Un nößen ſtreut ſe æwer't Feld
De witte Wull ſo lis un ſach —
Un ſtreut un ſtreut de ganze Nach,
Un kikſt du Morrns mal rut, — Herrje!
So liggt der Allns bedeckt mit Snee.

Digitized by Google

Dat is en Dęk, dar wahr du di!
So'n męvt de beſte Węwer ni;
Un de man dar eerſt ünner ruht
De lacht den Winter ruhig ut;
Dar ſlöppt dat Gras, dar ſlapt de Blom, —
De Tid de kummt un geit, — en Drom!

Un ſteit dat Værjahr vær de Dær,
Kummt Alles hi Lüttjen weller her;
De Blom ap't Feld, dat Gras ſo grön,
De Vagels, de der wammern dehn,
De Sünn, de hahn dær't Blaue ſwęvt,
Un wat der lacht, un wat der lęvt.

Denn freu di man! denn freu di man!
Nös fangt't vun Værn all weller an;
De Summer geit, de Harſt de kummt,
Un wenn de Sturm erſt weller brummt,
Un wenn de Snee vun Friſchen flüggt, —
Wer weet, wakeen all buten liggt!

Digitized by Google

An den Bullmach ſin Fru.

Herrje! wa geiſt du ſtramm verbi
Un kennſt mi gar ni mehr?
Lop du man to, — wat kümmer't mi!
Dat bringt di doch keen Ehr;
Ick weet darum doch, wat ick weet
Un ſegg dat apen hin,
Un wenn din Mann ock Bullmach heet,
Un du Fru Bullmachtin.

Du weeſt wull doch, dat wi as Gœrn
Tohopen jümmers weern?
Dat ick en kralle Jung towœrn,
Un du en kralle Diern?
Un weeſt du noch — dat Hus in'n Wall?
Un weeſt noch? ick un du,
Wi wahn'n darin un harrn uns all,
As weern wi Mann un Fru.

Digitized by Google

Un weest du noch, as inne Schol
Persepter oppe Bank
Di mal gehöri wackeln wull?
Dar smeet ick mi dermank
Un nehm fær di de Prügels an;
Un weest du noch wa veel?! —
De Jungns un Dierns de seegn sick an
Un dachen wull ęr Deel.

Un weest du noch, as nößen wi
Tohop na'n Prester gingn?
Daræwer leet vun di un mi
En smuckes Leed sick singn! —
Un weest du noch? de Nawers meen'n
Dat weer doch Unrech ębn,
Dat unse Oln dat still ansehn
Un leeten uns betęmn.

Un weest du noch to Jott un Beer,
Wer jümmers na di söch?
Un wenn to Enn de Hopphei weer,
Wer denn na Hus di bröch?
Un weest du noch? wa denn ni ful
De Wiwer röhrn de Snut
Un slępen uns herum in't Mul
As Brüdigam un Brut?

Digitized by Google

Un weeſt du noch? ick wurr Suldat,
Dar muſs ick fort in'n Krig,
Un weeſt du noch? dar oppe Strat? —
Wa weenſt du bitterlich!
Dat weer en Tid in Sus un Brus! —
Un as to Enn de Strit,
Un as ick weller keem to Hus,
Harrſt du — — — den Bullwach friet.

Digitized by Google

Nerrn in'n Gaarn.

In'n Gaarn hendal, dar nerrn an'n Bom,
Dar ſteit de Bank in't Gras,
Wo vull vun ſöte Appelblom
De Telgns daræwer waßt;

Un ſünd de Oln to Bett da vær,
Un ſleit de Nachdigal,
Denn ſwęvt dat dær de Kækendær
Ganz lis den Stig hendal,

Denn knackt de Büſch un raſſelt lud
In'n Tun an Nawers Plank,
Denn krüppt dat ſach un ſwart herut
Un ſlikt ſick na de Bank; —

Un babn, dar drömt de ole Bom
Un röhrt ſick lis in'n Wind,
Un nerrn, — dar fallt de witten Blom
Op twe, de glückli ſünd.

Digitized by Google

Gude Nach.

Gude Nach!
Is to Enn de wille Dag,
Leggt de möde Welt ſick ſlapen,
Deit ſick ſtill de Himmel apen,
Kamnt de Steerns in all ęr Prach.
Gude Nach!

Un de Drom
Streut vun Dær to Dær ſin Blom;
Sachen ſwęvt de Frędden rünner,
Ruhi ſlapt de kranken Kinner;
Un dat Hart, dat ween'n wull, lach;
Gude Nach!

Och, wa ſchön
Mutt dar babn de Heimath węn!
Schient de Lichter doch ſo fröhli!
Lacht de Himmel doch ſo ſęli!
Kummſt der ock wull mal, — man ſach!
Gude Nach!

Digitized by Google

Fohlt de Hann!
Drom un Dod de fat ſick an; —
Beter is't, wenn nix vergeten;
Wat der kummt, — du kannſt't ni weten;
Gram un Kummer bringt de Dag;
Gude Nach!

Slummert ſöt!
Engeln ſingnt dat Weegenleed;
Un wo noch en Hart vull Sorgen,
Singnt ſeſt ſtill in Slap bit Morgen;
Un uns Herrgott höllt de Wach;
Gude Nach!

Digitized by Google

Ick wull, ick harr di nümmer sehn.

Ick wull, ick harr di nümmer sehn,
Ja nümmer sehn,
Denn harr dat all kenn Noth;
Denn seet ick ni des Abends alleen
Un ween un ween
Mi still de Ogen roth.

Dar bahn dar schient so hell de Steern,
So hell de Steern,
Mi dünk, ick kunn di sehn;
Och, kunn ick rop, — wa wull ick't geern!
Doch inne Feern
Dar leetst du mi alleen.

Hier is ja nix mehr wat mi hölt,
Nix wat mi hölt
Mank all de Lust un Freud;
Dat Holt is grön, — de Blom op't Feld, —
So schön de Welt,
Un dochen so vull Leid!

Digitized by Google

Dat ick hier bleev, wat harr ick dahn,
Wat harr ick dahn?
Ick harr di doch so lev;
Mag oppe schöne Welt ni wahn,
De nix as Thran,
As bittre Thran mi geev.

Un wenn de letzte Nach dat weer,
Ja letzte weer,
Denn weer dat all verbi!
Ick bün so möd, — ick kann ni mehr;
Un inne Eer,
Dar sleep ick still bi di!

Digitized by Google

Anna.

Dat weer en Diern! wer harr dat ahnt un dach!
Se ſteit mi noch lebenni vær de Seel
De twinti Jahr hendær, dat ick ſe kenn deh
Vun Lüttj op an bit inne vullſte Blöth;
Nu is ſe hin — un harrſt du dar ſe ſehn,
Wa ſe en Engel weer ſo ſmuck un ſchön
Un fram un gut, — du ſlogſt de Hann tohopen
Un harrſt dat nümmer lövt, wa't mögli weer.

Wat wen ſchall, plegg man wull to ſeggn, dat kummt,
Wi Minſchen künnt der nix an dohn un ännern,
Uns Herrgott baben æwer uns regeert;
He weet, wat is, vundag ſo gut as morrn
Un morrn ſo gut as nös na dufend Jahr. —
Ick weet ni rech, mi dünk, dat is verkehrt,
Denn wenn he't wuſs, wer wull dergegen angahn?
Dat hölp ja nix; — wo bleev uns frie Will?

Digitized by Google

Wi Minſchen kunn der nix an dohn un ännern,
Un Recht un Unrecht wurrn der eenerlei. —

Un dochen — muſs du't ni biſchuerns löbn
Dat is wull ſo? — un wat wi Schickſal nömnt,
Nix anners as de ewi faſte Will
Bun Em dar babn; — du muſs di krümmn un bögen,
Un gungſt du noch ſo dull dergegen an.
Denn fragſt du wull un faken ins umſunſt,
Un dochen liggt de Slætel di ſo neeg;
Veer Wœr mœt di den ganzen Knütten apen:
Do, wat du kannſt! — dat ſünd de Löſungswör.
Un heſt du't dahn, ſo geit, wat nößen kummt,
Keeneen wat an; da's hemli fœr uns all.
Wi Minſchen ſchüllt ni richen un verdammn;
So deep un düſter liggt dat Hart verſteken,
Wer kikt derin un ſegg wa ſtark dat is?
Wa vel dat wimmt un wagt un kitt un driggt?
Wer ſegg di, wenn de Klocken buten gaht,
De Dœre, den ſe rutdrœgt, weer en Sünner?
De Een is ſtark — un darum driggt he mehr,
De Anner ſwach — un darum fallt he lichter,
Un all Datſœlwe gifft uns Herrgott ni;
Un dochen ſünd wi all em liker neeg,
Un he alleen hött nös de Waggſchaal hin
Un leggt uns Schickſal oppe eene Sit
Un oppe anner — uns un unſe Leben.

Digitized by Google

Wa menni Eek hett ni de Blitz all klövt,
Wa menni Vom hendal de Sturm all rçten;
Un wo de Böm ſtaht, waſs un blöſt de Blom, —
Datſülwe Weller ſuſt daræwer hin,
So fallt der ock wull mal en Wos to Eer!

* * *

In'n Appelhoff, wo alle Büſch un Twigen
Vull witt un rode Blom in'n Maandſchien hungn,
Slog hell de Nachdigal çr Abendleed;
Un inne Feern un æweralll herum
Sungn lis de Pögg dermank ſo ſtill un truli,
As ſungn ſe fær de Nach dat Weegenleed;
Sunſt weer der narms en annern Lud to hören.
De lüttjen Vagels ſlepen mank de Blæder,
Un baben drebn allem de witten Wulken
Dær'n düſterblauen Heben inne Feern
An duſend blanke Lichter ſtill væræwer.
Dar brumm de Klock tein vulle Slåg vun'n Thoarn,
Un ehr de lezte inne Wide klung,
Gung anne Dær de iſern Klink to höch,
Un ut de Kæk in'n Blomhoff trç en Mäden,
So ſmuck un ſchön, as weun't en Engel weer.

Dat is ſe ock, ſo as ſe geit un ſteit,
Vun binn un buten liker ſmuck un ſchön,

Digitized by Google

Un löpp ſe di in'n Maandſchien man vœrœwer, —
Jck heff ſe ſehn bi helli lichen Dag
So menni Mal un heff ſo menni Jahr
An ęr min Hœg hatt un min ſtille Freud.
Flink as en Reh un ſmidig as en Wichel
Un as en Dann ſo hoch un ſtaatſch un ſlank;
De brunen Lucken hungn ęr umme Schullern,
As œwer'n Tun de kruſen Hoppen rankt.
Un denn de Ogen! — harrſt ſe eenmal ſehn,
So weer't gewiß, du kunnſt ſe ni vergęten
Un ſeegſt ſe weller, weer't ock man in'n Drom;
Keen Kind lach di ſo ſęlig un ſo fram
In't Hart herin as ſe, wenn ſe di ankeek
Mit Ogen as de deepſte Borrn ſo deep
Un klar un blau, as weern't Vergißmeinnich;
Kennſt du en Ros, ſe nömnt ſe Mädenroth,
So ähnli lach ęr Engelsangeſich.

Wer kenn in't Dörp Perſepters Anna ni?!
Wer kenn ſe nich in't ganze grote Kaſpel?!
Dar keem keen arme Mann, keen arme Fru,
Un hörn ſe, Gott weet, noch ſo wit to Hus,
In't Dörp to betteln, de ni weller gungn,
Ahn wat vun ęr in'n Korf torügg to drągen;
Dar ween keen Kind, weer ſe man inne Neegd',
Dat ſe de Thran ni vunne Backen wiſch
Un fragn deh, wat em feil un hölp un tröſt;

Digitized by Google

Dar leeg keen vunne Armn vær'n Docter krank,
So wuſs ſe't gliks, ſo muſs ſe forts herœwer,
Un ſehn un hörn, wat Noth deh, wat der feil;
Denn kak ſe Ęten, keem mit aſſett Tügg
Un geev ſogar, wat ſe to Wihnach ſpart harr,
Fær Hęg un Plęg mit Freuden weller hin.
Wer kenn der wull Perſepters Anna ni?!

Nu geit ſe bit to Mitt den groten Stig,
Bit an't Rondeel, wo hell de Nachvioln
In'n Maandſchien ſtaht un lis den witten Platen
Vull Rükelſch utſchütt inne warme Luf;
Dar ſteit ſe ſtill un hört un ſüht ſick um,
As harr ſe Angſt, dar kunn ęr Een belurn
Un ſehn wat ſe ſo lat bedrifft in Düſtern;
Doch weer der nix to marken as de Schatten
Vun Büſch un Böm in'n Maandſchien anne Eer,
Un nix to hörn, as wat der alle Abend
Datſülwe bleev, — nerrn inne Wiſch de Pögg,
Un günd de Nachdigal in'n Appelhoff.
Un ili lank ſe mank de Blom hendal
Un plöck ſick vunne düſterroden Nelken,
Mit klövte Köpp, een vunne beſten rut;
Nös flüggt ſe gau to Enn den langen Stig,
Bit anne Poort in'n Doorntun, wo darachter
De Appelhoff in'n düſtern Schatten ſlöppt.

Digitized by Google

Dar ſteit ſe weller, krüzwis oppe Poort
De witten Arms in'n Platen leggt un lurt
Un höllt den Athen an un kitt herœwer,
So ſtif un faſt, as wull ſe nerrn in'n Gaarn
De Blœder tellu — un ſeeg doch knapp de Bön.

Wa's dat?! — — — ſo kann de Nachdigal ni ſleuten;
Nerrn knack de Tun, — un Anna ſchütt to Höch,
As ut'n Drom, — den Warbel vunne Poort
Un denn herin dær't naste Gras hendær,
As kumm ſe ſleegn, un is di ut de Ogen,
So gau, as ſchot en Swulk an di vœrœwer.

Nu's wellen ſtill, — de Tün de knack ni mehr, —
Dar's nix to hörn as imme Feern de Pögg, —
De Nachdigal fangt eben an to ſleuten, —
Un liſen ſallt de witten Appelblom
Op twe hendal, de ſtill un glückli bünd. —

* * *

Neeg anne Kark, de ſmalle Strat herœwer,
Dar liggt en Hus mank hoge Pappelböm,
Op Brandmürs hut, mit ſpegelblanke Ruten,
Un rechs un links henlank en ſmucke Schün
Bun rode Steen mit grüne Gelenſtennar,
Un babn an'n Gebel oppe ſoden Faſt

Digitized by Google

Na værn un achtern en Gewitterstang.
Dat is en Hoff de gröttste wull in't Kaspel,
So'n sæbndi Morrn vun't beste Wetenland,
Un Holt un Wischen mehr as nödi dehn,
Den Vullmach sin, he kreeg em ins fær'n Spottpries,
As mal de Weet de Tunn en Drüddel goll,
Un Allns so wullfeil weer un slechte Tiden,
Dat Bur an Bur kapeister scheten muss,
Dar keem ock noch dat Unglück mit de Seddels,
Un menni Hoff wurr wegslan fær de Schulden,
De nu so slank sin veerti Dusend gellt.

Des Sünndags, ehr Persepter beiern deh,
Heel alle Mal bi Vullmach Claßen all
De Hoffstęd vull vun Wagen un Kajoln.
Dar weer sit ewi lange Tiden her
De Sünndagskrog, wo afspann, wat to Kark keem,
He harr ock Platz in Æwerfloth genog;
Man drunk der ock en echten Lütjenborger
Un'n Seidel Bayersch, kreeg en Pip Toback
Un'n Munddvull Snack un lęs in de Avisen,
Un Allns tohopen mak en Dütjen gut.

Ol Vullmach Claßen weer en egen Kauz,
Un wat he eenmal meen, he bleev derbi
Mit fasten Willn, much't holen oder bręken;
He harr sin brave Fru all fröh verlarn;

Digitized by Google

Sin eenzi Sæn, en junge, ſmucke Kruskopp,
Gung damals noch in Möldörp oppe Schol.
Nu weer he all in Kiel un weer Student,
So ęben eerſt de tweuntwinti æwer,
Un doch all vullop grot nog fær de Garr;
He harr vun Lüttj op an en apen Kopp hatt,
Jüſt as de Ol, un wuſs der gliks vun buten,
Wat he man een mal hörn un lęſen deh;
Un as ſin Vader em na Möldörp bröch,
Seet he in't veerte Jahr all bi Perſepter,
De Bæwerſt, inne eerſte Claſs in Schol.
Perſepter heel am meiſten vun ſe all
Vun Heinri Claßen, awers ock de Jung
En Barg dafær vun em un vun ſin Dochder,
Mit de he all as Kind tohopen ſpęlt.
Un jümmers, wenn he mal vun Möldörp keem
Un Feri'n harr, ſeet he dar günd am levſten
Un wuſs ſo vęl vun Dit un Dat to ſnacken,
Latinſch un Griechiſch, Engelſch un Franzöſch,
Un wat ſe ſunſt noch lehrn un lęſen muſſen,
Dat rein Perſepter hörn un ſehn vergeet.

Un Anna ſeet der denn wull achter'n Diſch
Un hör ſe an bi't Knütten oder Hękeln
Un ſnack biſchurns wull mal en Woort dermank;
Doch mak ſe denn de Engelsogen apen
Un ſeeg, wa Heinri jümmers na ęr keek,

Digitized by Google

Denn wurr ſe roth un ſlog ſe weller dal
Und dreih den Stohl un wenn den Kopp na't Finſter,
As ſcham ſe ſick un wull ſick ſo verſteken.

Dat weer den Bullmach dämals all en Doorn,
He wuſs dat wull un harr all lang wat mark,
Un weer ock Anna noch ſo ſmuck un ſchön,
Se harr er'n Fehler doch as all wi Annern,
Un een, de em in'n Dod towellern weer.
De Ol verſtunn ſick gar to gut op Minſchen
Un meiſtid ſeeg he't oppen eerſten Blick.
Dat is wull wahr, ſe weer en Engel wen,
Harr ſe't man ſülm ni wuſs, dat ſe dat weer;
Se ſeeg ſick gar to faken mal in't Spegel
Un heel en heten gar to vel op Staat;
Er eenzi Fehler weer de Eitelkeit.
Dat paſs ni gut fær Een mit ſo vel Rikdohm,
Un mit ſin Heinri wull he likers höger,
Wær Alln nu he darto Studeerter weer
Un nös wull ſeker nog Beamter wurr,
Herr Kaſpelvagt — un wenn ni gar Herr Landvagt.
Fær ſo Een weer de Beſte ni to gut,
De kunn ja geern en Paſtersdochder frien
Un, wo he Luſt harr, kamn um antokloppen.

Dat harr he ock ſin Heinri lang all ſeggt
Un eernſt befahln, de arm Perſeptersdiern
Sick ut'n Sinn to ſlan un to vergeten.

Digitized by Google

Doch Heinri dach: de Oln dat bünd Philisters, —
Studenten swarmnt, — un Honni drægt de Blom, —
Un'n bęten nippen is doch gar to söt;
Ick wüfs noch ni wer smucker weer as Anna,
En bęten frien is lang keen Hochtidgębn
Un ock en Kuß noch lang keen Ehverspręken.

Nu weer he kamn vær welke Dag vun Kiel,
Un wat fær'n Kerl! wa harr he sick verännert!
En Rock mit Snörn, un Stęweln as Kanon,
En Slängelbart, sin Haar in lange Lucken,
Un oppen Kopp en füerrode Kapp
Mit sülwern Blom, un vær, de Bofs herævær,
En siden Band, keen Uhr un nix deran, —
Wat dat bedü, dat much de Deuwel węten!

Dat leet em nett, un weer he ock all fröher
Rech staatsch un smuck, nu weer he't eerst færvull,
Sin Vader weer der rein in em vernarrt,
Un keem der mal en Bur, so reep he Heinri,
Denn mufs he rin un snacken un vertelln,
Wasück in Kiel de Studiosen weern,
Dat mennig Een en ganze Tunn vull sop,
Ahn dun to warrn, un dat he sülm all twe mal
Sick op en Sawel mit en Annern haut;
Dar kunn Een ja de Grękfen ævərlopen!
Dat weer der Water op den Oln sin Mæl,
Denn hæg he sick un kneep den Arm vær lachen.

Digitized by Google

Doch Heinri weer de Ol ni mehr vun fröher,
Allns wat Perſepter lehrt harr, weer vergęten,
He kunn keen Bibel- keen Geſangvers mehr
Un wuſs daſær en Barg vun dulle Leeder;
Harr man ſin Moder lęvt, weer't bęter węn,
Sin Vader weer to deep in em vernarrt,
Se ſän in't Dörp, he weer en flotten Bengel,
Den ſchull gewiß keen Daler ſchimmli warrn.

Vunabnd weer inne grote Dönſch na't Süden,
Wo ſunſt biſchurns de halwe Nach hendær
De Vullmach ſeet un ſchribn un lęſen deh,
Keen Lich to ſehn, un Allns weer pikendüſter;
De Ole weer vundag na Möldörp węn
Un fröh to Bett gahn, möd un ſtiv vun't Riden,
He dröm wull all un leeg in'n deepen Slap,
Sin Heinri awers ſtunn vunnach noch buten.

* * *

Perſepter ſeet dar babn noch bi de Lamp
Alleen in Dönſch to lęſen un to ſmöken;
Ob he't wull wuſs, wanęm ſin Anna weer?
Wat ſchull he ni, — ſe weer ja all ſin Rikdohm
Un all ſin Glück un ſtille Vaderfreud,
Dat eenzi Kind man, wat ſin ſęli Fru
Em ſchenken deh un't Lęben daſær geev.

Digitized by Google

Sin Anna awers hett he hęgt un plęgt,
Bi'n Buddel grot mak, as en Küken hätt,
Se weer all lüttj ęr Moder op un dal
Un as se grötter wurr, de Kron in't Kaſpel.

Perſepter wuſs all lang vun Allns Beſcheed,
Un as em Anna ſä, ſe wull na'n Blomhoff,
De Maand de ſchien ſo ſchön, dat weer dar binn
So bruddig un ſo ſtill un ſmuck dar buten,
He kunn ja, wenn he möd wurr, man to Bett gahn,
Se wull der nös de Kækendær wull ſchotten,
Dar leet he ſe ęrn Willn un ſtill betęhn.

De Ole dach wull ock, dat weer en Sünn,
Sin Dochder ut ęr Welt vull Glück to riten,
He wuſs gewiß, ſin Kind weer ſęker nog,
He kunn ſe ruhi buten bi em laten,
Un Heinri kenn he bęter as en Schüllnk,
De würr ſin Vader ſach den Sticken holn,
Denn darto weer he vęl to faſt un egen,
Sin eenzi Fehler weer ſin lichte Sinn,
Sunſt weer he all ſin Dag en brave Jung węn,
Un harrn de Lüd, ſo lang he nu in Kiel,
Em gar ni mehr as fröher læben wullt,
So weer op Sowat wull ni vęl to holn,
Wer is der junk un ward in Kiel Student,
Hett Geld genog un kann der ni biſchuerns
Mal ut'n Swengel ſlan un luſti węn?!

Digitized by Google

Wenn awers nös mal Ernſt würr ut de Sak,
Wat wull der denn de Vullmach vęl an dohn;
Em mit Gewalt en Annre optodwingn,
Würr doch ni gahn, he harr em ock to lev,
So kunn he nix, as blots man ſtürn un möten,
Un Heinri würr em dochen lich bedwingn,
He döſs ja ock na Geld un Gut ni frien,
Sin Anna würr gewiß en brawe Husfru,
Wa weer dat nett, wenn he, as Kaſpelwagt,
Se nößen harr, — den Hoff — un all dat Geld.
He ſülm weer olt, ſin Kopp all grou un witt,
Wer weet, wa lang dat dur, dat he dervun muſs,
Wa kunn he ruhi denn de Ogen ſlüten,
Wuſs he ſin Kind man ſęker un verſorgt.

So dach he wull un klapp de Bibel to,
Wi Minſchen denkt, — uns Herrgott awers lenkt!

* * *

Da's Winter wurrn, un buten gaht de Klocken,
Um't Scholhus ſwarmt dat vull vun ſwatte Lüd,
Da's allns beſni't, un vun Perſepters Dær
Dar is en Stig na'n Karkhoff ræwer ſchüffelt,
Un hier un dar liggt gar en Blom in'n Snee.
Wull hett ſe ſtreut? — dat hett en Engel dahn,
Vunmorrns all fröh, — he ſnee ſe vunne Krutpütt,
De inne Stuv an't Finſter luſti grönt;

Digitized by Google

Un folgſt du nös, ſo pett mi ni darop;
Du weeſt't wull ni, — dar li't ja Parlen ünner,
De hier en Kinnerog vull Levde weent.

De Dod is ſtill, un hemlich is ſin Weg,
Un lis ſin Tritt, ſo geit he æwer't Leben
Un meiht, wat rip is, fær de Ewigkeit.

Perſepter harr noch geern wat leben kunnt,
Dat harr he wull, he weer eerſt inne Süſsdi,
Un fær ſin Kind weer't ock dat Beſte wen;
Doch ritt de Dod ni Vader oder Moder
Biſchuerns vun en Hus vull Kinner af,
Mæt de all fort un ward vun baben ropen,
As beter fær de betre Welt dar günd,
Wat ſchall man denn wull vel dergegen ſeggn,
Geit vunne Oln de Een un Anner ræwer
En beten fröher as wi't eben dach.

Nöm't as du wullt, Beſtimmung oder Schickſal,
Nöm't Gottes Will, — da's Allens eenerlei;
Wat kummt, mutt wen! — wat fort geit, is to vel
Fær düſſe Welt — un fær en anner rip!
Un dit Mal weer de ol Perſepter æwer.

He weer't fær di un mi, dat weer he wull,
Un ock wull fær de meiſten vunne Annern,

Digitized by Google

De nu tohop de letzte Ehr em gevt;
Doch weer der Een, de snee dat dær de Seel,
As harr sin Dod er Hart vunanner reten.

Dar kamnt so langsam mit'n Sark herut,
Den Stig to Höch, un baben gaht de Klocken,
Un inne Scholstuv sitt en swattes Mäden,
Den Platen vær't Gesich, un schriggt un weent.

* * *

De Krig de keem vun anno achtunveerti,
Herr Jeses noch mal to, wa weer't en Tid!
Ick weet ni, wa mi rech is, weer't in'n März,
Dar bröch dat malins oppen Sünnabnd-Abnd
De Stutenwag vun Heid hier mit herœwer.
En lüttjes Blatt, se nömn dat Extrablatt,
Weer Middags mit de Post vun Rendsborg kamn,
Un een darvun harr ock uns Bäcker mitbröcht.
Dar stunn't ja richti swatt op witt to lesen,
Ick weer noch hin un seeg't densülwen Abnd.
In Kiel dar harrn toeerst de Klocken gahn,
Prinz Friedri mit Suldaten un Studenten
Harr Rendsborg nahmn, de Kummandat harr asdankt,
Un ewergahn weer all dat Milletär;
De Doorn weer'n slaten, Alls all inne Röhr,
Un Dag un Nach würrn grote Schanzen schüffelt,

Digitized by Google

Vellich kunn't inne eerſte Tid all losgahn,
Un den der Rech un Friheit helli weern,
De ſchull na Rendsborg kamn un ſchull ſick ſtelln
Dat Vaderland dat reep un bruk ſin Kinner.

Mehr ſtunn der ni, mi dünk dat weer all nog,
Herr Gottes, weer't den annern Dag en Lehen!
Keen Minſch to Kark, un pruppenvull de Krog;
Ol Claßen, rein verhęſtbęſt un verbiſtert,
Leep hin un her un jammer um ſin Heinri
Un ſchick der forts en Baden af na Kiel;
Un Welke meen'n, ſe harrn't all ſcheten hört,
Un Vagt un Preſter keemn der ock mit rœwer,
Un wat der ſnackt wurr, weer vun nix as Krig,
So gung't den ganzen Dag bit inne Nach,
Un mennig Een, de ſunſſen doch keen Theeputt,
Sleek nu na Hus mit Bęwern un mit Greſen.

Na, laſ't man gut węn, Krig is ock keen Spaß!
Wi kreegn't tonößen gut daſœr to węten,
Dre Jahr hendœr mit Angſten un mit Thran; —
Un likers nix as en Kommediſpill
Vull Mord un Dod, un as dat Laken fulln weer,
Dar ſeeten wi — un wat wi hört un ſehn,
En Truriſpill weer't vull Jammer un vull Elend.

Digitized by Google

Gott Lof un Dank, dat weller Frẹd in'n Lann!
Un doch dat weer en Tid ſo grot un prächti,
As müſs man meen'n, de Welt harr ſick verjüngt!

Och ja! du kennſt din egen Hart ni weller,
Dat dreev un dräng as Værjahrsdag de Knuppen,
Herut, — to Höch — un wider, jümmers wider,
Dar keem't, dar ſtumn't, — en wunnerprächti Blom,
Un ſwart un roth un gollen weern ẹr Farben!

Wa menni Brave hett der nös na lankt,
Dar buten oppe wide, gröne Heid,
Un hett daſær ſin junges Lẹben laten!

Swart is de Dod, un roth dat rode Blot,
Un gollen is de Friheit, — kannſt du't düden?
Doch ehr de Dag kummt ut de ſwatte Nach,
Mutt eerſt dat Morgenroth ſin Blot vergeten,
Un nößen ſtiggt de gollen Sünn to Höch!

Wa weer't en Tid! keen Findſchap un keen Groll,
All Bröders! — alltohop defülwe Levde,
De wat ſe harr, ẹr Beſtes oppe Welt,
Mit Freuden bröch un willig opfern deh;
Keen Blot wurr ſpart, un weer't de letzte Drüppen,
Se gehn em willi hin ſær't Vaderland
Un lachen, keem de Dod, em inne Ogen.

Digitized by Google

Ick weet ni, — gruli weer't, un doch so schön!
Un doch dat Hart so wunnerbar to Moth,
So sanft un lich, so apen un so fri,
As weerst du opstahn na en swaren Drom
Un gungst der na en lange, lange Krankheit
Ton eersten mal bi Værjahrsdag in't Feld,
Du küßt de Eer, du drückst de Blom an't Hart,
Du müchst de ganze grote Welt umfaten
Un mit de Lurken hoch in'n Himmel stign;
Ja, ja! dar is dat egen Hart di fremd;
Un wat so hemlich in di drifft un drängt,
So wunnerbar, so fröhlich un so sęli,
Un allgewalti di na baben tüggt,
Dat wurr der ock vun baben in di gęben;
De Friheit is't; — o, lat se ni torügg,
Un weer't ock fær din Hartblot, fær din Lęben!

* * *

Wo bün ick denn? — dar keem ick ut'n Text;
Ick wull ja egntli man vertelln, wasücken
Dat damals denn mit Heinri Claßen gung,
Un wat der ut Persepters Anna wurr.

Wenn Sowat kummt, is't allemal gewiß,
De Studiosen bünd ni vęl fær't Kragen,
Dar brennt't in'n Rupps hell-lichen Für vun sülm;

Digitized by Google

Dat liggt der eenmal ſo in ẹr Natur,
Un is ock, as mi mal uns Preſter ſä,
Keen Wunner, wenn man richtig oppen Grund geit.
Latinſch un Griechiſch bünd der dwattſche Spraken,
Un ẹbn ſo dwattſch de Böker oppe Schol;
Herr Paſter ſeggt, da's nix as Mord un Dodſlag,
Se ſtammt ja ock noch ut de Heidentid;
He hett mi malins vẹl darvun vertellt;
Fær't Vaderland to falln, weer datomal
De ſchönſte Dod, — un æwerhaupt dat Lẹben
Vun gar keen Werth, wenn't umme Friheit gung.
Ick weet ni mehr, wavun he man noch ſnack,
Mi weern de Nams to dæſig un to krus,
Doch weern't Geſchichen — grẹſig, awers prächti!
Een wurr dabi dat Hart in'n Boſſen ſlan,
Un as vun ſülm de Thran herünner lopen.

Un Sowat kri't de Jungs to hörn un ſehn,
Dag ut, Dag in, — vun Anfang bit to Enn,
Is't dar en Wunner, wenn ſe modi ward?
Se ward je rein mit Krig und Dodſlan fodert
Vun Lüttj op an, bit dat ſe utſtudert.

De Bad drop Heinri lang ni mehr in Kiel,
He weer de Eerſte mit na Rendsborg ræwer,
Un much de Vullmach nös ock fahrn un reiſen
Vun' Een to'n Annern hin, ſo vẹl he wull,

Digitized by Google

Un noch ſo vęl verſpręken un ſpandeern,
Dat hölp em nix, he kreeg ſin Sæn ni weller.

De wull ock ni, ſunſt harr't em ſachen lückt,
He muſs der mit, un weer't ock noch ſo dull,
Bi Bau de Letzte inne dütſche Schanz,
De Eerſt' bi Sleswig op Magrethenwall;
Wa weer't en Kerl tonös in Reeg un Lid,
Wenn't værwarts gung, un wenn de Kugeln ſuſen,
Un wenn der kummandeert wurr intohaun.
Dat wahr ni lang, ſo weer he Kapperal,
Tonös Scherrſant, un na de Slach bi Kolding,
Wo he toerſt de böſe Brügg mit ſtürm,
Mak ſin Kaptein em nös in't Lazerett,
Wanęm he leeg an'n Kugelſchuß in't Been,
To'n Fähnrich, — un he harr't mit Ehrn verdeent!
Dat weer ock man en Rupps, ſo weer he Leutnant;
Un Heinri Claßen harr en Kumpani,
Ehr noch de eerſte Waffenſtillſtand ſlaten.

Dat gung as't kunn, — all Dag in Sus un Brus,
Wenn Krig is, is keen Tid to ſinn un grüweln,
Dar's nog to dohn vun Morrns bit inne Nach.
Biſchurns bi rike Lüd un Win un Braden,
Biſchurns op't Feld bi Water un bi Brod;
Un narms en Placken, wo du bliben kannſt.
Ja ſaken in's nich mal to'n annern Morrn,

Digitized by Google

Wenn trummelt ward, eendohn, ob Nach und Nebel,
Geit't wider inne fremme Welt herin.

Un ehn so flüchti ward di denn to Moth,
Dat stick di richtig an, as weer't en Krankheit,
Toerst in'n Kopp, tonößen dal in't Hart;
Dar is keen Stęd so hemlich un verstęken,
Dat kummt derhin un drängt dat Ole fort,
Un ehr du't ahnt, so büst du all verwannelt
Un vær di deit en nie Welt sick op.

De Waffenstillstand weer en schöne Tid;
Wa wurr der mit uns groten Kinner hęwelt,
Wa wurrn se holn in Ansehn un in Ehrn.
Wanęm se keemn, gung't dær en gröne Poort,
Bun Blom behangn, un mit en smucke Inschrift,
As fröher, wenn die Köni reisen deh.
Un rech eerst, wo der Inquateerung keem!
Se reeten sick darum as weern se unklok
Un drogn de groten Bengels oppe Hann.

Uns Heinri keem tonößen hin na Kiel;
Dat weer en Winter as in'n besten Summer
An Tidverdriv, an Freuden un Plaseer
In Sellschap alle Dag, un nix as Ball,
De ganze Węk hendær vun Een to'n Annern,
Un nümmer keemn de Minschen ut de Dæs.

Digitized by Google

Dar weer wull knapp mal Tid, en Breef to ſchribn,
Un wull ſin Vader weten, wa't em gung,
So muſs he fülm to Weg, em to beſöken;
Na Hus to reiſen weer ni an to denken,
Sin Sæn harr ock man weni Luſt darto.

Wa wurr he fiert de grote, ſmucke Leutnant,
Wa reeten ſick de Stadtmammſelln darum.
Keen Ball, wo he nich Een den Kopp verdreih,
Keen Sellſchap, wo he nich en Feſtung nehm;
Un weern ſe noch ſo ſmuck un noch ſo værnehm,
Se wurrn der likers doch in em vernarrt,
De ſmucke Leutnant kreeg ſe lich herum,
Un Heinri Claßen kunn ſe all beheren.

So gung in Luſt un Freud de Winter hin,
Nös keem de Summer weller hitt un blödi,
Un hoch na't Norden gung't in Jütland rop.
De Luſt weer ut, — nu keem dat eernſte Leben,
Un bald dar babn de ſwatte Schreckensnach,
Wo menni Hart ſin letzte Athen deh,
Un wo ſe fulln as Summerdag de Garben.

Doch Heinri keem der likers gut hendær;
De anner Waffenſtillſtand bröch tonös
Deſülwe Tid vull Hæpen un vull Freuden.
Wat hin, — weer hin; — dar leet ſick nix an dohn;
Un Heinri wurr vun friſchen værwarts reten

Digitized by Google

In Luſt un Freud; — warum ock nich? — em düch
So ſchön dat Lęben, un de Dod ſo neeg!
So nehm he't, wo he't kreeg; — doch inne Feern,
Dar weer noch Een, — he harr ęr lang vergęten,
De likers an em dach un um em ween.

Se kunn't ni löbn, ock nę! — dat weer ni wahr!
Se bę ja Nach un Dag fær em um Sęgen,
Se lur — un lur — un lur — dat twete Jahr
Un harr der noch keen Breef, keen Teken kręgen.

* * *

Bi Büſum achter'n Dik dar liggt en Kath,
Biſchuerns, wenn de Weſtwind rech in't Suſen,
So palſcht un ſprütt de Schum daræwer hin.
Se's banni lüttj, un bliern ſünd de Finſtern,
Nich mal en Schoſſteen un en Lohdęldær.
Dat Mürwark hangt all lang ni mehr in't Loth,
De Lęhns ſünd rött, de Stenners ut de Fogen,
Un anne Oſterſit, wo af un to
En Lappen Tügg ſtick inne tweien Ruten,
Mit tweie Klappen ünner, — is de Dönſch.

Kumm mit, wi wüllt der ębn mal hin to lurn;
Da's pikendüſter ſwatte Nach vunabnd,
So ſüht uns Nüms, — dat lohnt ſick wull de Mögd',
Du dröppſt dar binn Een weller, de du kennſt,

Digitized by Google

Un heft wull lang all dach, wa mag ęr't gahn;
Kik to un hör, so kriggst du't bald to węten.

Dar sitt en Olsche achter'n Abnd in'n Læhnstohl,
So gęl un swatt, — du schullst wull halwwęgs löbn,
Se weer so'n Stück vun Hex un Taterwiv;
Dat is se ock, — kik blots de knækern Hann,
Un wa se ut de swattwerbrennte Kalkpip
Mit holle Backen suggt un pafft un smökt.
Keen Moorfru is so schiti antosehn;
Ęr heel Gesich vull Fohln un kruse Schrumpeln,
Un dütli liggt de ganze Seel derin,
As kunn man rein ęr Hart vun buten lęsen,
Wasück se is, un wat vun binn se werth;
Dar's nix to finn vun Levde un vun Frędden,
Vun Mitleid un Vergnögtwęn nich en Spor;
Se knippt de Lippen fünsch un fast tohopen
Un kikt der mit ęr lüttjen Kattenogn
So glönig op en Mäden achter't Neihtügg,
As wull se ęr in Für darmit verslingn
Un günn ęr ni dat Witte inne Ogen.

Lik æwer sitt de Anner still un neiht,
Du kennst se noch, de Grött is ganz desülwe,
Un ębn so staatsch un ębn so slank as sunst;
De Lucken bünd noch liker brun un krus,
Un blau de Ogen as Vergißmeinnich.

Digitized by Google

Und doch, du mächſt wull meen, ſe weer dat ni;
Wo ſünd de Roſen oppe Backen blęben?
Wo is de Freud, de ut't Geſich ęr lach?
Se's witter as de wittſte Snee in'n Winter,
Un blank und natt de framen Engelsogn.

De Olſche weer en Swagerſch vun Perſepter,
De eenzig vun ſin Fründſchap, de noch lęv;
Dar muſs ſe hin, un heel't ock noch ſo hart;
Ęr bęten Kram verſleet ſowat in Koſten;
Dat meiſte nehm de Ol mit inne Eer,
Un as tonös de nie Perſepter keem
Un Anna fort muſs inne fremme Welt,
As mennig anner arme Diern to deen'n,
Dar togen ſick de riken Burn in't Kaſpel,
Se weer to fin un nich an Arbeit wöhnt,
Dar weer ęr nix mit deent, — un wat ſe ſän;
Un Anna leep umſunſt vun Een to'n Annern,
Dar funn ſick Nöms, ſe wullu ęr all ni hemm,
Un wurr't ock noch ſo ſwar, wo ſchull ſe blibn? — —
So muſs ſe wull fær't Gerſte hin na Büſum.

Doch ſlechter harr ſe't gar ni krigen kunnt;
De Olſche weer en wahren Höllendraken
Un nix den ganzen Dag as Gift un Gall;
Se deh der nix, as poch mit ęr herum
Un larm und günn ęr knapp dat lewe Ęten

Digitized by Google

Un heel ęr't vær, wa se ęr hier to Laſt leeg,
As weer ſe'n utdahn Kind fær Kaſpelsręken
Un kunn der ni dat dröge Brod verdeen'n.

Un dochen ſeet ſe ja to neihn un knütten
Un wuſch un plätt den utgelenken Dag;
In Büſum weer der vullop ſo'n Slag Arbeit,
Vær Alln des Summers, wenn de Batid weer,
Denn keem der Herrſchaft an vun alle Kanten,
Denn weer der menni Daler to verdeen'n;
Un Anna harr't dat letzte Mal ſo flidi
Un truli dahn, dat ſe mit Rech dafær
Wull mehr verdeen as Winterdags dat Ęten.

Se ſitt ja likers drödi noch to neihn,
Kik blots mal hin, vunabnd ſo gut as ſunſt;
Se ſeggt keen Woort un wennt de ſmucken Ogn,
Wull blanken Dau, vun't witte Linn ni weg,
As af un to na Een, de oppe Slapbank
Sin Bręſel ſmökt un hier to peſeln ſitt
Un jüſt vertellt vun'n letzten Krig in Jütland.

He weer vær welke Dag eerſt permitteert
Un harr der vunne Krei'ſch ęr ſmucke Anna
Vęl Snacks all hört un wull ſe geern mal ſehn.
So weer he denn vunabnd to peſeln kamn,
Wat ſchęer em ock de Olſch, ſe muſs wull kuſchen,

Digitized by Google

Dat ſtunn ja fri bi Jedereen in't Dörp,
Denn helli höllt de Bur ſin ole Mod,
Un wuſs he't ock, wa ungeern he man ſehn weer,
So döſs em dochen Nüms den Drüſſel wiſen.

Ick weet ni, wat em bröch op dit Kapitel,
He dëh't wull ſülm, dat leeg ock gar to neeg;
Suldaten hebbt der jümmers vęl belęvt
Bun Dit un Dat un weet der nog to ſnacken;
De Olſche much ock geern wat Nies hörn,
He mark dat bald un düch, den günnt ſe di
De Stęd am eerſten, wo du ſitten deiſt,
So weer he denn vun'n Krig to ſnacken anfungn
Un to vertelln, wat he toleß belęvt.

Wat ſnackt he denn? — he ſnackt vun Friederiz,
Wa't düſter weer, un wa de Kugeln ſuſen,
Un wa der dræhnt un dunnert de Kanon,
Un wa ſo roth de groten Bumben flagen,
Un wa dat Pulver qualmt, de Doden ſtæhnt,
Un wa ſe ut de Feſtung ruter drębn,
So ſwatt und vull, bi Duſend as de Imm,
Un wa ſe Mann gegn Mann ſick haut un ſtęken
Un nößen mit de Kolbens ſtött un ſlan,
Un wa ſe ſtörrt un fulln weern as de Fleegen,
Un wa tonös dat Lager fluſcht un brennt,
Un hell in't Für de hogen Schanzen ſtahn. —

Digitized by Google

Herr Gottes! wat en gruli Schreckensnach!
De Olſch un Anna hörn em an mit Grẹſen.

Doch weer der Een, de weer ſin Leutnant wẹn,
De harr der ſtahn as malins Bonaparte,
Un umme Nack dar harr dat Haar em flagn;
Un faſt un ſẹker harr he cummandeert
Bahn oppe Schanz un nößen in't Gewöhl,
Den Sawel hoch to Höch dergegen an
Un mit en Stimm, noch luder als de Dunner!
Tonößen wuſs he ni, waſück em't gahn;
Hẹ harr em eerſt in Rendsborg weller funn,
Doch weer he ſund un woll dartwiſchen dærkam.

Un as tolẹzt de Waffenſtillſtand ſlaten,
Dar weern ſe ræwer kamn na Altona,
Bun Rendsborg rop dær luter Ehrenpoorten,
Un nix as Freud un Jubel inne Möt.
Un bahn an'n Bahnhoff harrn de Börgers ſtahn
Mit Win un Backwark, all, ſo vẹl ſe muchen,
Un ut de Finſtern harrn de Frunslüd lẹgn,
Mit Döker weiht, mit Kränz un Roſen ſmẹten,
Un mit Muſick weer't ringahn inne Stadt;
Dar weer't noch bẹter wẹn as mal in Kiel,
De Börgers harrn ſick rein um ſe vertörnt,
Un Een ſe lewer hemm wullt as de Anner;
Un jümmers Feſtlichkeit un Smaus un Ball,
Un nich en roden Süſſelnk harr ſe't koſt.

Digitized by Google

Sin Leutnant harrn ſe fiert, as weer't en Könī,
Se harrn vun Friederiz her wull wat hört;
He weer ock nößen glīks darop Kaptein wurrn,
Un harr't verdeent, — wa weer dat ock en Minſch;
So junk un all ſo hoch — un denn wa ſmuck!
Dar fulln de ſmuckſten Preußen wit bi weg,
He harr ſin Dag Keen ſehn ſo ſtaatſch un prächti,
De Dierns de harrn ſick richtig um em reten.
Dar weer he wen as Fleerlink mank de Blöm;
Doch harr he nu en rike Kopmannsdochder,
De weer ſin Brut un faſt mit em verlavt
Un harr wull ſach en paar mal Hunnertdouſend;
Jüſt, as he weggahn weer, vær veertein Dag,
Dar weer Verlawung wen; — — — —
Wenn Minſchen Glück hebbt,
Denn bünd ſe kugelfaſt, — denn kummt't in'n Slap, —
He weer doch egntli fröher man Student wen
Un weer en Bullmachs-Sæn — un vunne Geeſt. — —

Wa's dat?! — mi düch, ick hör der ehn wat ſtahn,
So wunnerbar, as full der Een in Ohnmach;
Ja, richti! — ſüh! — dar hangt ſe oppen Stohl, —
Dat Neihtügg anne Eer, — de Ogen apen, —
Un rein, as weer't en knickte, witte Ros;
Twe helle Thran gli't ſachen lank de Backen, —
Se föhlt der nix mehr vun, — ſe's lang all weg!
Du arme Diern! — dat harrſt du ni verdeent.

* * *

Digitized by Google

So'n Minſchenhart is doch en egen Dink,
Un wat dar binn liggt, blifft uns ewi düſter.
Wo is't der vuller wull vun Glück un Luſt
Un Seligkeit as dar, wo ſach un hemli
To'm eerſten mal en ſtille Levde blöht!
Un kummt biſchurns de Himmel oppe Eer,
So is't gewiß am eerſten wo de Levde
Twe junge Seeln in Eens tohopen wevt;
Dat is en Platz, wo't vull vun Roſen ſteit,
Un de der heilig is, as weer't en Graff;
O röhr mi ni deran un lat't tofreden,
Dar gaht de Engeln rum, begeet de Blom
Un ropt de Vageln, dat ſe Leeder ſingnt
Un paßt darop un höt un möt uns Minſchen,
Dat Keen an dat, wat düſſe Welt ni hört,
Lichſinni ſick vergrippt; — wer wull dat wagn,
Darop to tren, en Blom hendal de riten?!

Wenn't awers ock vun Minſchenhand ni kummt,
Biſchuerns grippt uns Herrgott mal in't Leben,
Dat Schickſal geit ſin faſten, ſekern Gang,
Dar hölpt keen Damm, dar hölpt keen Slott un Riegel,
Un weerſt du noch ſo ſtill, dat finnt di doch;
Un is di't denn to ſwar, un du to lich,
Denn hak ſick't wull um't Bögen oder Breken.

Ick heff mal leſt, mi dünk dat is ock ſo,
Wa menni Hart, darut de Levde reten,

Digitized by Google

Is denn in Stücken gahn un brok entwei,
Un buten hebbt se't slapen leggt in Frẹden;
Wa menni weer der awers noch to stark,
Kunn mit de Jahrn allẹm eerst stückwis brẹken
Un lee un drog un wurr vull Haß un Groll;
Un menni gar, dat hett sick blödi slaten
Un söch de Ruh dar buten inne Welt,
Schreeg hud na Lust — un störrt sick wild in't Lẹben
Un funn se ock — un gung darin to Grunn.

Gẹv di un mi uns Herrgott ruhi Weller,
Wi weet noch ni, wat ut uns digen kann,
Wenn mal dat Schicksal stürmt un opbegẹhrt;
So'n Minschenhart, dat is en egen Dink,
Un wat dar binn liggt, blifft uns ewi düster.

* * *

Den drütten Summer drog de Tid værœwer,
Dar buten ẹbn so blödig, ẹbn so dull;
Bi Idstẹd wurr noch menni Hart begraben,
Un menni Brave full bi Friedrichstadt,
Dre lange Jahrn, — dar weer dat endli nog,
Dar keemn de Fremm un bröchen uns den Frẹden.

Un as tonös de eersten Værjahrslurken
Den Winter slapen sungn, un't Summer wurr,

Digitized by Google

Keem allnagrad dat ole Lęben weller;
Wat ſund und heel davun kamn, wünſch ſick Glück
Un gung to Hus na Vader un na Moder,
Un weun ock Rüms en Sack vull Speckſchen bröch,
De meiſten gar terręten un verſlęten,
So weern ſe doch en ari bęten klöker
Un kunn to'm Minnſten düchdi wat vertelln
Un wuſſen't nu, wat Krig to fährn bedüd.

Un Heinri Claßen weer ſogar Kaptein węn,
Un harrn ſe em ock afdankt ahn Pangſchon,
So harr he doch mal düchdi mit derophaut
Un kreeg ſogar darbi en rike Brut, —
Dat weer all wat und lohn ſick wull de Mögd!
Nu fung't fær em vun Vœrn weller an,
Den ſmucken Leutnant weer ſin Rull to Enn gahn,
Dar ſtunn de Sawel roſtig inne Eck,
Un de em dragn harr, weer der all vun Friſchen
In Kiel un bi de Lehr un bi't Studeern.

Dar buten weer't nu weller ſtill un ruhi,
Keen Scheten mehr, keen Fürwark un keen Mord,
Un wo ſe fulln weern, wo ſe ünnergravt
Un leegn un ſleepen, wuſs dat gröne Gras,
De Summer ſtreu tonös ſin Blom derœwer,
De lüttjen Vageln ſungn derœwer hin,
Un bald, — ſo weern de Placken friſch bewuſſen,
Un nœrms darvun en Teken un en Spor.

Digitized by Google

Ob ock dar binn ſo gau de Frẹden keem? —
Wat harr de Krig fær Minſchenlẹben koſt!
Wat harr he bröch an Truer un an Leid!
Wat harr he mit Gewalt vunanner rẹten!
Och nẹ! — dar binn blött lang noch menni Hart;
Wer weet, vellich is't noch darvun entwei
Un ward am Enn wull nümmer weller bẹter.
Un dochen ſchullſt du meen, da's lang vergẹten,
Un mit de Tid ward Alls weller ſtill.
Kik blots mal hin! — dar's weni mehr to ſehn,
Da's Allens all bi Lüttjen wurrn as fröher,
Dar ward ni klagt, dar ward keen Thran mehr weent,
De Minſchen drivt ẹr ewig Eenerlei,
Un de dar nerrn, — de lat ſe ruhi ſlapen.

So ſmöt de Tid allẹben Leid un Weh,
So ward beſtreut mit Blom de kole Winter,
So ſmöllt de Sünn tolẹtzt den dickſten Snee.

Un Anna kreeg ẹr roden Backen weller,
Un Anna wurrn de Ogen weller drög,
Se ſöch de Minſchen, bleev ni mehr fær ſick,
Weer fröhlich as de annern Dierns in't Dörp,
Dat leet, as weer der Allens all vergẹten,
As harr de witte Ros ſick ſtill verwannelt
Un ſtunn der weller friſch un roth to blöhn.

Digitized by Google

Doch kennſt du Appeln, de en Wurmſtich hebbt?
Se drẹgt der ock en rode Roſenfarv
Un friſch un gollen ſchient ſe inne Ogn,
Du ſchullſt wull meen, dat weern de allerbeſten,
Un dochen ſünd't de ſlechſten oppen Bom.

Denn binn, dar is en Krankheit as de Tẹhrung,
Bun buten wurr der bahrt bit inne Mitt,
Un wo dat Kernhus is, dar lurt en Wurm,
Dar ſitt un fritt un nagt de Dod an't Lẹben.

* * *

Dat weer en ſmucken Summer eenunföffdi
Un richti warm as wi ſe weni hebbt;
Dat Saat harr prächti blöht un rikli dragen,
Un as de gẹle Prach værœwer weer,
Keemn nös de Bohn un goten lanks de Fenn
Den ſöten Duft, dat't wit henlank to rüken.
In'n witten Klewer gung dat bunte Veh
Bit anne Knoorn, — dat weer en Staat to ſehn.
De Lurken ſungn as jümmers hell un fröhli,
Un wit, ſo wit de Ogen recken kunn,
Bun Hof to Hof, mank gröne Böm verſtẹken,
Weer Allns vull Freud un Luſt un Allns lebenni,
De ganze Maſch, as weer't en groten Gaarn.
Wer müch der denn ni geern wull mal herin?

Digitized by Google

Vær Alln, wenn em de Geeſt all lang wat Oles;
Dar is ock nog to liken un to ſehn,
Un ward Een't oppe Duer ock towellern,
Un ſehnt man ſick bi Lüttjen ock torügg,
So'n Monatstid is't dochen en Vergnögen,
Ganz eenerlei, wanęm din Heimath is,
Un weer dat ock in't ſchönſte Paradies.

In Büſum hebbt ſe awers ock dat Haff,
Dar's Summerdag in'n hittſten Monat köhli,
Un fær de Ohrn un Ogen liker vęl
Vun't ſmucke Meer un vunne ſmucke Maſch.
Dar kamnt ſe denn, Gott weet, vun wat fær Kanten,
Mit Sack un Pack un matt de Hüſer vull,
Vertęhrt ęr Geld, wenn ſe to rikli kręgen,
Un waſch ſick af un ſpölt ſick weller ſund,
Un ock vun Hamborg kummt de Een un Anner
Un ſpringt der mal bi Büſum inne See.

Doch alle Mal is't Baden ni dat Haupt,
Du weeſt dat wull un ęhn ſo gut as ick,
Wenn eerſt de lange Wil den Minſchen plagt,
Wat deit he ni, de Tid ſick to verdriben.

So weer der dit Mal ock en Herr vun Hamborg
Na Büſum kamn, — en riken Kopmannsſæn,
So inne Jahrn ni wit mehr vunne Dærrti,

Digitized by Google

Mit brune Ogn un gneterſwattes Haar,
En ſmuck Geſich, as weer't vun'n Maler malt,
So fin un witt, as harr he't ſminkt un farvt,
Un darbi ſunſt ſo ſtaatſch noch un ſo ſmuck,
Dak't rein en Luſt weer, blots em antokiken.

Biſchuerns ſprung he ock wull mal in't Water,
Doch meiſttid'n dreev he to'n Plaſeer herum,
Beſeeg de Maſch un harr ſin egen Ridpęrd
Un eet an Tabel Dote in't Hotell;
De Lüd de ſän, he harr wull Million
Un harr wull fragen kunnt wat Büſum koſt;
Sin Büdel weer vun Preußen jümmers vull,
Un wenn der ock biſchuerns inne Kaarten
En Abend föffdi Daler fleuten gungn,
Dat ſlog nich an un mak em doch ni lichter,
Man kunn't ja ock an alle Kanten ſehn,
Wa rik he weer, wat harr he di'n Kledaſche!
Un wat en Klock, un wat en gollen Kęd!
Un wat fær Ringn! mit echte Diamanten,
Du kunnſt di richti ſchier de Ogn verblenn.

Se læbn em all, he geev ock jümmers rikli,
Wanęm he keem un weer, an Knech un Diern,
Leet ahne Gav keen Bettler wider lopen
Un ſmeet biſchurns de Scholjungs mit de Schüllnks
Un darbi kunn he mit de Buern klæn'n

Digitized by Google

Op Hoch un Platt ſo prächtig un ſo fründli,
Dat bald dat hele Kaſpel vull davun,
Un Jedereen wat wuſs vun em to ſnacken.

* * *

Un achter'm Dik, dar buten inne Kath,
Harr Anna nog to waſchen un to plätten
An all ſin wittes Linn- un Amdamtügg
Un bröch ſe't denn des Sünndagsmorrns em rœwer,
Eo geev he jümmers geern en Daler mehr
Un ſteek un drück, wenn't jichens mögli weer,
Em ſülm ęr blib mit Lachen inne Hand.
Un meen, ſe harr em fur genog verdeent;
Denn muſs ſe jümmers ock en bęten ſitten
Un mit em ſnacken un em wat vertellu,
Un jümmers weer he liker nett un fründli
Un liker ſpaßi jümmers, liker gut
Un keek ęr mit ſin deepen, düſtern Ogn
So apen un ſo trulich in't Geſich,
As wull he ſeggn, lik her un węs ni bang,
Ick doh di nix, — ick heff noch Nüms wat dahn,
Un wat ick bün, dat ſteit mi inne Ogen.

En Mäden is en Kunſtſtück to verſtahn,
Dar lop de klokſten Köpp biſchwerns biſter;
Un meenſt du ębn, du likſt ęr mal in't Hart

Digitized by Google

Un ſo mutt't węn, dat weer ja klar to ſehn,
So heſt du faken doch in't Blaue kęken
Un büſt hernoch ni klöker as værher;
So'n Mäden lach un weent to liker Tid, —
En egen Blom! — biſchuerns blifft ſe ſlaten,
Un ſchient de gollen Sünn ock noch ſo warm,
Un quick ſe ock de ſchönſte Summerręgen;
Biſchuerns makt twe Drüppen Dau ſe op,
Un gar de eerſte Sünnſtrahl, de ſe drapen.

De Dare kunn wull mehr as anner Minſchen;
Ick warr noch düſſe Stunn ni klok darut.
Dat weer mit em en egen Art Bewandniß,
So wunnerbar, as wenn he heren kunn,
He mak dat blödſte Buermäden ſnacken
Un mak den willſten Hummel fram un tamm
Un wo he eenmal mank de Frunslüd keem,
Se funn em alltohopen liker nett
Un liker ſmuck, eendohn, wakeen dat weer,
En Fru un'n Fräulein, de der baden dehn,
En Deenſtdiern oder'n rike Maſchburndochder.

Un Anna trock ſogar vær em de Flagg,
Vellich, weern hunnert Annre vær em kamn,
Se harr ęr nich en Glup günnt mit de Ogen;
De Burſæns harrn't ja menni Mal probeert,
Bi ęr weer noch bither nich Een wat wurrn,

Digitized by Google

Obſchons wull menni glatt Geſich dartwiſchen,
Un mit en Hoff, de wull dat Anſehn werth;
Un düſſen lück dat rein man ſo vun ſülm,
Dat wahr ni lang, ſo ſeeg ſe em all weller
Des Nachs in'n Drom un wa he fründli lach,
So ſeeg ſe bi de Arbeit em des Dags,
So ſeeg ſe em des Abends bi de Lamp;
Un wo ſe weer un wo ſe gung un ſtunn,
So weer't, as ſleek ſin Geiſt ęr achterna,
As ſtunn ſin Bild lebenni vær ęr Ogen.

Wer weet, wat't deh?! dat is wull ſwar to ſeggn;
Vellich dat Geld un all ſin ſmucken Saken,
Vellich de ſwatten Haar, de ſmucken Ogn,
Sin Fründlichkeit, ſin Anſtand un ſin Węſen
Un wat der ſunſt vun Sowat an em weer,
Vellich ęr egen Leid un all ęr Unglück,
Un denn ęr bęten Eitelkeit un Stolz,
Un wenn't dat Een un Anner nich alleen,
So deh't wull ſach dat Allens alltohopen.

Ick weet nich ob he't mark, wa roth ſe weer,
Bröch ſe tonös em Sünndagmorrns ſin Saken,
Un drück he ęr den Daler inne Hand
Un bę ęr denn en bęten noch to ſitten;
Se ſchien em awers lang all inne Ogn,
Se düch em lang all eenzi wunnerſchön,

Digitized by Google

Je mehr ſe keem, — ſe leet em jümmers ſmucker,
Un bald, ſo geev he't dütlich ęr to marken,
Un Anna gung ni weg, as he ęr't ſä;
Un bald derop, ſo ſchenk he ęr wat Schönes,
Un Anna ſä ni nę un nehm dat an;
Un bald derop verſöch he't mit en Kuß
Un ſlog em't ock dat eerſte Mal noch feil,
Dat twete Mal, dar harr em't bald all lückt,
Dat drütte Mal, — un Anna weer erowert.

Tonößen wuſs he wull ſin Büt to holn,
Wat he ni deh, dat dehn de ſmucken Saken,
Dat deh wull ock ęr egen truri Lag,
De Olſche deh't, de jümmers brumm un ſcholl
Un de ęr los weer lewers hüt as morgen,
Dat Unglück deh't, un ock ęr Eitelkeit,
Beſonners awers dehn dat de Gedanken
An den, wavun ſe noch biſchuerns dröm, —
Un kunn ſe em tonös ęr Glück mal wiſen,
So weer ſe klar, ſo weer ęr Hæpen dahn.

Un och, wa weni kenn ſe noch ſick fülm!
Wa weer van ęr he mehr noch as de Hälfte!
Un harr he een Mal man min Anna ſeggt,
Se harr't vergęten, harr em Alles vergęben
Un harr em folgt, un weer't ock ut de Welt;
Wat hin, is hin! — he weer fær ęr verlarn,

Digitized by Google

Een Jahr noch, — un tonößen weer he farri,
Un na't Examn ſchull forts de Hochtid wen.

De anner Frier wuſs er't gut to malen,
Se ſchull mit em, ſe weer ſin eenzi Brut;
In Hamborg wull he wider fær er ſorgen,
Dar ſchull ſe wahn'n ſo prächtig, as ſe wull;
Dat weer ja grefi bi de ole Her,
Un weer ſin Vader ock wat ſtörrſch un egen,
Un harr he ſülm den Kram noch nich in Hann
Un muſs he er ock eerſt fær em verbargen,
Wat harr't fær Noth?! — he harr ja Geld genog,
En Jahrstid ſo in Allns fær er to ſorgen,
Un nößen weer de grote Arfſchop ſin,
Denn tre de Ole af, denn würr he Herr
Un wull er nehmn mit Züchten un in Ehren.

Dat geev en Snack in Büſum un de Maſch,
Tonößen, as ſe Arm in Arm tohopen,
As Frier un Brut, mal lank de Straten gungn!
Wa weer dat ock en ſmuck un prächti Paar!
Un wat en Glück! — ſo arm, — un ſo en Riken!
Un ehr der noch de letzte Garf vun't Feld,
Weer Anna fort un ut de Kath bi Büſum;
Doch alle Oln, de ſchütteln mit de Köpp
Un meen, dat würr en Enn mit Schrecken nehmen.

* * *

Digitized by Google

Is Hamborg nich en wunnerſchöne Stadt?!
Kik blots de ſmucken Hüs un all de Minſchen,
Un wat der vær de groten Finſtern hangt.
Hebbt wi man een un twe mal Mark in't Jahr,
In Hamborg hebbt ſe't alle Dag un jümmers;
Un wo du geiſt un ſteiſt, iſt wat to ſehn.
Dreihorgeln, Danzmuſik un wille Thiern,
Un Rinkmaſchins, Theatern un Kummedi,
Un Kunſtriders un Concert un Ball;
So geit dat eerſt den utgelenken Dag,
So geit dat nös de hele Nach hendær,
Un ward nich all un kummt der jümmers weller
Un blifft der faſt, ahn Anfang un ahn Enn.

Un oppe Elv, dar ſeilt de groten Schep,
Dar ſuſt un bruſt de Dampers ſick verbi,
Un hoge Spikers li't der vull vun Waarn,
Un inne Finſtern bünd de Saken ſtapelt,
Un anne Böers, dar geit't um Million;
Un alle Neslank ſteit en prächti Weerthshus,
Un wo du ringeiſt, ſingnt de Harfeniſten,
Dar wogt un drängnt de Minſchen ut un in
In'n bunten Miſchmaſch fröhli dæronanner.

Du ſchullſt wull meen'n, da's nix as Luſt un Freuden,
Da's nix as Geld un Rikdohm, wat du ſühſt,
Un doch hett Hamborg ock ſin Grun un Elend,

Digitized by Google

So riklich as wull wenig anner Stadt,
Un nich alleen in Lumpen bi de Armoth,
In Thran un Sorgen um dat dröge Brod,
Nę, — ock sogar in grote smucke Hüser
Un merrn in luter Herrlichkeit un Prach,
So gruli, dat di't schuert dar de Seel,
Un dat de Thran di blinkert inne Ogen.

Süh dar! bünd dat ni luter smucke Hüs?
Kik blots mal rin! dar wahnt gewiß keen Armoth,
Sunst brenn der ni de Lichter all so hell;
Vun Gold un Sammet bünd de smucken Wann,
Garrdin vun düre Sied, magoni Möbeln,
Un Uhrn un Spegeln, Putzellein un Glas;
Seeg blots de smucken Dams an't Finster sitten,
So bleek un schön — un witter as de Lilgn,
En Kranz vun frische Rosen inne Haar,
En Prach un Herrlichkeit, as gung't to Ball,
Du schullst wull meen'n, dar wahn en Graf un Fürsten.

Un schall ick di't mal seggn, wakeen der wahnt?
En Sünner is't! un Sündengeld sin Rikdohm,
Den he mit Minschenhandel sick verdeent!
Un de dar sitt, so bleek un schön in't Finster,
Dat bünd sin Sklaven inne gollen Kędn,
De sünd der jagt wurrn, as en schuldlos Reh
Vun Minschenjägern, bit se fulln un störrten
Un hier tonös in't smucke Togghus keemn. — — —

Digitized by Google

Wa mennig Een mag hier dat Hart wull blöden,
En Jeder hett sin stille, eernste Stunn;
Un kummt se hier, so mutt se grẹsi wẹn!
Ẹr Glück is hin, — keen Vader un keen Moder,
Keen Broder mehr, keen Süster lev un tru;
Se staht alleen mank fremme, böse Minschen,
Un-narms en Hölp un narms en tröstli Woort,
Un Alles, wat se harrn, verlarn fær ewi!

Is Ehr un Unschuld nich uns höchstes Gut?!
Se bünd derum belagen un bedragen,
Dar mutt so'n stille Stunn wull grẹsi wẹn!
Seeg blots dat witt Gesich, de blanken Ogen,
Mit Sündengift bünd ẹr de Backen smínkt,
Un ob se menni stille Nach verweent,
Wat hölp't? se mæt den hellen Dag verlachen
In Lust un Freud — un fröhli dohn un wẹn;
So welk se as de Rosen inne Lucken.

Un snitt di dat nich as en Mess in't Hart
Du weest genog, wi wüllt den Jammer laten
Un weller mank de annern Minschen gahn;
Wat hölp't, wi künnt der dochen nix an ännern.

* * *

Vun Sowat weer in Anna nich en Ahnung
Un dochen weer ẹr all dat Leid so neeg!

Digitized by Google

Ęr Brüdigam, de harr ęr't nümmer seggt;
Dar weer wull gar to vęl vun sitten blęben
Un harr vellich verbittert all ęr Freud,
Vellich wull gar sin ganzen Plan vereitelt;
Se föhr en Lęben as en Königin,
He weer so gut, he deh ęr Allns to Willn,
Deh, wat he kunn, an Freud ęr to bereiten;
Se harr sogar ęr Hus fær sick alleen,
Dat schönste Ęten un de smucksten Saken,
Un jümmers, wenn he kunn, so weer he da
Un seet bi ęr un gung mit ęr spatzeeren,
Un alle Abend in't Kummedienhus;
Un wat der man to sehn weer, muss se sehn,
Un wat der man to kopen weer, sick kopen;
Wa harr se't gut! wa heel he vęl vun ęr!
Un een na'n annern gungn in Lust un Freuden
De Dag værœwer un de Węken hin,
De Harst weer all to Enn, — nu keem de Winter,
Dat wahr ni lang, so weer de Summer dar,
Un wenn tonös to'n tweten Mal dar buten
De Harst to Enn gung un de Winter keem,
So harr de Ol sin Kram all œwergęben,
So weer vellich all gar de Hochtid węn,
Un se — en grote Kopmannsfru in Hamborg.

* * *

Digitized by Google

Noch een Mal muſs du mit mi oppe Lüt,
As da des Abnds bi Büſum achter'n Dik,
Doch ſtaht wi ni vunabend vær en Kath,
Süh blots mal hin! dat is ja rein en Hus,
As weer't en Sloſs, — un dar wo Anna wahnt,
Is' hell de Stuv vun Lampen un vun Lichter;
Dik's kott na Niejahr un en harte Küll,
De Isblom funkelt kaſtig anne Ruten,
Un lanks de Straten glitzert hell de Snee;
Man hört biſchurns dat Knacken oppe Elv;
Een früſt ock rein de Brudden anne Neſs;
Dar binn dar mutk't wull warm un luri wen,
Dat löv ick, ja! — dat keet ſick ſachen durn
Bi ſo en Jahrstid, metrn in'n dullſten Winter;
Un ſühſt du wull den ſmucken, deckten Diſch
Fær em un er? — ſe fiert vunabnd Geburtsdag,
Un wat der günd tohopen ſtapelt liggt
Un ſchient un blitzt as Gold un Diamanten,
Dat bröch he Allns vunabnd er to'n Geſchenk;
Se bünd der mit er Lev un Glück alleen,
Da's ock wull beſt, — he wull dat ſo am levſten,
Wo twe ſick lev hebbt, is de Drütte æwer,
Dar ſünd de Twe ſick liker vel un nog.

Un wat fær Kram an Eten un an Backwark!
He harr dat Allns er hemli ſo beſtellt!
Un wat en Toort! — ſüh an, en wahres Kunſtſtück,

Digitized by Google

So'n makt der keen Kanditer inne Heid!
Un gar en lüttje Korf mit smucke Buddels!
Un denn en Glas fær em un ock fær ęr!
Wa weer se glückli! kunn se't bęter hemm?
Dar seet se, — un he strakel ęr de Lucken
Un heel ęr warm mit beide Hann umfat
Un seeg ęr mit sin apen, hellen Blick
Noch ębn so deep un trulich inne Ogen,
As he dat dar in Büsum fröher dahn!
Un snack mit ęr, so hartlich un so tru
Un mal de schöne Tid, worop se hæpen,
Un wo man blots de Summer twischen leeg,
Denn würr se sin vær Gott un alle Minschen
Un weer't un bleev't in alle Ewigkeit!

Un wun en Buddel snee he denn dat Sülwer, —
Dar flog de Prupp, — — Herr Jesus! wat en Knallt
Dat schüm un sprütt un sprudel inne Glæs,
As weer en Deuwelsgeist in jeden Drüppen;
Dar klungn se an, — dat deh en hellen Klang!
Un de dat gut meen, drunk bit oppen Grund;
Dat eerste Glas fær ęr, — fær em dat twete, —
Un de dat gut meen, leet keen Drüppen in!

Dat weer en schön Glas Win, so sanft un köhli!
Un noch en Glas! — wa kunn't ock Schaden dohn?!
He drück ęr ja an't Hart un bę derum,

Digitized by Google

Wa kunn se em vunabnd sin Będ verwehren?!
Dat hett wull sach keen Noth, — man noch en Glas!

Dar schot ęr't as en Blitzstrahl inne Glieder,
Dar leep ęr't dær de Backen hin as Für,
Dar kak dat Blot, dar wurrn de Adern kloppen,
Dar weer't, as seet dat Hart ęr oppe Tung,
Un allens, wat der an ęr weer, dat lęv;
Un jümmers wuss se wat un kunn't ni laten
Un snack un lach un sung in eener Tur.

He heel ęr warm, he drück ęr jümmers faster,
Ob't ock bi em vunabnd so dæsi weer?
Wa weer he gut, — un wenn he küss dat brenn,
As gung darbi de Seel ęr vunne Lippen!

Un noch en Glas! — dat gellt en fröhli Hochtid!
Un noch en Glas! — dat gellt en glücklich Eh!
Un de dat gut meent, drinkt den letzten Drüppen! — — —
Nu döss he ni mehr będn, — se deh't vun sülm;
Un noch en Buddel muss der knalln un sprütten.
Wa wurr ęr dar so wunnerbar to Moth!
Wa susen dær de Wann mit ęr herum!
Se weer ja rein, as weer se vun Besinnung! — — —

Un een na'n annern gaht de Lichter ut,
Wat staht wi noch? — — de Finstern bünd ja düster, —
Un nix is mehr vun günd to hörn un sehn.

Digitized by Google

Den annern Morgen ſeet ſe wull to ween'n
Un wünſch vær Scham un Schann ſick inne Eer,
Wat hölp't?! — gaht Ehr un Unſchuld eenmal ünner,
So bünd ſe hin, — ſo kamnt ſe nümmermehr!
Dar mak keen Thran en knikte Lilg to blöhn.

* * *

Des Summers weer min Nawer mal na Hamborg,
He harr dar babn ſin Oſſen oppen Mark;
Dar drop he Namm'dags, as he reiſen wull
Un vun Sank Pauli ræwer gung na Altna,
En Dam, vun de em düch, he muſs ſe kenn,
Un wuſs ſe likers doch ni hintobringn;
Dat gung wull ęr ni bęter as em ſülm,
Se keeken beid ſick an un ganz verwunnert
Un bodn ſick gar de Tid un ſän gun Dag
Un wuſſen't doch in'n Ognblick ni to drapen!
Dar deh ſe'n Schri, — he weer ęr künni wurrn, —
Un as he man en Lud hör vunne Lippen,
Dar wuſs he't ock, wakeen he vær ſick harr.

He harr ja ock dat Lęben hört vun Büſum,
Nu wurr em't klar, — ſunſt leet em't ock wat fnalſch;
Se weer ja rein in luter Sammt un Sied,
Mit Gold behangn vun baben bit na nerrn
Un riker kleedt as menni Grafendocher,

Digitized by Google

Dar frag he denn un meen, ęr gung't wull gut?
Un Anna smeet to Eer de smucken Ogen
Un kehr sick um un schür darœwer hin,
As seet ęr wat derin, — — doch nu weer't ruk;
Un as se dat Gesich em weller towennt,
Dar weer se roth węn, as mit Für begaten,
Un harr em seggt, dat gung op't Allerbest,
Se harr wull ock en lise Frag mal dahn,
Wat Heinri mak un ob he noch in Kiel weer,
Un ob all vunne Hochtid wat bestimmt;
Tonößen harr se inne Il em segg,
Wa gut se't harr, — un wat en riken Frier,
Se weer noch Brut un bleev't den Summer noch,
To Winter awers schull de Hochtid węn,
Dat kunn he man to Hus in't Dörp vertelln
Un ock man seggn an Heinrich un sin Vader; —
Un darmit weer se hasti wider lopen.

He harr noch stahn un harr ęr achterna sehn
Un harr ni wuss, wadenni un wasück.
Dat weer de ole Anna ni vun fröher,
So fram un still, so sittsam un so blid!
As nu, so frech un fri in Wör un Węsen,
Un flüchti wild, harr he se nümmer kennt;
Se harr ja rein sick dreiht un wennt un smęten,
As weer't en Edbeldam vun'n Adel węn.

Digitized by Google

Tonößen werr ſe mank de Lüd verſwunn,
He harr ock rikki lang all ſtahn to liken
Un ẹbn man tidi nog den Bahnhoff reckt.

Du arme Diern! he deh di doch wull Unrech,
He wuſs wull ni wa menni Nach du weent,
Un wat di drück un quäl, dat ahn em nich;
Man ſöcht ock inne Sied ni geern den Jammer
Un ni de Sorg in'n roſig Angeſich!

* * *

De Winter keem, — — en Hochtid keem der ock; —
Doch Anna weer verluten um ts Nich,
Un de der Hochtid geev, weer Heinri Claßen,
De ole Bullmach ſprung vær luter Freud,
Sin Sæn weer klar, dat harr em Allens lückt,
Un wenn he nu man eerſt de rike Frue harr,
So kunn he, wenn he ſchull, Herr Landvagt warrn.
In Hamborg, wo de Brut weer, weer de Köſt;
Ol Jochen Frahm un Hansohm weern mit rewer,
Se hebbt mi't nößen haarkleen Allns vertellt.
Dat weer en Feſt! dar gung wat æwer Stür!
Se harrn dat ja, warum ſchulln ſe't denn laten?!
So'n Hochtidsdag de ward man een mal fiert,
Denn mæt ſe em ock fiern fær't ganze Lẹben.

Dicht anne Alſter liggt dat grote Hus,
Un ſühſt du wull de hunnert hellen Lichter?
Un hörſt du wull den Ball un de Muſik?

Digitized by Google

Dat weer en Abnd, de kunn ni beter paſſen!
So ſteernhell un ſo ruhi weer de Nach,
Op't Water, dat mit nauer Noth noch apen,
Drifft gar en Boot mit bunte Lampen rum
Un bringt en Leed dat junge Paar to Ehren;
Un hörſt du wull dat Scheten un Hurrah?
Un ſühſt du wull, wa anne hellen Finſtern
De jungen Lüd in'n Saal værœwer ſuſt?
Hei! wat en Nach! — dar geit dat luſti her!

De awers, de dar buten ſtill in Düſtern
Um Merrenach noch eenſam ſlikt un wankt,
De ſüht keen Minſch, — de's mit ęr natten Ogen
Un mit ęr Hart vull Jammer ganz alleen.
Un af un to denn ſteit ſe wull un ſüht
Un wiſcht de Thran ſick vunne hitten Backen
Un deit en Lud, as reet ęr Hart vuneen;
Dat is all lang in duſend Stücken braken!
Ęr Glück is hin, ęr Lęben is to Nich, —
Keen Hœpen mehr, dat ſunſt doch tröſten kann, —
Bedragen um ęr Unſchuld un ęr Ehr, — —
Wat ſchall ſe länger noch in Elend lęben?!
Se is ſo möd, ſo möd! — ſe kann't ni mehr! —
En Sprunk, — — — — — — — — —
Herrgott! ſo magſt du ęr't vergęben!

Des Morrns dar weer dat Öwer vull vun Minſchen,
Dar fiſchen ſe en dodes Mäden rut;

Digitized by Google

Wa weer ſe ſchön! — de blauen Ogn noch open,
De brunen Lucken um ęr bleek Geſich,
So leeg ſe dar, as weer't en doden Engel!

* * *

Wa mennig Eek hett ni de Blitz all klövt,
Wa menni Bom hendal de Sturmwind ręten!
Un wo de Böm ſtaht, waßt un blöht de Blom,
Datſülwe Weller ſuſt daræwer hin,
So fallt der ock wull mal en Ros to Eer!

Doch lęs ick mal en wunnerſchön Gedich,
Dar ſtunn't tolętz, as ähnlich inne Bibel,
Uns Herrgott nehm ſick ock der Sünner an,
Un Engeln drogn biſchuerns oppe Arms
Verlaern Kinner vunne Eeer in'n Himmel.

He hölt ock nös alleen de Wagſchaal hin
Un leggt uns Schickſal oppe eene Sit
Un oppe anner uns un unſe Lęben;
So lat uns ock fær ęr dat Beſte meen'n,
Wi Minſchen ſchüllt ni richen un verdamm,
Ick kann't ock ni, — ick heff ęr't lang vergęben,
Un wullt du't doch, — — ſmit du den eerſten Steen!

Digitized by Google

Dat weer en Abnd, de kunn ni beter passen!
So steernhell un so ruhi weer de Nach,
Op't Water, dat mit nauer Noth noch apen,
Drifft gar en Boot mit bunte Lampen rum
Un bringt en Leed dat junge Paar to Ehren;
Un hörst du wull dat Scheten un Hurrah?
Un sühst du wull, wa anne hellen Finstern
De jungen Lüd in'n Saal værœwer fust?
Hei! wat en Nach! — dar geit dat lusti her!

De awers, de dar buten still in Düstern
Um Merrenach noch eensam slikt un wankt,
De süht keen Minsch, — de's mit er natten Ogen
Un mit er Hart vull Jammer ganz alleen.
Un af un to denn steit se wull un süht
Un wischt de Thran sick vunne hitten Backen
Un deit en Lud, as reet er Hart vuneen;
Dat is all lang in dusend Stücken braken!
Er Glück is hin, er Leben is to Nich, —
Keen Hœpen mehr, dat sunst doch trösten kann, —
Bedragen um er Unschuld un er Ehr, — —
Wat schall se länger noch in Elend leben?!
Se is so möd, so möd! — se kann't ni mehr! —
En Sprunk, — — — — — — — — —
Herrgott! so magst du er't vergeben!

Des Morrns dar weer dat Öwer vull vun Minschen,
Dar fischen se en dodes Mäden rut;

Digitized by Google

Wa weer se schön! — de blauen Ogn noch open,
De brunen Lucken um ęr bleek Gesich,
So leeg se dar, as weer't en doden Engel!

* * *

Wa mennig Eek hett ni de Blitz all klövt,
Wa menni Bom hendal de Sturmwind rętен!
Un wo de Böm staht, waßt un blöht de Blom,
Datsülwe Weller sust daręwer hin,
So fallt der ock wull mal en Ros to Eer!

Doch lęs ick mal en wunnerschön Gedich,
Dar stunn't tolętz, as ähnlich inne Bibel,
Uns Herrgott nehm sick ock der Sünner an,
Un Engeln drogn bischuerns oppe Arms
Verlaern Kinner vunne Eeer in'n Himmel.

He hölt ock nös alleen de Wagschaal hin
Un leggt uns Schicksal oppe eene Sit
Un oppe anner uns un unse Lęben;
So lat uns ock fær ęr dat Beste meen'n,
Wi Minschen schüllt ni richen un verdamm,
Ick kann't ock ni, — ick heff ęr't lang vergęben,
Un wullt du't doch, — — smit du den eersten Steen!

Digitized by Google

In'n Maandschien.

Süh dar! süh dar!
Wa schient he klar
Un blinkert oppe Ruten.
Dat ganze Dörp is still un slöppt,
Man blots alleen de Wächter röppt
Un geit herum to tuten.

Dat is en Nach!
Is schier as Dag,
So hell un blau an'n Heben!
In'n Maandschien buten rumspatzeern
Un Leeder singn un grüweleern,
Dat is min Dusendleben!

De lütten Steern,
De hebbt vun feern
De Welt mit Dau begaten;
Wa weiht de Luft so warm un söt!
Dat makt de Blom, — se drömnt un geet
Dat Rükelsch ut'n Platen.

Digitized by Google

Man inne Poort,
Na'n Blomhoff fort
Un mank de Beet un Stigen!
De Bladder nummelt ſach an'n Boom,
Un Vagels ſlapt un pipt in'n Drom
Un hüſchert oppe Twigen.

Günd liggt de Wiſch,
Dar brut ſo friſch
De Voſs den Daak na haben;
Dar hummt de Bek ſin Abendleed,
Un anne Kanten, ümmer't Reth,
Singnt lud de Vögg in'n Graben.

De Wulken gaht
Er ſtille Strat,
De lange Reis to maken;
Vull Lichter hangt de Himmelsſaal,
De blinkert op uns Minſchen dal,
As ſchulln ſe uns bewaken.

O, ſöte Nach!
So ſtill un ſach,
So liſen un ſo luri;
De Nachdigal, de ſleit ſo ſchön,
Dat is as wenn ſe leng un ween,
Un makt min Hart mi truri.

Digitized by Google

Wat kummt mi an?!
Ick fohl de Hann
Un kann ni wider trẹden;
Mi is, as kunn ick ẹr verſtahn,
Un beide Oẹgen ſünd vull Thran;
Ick müch am levſten bẹden.

Uns Herrgott, Du,
Gẹv All de Ruh,
Lat Keen dat Unglück drapen;
Den kranken Nawer ock dar binn,
Schick düſſe Nach Din Engel rin
Un lat em ruhi ſlapen!

Digitized by Google

Drusregen.

De Regen druſt, un oppe Wiſch
Hangt Allns vull blanken Dau;
Wa is ſe bunt un grön un friſch,
Wa löppt de Bek ſo blau!

He löppt de Wiſchen dær un ſingt
Un ſangt de Himmelsthran,
Un wat de Regendrüppens klingnt,
Mi dünk, ick kunn't verſtahn:

Bald Freud un Luſt, bald Leid un Qual,
Is Allns en korten Drom!
De Drüppens ſwimmt den Bek hendal,
De Bek löppt dær de Blom! —

Digitized by Google

De Wegwiſer.

(Frei nach Hebel.)

Weeſt wo de Weg na't Eten geit?
In't Morgenroth herut to Strat,
Mit Plog un Hack dær't Ackerfeld,
Bit Abnds de Steerns an'n Himmel ſtaht.

Du arbeiſt drödi watt du kannſt
Un ſteiſt ni vęl, — de Tid is rar!
Nös geit't de grote Lohdęl dær
Un na de Kæk, — ſo büſt all dar.

Weeſt wo de Weg to'n Daler is?
Bi'n roden Süſſelnk neeg henlank,
Un de nich open Süſſelnk paßt,
Kummt nümmermehr ton Daler blank.

Digitized by Google

Wo is de Weg na d' Sünndagsfreud?
Gah Warkeldags still slidi man
Din Warksted und din Feld hendær,
De Sündag kummt vun sülm all an.

Des Sünnabnds is he nümmer wit;
He driggt en Korf — wat drin, is din;
En frische Supp, en gut Stück Fleesch,
Un süh, wull gar en lütt Glas Win!

Weest wo de Weg in't Armhus geit?
Man ahne Sorg na't Weerthshus frisch!
De Snapps is gut! — dat Beer dat smeckt!
Un Kaarten ki't der oppen Disch!

Un is de letzte Schüllnk hendær
Gah rut na Dęl, — dar hangt en Sack;
Frisch to! de Lumpenrock is din,
Lang'n dal un hang em umme Nack!

Wo is de Weg to Fręd un Glück?
Na't Öller, dat man ehrt un acht?
Lik vær di hin in Mäßigkeit
Un recht un brav un mit Bedach.

Digitized by Google

Un wenn du mal an'n Krüzweg kummſt
Un ni mehr weeſt de rechte Strat,
Stah ſtill un frag't Gewęten eerſt,
Kann Dütſch, Gott Lof! — un folg ſin Rath.

Wo mag de Weg na'n Karkhoff gahn?
Wat fragſt na lang?! — eendohn fær di,
Na't ſtille Graff in'n kolen Grund
Geit jeder Weg, — du feilſt em ni.

Doch gah em ſmuck in Gottesfurcht,
Bit ganz to Enn, — dat rah ick di!
In't Graff is noch en hemli Dær,
Un wat derachter, — — weeſt du ni!

Digitized by Google

Tonös.

Tonös, wenn se gravt hett,
Tonös seit se Lien,
Tonös kummt dat Unkrut,
Tonös mutt se jü'n.

Tonös mal begeten,
Tonös ward't all grön,
Tonös kamnt de Knuppens,
Tonös will't all blöhn.

Tonös is't all rip wurrn,
Tonös mutt se't tehn,
Tonös mutt se't hoken,
Tonös mutt se't bre'n.

Digitized by Google

Tonös mutt se't braken,
Tonös mutt se't swingn,
Tonös mutt se't hęteln
Un knütten un slingn.

Tonös mutt se't wickeln,
Tonös mutt se't spinn,
Tonös mutt se't węben,
Tonös — denn is't Linn.

Tonös mutt se't büken,
Tonös driggt se't rut,
Tonös mutt se't bleeken,
Tonös denn is't — gut!

Tonös kummt't in'n Kosser;
Tonös kummt dat Best,
Tonös kummt de Frier,
Tonös — kummt de Köst!

Digitized by Google

Ole Döntjens.

I.

Klinnemöm.

Wohin? — To Jahrmark! kumm, gah mit,
Denn's juſt dat Dreblatt vull!
Dre Studioſen meern't: Herr Witt,
Herr Wipſer un Herr Bull;
Herr Wipſer lähn ut't Finſter rut
Un blas den Damp ſick inne Snut.

De feil ock noch as drütte Mann,
Bi Sowat jümmers dar.
Den Slaprock rut — de Stęweln an,
Un wupdi! weer he klar;
Un ſmidig as en Ręgenaal
Wipps he de krumme Trepp hendal.

Digitized by Google

Un Arm in Arm, Hot inne Nack,
Maſcheern ſe ut de Stadt;
Du harrſt ſe holn fær Bettelpack,
Harrn ſe de Brilln ni hatt;
Dre ole Knäſt! — tein Jahr ſtudeert, —
Un dochen nix as Undæg lehrt.

Da fahr keen Bur, dar leep keen Knech,
Se muſſen em vertörn;
Nix as Skandal den ganzen Weg,
Un keem mal'n lüttje Diern,
De ock vundag to Jahrmark wull,
So maken ſe ær ſplitterndull.

Dat Karkdörp harrn ſe bald to fat,
Dar gung dat luſti her;
Juchhei! nu ſungn ſe lanks de Strat,
Mank alle Lüd hendær,
Un wo de gollen Windruv hung,
Dar weer't wo ſe herinner gungn,

De Gaſtweerth awers vunne Druv
Weer ſlau, dar ſchaft du lurn!
He kreeg ſe in ſin beſte Stuv,
Wat ſchulln ſ'ok mank de Burn?
De Herrn de weern ja ut de Stadt,
Un denn mit Brilln! — dat ſä all wat;

Digitized by Google

He, Wipſer! piſſeln Bull un Witt,
En Lüttjen un'n Glas Beer;
Wi hebbt ni vęl Moneten mit,
Man jo un jo ni mehr!
Herr Wipſer awers faſt un ſtiv
Stunn op ſin Stück: eerſt wat in't Liv!

De Deuwel hunger hier vundag!
Dat weer en ſmucken Jux!
Mi is all krumm un ſcheef de Mag,
Bün hungrig as en Lux,
O, Bull un Witt, wa dumm, wa dumm!
Wi lat en fixen Baren brummn! —

Un darmit reet he't Klockentau,
De Kellner ſprung herin;
Süh dar, Herr Clas, — en Braden gau
Un ock dre Buddel Win!
Schampanje-Win! verſteihſt du mi?!
En gudes Drinkgeld lohn't fær di!

Un Clas de ſprung un deck den Diſch
Un ſlęp den Win heran,
Un unſe Dre de gabeln friſch
Un ſtötten luſtig an
Un ſopen ſchier, as weer dat Thee —
Un fellern noch mal luſti dre.

Digitized by Google

Un noch mal dre gungn glatt hendal,
Da wurrn se endli satt;
He! Muschü Clas, deck af dat Mahl!
Segg an, wat hebbt wi hatt?!
Un Clas de leep un Clas de slep
Un dach in'n Drom noch nich an Knep.

Un Clas de rek: fær Braden un Win —
Tein Daler is de Zech; —
Nös deck he af un bröch na Trix
De Schötteln weller meg;
Och hann he ahnt wat binn passeer,
As bi de Kælsch he buten weer!

O, weh! sän lisen Bull un Witt,
Du, Wipser, muss betaln;
Dat will ick gern, alleen wamit?
Bun Nix, is nix to halen!
Hier is wull dür de gude Rath,
Ick heff erst recht nix oppe Rath!

Nu sinnt he eerst un grüwelleert,
Mit een Mal lacht he lud,
Ick heff en Plan, de is wat werth,
Ja, ja! dat Dings is gut.
Allns wat jüm quält, man her to mi!
Wat gellt de Wett, ick mak uns fri!

Digitized by Google

Un weller reet he't Klockentau,
Un Clas ſprung inne Dær,
He, Muſchü Clas! du büſt ja ſtau,
Nu kumm mal eben her;
Wi ſtri't uns hier all lang um wat,
Du kannſt uns hölpen, — wullt du dat?

Gewiß, gewiß! dat will ick geern!
Wüſs ick man blots waſück?
Ja, lewe Clas, dat ſchaſt du hörn
All gliks in'n Ogenblick.
Nu paſs mal op! — hier mank uns dre, —
Verſtah mi recht! — de Sak is de:

Herr Witt will Alles alleen betaln,
Un dat will ock Herr Bull,
Un dat, — mi ſchall de Deuwel haln!
Is't juſt, wat ick ock wull!
So ſtrid wi dre uns umme Ehr,
De Keener günnt den Annern mehr.

Mi dünkt, wi kunn der denn um ſpeln,
Wakeen ſin Will kriggt, Clas;
Mit Blinnemöm de Sak verſchelen,
Denn giff't toletz noch Spaß!
De Stuv is rümi, grot de Del,
Dat paſs ja rech fær ſo en Spel.

Digitized by Google

Ick binn min Taſchendok di vær,
Da's dicht un faſt un gut, —
Un teh di nößen hin un her,
Denn grippſt du Een herut,
Un de toerſt ſick gripen lett,
De is't, de hier den Værtogg hett.

De ſchall betaln, de hett de Ehr,
Tein Daler un darto
En ganzen blanken Daler mehr
Fær unſe Blinnekoh;
Un is di't nu ſo recht, — ſo kumm,
Denn binn ick di min Snuppdok um.

Herr Wipſer bunn ſin Dok em vær
Un fat em an, nu kumm!
He trock em dre mal hin un her
Un dreih em ſüfs mal rum;
Süh ſo! — nu geit dat los, hallo!
Un heſt du Een, — ſo hol em jo!

Un Clas de grabbel, Clas de greep
Un kunn ock gar nix ſehn,
Un Clas de ſnübbel, Clas de leep
Un ſtött ſick Arm un Been;
He grapps un greep, — doch jümmers flech,
Se wittſchen jümmers vær em weg.

Digitized by Google

Op eenmal mak Herr Wipſer Stopp,
Jüſt bi de Finſterklink:
He mak ganz lis dat Finſter op
Un geev de Annern 'n Wink;
Un een, twe, dre, — ſett he hendær;
Un wupdi! — ſtunn he buten vær.

Ei, ei! de Kattenſprunk gefull
De annern Beiden gut!
Dat dur ni lang, dar ſett Herr Bull
Ock liſen all herut,
Un kott darop keem ok Herr Witt
Un mak datſülwe Kunſtſtück mit.

Un Clas de grabbel, Clas de greep
Un kunn ock gar nix ſehn;
Un Clas de ſnübbel, Clas de leep
Un ſtött ſick Arm un Been.
Wurr he toletz ock rein kaſprat,
Kreeg likers he doch Keen tofat.

Un Clas ſin Herr de ſchellt un brummt
Un flött vun'n beſten Enn:
Dat he ſin Deenſt vergitt, wa kummt?!
Wo ſtickt de Eſel denn?!
Ick löv, uns Herr, — ſä Trin, he is
Dar inne Achterſtuw gewiß.

Digitized by Google

Un darmit ſtürmt ſin Herr de Dær
Ganz ſplitterraſend dull,
Doch Clas de grabbel jüſt dawær
Un pack em forts bi'n Pull, —
Ho, ho! ho, ho! lacht he un prahlt,
Dar heff ick den, de Alles betalt!

Digitized by Google

II.

Hans Hinneck.

Hans Hinnerk weer en groten Sleef;
Hett je en Sleef de Arbeit lev
Un lev ſin Fru un Kinner?!
Drebn anner Lüd in't Feld de Plog,
So dreev Hans Hinnerk rum in'n Krog,
Spęl Drekaart, — ſmök un ſlök un log
Un ſpöl ſick fix Een rümmer.

Da's ſęker nog, — wenn't ſo eerſt ſteit,
Dat Hab un Gut koppeiſter geit
To'n Arger un Verdreten;
Un fleuten gung ok bald, o weh!
De Fork, de Schüffel, Hark un Leh,
Dat letzte Schap, de beiden Köh,
Hans Hinnerk kunn't ni möten.

Digitized by Google

Un lerri ſtunn de lüttje Stall,
Dat Brod wurr knapp, dat Geld weer all,
Kantüffeln ſeiln un Röben;
Dar keem de Eſel anne Reeg,
De noch in'n Stall to hungern leeg,
Wat hölp dat all! gung't noch ſo neeg,
De Eſel muſs dran löben.

Hans Hinnerk harr den Halter fat,
Un tog den Eſel lanks de Strat,
So reiſen ſe tohopen;
Un truri gung dat Patt um Patt,
Se weern dat Leben beide ſatt;
So keemn ſe na de neegſte Stadt,
Dar wull he em verkopen.

Un as de Beiden bi de Wach
So klætrig ankeemn, möd un ſach,
Un an ęr Schickſal dachen,
Wat ward ut mi? — wat ward ut di? —
Dar ſeegn ſe ni, dar hörn ſe ni,
Un ſtarrn ſo hartsbedröv verbi,
Dat all' Suldaten lachen.

Se kenn em wull, ſe wuſſen't wull,
Hans Hinnerk ſop ſick geern mal vull
Un mak verrückte Fahrten,

Digitized by Google

Se wuſſen't wull, he weer en Sleef,
Un dat keen Bok em weer ſo lev,
As dat, wat mal de Deuwel ſchreev
Op ſüſsundærrti Kaarten. —

Dar weer ſo Een, de weer en Baas,
De mak der nix as Jux un Spaß,
De dach all gliks: juchheidi!
Den ſchaſt du mal de Ogn verſchæln,
Dat he fær ewi lett ſin Spęln;
Du ſchaſt ni mehr in'n Krog rumnæln,
Hans Hinnerk, töv, nu freu di!

He nehm vun ſin Kamraden een
Un mak ſick ſachen oppe Been
Vun achtern an de Beiden;
Hans Hinnerk gung un grüwelleer,
Sin Eſel ſlenner achterher,
Se keeken beid bedröv to Eer
Un dachen an ęr Leiden.

Un wupdi! kreeg he flink un gut
Den Eſel ut'n Halter rut,
De Kerl verſtunn ſin Saken!
Un wupdi! harr he ębn ſo gau
Sin egen Kopp in't Haltertau
Un wuſs den Eſel ganz genau
Dat Lopen natomaken.

Digitized by Google

De Anner awers bröch ganz ſach
Den Burn ſin Eſel inne Wach,
Gott Loſ, dat ſe em kreegen!
Un as verſwunn de Eſel weer,
Dar wull de Anner ock ni mehr
Un ſtött an'n Halter hin un her
Un mak ſick ſtätſch un egen.

Kumm, Eſel, kumm! — wat wullt du denn?
De Reis de is ja gliks to Enn,
So lat di dochen trecken!
De Eſel awers ſett ſick op
Un wull ni wider, tucks un ſtopp,
Un as Hans Hinnerk dreih den Kopp,
Beſwög he meiſt vær Schrecken.

Herrje! o weh! nę! — wat ick ſeh!
Dat is de Deuwel, den ick teh!
Nu kriggt he mi to packen!
De Deuwel awers keek em an
Un ſat em fründli bi de Hann
Un ſä: Hans Hinnerk, hör mi an!
Ick mutt mit di mal ſnacken.

Süh, malins weer ick ock en Bur,
Harr gut min Brod un deh mi ſur,
Ernähr min Fru und Kinner,

Digitized by Google

Dar wurr ick awers nös en Sleef,
Harr Snapps un Kaarten gar to lev,
Verbröch min Hab un Gut un dreev
Uns all in't Elend rünner.

Dar ſtorv min gude Fru vær Gram,
Dar keemn de Lüd un pann min Kram,
Weg nehmn ſe't all vær Schulden!
Un denk di mal en Wunner an,
Wat ut en Minſch ni digen kann!
Dat hölp mi nix, — ick muſs deran,
Un muſs min Straf eerſt dulden.

Ick ſeet in'n Krog un ſpęl un damp
Un got mi juſt Een oppe Lamp
Un flök di as en Snæſel,
Op een Mal, — — rein as mit en Woort, —
Wo bleev ick af? — dar weer ick fort! —
Un nößen ſtunn ick bi de Poort
In'n Halter as — — en Eſel!

Un weeſt du noch? — du ſeegſt mi dar
Un klapps! ſo weer de Handel klar,
So harrn ſe di bedragen.
Op düſſe Wis ſo kreegſt du mi; —
Vundag is juſt min Tid verbi,
En ganzes Jahr muſs ick bi di
Mi rum as Eſel plagen.

Digitized by Google

Dat weer de Straf fær all min Sünn;
Gott Lof! dat'k ni mehr Esel bün,
Nu will ick mi ock schicken.
Uns Herrgott mak mi to'n Suldat,
Dar lohn't bischurns wat lanks de Nath,
Da's gut fær Een, de kasperat,
Un hölpt in alle Stücken.

Nu bę ick di, nu lat mi fri;
Wat nütz ick ock? — du kannst mi ni
As Esel mehr verkopen.
Un darbi hul he as en Gær;
Dat gung Hans Hinnerk dær un dær,
He meen: he kunn der doch nix vær
Un hul mit em tohopen.

De nie Esel gung dervun;
Hans Hinnerk awers ween un stunn
Un kunn sick gar ni faten;
De Sak de gung em banni neeg,
He weer ja lang all ębn so leeg,
Nu keem wull ock an em de Reeg
Dat Lęben to verlaten.

He leep na Hus, so gau he kunn,
Un beter sick desülwe Stunn
Dörch dat, wat em bedrapen.

Digitized by Google

De Annern awers inne Wach
Verköffen noch denſülwen Dag
Sin Eſel, — un de ganze Nach
Wurr Kaarten ſpęlt un ſapen.

Hans Hinnerk, den't Gewęten ſlog,
Gung nu ſin Dag ni mehr to Krog
Un keem mit ſick in Klaren;
He weer ni mehr bi'n Snapps to finn,
He ſpęl ni mehr un deh keen Sünn
Un keem bi Lüttjen ſo dahin
En Nothſchüllnk all to ſparen.

De Schüllnk mak bald en Daler ut,
De Daler en Teindalerſtut,
So heel he't ſmuck tohopen;
De Eſel geev em'n gude Lehr;
Dat dur ock gar ſo lang ni mehr,
Dat he ſo krall all weller weer
Un kunn en friſchen kopen.

Dar reis he malins denn to Stadt;
Doch oppen Mark, wer dach ſick dat!
Wo ſe mit Eſels togen,
Dar funn he richtig op en Haar
Sin olen Eſel weller dar;
Herrje! is't möglich?! is't denn wahr?!
Wat mak Hans Hinnerk Ogen!

Digitized by Google

Du lewe Gott! — dat kann Een röhrn!
Ja, ja! ick köff di wirkli geern!
Ick dörr't man blots ni wagen;
Du warſt gewiß tonös Suldat,
Wer gifft mi wat, wenn't denn to lat?!
Du weeſt wull noch, — dat weer doch Schad,
Würr't um min Geld bedragen;

Un darmit ſöch he'n Eſel ut,
Vun den he löv, de ſchick ſick gut
Un mak keen dumme Fahrten. —
De anner keek em truri na
Un ſpil de Ohrn un ſchreeg: Ja!
Hans Hinnerk awers ſä: ja, ja!
Dat kummt vun Snapps un Kaarten!!

Digitized by Google

III.

Herr Paſter un ſin Clas.

Clas, kumm mal rin! — Herr Paſter, hier!
Hör Clas, wi mæt dat ole Thier
Doch endli man verkopen;
Clas hör dat an, — em wurrn de Thran
Darbi in beide Ogen ſtahn
Un lank de Backen lopen.

De ole Swatt, — dat weer keen Spaß!
De ole Swatt un Paſters Clas,
De harrn ſick lev as Kinner;
Wat weer to dohn? — weert noch ſo hart,
Doch beter weer't, he keem to Mart
As wenn em hal de Schinner.

Un as des Morrns Clas ut'n Stall
De velen Lüd to Jahrmark all
Seeg lopen, ri'n un jagen,
Dar ſeep he ſick un ſchrap de Snut
Un ſchov de ol Kaleſch herut
Un ſpann dat Perd vœrn Wagen.

Digitized by Google

Rin ſteeg de Preſter, ganz in Wix,
Bun blanke Dalers ſtramm de Bük
En friſches Pęrd to kopen;
Un hü! un ho! un hott! un hütt!
So fahrn de Beiden Schritt vær Schritt
To Jahrmark nu tohopen.

De ole Swatt funn bald ſin Mann;
Dar keem ſo'n Kerl mit'n Knüppel an,
De Geldkatt ünner'n Mantel.
He ſlog darin as weer he dull,
He bo de veerti Daler vull,
Un rutſch! — weer klar de Handel.

Clas lęwer af und bröch dat Geld
Un nößen gung he inne Telt,
Juchhei! dar weer't en Lęben!
Dar ſpęln de Harfendierns, — dat klung,
As wenn de lüttjen Engeln ſungn
De Deuſcher hal! — in'n Hęben;

Se weern ſo ſlank, ſe weern ſo ſchier!
So modig all, un harrn ęr Tier!
Clas glup ſe an vun widen;
He kneep ſick Een, — un noch mal Een, —
Un noch mal Een, — bit dat he meen,
Nu kunn dat ni mehr liden.

Digitized by Google

Herr Paſter inne ſülwe Telt,
Herr Paſter weer en Mann vun Welt
Un darum doch keen Sünner,
He hör dat Singn un harr ſin Hæg
Un dach an ſin Studententæg
Un ſpöl ſick fix Een rünner.

So ſeeten ſe der alle beid
Un ſeegn den Jux un harrn ęr Freud
Hier inne Telt tohopen,
Dar ſä Herr Paſter: Clas, nu kumm!
Nu mæt wi oppen Mark herum,
En anner Pęrd to kopen.

Dar leepen ſe wull hin un her
Den Mark hendær mank alle Pęr,
En Handel af to maken;
Ho! wat fær Pęr! — wa weer dat vull,
Un doch weer keen, de paſſen wull,
Dat Dings dat harr ſin Haken.

De Swatt to Hus weer gnęterſwatt,
Un düſſe harr en Teken hatt,
Weer ſtiv un ful in't Lopen;
He harr værn Kopp ſo'n lüttjen Steern,
Un darum wull Herr Paſter geern
En annern Swatten kopen.

Digitized by Google

Dar dropen ſe toletz ern Mann;
Deſülwe Kerl keem weller an
Un kreeg ſe gau bi'n Kragen:
Herr Paſter, gahn Se ni verbi
Un makt Se'n Handel af mit mi,
Sunſt ward Se doch bedragen.

Ick heff en Swatt, — dat is en Perd!
So ſlank ſin hunnert Daler werth
Mank Bröders, ahn to legen!
Ganz gneterſwatt un ahne Steern;
En Perd! — Se ſchüllt ſick mal verſeern!
Wi wüllt uns ni bedregen!

Ganz gneterſwatt? — un ahne Steern? —
So'n Perd will juſt Herr Paſter geern,
Dat Thier, Clas, mæt wi kopen.
De Kerl baller mit de Swep
Em umme Been, he kenn de Knep,
Un leet em ſpringn un lopen.

Smuck opknütt weer de ſwatte Steert,
De Mahnhaar flecht, de Hacken ſcheert,
De Kerl weer keen Praler.
Uns Clas de funn den Swatten gut,
Herr Paſter kreeg den Büdel rut
Un geev de hunnert Daler.

Digitized by Google

Se ſpann em vær, — he ſchick ſick gut, —
Se jagn in'n Draff de Stadt herut
Em ördntli to probeeren,
Un nößen gung dat Schritt fær Schritt
Mit hü! un ho! mit hott! un hütt!
Em jo ni to ſtrapzeeren.

Un as ſe nu to Hus ankeemn
Un Clas dat Sęlntügg rünner nehm,
Dar mak de Swatt ſik bræſi;
Dar neih he ut'n Diſſel rut,
As kenn he all den Rummel gut;
Un dat, — dat weer doch dæſi!

Un na de Blangdær keep he rin
Un ſnöcker mit dat Pęrd dar binn,
As ſnacken ſe tohopen;
Un ehr noch Clas mak gaue Been,
Da weer all na de Krüpp alleen
De Swatt in Düſtern lopen.

Dat weer denn doch ſo'n egen Sak,
De Clas gewalti Koppweh mak
Un vęl to grüwelleeren;
Den annern Moorn in'n Slaprock all
Muſs forts Herr Paſter rut na'n Stall
Dat Dings to viſeteeren.

Digitized by Google

Un as Herr Paſter ſeeg den Kopp, —
Dar gung em forts de Ogen op,
Dar ſchreeg he mank de Kracken:
Herrje! — uns ole ſwatte Pęrd!
De witte Steern is ęwertheert!
Un putzt ſünd blots de Hacken!

Dat hett ſo męn ſchullt mit dat Thier,
Sunſt ſtunn he ganz gewiß ni hier;
Dat kann Een rein mal röhren!
Dar weer en högre Hand in't Spill,
Un wo uns Herrgott anners will,
Dar mæt wi Minſchen hören!

Nu ſchall he ock bit an ſin Dod
Bi uns vertęrn dat Gnadenbrod
In'n Stall un oppen Anger;
O weh! dat weer en düre Spaß!
De Deuwel hal dat Handeln, Clas!
Un alle Heſtepranger!

Digitized by Google

IV.

Clas Knip.

Clas Knip, de ſo dat ganze Jahr
To Markdag op ſin Schinnerkaar
Mit Schrobbers un mit Beſſens fahr
De he ſick ſnee in't Moor,
Clas Knip weer'n Kerl oppen Plack
Mit Döntjes un mit Snæterſnack,
He harr dat fuſtdick inne Nack
Un fuſtdick achter't Ohr.

Un doch harr ock Clas Knip ſin Plag,
He harr en Elephantenmag,
De jümmers knurr un jümmers krag,
Un dat weer keen Plaſeer
Fær ſo een as Clas Knip ſin Stand,
Wo Alles verdeent wurr mit de Hand,
Wo alle Middag reine Kant
Un Smalhans Kocksmaat weer!

Digitized by Google

Dar weer he malins denn to Stadt
Un harr en ſlechten Handel hatt
Un dach: vunmiddag ſnurrſt di wat,
Wonęm? — is ganz eendohn!
Un jüſt as he daræwer ſunn,
Wo he ſin Knęp wull maken kunn,
Dar harr he all den Rechten funn:
Herr Iſak Levi Cohn.

Herr Cohn, — en Spitzbov vun Eulör,
Stunn juſt mal'n hęten buten vær
Un keek der ut de Stratendær,
As he des Middags plegg.
Gun Dag, Herr Cohn! — ei ſüh mal dar!
Dat paßt ſick ganz verdeuwelt rar!
He handelt ja mit alle Waar,
So as de Lüd mi ſegg.

Nu ſegg He mal, wat gifft't denn Nies?
Vær Alln, wa ſteit dat Gold in'n Pris?
Noch jümmers na de ole Wies?
Ick dach, en hęten mehr! —
Biſchuerus hett man doch mal Glück! —
Nu ſegg He mal, wat koſt en Stück
Vun düſſe Läng — un ębn ſo dick, —
So'n Stück vun'n Punder veer?

Digitized by Google

Doch as ick ſeh, is't Middag binn,
Se drẹgt ja all den Braden rin;
Ick kann wull ſach en Goldſmid finn
Un krig den Pris to hörn:
Mi knurrt na düſſen ock de Mag;
Geſẹgnde Mahltid denn vundag!
Un nix fær ungut op min Frag,
Ick will ni länger ſtörn.

Der Deuſcher hal! ick meen, Herr Cohn
Den ſteeg de Goldfrag inne Kron!
Wat Middag! Middag! — ganz eendohn!
Geſchäft geit jümmers vær;
Min lewe Fründ, dat weer mi lev,
Wenn He vundag de Ehr mi geev
Un forts to Middag bi uns bleev,
Denn ſnackt wi nößen mehr.

Clas Knip de ſmunzelleer und dach:
Aha! dat is vun't rechte Slag!
Nu hett't keen Noth, nu kriggſt du ſach
Din Liv mal weller vull;
Herr Iſak Levi Cohn de meen'n:
Son Beſſenbur, — — den dreiſt du Cen!
Dar is in'n Slump wat to verdeen'n;
Schẹer du em man de Wull.

Digitized by Google

Un darmit kreeg he em to sat
Un tog em rinner vunne Strat
Un sä: dat Eten steit parat,
Nu wes He man so fri!
Un nehm verlev so as wi't kakt,
He süht, uns Disch is temli nakt,
En lüttjen Bra'n mit Ingemakt,
Un denn en Glas darbi.

So'n Middag harr he lang ni hatt,
Un denn de Win! de glee mal glatt!
Wat füll sick Clas vun Dit un Dat
Nich Allns op't Fatt tohop!
Der Deuscher hal, he gabelleer!
Un mak sin Livwark alle Ehr;
Clas Knip, — de eet un drunk ni mehr, —
Clas knip, — de freet un sop!

Herr Cohn, — de lang em jümmers hin,
Herr Cohn, — de schenk em jümmers in,
Herr Cohn, — de harr dat gut in'n Sinn,
So weer em't grade rech!
Wenn eerst de Win wat höger stiggt,
Un he so'n lüttjen Schweizer kriggt,
Denn geit de Handel mal so licht,
Denn sleit he't billi weg; —

Digitized by Google

Un as denn nu de Mahltid ut,
Dar wiſch Clas Knip ſick umme Snut
Stunn op — un tog ſin Klock herut
Un nehm den Hot ſogar; —
Ei, ſeggt Herr Cohn, min lewe Mann,
Nu kumm He mal mit't Glas heran!
Ni wahr? nu ſtöt wi eerſt mal an?
Un makt den Handel klar.

Wa ſwar weer't noch? — wa dick? — wa lank? —
Is't tęmli rein un tęmli blank?
Un is der ni vęl Kopper mank? —
Ick löp dat alltomal!
Wo funn He't denn? — hett He't all lang? —
Un is't en Klumpen, oder'n Stang? —
Bring He't man her! — ick lat mi hangn,
Wenn't ni den Werth betal!

Jaaa! — ſeggt Clas Knip, — un keek ęm an,
Wat meent He denn, min lewe Mann,
Dat ick dat Gold all heff in Hann? —
Dar bit Em doch de Müs!! —
Dat He mi ock ſo falſch verſtunn!
Ick meen ja man, wenn't mal wat kunn,
Wat denn ſo'n Stück wull koſten kunn,
Dat meen ick man! — — — — adjüs!

Digitized by Google

Bi'n Gewitter.

Dat is ſo lud, as wenn en Feſtdag weer;
De Lurken ſtigt to Höch un ſingnt dar baben,
De Swülken ſpelt un jagt ſick hin un her,
Un luſti quackt de Pögg er Leed in'n Graben.

Still is de Wind, dar röhrt keen Blatt an'n Bom;
Dat is, as keem de Hitten jümmers ſider;
Un truri hangnt de Blæder anne Blom,
Un Bodderhoorn un Imm fleegt ili wider.

Wo ſünd de Vageln, de ſo luſti weern,
Op eenmal blebn? — ick hör ſe doch noch eben;
Dar günd, — dar rullt de Dunner inne Feern,
Un jümmers ſwatter ſtiggt dat op an'n Heben.

Digitized by Google

Hu, wa dat leiht! un lücht ſo hell hendal!
So witt un roth! — en greſi ſmucke Wunner!
Nu ſteit in Für de grote Himmelsſaal,
Un lud un jümmers luder dræhnt de Dunner!

Dar lurt ſo ſtill, ſo ſtill dat gröne Feld,
Keen Lurk dörrt mehr to Höch den Himmel ſtigen;
Uns Herrgott ſprickt, — — un ruhig is ſin Welt,
Sin grote Welt, — un będ em an mit Swigen.

Digitized by Google

Sünndagmorrn.

Hallo! hallo! min Moder, du!
Wo büſt du denn, min gude Fru?
De Imm de ſwarmnt all umme Böm,
Dat is en Schann in'n Bett to drömm
So Sünndagmorrns bi Summerdag,
Wenn Alles dar buten lęvt un lach.

Ei ſüh, ei ſüh! du büſt all dar?!
Un mit de Kann?! — dat is ja rar!
Jck weer all Klock um dre to Been
Un heff mi mal dat Feld beſehn;
De Sünn de keem der gar ni roth,
Mit't Weller hett't vundag keen Noth.

Wa ſtunn dat lewe Koorn un lach!
Hett weller düchti daut vunnach;
Mi is de Bůx bit baben natt;
Vunt Summer gifft en dicke Swatt,
Můch blots uns Herrgott Alles bewahrn,
Denn gifft't Gottsſęgen intoarn.

Digitized by Google

Uns Klewer reckt bit anne Knoorn,
De Weten bruſt bit anne Ohrn;
Din Flaſs fangt ock all an to blöhn
Un lett de blauen Knuppens ſehn,
Vunnamiddag, kummt nix dermank,
Denn wüllt wi mal tohopen lank.

Nu ſchenk mi man min Taſs mal in!
Da's vęl to warm un bruddi binn!
Wi wüllt de Finſtern apen pann:
Süh ſo! — dat weer ja Sünn un Schann
So'n Morrn, wo Alins ſo wunnerſchön,
Dær Glas un Ruten to beſehn.

Aha! — dat is en Morgenſtund!
De hett doch richti Gold in'n Mund!
Nu kik man mal! an alle Böm
Un æwer't Gras un oppe Blöm!
Och, Gold!? — wat ſegg ick?! — nę?! ick meen
Dat bünd ja luter Edelſteen.

Wa ſtaht de Tulken günd un lach
So roth un bunt, — dat is en Prach!
Un denn de Roſenbüſch op't Bett, —
Nu rük man mal, wa rük dat nett!
Din Nelken dręgt de Laſt ni mehr,
De Knuppens hangnt der oppe Eer.

Digitized by Google

Ei Deuſcher! is doch redi ſlimm;
De Grasmück ſnappt uns all de Imm;
Dar hal ſe weller een, — un huſch!
Nu krüppt ſe ünner'n Stickbeinbuſch.
Harrſt du dar ni din Neſt all bu't,
Ick puſs di wull de Lamp noch ut!

So tidi noch, — un wat en Larm,
As wull de ganze Linnbom ſwarmn!
Un wa de Swülken fleegt un ſcheet!
Un wat nich Allns de Spatz all weet!
Un hör man mal op't Dack de Spreen,
Wa ſingnt un fleut ſe wunnerſchön!

Süh, Criſchan Schęper ock! — he tut
Un drifft all mit de Schap herut.
Ho, wa de Lammer flink to Been!
Bunmorrns is ock de Heiloh ſchön;
Dar ſingt de Steilitſch oppen Knüll,
Un Heideblom in Hüll un Füll.

Un ward em ock de Tid mal lank,
De Lurk verdrifft ſe mit Geſang:
Uns Hadbar flüggt ja ock hendal
Tonößen un beſöggt em mal;
Un wenn he geern mal leſen will,
He hett ja ock de Huspoſtill.

Digitized by Google

Wat's dat? — dat weer ja Klockenſchall
Herrje! Perſepter beiert all;
Dar tummt ja ock all lanks de Strat
Herr Paſter an in'n vulln Ornat;
Nu lang mi man dat Pſalmbok dal,
Ick löv, ick hör de Predigt mal.

Digitized by Google

Min Olſch.

Min Olſch is doch en Deuwelswiv!
Noch as en Pęrd ſo węli;
Se höllt ſick ſtramm, ſe höllt ſick ſtiv
Un jümmers pük un fröhli;
Wat meenſt, — ſe ſlępt de Föffdi all
Un d'ræwer oppen Puckel, —
Un darbi noch ſo tag un krall
As weer't en Quitſchenjuckel.

Och Jung, un ſmitt ſe ſick in'n Wix
Un pußt di ut de Kappen,
Du ſchullſt ęr denn mal ſehn, — putz Blix!
Noch jümmers to'n Verſnappen!
Vull luter Luſt, vull luter Tier
Un brummig as en Hummel, —
Keen Diern is wull ſo glatt un ſchier,
Keen Diern ſo'n plummi Pummel.

Digitized by Google

As ick ęr kreeg, ick harr min Noth,
Ick weer ęr meiſt to flödi;
Se weer mi'n hęten gar to grot
Un gar to ęwermödi;
De Lüd de ſän ock ſorts: Johann,
O weh, de ward di rüſſeln!
Paſs op! ſe tüggt de Büxen an
Un ſett di inne Tüffeln!

Ja, ja! de Lüd de wuſſen't wull;
Ick kreeg min Deel to ſappeln,
Un ſtunn ęr mal ni rech de Pull,
Denn harr ick nog to krappeln;
Biſchuerns ſpęl ſe rein katholſch
Un leet ęr Nücken flegen,
Denn kunn ick ock min gude Olſch
Man mit en Jackvull bögen.

Hu Deuſcher! ſwull ęr denn de Prück!
Denn nöm ſe mi en Eſel;
Denn ſchimp ſe mi en Galgenſtrick,
En Schinner un en Snæſel;
Un lang ſe ut un kreeg bi'n Kamm
Mi glückli denn to packen,
So harr ick wupdi! ock en Schramm
Hendal lank beide Backen.

Digitized by Google

Gott Lof! de Krig is lang verbi
De fakenins ſo blödi.
Nu is ſe tamm, nu hört ſe mi,
Un Rapps deit ni mehr nödi.
Nu is ſe ock min beſte Olſch,
Un bliff't fær alle Tiden,
Un ſpęlt ſe ock noch mal katholſch,
Hett nix mehr to bedüden.

Ja, ja! ſe's doch en Deuwelswiv!
Frag blots man mal uns Nawer,
Den fahr de Böſe mal in't Liv,
Em ſteek wull ſach de Hawer;
He wull der mehr, as Rech is, hemm,
He weer na'n Dütjen lüſtern, —
Jüſt lang he to, raiſch! — — geev ſe em
En Mulſchell inne Nüſtern.

Wa is't en Olſch! — nu kik mal an!
De Beſt in't ganze Kaſpel;
Se bratt un ſwingt, — ſe ſpęlt di man
Mit Spinnrad un mit Haſpel.
Se węvt un knütt un ſtoppt un neiht,
Se backt un ſteit to kaken,
Se melkt un karrnt — un ſe verſteit
En Mannsbix gar to maken.

Digitized by Google

Un darbi jümmers krüzfidel,
As Hansohm mit de Fidel;
Ick wüfs in't ganze Dörp keen Seel
So lufti, fo candidel.
Dat bringt ęr ock de gröttfte Ehr,
Denn gifft mal wat to fifchen,
Keen Köft is gut, keen Kinnerbeer,
Wenn ni min Olfch dertwifchen.

Denn fchullft ęr hörn mit all ęr Snack,
Ęr Rætern un ęr Snætern!
Denn fmökt fe krall ęr Pip Toback,
Un lett dat Mulwark klætern;
Denn höllt fe't mit de Kaffekann,
Un wat darbi to ftippen;
Un drinkt fe weni, drinkt fe man
En Stücker twinti Köppen!

So is min Olfch, — wat feggft du nu?
Un dochen mutt fe kufchen!
Dat fät ock all: ick heff en Fru,
De hett fick kämmt un wufchen.
Ja, ja! fe's doch en Deuwelswiv!
Un föcht færwahr ęrs Liken,
En Deuwelswiv an Seel un Liv,
Min Fiken min Mariken!

Digitized by Google

Digitized by Google

In'n Winter.

Hu! wa dat früſt un ſni't hendal
Un blinkert anne Böm,
De lüttjen Blom li't alltomal
Deep ünner'n Snee to drömn.

Dar ſingt keen Vagel mehr op't Feld
Sin Leed uns warm in't Hart,
Un truri ſwiggt de ganze Welt
Un hæpt, dat't anners ward.

Dat is ſo ſachen, is ſo lis,
De Dannbom ſteit ſo grön,
An't Finſter blitzt de Blom vun Is
So krus, ſo ſmuck un ſchön.

Un dochen is dat gar ni lang,
As noch in all ſin Freud
De ſmucke Summer buten prang
Wo nu de Flocken weiht.

Digitized by Google

So kummt dat an, ſo geit dat fort
So gaht wi achterher,
Un dær de ſwatte Karkhoffpoort,
Dar mæt wi all hendær! —

So is dat Leben blots en Drom,
En Drom man Freud un Weh,
Un bald, — ſo ſlapt wi as de Blom
Dar buten ünner'n Snee!

Digitized by Google

Inne Schummern.

Nu lang mi de Hand her
Un kumm mit din Kopp,
Un dar wo dat Hart fleit,
Dar legg em man op!

Denn hang ick di liſen
Min Arm umme Nack
Un küſs di de Ogen
Un ſtrakel din Back.

Denn ſitt wi to ſnacken,
Denn ſitt wi to drömn;
Un buten dar blinkert
De Steerns dær de Böm.

Un buten is't düſter,
Un Frẹd oppe Eer, —
Un ſchull't noch wat wünſchen,
Ick wüſs ni, wat't weer!

Digitized by Google

Vorſummer.

Wenn de Droßel eerſt ſleut,
Un de Bofink all ſleit,
Wenn de Lurken all trillert an'n Heben,
Un wenn Pingſten ni wit,
Wat en Tid! wat en Tid!
Wat en Luſt! wat en Freud! wat en Leben!

Oppe Koppeln ſo bunt
Kamnt de Blom ut'n Grund,
Bruſt dat Koorn, ſcheat de Planten an Paten;
Un in Knicken an Kant
Hüppt de Vageln to hu'n
Hangnt de Doornbüſch mit Sneeblom begaten.

Un in't Holt, — wa dat waßt!
Kummt dat Moos, kummt dat Gras,
Kamnt de Lilgen hellfröhli darünner;
Schient de Böken ſo grön,
Wüllt de Oſchen all blöhn,
Lopt na Möſchen un Maiblom de Kinner.

Digitized by Google

Wat en Tid, wat en Tid,
Is eerſt Pingſten ni wit!
Wat en Lęben ſo wunnerbar ſęli!
Un de Levde is kamn, —
Un fær Sorgen un Gram
Is keen Platz oppe Welt mehr ſo fröhli!

Ward dat Hart doch ſo vull,
As wenn't Summer warrn will
Ock dar binn, — un de Blom harrn all dręben;
Lat't man blöhn, — lat't man blöhn!
Och, de Welt is ſo ſchön!
Is ſo ſchön! — un ſo kort is dat Lęben!

Digitized by Google

Oppe Lur.

De Welt liggt ſtill to ſlapen,
Doch hier in'n Gaarn mank Büſch un Blöm
Mit Ogen, de noch apen,
Gah ick alleen to drömn;

Un baben dær de Ruten,
Verſteken vun en gröne Druv,
Schient ſtill din Lich na buten
Noch ut de lüttje Stuv.

Och, ſeeg ick mank de Ranken
Di een Mal man an't Finſter ſtahn,
Denn wull ick wider wanken,
Denn wull ick ſlapen gahn.

Digitized by Google

De Vagelköſt.

In'n Hoff mank de Nætbüſch, — dat weer di en Feſt!
De Vageln harrn Köſt;
Ick kreeg't vunne Kluckhẹn to wẹten;
De Olſche de harr der en Neſt ünner'n Tun,
Dar keemn der de Spatzen un ſtoln ẹr de Dun,
Se harrn noch dat Brutbett vergẹten.

Ei dach ick, du ſtellſt di mal achter de Mur
Un ſteiſt oppe Lur,
Un ſühſt mal de Lüttjen ẹr Driben;
Dat lohn ſick de Mögd ock! — un mak di't Plaſeer,
So hör denn waſücken de Vagelköſt weer,
Ick will di de Hochtid beſchriben.

Tunköni weer Frier, — lütt Meſchen weer Brut;
De paſſen ock gut
Un ſchulln ſick as Ehlüd wull maken!
Tunköni ſo brun, un lütt Meſchen ſo blau,
Se ſeegn ſick in'n Beerbom un muchen ſick gau
Un wupdi! — ſo weern ſe verſpraken.

Digitized by Google

Dar wurr dat en Sludern, dar wurr dat en Swarmn,
En Snætern un'n Larm,
Dar leep dat herum as en Füer!
De Spatzen, de bröchen't to allereerſt ut:
Wat Nies! wat Nies! — lütt Meſchen is Brut!
Tunkönig in'n Tun is de Frier!

Un wupdi! ſa weer't ock in't Dörp all herum,
Keen Snawel bleev ſtumm,
Dat leet ſick nu eenmal ni möten,
Dar reep dat de Kukuk un lach inne Flünk,
Dar reepen't Gelgöſchen un Buſink un Lünk
All wo ſe man flogn un man ſeten.

Dat weer oppen Sünndag, de Hoff weer ſo grön,
Dat Weller ſo ſchön,
So blau un ſo gollen de Hyben;
So ehen na Pingſten, dar harrn ſe dat Feſt,
Dar gebn der lütt Meſchen un Tunköni Köſt;
Nu hör man mal an wat en Lyben!

In'n Stig, in't Rundeel, wo de Roſenbüſch hangt,
De Sötblom ſick rankt,
Verſteken vær Katten un Elben,
Dar ſeten ſe reeglanks fær mull all an't Wark,
Dar weer't ock am ſmuckſten, dar harrn ſe de Kark
Anne Eer mank de Tulben un Nelken.

Digitized by Google

Lütt Nachdigal weer der de Köſter un ſung,
Ick meen ock, dat klung
Dær de Blom un de Blæder un Twigen!
De Lurken de leten ſick ock wull mal hörn,
Un as ſe nu klar mit den Brutgeſang weern,
Dar ſeeten ſe ruhi to ſwigen.

Dar keem der allem vun ſin Stohl ut en Tull
Lüttje Preſter, de Swulk,
Na't Altar herop, — na en Aſter;
Em hung lank de Flünken de ſwatte Samar,
Un vær umme Boſs ock en Kragen ſogar,
Jüſt ſo, as des Sünndags uns Paſter.

Un ſtuv achterin keemn de Frier un Brut
Ut'n Karkenſtohl rut,
As harr de lütt Preſter ſe ropen;
Dar ſtunn ſe un heeln de lütt Pot an lütt Pot
Un lavten ſick Levde un tru bit in'n Dod,
Dar ſmeer de lütt Swatt ſe tohopen.

Un ut weer de Kark, un nu keem eerſt dat Beſt,
Nu gung dat to Köſt;
Tunköni de leet ſick ni lumpen!
In'n Tun, inne Nætbüſch dar harrn ſe dat Mahl,
Dar ſtunn der all opdeckt in'n ſchattigen Saal
Un Diſchen un Stöhl oppen Klumpen.

Digitized by Google

As Brutjunfer weer der lütt Rothboſſen gut
Un ſeet bi de Brut,
Un de Frier geev Herr Paſter en Teken,
Där keem he un ſett ſick bi'n Brüdigam neeg,
Nös keemn der de Annern un maken bunt' Reeg
Un ſetten ſick Heken um Seken.

De Spech weer de Kock un weer annahm fær Lohn,
Harr vullop to dohn,
Em parl de Sweet vunne Fellern;
Fru Spatſch muſs em hölpen wat ſitwarts in'n Buſch
Un ſtunn mit en Schrubber un ſpöl der un wuſch
De Pütt un de Schötteln un Tellern.

Lütt Jritſch weer Schaffer, — leep hin un leep her
Mit't Taſchendok vær
Un drog der herum mit dat Eten;
En Mehlbüdel lohn dat vun't Mehl ut de Blöm,
En prächtigen Rupenbra'n friſch vunne Böm,
Un Mücken- un Fleegenpaſteten.

Blauwippſteert weer Tapper in'n Steertrock ſo fin
Un tapp ock den Win
Færwahr ni den Frier to'n Buddel!
Se drunken ut Lilgn un ſe eeten vun Blæd,
De Lilgn weern de Glæs un de Blæder de Fæt,
En utſchælte Krutbohn de Buddel.

Digitized by Google

So ſeeten ſe luſti to putzen an'n Diſch
Un drunken der friſch,
Blauwippſteert harr vullop to wüppen,
Herr Paſter de bröch noch dat ehliche Paar
En prächtigen Spruch to Geſundheit ſogar
Un drunk der ſin Glas oppen Drüppen.

Dar keemn ock de Annern un muſſen't probeern
Dat Brutpaat to Ehrn
Rein ut, wenn ſe't gut meen'n, to drinken,
Un wupdi! ſo harrn ſe en Schweizer to ſat,
Wær alln wuſs Herr Spatz ni Beſcheed mit de Maat —
Un ſeet all in'n Duſel to plinken.

Denn wurr der mal klænt un denn wurr der mal ſungn,
De Glæſer de klungn,
Lütt Plogſteert kunn knapp ſo vęl tappen!
Liſchen Allerlei, de der op Reiſen weer weſt,
De geev gar en Stück ut de Muskiſt to Beſt,
Fru Lurkſche de puſs ut de Kappen.

Un as ſe nu klar weern un all wat in'n Kopp
Un kugelrund pruppt
Un vullſtoppt vun allerlei Saken,
Dar keemn de Muskanten vun'n Keller verſchrębn
Un muſſen ſick ſetten un kreegn wat to lębn
Un puln an den Reſt un de Knaken.

Digitized by Google

Der Deuſcher! — de ſetten en Barg noch hendal
Bun't æwerblęhn Mahl
Un verſtunn ſick unbannig op't Schanzen!
Un as ſe nu nog harrn, dar muſſen ſe't dohn
Un ſteegen tohopen herop oppen Thron,
Dar keem der de Reeg denn an't Danzen.

Dat gung mal! de Spree ſpęl Bijol dat't en Freud!
Un Droßel ſpęl Fleut,
De Krei ſtreek den Baſs mit Gerummel;
De Kukuk ſlog Panken, — de Heiſter dat Brett,
De Hæv un de Hęger de blaſen Klanett,
Rohrdummel ſogar ſpęl de Trummel!

Wa danzen de Lütten! — wa weern ſe vergnögt
Un all inne Rög!
Wa gungn ęr de Been un de Flünken!
Tunköni mit Meſchen, — Gęlgöſchen mit Spatz, —
Un Iritſch mit Plogſteert, — de Swülk un ſin Schatz, —
Un Boſink un Lurken un Lünken!

So gung dat bit Abends an'n Himmel de Maan
Heropper weer gahn,
Un all de lütt Steerns all an'n Hęben;
Dar harrn ſe keen Luſt mehr, dar gung der ganz nett
Lütt Meſchen de Brut mit ęrn Frier to Bett,
Dar gungn ock de Annern allęben.

Digitized by Google

Des Morgens dar hör man keen eenzigen Lud,
Dar ſleepen ſe ut,
De meiſten de werrn ock beſapen.
Fær'n Jammer un Koppweh is jümmers dat Beſt
To Hus un to Bett un ſmuck ruhig in't Neſt,
Dat lett ſick alleen man verſlapen!

Tunkönig un Meſchen de bleeben ſick tru
As Mann un as Fru, —
Un müchſt du noch mehr darvun leſen,
Vellich oppen anner Mal weller en Leed;
Fær dit Mal is't nog, — un nu weeſt du Beſcheed,
Waſücken de Vagliöſt weſen!

Digitized by Google

Nawerſchap.

Gu'n Abnd, Nawer Kriſchan! — nu ſett di man du!
Wat makt din lütt Jung denn? — wa geit't mit din Fru? —
Bunabnd is dat ſchön, un hier buten inne Luv
Doch duſend mal beter as dar binn inne Stuv.

Dat ſchull ick man meen'n! — wa's de Luft rein ſo warm!
Wa ſpelt di de Sewwers un de Mücken in'n Swarm!
Dar kummt ock de Maand rop un plirt dær de Böm,
Un lis pipt de Vageln un ſitt all to drömn.

Un wi — ſitt to ſmöken! — wa ſöt rükt de Bom!
Wa witt ſchient den Stig dal de Seddelröſchenblom!
Un günd de Kaneelbüſch bi'n Grashoff in'n Tun, —
Dat is di en Rükelſch, dat makt Een ja dun!

Kik günd mal herœwer, dar achter na'n Bek!
De Voſs ſtickt de Nes rut un brut fær de Wek;
As keem der de Floth her un gung dær de Wiſch,
As ſtunn der in't Water de Böm un de Büſch.

Digitized by Google

Wa's dat?! — — — ei der Deuſcher! de Nachdigal ſleit;
Wa truri, wa ſmuck un wa liſen dat geit!
Nu hör mal, wa luſti! — wa lud un wa dull! —
Still is ſe! — — de harr den lütt'n Snawel mal vull!

A, kick mal dar babn rop, wa ſteil ſe ſick hölt,
Fru Hadbarſch, op't een Been un kitt inne Welt
Un lett vun de Pögg ſick ęr Livſtückſchen ſingn
Un- lurt, wat vunabnd wull de Mann ęr ſchull bringn.

Dar kummt he! — dar ſuſt he herœwer! — huſch! —
huſch! —
De Spitzbov! dar kik mal! — en Bult un en Buſch!
Nu klappert, — nu będ ſe, — nu ſtigt ſe in't Neſt; —
Slap ſund, Matten Hinnert! — to Bett is dat Beſt.

Gu'n Nach, Nawer Kriſchan! — Du büſt gar ni dumm!
Een Hand waſcht de anner! — dat nehm mi ni krumm!
Du buſt dar vunt Værjahr dat Neſt hin fœr ęr, — —
Un ſe, — — bröchen dœr'n Schoſſſteen di den Schrighals
daſœr! —

In'n Harſt.

Wa weer dat doch vunt Værjahr ſchön,
Dar brus dat Koorn ſo blau,
Dar weer't ſo warm, dar weer't ſo grön,
Dar ſchienn de Blom in'n Dau.

Dar ſungn de Vageln vær de Dær,
Dar lęv un lach dat Feld,
As wenn ſe ganz lebenni weer
De grote, ſchöne Welt.

Nu ſust de Wind de Blæd vun'n Bom,
Nu bünd de Koppeln kahl;
Dar ſingt keen Vagel, blöht keen Blom,
Un Regen pitſcht hendal.

Digitized by Google

Un Winter ward dat ehr wi't dach,
Dar hangnt vull Rip de Böm, —
Dar fallt de witte Snee ſo ſach
Op all de doden Blöm.

So hett de Tid ęr egen Wis, —
Dat weſſelt grön un witt,
Dat kummt ſo lud, — dat geit ſo lis,
Un — — liſen gaht wi mit.

Digitized by Google

Verlaten!

So hör denn, — wullt du't weten
Wat mi in't Elend reten,
Doch tröst mi ni, da's lang to lat!
Lat mi min Thran un Klagen,
Lat du din Rad'n un Fragen,
Dar nützt keen Hölp, — dar hölpt keen Rath.

Kennst du de Tid so fröhli,
Kennst du de Stunn so seli
Wo eerste Lev di segen deit?
Un ut en Nach vull Leiden
En Dag di bringt vull Freuden,
En Himmel vull vun Seligkeit?

Denn kannst du't ock wull saten,
Wa swar dat is to laten,
Wa weh dat deit, wa deep dat- snitt,
Wenn ahne Trost un Hapen
Dat Schicksal, dat uns drapen,
Die Levde ut de Seel uns ritt.

Digitized by Google

Och, Een, — de heff ick dragen,
De hett min Hartblot sagen,
De weer min Welt, min Luſt un Qual!
Min Leben un min Lenken,
Min Dichen un min Denken,
Min Herrgott! — — weer mi Alles tomal!

Dar muſs ick wider wannern,
Dar nehm se sick en Annern,
Un nu, min Glück, fahr hin! fahr hin!
Ist eerſt de Levd' begraben,
De beſt vun alle Gaben,
Se lett sick nümmer weller finn!

Un nu adjüs, min Leben!
Ick heff di't Alles vergeben,
So elend as ick bün un weer;
Is ock min Hart toreten,
Un bün ick lang vergeten,
Vergeſt ick di doch nümmermehr

De Wulken.

De Wulken, de Wulken de ſwęvt der ſo ſach!
Dat Hart is ſo düſter, — ſo ſchuri de Nach!
So ſwatt is de Hęben, — ſo ſlapri dat Feld!
So ſtill un ſo truri uns Herrgott ſin Welt!

Uns Herrgott ſin Welt — un wa weer ſe ſo ſchön!
De Vageln de ſungen, un de Blom ſtunn to blöhn;
De Vageln ſünd weg, — un de Blom blöht ni mehr,
Un wat ick ſo lev hatt, — dat drogn ſe to Eer!

Dar baben, dar baben uch, wit inne Heern,
Günd achter de Wulken, dar blinkert de Steern,
Dar ſchall wull en Land węn, ſo ſmuck un ſo ſchön,
Un wat wi verlarn hebbt, — dar ſchüllt wi dat ſehn.

Min Hart is ſo truri, — ſo düſter de Nach!
De Wulken, de Wulken de ſwęvt der ſo ſach!
Mi düch, ick muſs ringahn, — ick kunn ſe ni ſehn,
Un kann't doch ni laten un ſtah der to ween'n!

Digitized by Google

Oppen Markhoff.

De Wind de weiht ſo luri,
De Maand de ſchient ſo ſchön!
Ick ſitt ſo ſtill un truri
Hier mank de Likenſteen;

Un kann ſe ni vergęten,
Ęr groten Ogn ſo blau, —
Se blöh, — ſo blöh keen Mäden,
Keen Ros in'n Morgendau.

Ick heff mi op ęr ſmęten,
Ick ſchreeg un ween ſo lud;
Se hebbt mi vun ęr ręten
Un drogn ſe ſtill herut.

Digitized by Google

Nu ſlöppt ſe hier ſo liſen
Mank Roſen ünner'n Sand,
Un um dat Krüz vun Iſen
Dar flüggt dat witte Band.

De Wind de weiht ſo luri,
De Maand de ſchient ſo ſchön;
Ick bün ſo truri, truri
Un denk an ęr un ween.

Mank't Koorn.

O, wa ſo wẹli inne Höh
De ſmucke Roggn ſick hẹvt,
Un wa de Welln, as weer't en See,
Daræwer liſen ſwẹvt!

Am levſten bün ick merrn-dermank,
De Ahrn bit anne Ohrn —
Un ſlenner ſo den Fotſtig lank
Hindær dat lewe Koorn.

Mank himmelblau un rode Blöm
Un mank de Halms vun Gold,
Dar dünk mi't jüſt, as mank de Böm
In't friſche, gröne Holt.

Wa luſti ſwarmt de Bodderhoorn,
Un Hummel, Lurk un Imm;
Spẹlt all herum in't lewe Koorn
Un lẹvt un freut ſick drin.

Digitized by Google

Dar ſlüggt un ſingt de Lurk herut,
Uns Hergott geev dat Mahl;
Se ſchütt ęr Hart vull Leeder ut
Un gütt ſe op mi dal.

O, wa ſo ſeelnvergnögt mi ward!
Ick kann mi ni bedwingn;
Se got mi wull en Leed in't Hart,
Dat mutt ick mit ęr ſingn:

Du öffneſt Deine milde Hand
Und gibſt uns Trank und Speis
Und ſegneſt Volk und Vaterland,
Dir ſei Lob, Ehr und Preis!

Digitized by Google

Muſchü Lünk.

Geſegnte Mahltid, Muſchü Lünk!
Nu japp man mal un reck de Flünk;
Wa heſt du nickt, wa heſt du pickt
Un di de Dun mit Grüttkoorns ſpickt;
Herr Jeſes! kugelrund un ſtiv,
Un prüppenvull dat lüttje Liv.

Na, na! — ick günn di't hartli geern,
Wi wüllt uns darum ni vertörn.
De Höhner kri't wull ſach ęr Maat,
Wenn jüm ock mal to Diſch mit gaht;
Doch ſeeg di vær, — dat ra ick di!
Kriggt di de Hahn — denn is't verbi.

Nę, töv! du dörrſt mi noch ni fort,
Holt Stopp! — wi ſnackt noch eerſt en Woort.
Wa weer't, wenn ick na Recht un Ehr
Di eerſt noch mal den Lęr verhör?
Du heſt't færwahr all lang to Gud,
Un endli mutt't der doch mal rut.

Digitized by Google

He! weest wull noch, du Spitzbov, du?
Vergangen Jahr? — dar dreben ju
Sick jümmers rum to stehln un robn
Un seeten in min Kaisbeinbom;
Dat tog mi richtig inne Gall;
Min smucken Bein, — jüm stohln se all.

Un denn min Blomsaat, wat ick seit, —
Hebbt jüm mi't ni heruter kleit?!
Hebbt jüm mi ni de Wicken halt
Un all min smucken Arsen pahlt?!
Ei, harr ick blots en Knappbüss hatt,
Jüm harrn den Deuwel kręgn in't Gatt!

Des Morrns — ick ligg noch inne Dæs, —
Denn sitt jüm Æs all oppe Æs
Un makt en Snack un makt en Larm,
As wulln der dusend Immstöck swarmn,
As weer der Gill, as harrn jüm Bool,
Dar slap mal bi so'n Judenschol.

Man kann sin egen Woort ni hörn
Vær luter Larm un Räsonneern!
Keen Keessot un keen Kinnerbeer,
Un wenn ock Allns besapen weer,
Un alle Wiwer dun un vull,
Is halv so slimm un halv so dull!

Digitized by Google

Un denn din Rock, — bekik di mal,
Dat is doch richtig en Skandal!
So pudelrug un ſchiti ſwatt,
As harrn ſe di in'n Rünnſteen hatt,
Op't Water heſt du't wull ni gut,
Sunſt wuſch du ſach din Steert mal ut.

Un æwerall de Næs dermank,
Un jümmers Strit un jümmers Stank;
Jüm haut ſick ſcheef un kloppt ſick mær
Un wackelt ſick na Noten dær;
Dar günd in'n Tun, — ick heff't wull ſehn,
Biſchuerns twinti Stück op een.

Un all de Löcker in min Dack, —
Wull hett ſe makt? — dat Spatzenpack!
De ganze Aes ſe bummelt vull
Vun Band un Palten, Dun un Wull;
Jüm ſtehlt Een Allns! — dar hangt færwahr
Min Olſch ær affett Nachmütz gar!

Un denn ſo trag un denn ſo ful,
Un jümmers vull dat grote Mul!
Un ſünd de lüttjen Swülken kamn,
Hebbt Spatzen all de Neſter nahmn;
Wat hölp't?! — lüttj Swulk de mutt ſick finn,
Herr Spatz de ſeggt: wie togn all in.

Digitized by Google

Un recht eerſt mit'n Eheſtand,
Dar driv jüm nix as Sünn und Schand!
Jck weet dat wull, ick heff't wull mark,
Keen Preſter is der un keen Kark, —
Un doch dar babn in't Hadbarneſt
All' Næslank hebbt de Spatzen Köſt!

Nę, wat to dull is, is to dull!
Un wenn ſick't jüſt mal drapen ſchull,
Dat ick de Büſs vun Nawer kreeg,
O weh min Sit! — denn gung jüm't leeg! —
Süh ſo! — nu mark't! — un ſchęer di weg
Un ſegg't de Annern, wat ick ſegg! —

Digitized by Google

Lanks de Strat.

Des Sünnabnds mutt de Jud to Kark,
Denn hebbt de Chriſten Wękenmark,
Denn bringt de Bur ſin Kram herin,
Den kopt de Stadt- un Landlüd in;
Un lanks de Straten ſühſt du't lopen,
Un lanks de Straten hörſt du't ropen;
Denn's æwerall vun Minſchen ſwatt
Un nix as Lęben inne Stadt.
So'n Sünnabnd is en Daler werth
Fær den, de geern wat ſüht un hört.
Dat is en Jux ſick antoſehn,
Dat is en Spaß dermank to węn;
Un wenn de lange Wil di plag,
Un büſt du ni to ful und trag, —
Teh Stęweln an, nehm Hot un Stock
Un gah ut't Lock.

Digitized by Google

De Erſt un Letzten oppe Strat,
Des Morgens fröh, des Abends lat,
Dat bünd de Herrn mit Schild und Stock,
De Herrn in'n düſterblauen Rock.
De ſünd di all vun'n Himmel kamn,
Denn helli Engeln is ęr Nam;
Ja wull, ganz richti! — kik man mal,
Wa ſliri ſlikt ſe op un dal
Un kikt un kurt un hört un wakt
Dat Jedereen keen Unrech makt;
Lopt æwerall herum to fiſchen,
Stękt æwerall ęr Nęs dartwiſchen,
O weh, un hebbt ſe Een to fat,
Denn tröſt em Gott! — ſe kennt keen Gnad!
Na, — lat ſe lopen, lat ſe ſnüffeln!
Kan — tüffeln!

Gun Morrn, lütt Kælſch! — wa flink un krall!
En Diern as dreiht, ſo keut un drall!
De Huv ſo flott, dat Band ſo lank,
Lackeerte Tüffeln ſpegelblank,
Vun Ogen ſwatt, un roth vun Mund,
So kugelrund, ſo kerngeſund!
En Platen witter as de Snee,
Un denn en Gang, as weer't en Reh.
Dat löv ick! — ſo Een antoſehn,
Dat kann Een meiſt de Ogn verſchrö'n!

Digitized by Google

Rein nix as Luſt un Fröhlichkeit,
So as ſe geit un as ſe ſteit.
Vun babn bit nerrn, vun Kopp to Föt
En Summerblom in beſte Blöth.
Gun Morrn, lütt Kæſch! — ſe kikt ſick um!
Suk — ker — plumm!

Lik achterher, — wa's dat fær'n Held?
In'n Slängel is de Snurrbart krellt;
Wa putzt, wa ſtrigelt un wa ſnört!
As wenn he to de Frunslüd hört;
Dat deit he ock, — un makt he Jagd,
So nimm din Olſche man in Acht!
Sin Spaarn de klætert oppe Steen,
Sin Sawel raſſelt umme Been,
He dreih all menni Schapskopp Hörn;
Mag geern verföhrn un Baarn anſnörn;
Da's Allns! — ſunſt hett he ſplitterweni,
De ganze Kerl hört den Köni,
Den hört ſin heele Staat un Wix,
Den hört ſin Rock un ock de Büx,
Un jeder Knop un jeder Lappen,
Aal — un — Quappen!

Wat kummt denn dar de Strat hendal?
Sünd Neihmammſeln, — nu kik man mal!
Keen wicheln Fückel is ſo ſlank!
Keen gele Weps ſo knepſch und rank!

Digitized by Google

Gott Los! — de Węk is bald to Enn!
Da's ock keen Spaß so mit de Hänn
Bun Morgens fröh bit Abends tein
Fær't lewe dröge Brod to neihn;
Des Sünndags, — Jung, denn schullst se sehn!
Jck wett mit di, denn kennst nich Een.
Denn gaht se di as Eddeldam
In luter Sied und gollen Kram,
Un Geld darto in Hüll un Füll,
Dar steit Een de Verstand bi still!
Wo hebbt se't her? — wer schall't vertelln!
Morelln — Morelln!

O weh! — hett de en Brand to sat,
As hör em to de heele Strat!
Fær'n Buttje, de der geern Een mag
Is't Wękenmark de beste Dag.
Denn's æwerall wat aftosmiten
Un allerwęgn en Schüllnk to riten;
Mit Lopen hier und dar mit Dręgn,
Mit Pęranholn un Stratensęgn.
Wa roth de Nęs! wa swatt de Snut!
De Ellbagn ut'n Ärmel rut;
Sin Heimath is de Strateneck,
Sin Levst de Kümmel un — de Dreck;
Jck bę di blots, nu kik mal an!
Wat ut'n Minsch doch digen kann!

Digitized by Google

Wat röppt de Bur? — he ſchull ſick't marken!
Swin — un — Farken!

Ei, ſüh! gaht de wull ock to neihn?
De künnt ſick ja verdeuwelt dreihn!
Twe Dierns, as weer't en Süſternpaar,
Un all vundag in Sied ſogar;
Nu ſüh, nu ſüh, wa hebbt ſe Been!
De witten Strümp ſünd hell to ſehn;
Schulln de wull ock na Bodder lopen?
Se kikt ſick um, — wer hett ſe ropen?
Un wat fær Ogn! as wenn ſe brenn;
De Darn, — mi düch, ick ſchull ſe kenn;
Se lacht, — ſe nickt mi to, — da's wahr!
Ick ſeeg ſe ja vergangen Jahr
In'n Keller, as de Markdag weern,
Se leeten oppe Harf ſick hörn —
Un kunn di trillern as de Lurken;
Au — gurken!

Herrje! makt de en eernſt Geſich!
So eernſt mak't ſülm uns Paſter nich.
Se gaht ſo ſtramm, ſo ſteil den Kopp,
De hoge Schruw der baben op,
Un wo ſe kamnt, — gau as en Blitz
Tüggt Jedereen ſin Hot, ſin Mütz,
De meiſten dregt en gollen Brill
Un all umt Küttje ſtaht ſe ſtill

Digitized by Google

Un rad un æwerlęt ſick wat
Ton Beſten fær de ganze Stadt.
Du kannſt't all anne Nęs ęr ſehn,
Wa hoch un wichti Jedereen!
Nu heff ick't rut, — wat gellt de Wett?
Un weet wat't to bedüden hett.
De Darn, — dat ſünd de Herrn vun'n Rath;
Salat! Sa — lat!

De Olſche, wa ſe ſnætern kann!
Un jeden Kæmkees ſnitt ſe an —
Un ſlickt ut jede Bodderbütt —
Un ſöcht dær alle Körf un Pütt;
En grote lellern Taſch um't Liv,
Gewiß en oles Schoſterwiv!
Vellich ock gar en Sniversfru,
Am Ende Madamm Kackedu;
To Hus, dar ward de Nadel ręten,
Un vęl Geſelln brukt vęl to ęten!
De Tid is dür, — dat Lohn is grot,
Fru Meiſterſch hett ęr lewe Noth!
Man weni Geld, — un vęl to bringn,
Dar is dat eenzi Mittel bingn!
Nu hör, wa rappelt ęr de Snut;
Sup — pen — krut!

Putz Blix! wa de værœwer rennt!
Mit Hadbarsbeen, as wenn he brennt;

Digitized by Google

Dat weer wull ſach ſo'n Studios,
Sin Haar dat hung em gar to los; —
He harr ja richti Snörn an'n Rock,
Un denn en Ridpitſch ſtatts en Stock,
Un Stülpen umme Stęweln krempt,
Un vær dat ſchire, blote Hemd! —
Da's ock wull ſach ſo'n Suſewind
As nu de meiſten Bengels ſünd!
Des Morgens drög, — des Abends natt,
An levſten achter't grote Fatt;
Un kamnt de Lüd un bringnt de Rękken,
Sin Dag ni dar un ni to ſpręken; —
Na eenerlei! — he mak ſick flott!
Kie — ler — Sprott!

Ei, ei! un de dar günnert geit
Un vœrnehm deit un weiht un dreiht,
De's ſęker mehr as wi Slag bünd,
Is grote Lüd ęr gollen Kind!
So'n Fräulein oder ſunſt Sowat,
Na, — lat ſe't węn! ick günn ęr dat.
Süh, ſüh! ſe kann dat doch ni laten
Den Studios in't Og to faten;
Fru Amtmannſch oder Fru Paſtorn
Klingt gar to levli fœr de Ohrn.
Se's richti ſmuck, da's wirkli wahr,
So'n blaue Ogn, ſo'n kruſe Haar!

Digitized by Google

So'n Lilgngeſich! ſo'n Eerdbeinlippen!
Wer kreeg wull dar ni Luſt to nippen?!
De ganze Diern, — wa ſchön un fin!
Ap — pel — ſin!

Nu kik, nu kik! wa's dat fær Een?
De hett ja Swęwelſtickenbeen;
Un denn en Büx as Snakenfell,
So katerbunt, ſo glatt un hell.
Un wat fær Steerten an ſin Rock!
Un wat fær'n groten Quaſt an'n Stock!
Un ock en Klock mit lank Gehäng!
Un ock den Snurrbart ganz in'n Släng!
Un gęle Hannſchen umme Hand!
Un denn en Glas an'n ſiden Band!
Un'n gollen Kęd, — ick ſeeg ſe blitzen;
Bit anne Ohrn in Amdamſpitzen.
En Pappagei vun babn bit nerrn;
Nu ſegg mal Een, wa's dat fær'n Herrn?!
De Dare, — na! — de hett en Nagel! —
Kram — mitz — vagel!

Nę, füh mal an! wa's dat fær'n Dam?
O weh! de muſs der ock noch kamn;
Ick kenn ſe all an alle Hunn,
Dat is ſo'n ole Junfer vun; —
Un Mupps un Pudel ſünd de Lüd,
De geern mit ole Junfern fri't.

Digitized by Google

Kik blots de Lucken, de der hangnt,
Un denn de Tähn so spegelblank,
As hör se to de junge Welt,
Wat hett man doch ni Allns fær't Geld!
Vun achtern gung't wull sach noch an,
Vun achtern kreeg se sach en Mann;
Weern blots na vœrn nich all de Schrumpeln,
Un deepen Foln un krusen Rumpeln!
To knœkern, gar to drög un welk!
Bod — der — melk!

Dar kummt de Rechte lanks de Strat!
So stramm un steil, as gung't na'n Draht;
De Hot wat scheef un inne Nack,
De Büx wat kott, un lank de Hack;
Twe lange Slippen anne Binn,
Un Vadermörders umme Kinn;
So wichtig as en Karkdörpsküster, —
Se nömnt em œwerall Philister.
Du kennst em forts an'n langen Rock,
Un anne Pip un an sin Stock;
Des Abends spelt he Fipps un Brus
Un Klock um tein — prăcis to Hus!
Dat Best is, dat he pumpen kann; —
Sin Olsch de hett de Büxen an
Un kann em schir um'n Finger wickeln;
Härn — un — Bückeln!

Digitized by Google

Hallo! en ganzes Regement!
Un wa ſe larmnt un wa ſe rennt!
Un kamnt di as de Mireemshupen
De apen Scholdær ruter krupen.
Perſepter mit de Brill dartwiſchen,
Se lat ſick doch ni mehr betüſchen.
Hier ſpelt ſe Grip, — dar ſlat ſick Welk,
Un günd ſteit Een un ſchriggt un bælkt.
De Groten ſünd man blots vernünfti
Un holt ſick ördntli, ſtill un zünfti;
Wær Alln de Dierns, de makt ſick richti,
As weern ſe all Mammſelln, ſo wichti!
Mit lellern Hannſchen umme Hann, —
Nu kik mi mal de Backfiſch an!
De Gæern mit ęr Bökermappen!
Purrn — un — Krabben!

Süh dar! wa's dat fær'n Raſſelbann?
In blaue Büxen alle Mann.
Se hebbt wull ęhn ęr Löhnung kręgn,
En Spintbrod hebbt ſe all to dręgn.
Un wa ſe ſnackt un wa ſe ſnætert!
Un wa de Spaarn an'n Stęwel klætert!
Un wa ſe ſpringnt, færwahr, keen Bock
Mak di de Sätz ſo krus un ſmuck!
Rapps! — rapps! — nu gaht ſe all in'n Tritt,
Un anne Sit en Kerl mit

Digitized by Google

As Kohharr fær se alltomal,
Dat is gewiß de Kapperal! —
Hold!!! — rapps!! — dar stampt se mit de Been
Dat helle Für di ut de Steen;
Marsch!!! — een! to! — een! to! — Schritt vær Schritt;
Soor — te — Pütt!

Adjüs, min lüttje Buerdiern!
Na büst all klar? un wullt all föhrn?
Din Ol all bi di oppen Stohl?
Ick wull man blots, ick weer de Ol!
Na Vadder, jag man ni to dull,
He hett wull'n bęten inne Pull!
He, He, He, — Snæsel mit sin Brill,
Hol He man smuck sin Snawel still!
Na nix fær ungut, — nu man los!
Adjüs, min lüttje Buerros!
He! — wa de Ol de Kracken sleit!
Un arbei'n deit mit Swęp un Leit!
Hü! hü! — un værwarts slępt de Pęr,
En Halvstig Jungens achterher;
Un sachen geit't to Stadt herut,
Un't — Mark is ut!

Digitized by Google

Wat Hans Jörn ſingt, Wenn he'n Ständſchen bringt.

O, du min Pummel, ſöte Popp,
An-Dortj-Malen-Kathrin!
Hier mak ick oppen Miſſen Stopp
Un ſpęl de Biggelin.

Dat nömnt ſe'n Ständſchen, as ick hört,
Un is eerſt ganz wat Nies;
Ick heff't vun'n Vagt ſin Schriwer lehrt,
He deh't bi Burvags Liſch.

Du liggſt wull lang all inne Dun
Un weeſt ni, — o, Verdreet!
Dat ick bi't Krupen æwer'n Tun
Min Bük vunanner reet.

Digitized by Google

Un dat ick mit min nie Leed
Mi ſnæmi græl un heeſch,
Un dat jüm Hund, dat Beeſt, mi beet
Jüſt lik in't dicke Fleeſch!

Hu, hu! hier buten is't ni rar!
Bull Tappen hangt de Aes;
De Böm ſünd gris, — mi früſt ſogar
De Drüppen anne Neſe.

Min beiden Füſt ſünd krumm un ſtiv,
Un brun un blau min Ohrn;
Ick bewer æwer'n ganzen Liv,
In'n Snee bit anne Knoorn.

Un doch, — min lüttje, witte Brut,
So plummig un ſo krall,
Een Dütjen vun din Suckerſnut
Betalt dat Allens all!

Een Dütjen, — ſo'n as Jochen kreeg,
De mit den rugen Hot, —
Wa kunnſt du't dohn?! — dat weer doch leeg
Un bröch mi meiſt den Dod!

Digitized by Google

Weer dat din Dank? — ick tog di doch
Bi't Umſwiern mit herum —
Un köff di gar to Jahrmark noch
En ganzen Hot vull Plumm!

De Jochen kreeg ock Een in't Mul,
Dat em de Snatten pruſt!
Un lik in Snut en Faßlabudsbul
Noch dicker as min Fuſt!

Na, — wat paſſeert is, — is verbi,
Un darmit is dat gut!
Slap ſund un fät! — dat wünſch ick di,
Min lüttje Suckerſnut!

Apjus! — de Wächter makt ſin Gang
Un tut de Strat hendal,
Un wenn de Kattuhl ſchriggt vermank,
Denn ſwiggt de Nachtigal!

Digitized by Google

In'n Mai.

De Eer is grön, de Vageln singnt,
Dat't lingelanks an'n Hęben klingt,
Un Freud is allerwęgen;
Vull luter Blöm
Hangnt Büsch un Böm
Un predigt Gottes Sęgen.

Wa is't en Tid so merrn in'n Mai!
Un weer dat Hart ock noch so twei
Un noch so dull toręten,
Dar swinnt dat Leid,
Dar kummt de Freud,
Un Altens is vergęten!

Och, kumm un freu di, ehr't to lat!
Still! hörst du wull? — de Klocken gaht,
De Karkhoffpoort steit apen;
Wer weet, waneer
Ock du, ni mehr,
Liggst inne Eer to slapen!

Digitized by Google

Na Amerika.

Bedenk di richtig, ehr du't deiſt,
Færwahr! dat is en harten Schritt;
Un dünk di't doch, — un wenn du geiſt,
Jck bliv torügg, — ick gah ni mit.

De Welt is ſchön, de Welt is grot,
Uns Herrgott allerwęgn gewiß;
Doch ſmeckt der narms ſo ſöt dat Brod,
As da, wo unſe Heimath is.

Un heſt du't günd ock noch ſo gut
Un noch ſo rikli weller funn,
Dat Heimweh blifft der doch nich ut
Un hett ock dar ſin ſtille Stunn,

Digitized by Google

Un wenn dat kummt, — stah Gott di bi!
Wat denn an di væræwer geit,
Is grẹsi swar! — du lövst dat ni,
Wa hart dat drückt, wa weh dat deit!

Un twischen di un uns so feern
Wogt denn de wide, wille See;
Un wat du klagst, — keen Ohr kann't hörn,
Un wat di drückt, — keen Hart deit't weh!

Denn streckst du wull umsünst de Hand,
Denn lopt di wull de Thran hendal;
Och, Vaderhus un Vaderland
Giff't nümmermehr to'n tweten Mal!

Digitized by Google

Ole Leuder.

I.

Dat hungrige Kind.

(S. Uhland's „Volkslieder," Seite 270.)

Wull æwer't Bett de Moder ſitt,
Er Kind dat is ſo bleek, ſo witt.
Moder, och Moder, ick hunger dot!
Min hartlev Moder, gev mi Brod!
Töv man noch, min gudes Kind,
Morgen wüllt wi ſeien.

Un as de Moder ſeggt dat Woort,
Dat Kind dat ſchreeg noch jümmers fort:
Moder, och Moder, ick hunger dot!
Min hartlev Moder, gev mi Brod!
Töv man noch, min gudes Kind,
Morgen wüllt wi meien.

Digitized by Google

Un as de Moder ſeggt dat Woort,
Dat Kind dat ſchreeg noch jümmers fort:
Moder, och Moder, ick hunger dot!
Min hartlev Moder, gev mi Brod!
Töv man noch, min gudes Kind,
Morgen wüllt wi döſchen.

Un as de Moder ſeggt dat Woort,
Dat Kind dat ſchreeg noch jümmers fort:
Moder, och Moder, ick hunger dot!
Min hartlev Moder, gev mi Brod!
Töv man noch, min gudes Kind,
Morgen wüllt wi backen.

Un as de Moder keem mit Brod, —
Dat Kind weer ſtill, — dat Kind — — weer dot!

Digitized by Google

II.

Fru Hasselin.

(S. Uhland's „Volkslieder," S. 66.)

En Mäden wull to danzen gahn
Un plöck sick Rosenblom,
Wat seeg se oppe Koppel stahn?
En grönen Hasselbom.

Nu gröt di Gott, smuck Hasselfru!
Wovun büst du so grön?
Nu gröt di Gott, feins Mäden du!
Wovun bist du so schön?

Vun't witte Brod, vun'n köhlen Win,
Darvun bin ick so schön!
Nu segg mi ock, Fru Hasselin,
Wovun büst du so grön?

Digitized by Google

Vun't witte Brod, vun'n köhlen Win
Davun büſt du ſo ſchön?
Vun'n köhlen Dau, vun'n Sünnenſchin,
Darvun bün ick ſo grön!

O weh, Fru Haſſeln, gude Nach!
Min Bröders kamnt to ra'n, —
Nun fallſt du wull in all din Prach
Un warrſt herünner ſlan!

Un fall ick ock in'n beſten Glanz, —
Friſch waſs ick ut de Eer!
Verwelkt en Mäden eerſt ern Kranz,
So grönt he nümmer mehr!

Digitized by Google

III.

De Frier.

(S. Uhland's „Volkslieder," Seite 711.)

In Stolten in't Weerthshus herum inne Stuv
Dar flüggt wull all Morgen en ſneewitte Duv,

En ſneewitte Duv mit en ſneewitten Fot,
Se flüggt der all Morgen ęr Moder in'n Schot.

In Stolten in't Weerthshus wer ſitt dar ſo hĺl'?
En kruskoppe Burſæn, de geit oppe Fri

Gott gröt jüm, Fru Krögerſch, ſo ſmuck un ſo fin!
Ju ſwattbrune Dochder, — ick wull ſe noch frien.

Min ſwattbrune Dochder? — dat is noch to fröh!
De mutt noch wat töben, — een Jahr, oder twe.

Een Jahr oder twe? —— wat en Tid! och wa lank!
Se ſpringt vunne Eer — un ſe ſpringt oppe Bank;

Se ſpringt vunne Bank, — oppen Diſch ſpringt ſe hin:
Nu ſüh, min lev Moder, wa grot ick all bün!

Digitized by Google

Guden Rath.

Minſchenkind, wat is dat Leben?
Twiſchen Haſs un Levde ſweben!
Heſt du't all mal recht bedacht? —
Bald ſo lud un bald ſo ſachen,
Luſt un Leid un Ween'n un Lachen,
Morgen, — Middag, — Abend, — Nacht!

Weg mit Haſs un Groll fær jümmer!
Süh, ick wüſs ni wat der ſlimmer,
Wat der mehr gefährli weer!
Mennig Een hett Thran vergaten,
As ſin Find de Ogen ſlaten;
Wull em gut wen, — kunn't ni mehr;

Hett der Een mal wat verbraken,
Heſt du Recht em ſlecht to maken?
Weeſt du, ob du beter büſt?
Sünd ni mehr un ſünd ni minner,
All den lewen Gott ſin Kinner,
De der fülm de Levde is!

Digitized by Google

Alles vergeben! — Alles vergeten!
Wer kann't ahn'n un wer kann't weten?!
Dod un Leben fat fick an; —
Makt se eerst de Eer uns apen,
Li't wi ünner't Gras to slapen,
Drückt keen Minsch uns mehr de Hann!

Digitized by Google

De Watermæl.

Dar günd, dar liggt de Watermæl,
Verſtęken deep in'n Reller;
Se gung un mahl un klapper vęl,
Un klapper rik den Möller.

Een Dochder harr de Möller man,
Se nömn ſe all de Schöne;
Un menni Frier keem heran
Un hal en Korf vun Lene.

Man Een alleen weer Lena gut
Un ſwar em Tru fær jümmer,
Se weer ja hemli lang ſin Brut
Un wull em laten nümmer.

Digitized by Google

De awers, de weer ſplitternarm,
Dat weer den Oln toweller;
He deen bi em, — un ahn Erbarm
Jag em ut't Hus de Möller.

Dar keem de Vullmach un ſin Sæn,
Dat weer den Oln ſin Leben!
Un Lena ſchreeg — un Lena ween
Un muſs ſick dochen geben.

Un as to Köſt de Rütters lud
Dat Kaſpel be'n intwiſchen,
Dar kunn ſe ock de ſmucke Brut
All ut de Radkul fiſchen.

Dar günd, dar liggt de Watermæl,
Verſteken deep in'n Keller;
Se gung un mahl un klapper vel,
Un — arm is doch de Möller!

Digitized by Google

Thierſchau in Kiel.

Thierſchau is wen; — dat de Tid ock ſo geit!
Ick wull, dat dat noch weer, — ſo heff ick mi freut!
Dre Dag na de Reeg weer ick luſti darmank;
Nu — ſitt ick mit'n Jammer, un min Taſchen ſünd blank.

Oppen Sünndag dar gung di de Krempel all an;
Bun wit un vun ſit keemn de Minſchen heran;
De Weerthshüs weern vullproppt, — de Harfendierns ſungn,
Du kannſt gar ni löwen, wa ſmuck as dat gung!

O, o wat fær Dierns! rein ſo ſmuck as en Popp!
Jung, Clas, — un wa harrn ſe fær Ogen in'n Kopp!
Un denn rein ſo luſti, ſo fründlich un blid!
Un vun baben bit nerrn dal in Gold un in Sied.

Digitized by Google

Wa mennig Een flatter_nich achter ęr an!
Wa mennig Een drück ęr ni hemli de Hann!
Wa mennig Een ſmeet nich en Handvull in't Fatt
Un dach, — nu wat dach he? — wat meenſt du wull,
wat? —

Du kannſt di't wull denken, — un darmit genug!
Des Maandags, dar keem ick all fröh ut de Pug;
Ick dach: muß man ſchwänzen; — dat Weller weer ſchön,
So mak ick mi ſmuck un tonös oppe Been.

De Straten de wöln di vun luſtige Lüd;
In'n Wullrock de Burdierns, de Stadtdams in Sied;
All een mank enanner ſo tog di dat hin,
Den Kohbarg herop harr ick finn kunnt in Blinn.

Dar dudeln de Orgels, — dar gung de Muſik,
Dar ſeeg dat en Jahrmark meiſt allerwęgn lik,
Karoſſeln un Telten, un Allns weer di vull
Un mak en Spektakel as unklok un dull.

Dar weern di de Seildänzers, Jung, en Pläſeer!
De leepen de Lien langs, as wi lank de Eer.
Dar ſpęln di Kommedi de Apen un Hunn,
Dat ſparrwit dat Mul vær Verwun'rung Een ſtunn.

Digitized by Google

Un günd oppen Schauplatz, dar buten, — Herrje!
Dat weer di en Klumpen vun Minſchen un Veh!
Ick weet ni, wa't gut gung, — un dochen ging't gut!
Wa menni mal neih ni ſo'n Hingſt achter ut!

Verdeuwelte Per! — rein ſo welig un ſlank!
So tierſch un ſo modi, ſo applig un blank!
Un de Köh! — un de Schaap! — un de Junkoch un
Swin!
Un nös, wat en Barg noch vun ſmucke Maſchin!

Ick leep der ſo twiſchen un harr ſo min Hoog
An de Döſch- Sei- un Hackelſchmaſchin un de Plög
Un muſs mi verwunnern, wa't Mögligkeit weer;
De Kunſt geit doch wit! — un wat deit ni de Lehr!

So leep ick, ſo dach ick, — dar fat mi wat an, —
Dar föhl ick op een Mal twe ganz weeke Hann,
De drücken mi liſen un tukſen an'n Rock,
Gau ſprung ick herum, ſo verfeert as en Bock.

Ei, Deuſcher! wat ſeeg ick?! — ock ut de Probſtk?!
Wa geit't di, min Diern? — Ja, min Jung, wa geitt di?!
Wi ſeegn ock all Vel, de vundag uns ni kennt, —
Wi dachen all jümmers: wo ſtick de Student?

Digitized by Google

Dar keem uns noch eben so Een inne Möt,
De weer inne Pingstwek mal swidig un söt, —
Nu steek he in Amdam bit œwer de Ohrn
Un stapp uns verbi vein so steil as en Thoorn.

Da's recht, dat du kamn büst! — wi süchen di lang;
Nu kumm mann, — nu muss du mal mit uns to Gang!
Se kregn mi bi'n Wickel, se halen mi in;
Ick dach: nu man los denn! dat is ja keen Sünn.

Toerst na de Utstellung weern wi tohop;
Dar stumm vi de Deuwel um sin Pumpstock to Kap!
Ick dach: schast en Lott nehm; — de Dierns awers säm:
Du büst ja all glückli! — — dar leet ick dat wen.

Op't Sloß weern wi ock bi de „Rakelten" bahn;
Dar weern se bald dull wurrn, — dat deh wull de Scham;
Ick bedü er: dat mak nix! — dat weer griechische Stil! —
Un dar stumm ja doch ock vunne Frunslüd ut Kiel! —

Nös gungn wi dœr de Zelten un Danzbös hendœr,
Ick sümmers weern mank er, — se achter un vœr;
Mit muss ick, — dat help nix! — herin un herut;
Se kenn mi ja All noch vun Pingsten to gut.

Digitized by Google

Natürli betal ick un heel se All fri,
Denn se harrn't ja vun damals to Gud noch bi mi;
Obschons mi dat knapp geit, — bischurns man drög Brod, —
An so'n Dag, denn sla ick doch geern mal Een dot!

Un as se nu weg weern, dar gung ick alleen
Un bummel des Abends noch rum bit Klock een,
Nös dæs ick na Hus mit so'n lirlüttjen Hot,
Ganz seelenvergnögt un ganz sęli to Moth.

Des Dingsdags all weller ganz fröh oppe Been,
Dar geev dat eerst recht wat dar buten to sehn!
Vær Alln de lütt Norbacker, un de grot' Bur, —
Ick segg di, de Beiden de dehn sick mal sur!

So'n Wettri'n un Wettfahrn makt banni Plaster;
Wat jagn se un reen se dar rum mit de Pęr!
Ganz rund umme Bahn weer vun Minschen dat swatt,
Dar wurr man bischurns ock gehöri mal patt.

Doch as denn nu endli verbi weer de Kram,
Leep gau ick na Hus hin un hal mi en Dam,
De Hann in witt Leller, den Steertrock derbi, —
Un denn na den Ball, de der heet „Harmonie."

Digitized by Google

Dar keem uns noch ęben so Een inne Möt,
De weer inne Pingstwęk mal smidig un söt, —
Nu steek he in Amdam bit æwer de Ohrn
Un stapp uns verbi rein so steil as en Thoorn.

Da's recht, dat du kamn büst! — wi sächen di lang;
Nu kumm man, — nu muss du mal mit uns to Gang!
Se kreegn mi bi'n Wickel, se haken mi in;
Ick dach: nu man los denn! dat is ja keen Sünn.

Toeerst na de Utstellung weern wi tohop;
Dar stunn di de Deuwel un sin Pumpstock to Kop!
Ick dach: schast en Lott nehm; — de Dierns awers sän:
Du büst ja all glückli! — — dar leet ick dat węn.

Op't Sloß weern wi ock bi de „Nakelten" babn;
Dar weern se bald dull wurrn, — dat deh wull de Scham;
Ick bedü ęr: dat mak nix! — dat weer griechische Stil! —
Un dar stunn ja doch ock vunne Frunslüd ut Kiel! —

Nös gungn wi dær de Telten un Danzhäs hendær,
Ick jümmers meern mank ęr, — se achter un vær;
Mit muss ick, — dat hölp nix! — herin un herut;
Se kenn mi ja All noch vun Pingsten to gut.

Digitized by Google

Natürli betal ick un heel se All fri,
Denn se harrn't ja vun damals to Gud noch bi mi;
Obschons mi dat knapp geit, — bischurns man drög Brod, —
An so'n Dag, denn sla ick doch geern mal Een dot!

Un as se un weg weern, dar gung ick allern
Un bummel des Abends noch rum bit Klock een,
Nös dæs ick na Hus mit so'n lütlittjen Hot,
Ganz seelenvergnögt un ganz sęli to Moth.

Des Dingsdags all weller ganz fröh oppe Been,
Dar geev dat eerst recht wat dar buten to sehn!
Vær Alln de lütt Norbacker, un de grot' Bur, —
Ick segg di, de Beiden de dehn sick mal sur!

So'n Wettri'n un Wettfahrn makt banni Plaseer;
Wat jagn se un reen se dar rum mit de Pęr!
Ganz rund umme Bahn weer vun Minschen dat swatt,
Dar wurr man bischurns ock gehöri mal patt.

Doch as denn nu endli verbi weer de Kram,
Leep gau ick na Hus hin un hal mi en Dam,
De Hann in witt Leller, den Steertrock derbi, —
Un denn na den Ball, de ver heet „Harmonie."

Digitized by Google

Jung, Clas, wat en Danzſaal, ſo grot un ſo ſchön!
Du ſchullſt di mal wunnern, kreegſt du ſo Een to ſehn!
Bi uns ſünd de Lohdeln all jümmers wat werth,
Hier weer di de Fotborrn mit Öli lakeert.

So glatt as en Schörrbahn, — dat hæg mi ni rech;
Dat Danzen gung gar to gefährlich un ſlech,
Bald weer ick di hinplumpſt, — ick glitſch achterut
Un ſnöckel værœwer un ſtött mi de Snut.

Dar ſä ick to Trina: min Diern, weeſt du wat,
Ehn heff ick dar Een op ęr Atlaskleed patt,
Ratſch! — reeten de Krüſen; — da's Tid, dat wi gaht, —
Hier ward mi de Luft knapp, ick mutt oppe Strat.

Un Trina meen: kumm man, ick bün mit derbi,
Se ſünd mi to fin hier, — dat paßt ni fær mi! —
Un een, twe, dre — gungn wi de Treppen hendal,
De Sloßſtrat herin na en annen Local.

Dar harr ick Mallör, och Herrjemine! du,
Min Trina verleet mi — un brok mi de Tru;
So ſünd di de Meiſten! — ſo falſch as en Katt,
Ick leet ęr den Bengel un argev mi wat.

Digitized by Google

Un leep, dat ick wegkeem na'n Tivoliball;
Dar gefull mi't am beſten, — dar weern ſe di all
So fröhlich un luſti! — ratſch! flog ick herrunk
Un danz mit en Kælſch as en Wichel ſo flank.

Dar keem der en Putzbüdel un nehm mi ſe af,
Ick leet ęr betęden, — ſe leepen in'n Draff
Den Barg rop, — de Buſch dær — dar weern ſe alleen;
Ick kreeg ſe ock nößen ni weller to ſehn.

To guterletz weller ſo'n lirlüttjen Hot,
Ganz ſeelenvergnögt un ganz ſęli to Moth;
Un Mittwęken ſchwänz ick, dat deh mi mal gut!
Dar ſleep ick vun alle Strabazen eerſt ut.

Un dat dat nu all is, — dat hett mi rech durt!
Warum keemſt du ni ræwer? — ick heff op di lurt;
Doch du heſt de Schuld ni, — dat weet ick, min Clas,
Din Fru hett de Bür an, — un du büſt en Has!

Nu ra ick di, tokum Jahr kumm du man her
Un freu anne Swin di, de Köh un de Pęr,
An't Wettri'n un Wettfahrn, — un is dat verbi,
Inne Telten un Danzhüs is ock wat fær di!

Digitized by Google

Awers wo du anne Kassen kümmst, — nehm di in Acht!
Dar lurt se un snüffelt un gaht op de Jagd, —
Un wenn du nich oppaßt, denn geit di dat slech, —
So'n Swinegel nehm mi acht „Hamborgers" weg! —

Digitized by Google

Lüttj' Kælſch.

Süh dar! lüttj' Kælſch! dat is vun't Slag!
Der Deufcher hal, wa ist en Diern!
En Diern, dat di de Ogen lach!
Reeg bi ſo gut, as inne Feern.
Wat ſchęert mi all de Fräuleins dar,
De finen Pöpp, den værnehm Kram;
So'n lüttje Kælſch de nimmt't færwahr
Doch op mit alle Dam!

Se driggt di Tüffeln anne Föt,
Dat man ſick ſpegeln kann darin;
Se driggt en Rock vun Egenteed,
En Platen vun dat wittſte Linn!
Se driggt en Mütz vun Gold ſo blank,
Un mit en rode Sleuf deran,
Un denn en Spenſer knępſch un ſlank,
Nu ſüh doch blots mal an!

Digitized by Google

Wa hett se Flechen inne Haar!
Wa hett se'n Mund so kaſsbeinroth!
Wa hett se Ogn so brun un klar!
Wa hett se'n Farv as Melk un Blot!
Wa hett se Arms so dick un drall!
Wa is se levlich antoſehn!
Wa is se plummi, krus un krall!
Un och, — wa hett se Been!

Kunn't de mal küſſen, — o, wa geern!
De mutt ja rein as Honni wen;
Dar kummt se juſt, — ick will't probeern,
Wat is derbi? — ick will er ben.
Gun Dag, lütt Kækſch! — wat meenſt min Kind,
Wenn't di en blanken Daler bo,
Geevſt du mi wull en Kuß geſwind? —
Mi dünkt, dat gung, — man to!

Se kikt mi an, — se ſteit un lach,
As wull se ſeggn: du Dæskopp, kumm!
Se deit't! — se deit't! — dat harr't mi dach;
Na, denn man los! — — ick fat er um;
Smatſch! — harr't 'n weg! — de brenn! o, o!
Wat meenſt en Kuß? — ick dumme Narr!
En Mulſchell weer't! — un noch darto
Een, de ſick wuſchen harr!

Lüttj' Mantje.

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa büſt du in'n Togg!
Wa nickſt du, wa pickſt du de Köörns ut'n Trogg!
Wa ruſt du, wa bruſt du, un jappſt as en Lünk!
Wa reckſt di un ſtreckſt di de Been un de Flünk!

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa makſt du di natt!
Wa güttſt du, wa ſprüttſt du dat Water ut't Fatt!
Un rüttelſt un ſchüttelſt vertęſt as en Klun,
Un pulſt di den Boſſen un ſtrigelſt de Dun!

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa ſlink oppe Been,
Un grabbelſt un krabbelſt un makſt di ſo ſchön!
Un tüggſt di dær'n Snawel de Fellern henlank,
Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa warrſt du ſo blank!

Digitized by Google

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa büſt du ſo gęl!
Wa hüppſt du, wa wüppſt du, wa geit di de Kęl!
Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa ſteit di de Pull!
Wa ſingſt du, wa ſpringſt du ſo luſtig un dull!

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa heff ick di lev!
Du ſtehlſt mi dat Hart noch, lüttj' Mantje, du Deef!
Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wa bün ick di gut!
Ick weet all, — dat mak ja, du keemſt vunne Brut!

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, wat ſingſt du fær'n Leed?
Dat ſmöt mi, — ick weet ni, ſo wunnerbar ſöt!
Dat klingt mi, dat bringt mi den Boſſen hendær!
Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, — dat heſt du vun ęr!

Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, — un blifft ſe mi tru,
Juchheidi! denn freu di! — denn bring ick di 'n Fru!
Lüttj' Mantje, lüttj' Mantje, denn kummt eerſt dat Beſt!
Denn fri'ſt du din Seken, — denn gęv ick min Köſt!

Digitized by Google

Schreeg æwer.

Schreeg æwer, wo de Pipen ſtaht
In't Finſter vær de Ruten,
Dar wahnt de Dreyer inne Strat
Mit frie Sicht na buten.

Twe Finſtern ſünd man inne Stuv,
Vull Pipen hangt dat eene,
Dat anner is en Roſenluv,
De hört den Drey'r ſin Lene.

Den Drey'r ſin Lene is en Kind,
En Kind, — as weer't en Engel!
Un tein mal ſmucker noch as günd
De Roſen oppen Stengel!

Digitized by Google

Dar ſeeg ick ſe ſo menni Stund
Sick æwer'n Blomputt bücken
Un an ęr'n roden Roſenmund
De roden Roſen drücken.

Un weer ick ni ſo'n olen Dutt,
Un weer ick ni Jan Meyer,
Ick wull — ick ſeet in'n Roſenputt
Schreeg æwer bi den Dreyer!

Digitized by Google

Snider.

Nu kik mi mal den Snider an!
Wa ſo'n Hans Quaſt ſick maken kann!
Hüpp, hüpp! — wipp, wipp! — flink as en Rick,
So putzi ſpringt der ſülm keen Zick;
Wa krus un krall, wa pük un keck!
Nu kik mi mal den Meiſter Meck!

Manſchetten, Halsbinn, Dok un Rock
Un Hannſchen, Uhrkęd, Hot un Stock,
Un Stęweln, Linntüg, Weſt un Büx,
Is Alles in'n allerbeſten Wix;
Vun ünnern rop bit babn na'n Hot
De ganze Kerl na de Mod.

Dar günnert bi den Sickretär,
Dar ſitt de Döchdern vær de Dær; —
Fui Deuwel! — dat is ewi Schad!
Dar brüggt ſe jüſt en nie Strat;
Geſperrt!! — — keen Snider ſperrt man ni!
En Snider hüppt bi Alles verbi!

Digitized by Google

He mutt der hin se mæt em sehn;
De bunte Büx, de smucken Been,
De krusen Haar, den glatten Rock,
De Uhrkęd un den blanken Stock;
He dreiht den Steert, he smitt de Been,
He mutt der hin! — se mæt em sehn!

Wat schęert en Snider ock de Strat?
En Snider denkt man an sin Staat;
Un is der 'n Diern, — un süht he't man,
So spęlt de Snider Don Schuan;
Un denn? — na denn is nix to dull,
Wat nich en Snider wagen schull!

Süh, süh! — nu dreiht he jüst henlank
De Dierns de kichert oppe Bank; —
He krellt den Bart, he schult um Eck
Un hüppt der lanks, — meck, meck! — meck, meck! —
Süh dar! nu is he lik davær,
Jüst vær den Sickretär sin Dær!

Ei, dat der ock de Strat so slech!
Dar liggt en Steen jüst lik in'n Weg;
He snöckert; — — dat de Deuwel di!
He fallt! — — perdautz! — nu is't verbi!
Dar liggt he! — — de verdammte Steen!
Knack! — sä de Büx, — un reet vuneen!

De lüttjen, lüttjen Steern.

De lüttjen, lüttjen Steern,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Se mahnt mi an ſo menni Nach,
Wo ick mit di tohopen ſach
Dar buten ſnackt vun all de Prach
Hoch baben inne Feern.

De lüttjen, lüttjen Steern,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Wi ſeeten wull vær Glück to ween'n
Un meen'n: dat Leben weer ſo ſchön,
Doch müſs't der wull noch ſchöner wen
Hoch baben inne Feern.

De lüttjen, lüttjen Steern,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Se brennt noch as ſe damals brenn', —
De ſchöne Tid is blots to Enn, —
Un du, — du büſt dar lang all hen
Hoch baben inne Feern.

Digitized by Google

De lüttjen, lüttjen Steern,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Un lach ſe ſo mit hellen Strahl
Vun'n blauen Himmel fröhli dal,
Och ſüh, — mi dünk noch alle Mal
As wenn't din Ogen weern.

De lüttjen, lüttjen Steern,
Wa ſeeg ick ſe ſo geern!
Un wünſch un bę, dat't bald verbi,
Denn lücht ſe na de Heimath mi,
Wull hin na di, ja hin na di
Hoch baben inne Feern!

Digitized by Google

Inne Nach.

Verſtęken ſlapt de gollen Steern
In düſtre Wulken ſtill un ſach,
Un dær de wide, wide Feern
Liggt ſtill de ſwarte Nach.

De Vageln mank de Blæd in'n Bom,
Doch ſunſt ſo lud, — drömnt alltomal;
Un ſlapri hangnt de lüttjen Blom
Ęr natten Köpp hendal;

Un as de möden Blom vull Dau,
So bünd de möden Ogn vull Thran, —
So ſehnt un lengt dat Hart na Rau
Un möch wull ſlapen gahn. —

Digitized by Google

Bi de Weeg.

I.

He ſlöppt!

He ſlöppt! — nu kunn ick weller gahn;
Och, nę! — he's gar to ſchön!
Ick mutt noch eerſt en beten ſtahn
Un mutt em ſtill anſehn.

Wa liggt he dar un ſlöppt ſo ſöt
In Kinnerſęligkeit!
So ruhig un ſo fram, — un weet
Noch nix vun Gram un Leid.

Doch ganz ſin Vader op un dal!
Je öller, deſto mehr;
Færwahr! dat dünk mi alle Mal,
As wenn't en Engel weer.

Lev Herrgott, wat Du wullt, is rech,
Un wat Du deiſt, is gut;
Doch nehmſt Du mi min Engel weg,
Du reetſt mi't Hart mit rut!

Digitized by Google

II.

He lacht!

He lacht! he lacht! — nu kik mal an,
Wa is't en Rosenblom!
Nu gript sogar de lüttjen Hann,
As seeg he wat in'n Drom.

Ja, ja! dat deit he alle Mal,
Ick weet ock wull Bescheed;
Denn kamnt de lüttjen Engeln dal
Un singnt em lis en Leed;

Un spelt mit em un küsst em sach
Un deckt em to mit Blöm
Un höt em tru de ganze Nach
Un wevt em smucke Dröm.

Lev Engeln all, un gah ick nu,
So höt mi fram de Stę'
Un wahrt jüm lüttjen Broder tru;
Da's Allens, wat ick bę!

Digitized by Google

III.

Süh ſo!

Süh ſo! — nu will ick liſen gahn,
Nu noch en Kuß; — ſüh ſo!
Du lüttje Schelm! — en Moderthran
Kreegſt richti noch op to.

Wa is mi doch vun Luſt un Glück
Dat Hart ſo vull, ſo vull!
So vull, as wenn't in'n Ogenblick
All œwerlopen wull.

Dat is doch gar en ſnurri Sak
Mank Engeln ſo alleen,
Dar hebbt ſe em to lachen mak
Un bröchen mi — to ween'n!

Digitized by Google

O du, min Blom, ſo roſenroth!

O du, min Blom, ſo roſenroth!
Min Drom un min Gedanken;
Un weer't de ſmuckſte Edelſteen,
Din Angeſich is mal ſo ſchön,
Du Roſenknupp vun Melk un Blot
Mank kruſe Luckenranken.

O du, min Blom, ſo roſenroth!
Min Levde un min Leben;
Un geev mi ock de grote Eer
Vun all er Glück keen Handbreet mehr,
Bliffſt du mi man, — wat hett't før Noth?!
Denn is mi Allens bleben!

O du, min Blom, ſo roſenroth!
So kinnerfram un fröhli;
Mak op din Ogn ſo hell un ſwart!
Kumm her un legg di an min Hart!
Denn heff ick di man oppen Schot,
So bün ick ſtill un ſeli.

Digitized by Google

Fær alles Gut, fær alles Geld,
Ick kunn di nümmer laten!
O, du min Blom, ſo roſenroth!
Wa bün ick doch ſo rik un grot!
Un hol mit di min ganze Welt
Un all min Glück umfaten!

Digitized by Google

O, wo du kannſt, dar drög de Thran!

O, wo du kannſt, dar drög de Thran!
Du deiſt en Wark um Gotteslohn!
Un heſt du Minſchen Gudes dahn,
Se ward di't wull mal weller dohn.

Wa mennig Een geit in ſin Leid
Verlaten un alleen to Grunn,
Un harr doch mit en Klenigkeit
Vellich ſin Leben weller wunn!

En gudes Wark, en warmes Hart
Is mehr as Gold un Edelſteen;
Un wenn ock gar keen Dank di ward,
Dat lohnt ſick in ſick ſülm alleen.

Digitized by Google

O, hölp din Broder, ehr't to lat!
Un węs mit Troſt un Rath bereit,
Un denk daran, dat oppe Strat
So menni Brave betteln geit.

Un drückſt du em ni deeper dal,
Un lettſt du em ni kolt alleen,
Paſs op, dat dünkt di alle Mal
Tonös, as weer't en Engel węn!

As harr he di den Frędden bröch
Un harr di ſęgnt ſær't ganze Lębn
Un harr't an alle Minſchen ſeggt,
Wat du em mal to Levde gębn!

Un büſt du denn mal ſlapen gahn,
Se ſat din Sark mit Wehmoth an,
Se ſtreut di Blom, — ſe weent di Thran
Un ſät: dar ſlöppt en Ehrenmann!

Digitized by Google

Du!

Hell, as en Engel dær de Nach,
So ſweyſt du dær min Leben ſach
Un och, ſo feern, un och, ſo feern!
Doch wat mi ſlog un wat mi dreep,
Un wat mi lock un wat mi reep,
Du bleevſt min Steern, du bleevſt min Steern!

Du ſtunnſt der as en Roſenblöth,
Du weerſt ſo fram, du weerſt ſo ſöt,
So ſtill un ſchön, — ſo ſtill un ſchön!
Ick muſs di hemm, — ick muſs di winn!
Dar lenk uns Herrgott ſtill din Sinn
Fær mi alleen, fær mi alleen.

Un ſüh, wa wurr mi dar ſo vull,
So vull dat Hart, dat breken wull
Doch ſunſt in Leid, doch ſunſt in Leid!
Ick harr ja Allns! — wat wull ick mehr?
Ick harr den Himmel oppe Eer
Vull Seligkeit, vull Seligkeit.

Digitized by Google

Un süh, wa klungn dar hell un klar
De Leeder all so wunnerbar
In'n Ogenblick, in'n Ogenblick!
Doch wat ick dicht — un wat ick sungn,
Dun di is't kumn! — ut di is't klungn!
Min Lust un Glück, min Lust un Glück!

Un keem de Welt mit Ehr un Glanz
Un bröch se mi den sunnschen Kranz,
Weer mi kar mi, — weer mi ker mi; —
Doch würr he wahr de schöne Drom,
So reet ick ut'n Kranz de Blom
Un geev se di, — un geev se di! —

Wörterverzeichnis.

Digitized by Google

Etwaige, hier vermißte Idiotismen sind bereits im Wörterverzeichnis des ersten Bandes erläutert worden.

Digitized by Google

A.

achtun veerti', acht und vierzig.
affett, abgesetzt, nicht mehr im Gebrauche.
Ap, Affe; Plur. Apen.
Aviſen, Zeitungen, Wochenblätter.

B.

Baar, Bär; Baarn anbinn, Schulden machen.
Baas, Meister, Virtuos.
Backwark, Gebackenes, Zwieback, Kuchen.
Barnſteen, Bernstein.
Batid, Badezeit.
Bau, Kirchdorf einige Meilen nördlich von Flensburg.
bœlken, übermäßig schreien; Präſ. ick bœlk, wi, ju, ſe bœlkt; Part. bœlkt.
bedröv, betrübt.
beiern, läuten.
Beſſen, Besen; Pl. Beſſens.
betœmen, betœmn laten, gewähren lassen, ungestört lassen.
betüſchen, besänftigen, beruhigen.
biten, beißen; Präſ. ick bit, du bittſt, he bitt, wi, ju, ſe bit; Prät. ick beet, wie beeten; Imprt. bit; Part. beten.
Blauwippſteert; blaue, weiße Bachstelze, Motacilla alba.
Blangdœr, Seitenthüre.
bleeken, bleichen.
Blinnemöm, Blindekuh, ein beliebtes Gesellschaftsspiel.
Bofink, Fink, Buchfink, Fringilla coeleps; Plur. Bofinken.
Bok, Buch; Plur. Böker.
Bool, Versteigerung, Auction.
Brand, trop. für Rausch.
Breden, bre'n, ausbreiten.
Breef, Brief.
Brudden, Athem.
Brus, ein unter den Bauern beliebtes Kartenspiel.
brüggen, brücken, pflastern; Präſ. ick brügg, wi, ju, ſe

Digitized by Google

brüggt; Prät. ick brügg, wi brüggen; Prt. brüggt.
Bult, ein kleines, abgerissenes, od. abgestochenes Stück Rasen. Plur. Bült.
büken, büchen.
Büsum, Kirchdorf an der Westsee in Norderditmarschen.

C.

Clas, Claus.

D.

Dann, Tanne; Plur. Dann.
dare, de Dare, der, die Dortige, jener, jene.
Dæs, Schwindel, Taumel, Verwirrung.
dæsen, träumerisch umherwandeln.
dæsi, wunderbar, wunderlich, verschroben, dumm.
Deef, Dieb.
Deck, Decke.
Dik, Deich.
Dingsdag, Dienstag.
Door, Thor.
Döntjen, Düntje, Anekdote, Schnurre, Liedchen; Plr. Döntjes, Döntjens.
Drav, Trabb.
Dreyer, Drechsler.
Drusregen, Staubregen.
Drüddel, eine vor nicht langer Zeit gangbare Münze, ein $^2/_3$ Thalerstück, 31 Schill. Hamb. Cour.
Drüssel, Schwelle.
Duer, Dauer.
Dusel, Rausch.
dwattsch, verschroben, wunderlich, komisch, eigensinnig.

E.

een, ein.
eendohn, einerlei.
een un föffdi, ein und funfzig.
egenreed, eigengemacht, selbst bereitet.
Elk, Iltis; Plur. Elken.
Elv, Elbe.

F.

Farken, Ferkel.
Fast, Firste.
Faßlabnd, Fastnacht.
faten, fassen.
Fiken, Friederike.
Fipps, ein unter den Bauern sehr beliebtes Kartenspiel.
flödi, schwach, leicht, dünn.
Fohl, Falte; Plur. Fohln.
Fork, Furke, eine eiserne Heu- oder Mistgabel.
freten, fressen; Präs. ick fret, du frittst, hefritt, wi, ju, se fret; Prät. ick freet, wi freeten; Imprt. fret, fritt; Part. freten.
Friedrichsstadt, ein Städtchen an der Eider im Herzogthume Schleswig.
fünsch, böse, grollend, gehässig.

G.

Garf, Garbe; Plur. Garbn.
Gatt, Leib, Bauch.
gelln, gelten; Präs. ick gell, wi gellt; Prät. ick goll, wi golln; Part. golln.
Gewitterstang, Blitzableiter.
Gill, Gilde.

Digitized by Google

gliden, gli'n, gleiten; Präs. ick gli', du glittst, he glitt, wi, ju, se glid; Prät. ick glee, wi, ju, se gleen, gleden; Imprt. gli; Part. gleden, gle'n.
Glup, flüchtiger Blick, Seitenblick.
grabbeln, oft, aber vergeblich nach etwas greifen; tasten.
gris, grau.

H.

Hackelsch, Häckerling.
Hackelschmaschin, eine Maschine zum Häckerlingschneiden.
Haff, das Meer, so weit es die Abflächung des Ufers bei der Ebbe bloß legt und bei der Fluth bedeckt.
Halter, Halfter.
Hamborger, Hamburger, vulg. für die von der dän. Reg. verpönten Hamburger Courantschillinge.
heesch, heiser.
Heken, Männchen.
Hestepranger, Pferdehändler.
Heger, Holzheher, Heher, Corvus glandarius.
hekeln, hecheln.
heweln, unnöthige Umstände machen, zart, albern thun, tändeln.
Hoffsted, Hofstelle, Hof, Hofplatz.
hulen, huln, heulen.
hüschern, schaukeln.
hüt, heute.

J.

Jackvull, eine Tracht Prügel.
Idsted, Dorf zwei Meilen nördlich v. Schleswig.
je, ja.
Jedereen, ein Jeder.
inarn, einernten.
Jörn, Jürgen.
Isblom, Eisblume.
Jückel, Juckel, ein dünnes, schlankes Reis.
jüden, jü'n, gäten; Präs. ick jü, wi jüt; Prät. wi jü'n; Part jüt.

K.

Kaart, Karte, Spielkarte; Plur. Kaarten.
Kantüffel, Kartoffel.
karrn, buttern.
Katt, Katze; Plur. Katten.
Kattuhl, Eule.
Keesfot, Kindesfuß, eine, gewöhnlich gleich nach der Entbindung, im Hause einer Wöchnerin und zur Ehre des neugeborenen Kindes veranstaltete Zusammenkunft der Nachbarinnen, wobei nicht selten bakchantisch gezecht wird.
keut, flink, keck.
Kinnerbeer, Kindtaufe.
klænen, klæn'n, plaudern, schwatzen, gemüthlich, auch langweilig und weitschweifig reden.
Kledasche, Kleidung, Anzug.
Klott, Mütze.
Kluckhehn, Gluckhenne.

Digitized by Google

Klun, Knäul.
Knaaken, Knochen.
Knappbüs, verächtlich für eine alte Büchse, Flinte.
Knep, Taille, Kniff, Schelmstreich.
Knoor, Knöchel; Plur. Knoorn.
Knütten, Knoten.
Kocksmaat, der Koch auf einem Schiffe.
Kohbarg, Kuhberg, Straße in Kiel.
Kolding, eine Stadt in Jütland.
Krabb, Kraut, Garneele, Crangon vulgaris; Plur. Krabben.
krall, rund, flink, munter, rührig.
Kram, Sachen.
Krog, Krug, Wirthshaus.
Krom, Krume; Plur. Kröms.
Krutputt, Blumentopf.
Kul, Grube, Loch.

L.

lœben, loben; Präs. ick lœv, du lœvst, he lœvt, wi, j'u, se lœvt. Part. lœvt.
lœhnen, lœhn'n, lehnen.
leegen, lügen; Präs. ick leeg, du lüggst, he lüggt, wi leegt; Prät. ick log, wi logn; Imprt. leeg; Part. lagen.
Leit, Zügel.
Lez, Lection.
Lid, Glied.
Lien, Hanf, Flachssame; Tau, Strick.
Linn, Leinen.
lir lüttj, sehr klein.
Lischen, Louise.
Lischen Allerlei, Silvia hypolais, ein zur Grasmückenart gehöriger, gelber Singvogel.
Lott, Loos, Los.
Lütjenborger, vulg. für den in Lütjenburg, einem Orte im Holsteinischen, fabricirten Branntwein.

M.

Magrethenwall, Margarethenwall, eigentlich Danewerk, ein 20 bis 30 Fuß hoher Erdwall im Herzogthume Schleswig, welcher sich von der Treene bis zur Schley erstreckt, und als Schutzwehr gegen die Deutschen schon vor der Zeit Carls des Großen von den Dänen aufgerichtet worden ist.
Matten, Martin.
Merrennach, Mitternacht.
Meschen, Meise, Parus.
Mischmasch, Gemengsel.
Missen, Düngerhaufen.

N.

nœlen, nœln, zögern, zaudern.
neihn, nähen; Part. neiht.
Negenaal, Neunauge, Flußpricke, Petromyzon fluviatilis.
Norbacker, ein kleines Pferd, Pony.

O.

Osterfit, Ostseite.

Digitized by Google

P.

Pangſchon, Penſion.
pannen, pann, pfänden; Part. pannt; apenpann, öffnen; topann, ſchließen; inpann, einſperren.
Patt, Tritt, Schritt.
patten, treten, ſchreiten.
peſeln, piſeln, eine Abendviſite machen, am Abend, namentlich im Winter, ſich verſammeln und geſellſchaftlich beiſammen ſein.
petten, treten, ſchreiten.
pleggen, pflegen.
Pleg, Pflege.
Preuß, ein Thaler Preuß.
prußen, nieſen; Part. prußt.
Pull, Perücke, Haar, Kopf, Zopf.
Purrn, ſ. Krabb.
puſſen, blaſen; de Lamp utpuſſen, das Lebenslicht ausblaſen, tödten.
Puzbüdel, vulg. für Barbier.

R.

raden, raen, utra'n, ausroden.
Radkul, das hinter den Rädern einer Waſſermühle befindliche, tiefe Waſſerloch
reeglanks, der Reihe nach.
Rinkmaſchin, Carouſſel.
rip, reif.
Rumpel, Falte, Geſichtsfalte.

S.

Sak, Sache.
ſappeln, auf etwas ſaugen, kauen, den Speichel aus dem Munde laufen laſſen.
ſchęern, ſcheren; Prt. ſchęert.
Schipp, Schiff; Plur. Schęp.
Schol, Schule.
Schörrbahn, Glitſchbahn.
Schweizer, Rauſch.
Seddelröſchen, Narciſſe.
Sewwer, Maikäfer.
Sęlntügg, Siele, Pferdegeſchirr.
ſid, ſeicht.
ſlan, ſchlagen; Präſ. ick ſla, du ſleiſt, he ſleit, wi ſlat; Prät. ick ſlog, wi ſlogn; Imprt. ſla; Part. ſlan.
Slætel, Schlüſſel; Plur. Slætels, Slæteln.
Sleef, hölzerner Kochlöffel, trop. ein Schlingel.
ſlingn, ſchlingen; Präſ. ick ſling; Prät. ick ſlung; Part. ſlungn.
Slott, Schloß.
ſmidi, geſchmeidig.
Snaak, die unſchädliche Ringelnatter, Coluber natrix.
Snatten, Naſenſchleim.
Snæm, Schnupfen.
ſnöckern, ſtraucheln.
Snuppdok, Taſchentuch.
ſnurren, ſchnurren, ſick wat ſnurrn, ſich etwas erbetteln.
ſnübbeln, ſtraucheln.
Spaar, Sporn, Sparre.
ſpandeern, ſpendiren.
Spor, Spur.
ſpölen, ſpöln, ſpülen; Part. ſpölt.

Digitized by Google

Stank, Zank, Streit.
stätsch, aufsätzig.
Steilitsch, Stieglitz.
Stenner, Stender.
stiv, steif.
störrsch, aufsätzig, eigensinnig.
striden, streiten; Präs. ick stri', du strittst, he stritt, wi, ju, se stri'd; Prät. ick stree, wi streen; Imprt. stri; Part. strẹden.
Stuten, Franzbrod, Weißbrod, Semmel.
sugen, saugen; Präs. ick sug, wi sugt; Prät. ick sog, wi sogn; Imprt. sug; Part. sagen.
sunssen, sonst.
süs, sechs.
Swagersch, Schwägerin.
Swatt, Schwaden.
Swẹp, Peitsche.

T.

tag, zähe.
Taterwiv, Zigeunerweib.
tein, zehn.
Telg, Telgn, Zweig; Plur. Telgns.
Tidverdriv, Zeitvertreib.
Tier, Lust, Muth, Vergnügen, Wohlgefallen.
Togghus, Zuchthaus.
towellern, zuwider.
tucksen, zerren.
Twig, Zweig; Plur. Twigen.
twölf, zwölf.

U.

Umswiern, am Tage nach einer Gilde, oder irgend einer Festlichkeit mit Gesang und Musik von Haus zu Haus ziehen.
utdahn, ausgethan, utdahn Kind, ein auf die Kost gegebenes Kind.
utgelenk, von Anfang bis zu Ende, den utgelenken Dag, den ganzen Tag.
utschält, ausgehöhlt, ausgeschält.

V.

Wärtogg, Vorzug.
veerti, vierzig.
Verdreet, Verdruß.
Verlawung, Verlobung.
Verlehn, Abnahme, Altentheil.
verschäln, Ogn verschäln, (hauptsächlich von Taschenspielern und Schwarzkünstlern gebräuchlich), es so machen, daß Andere mit offnen und gesunden Augen gewisse Dinge vor ihnen dennoch nicht bemerken können.
verschẹln, schlichten, ausgleichen.
verschrön, Ogn verschrön, s. verschäln.
versliten, verschleißen; Prs. ick verslit, du verslittst, he verslitt, wi verslit; Prät ick versleet, wi versleeten; Part. verslẹten.
vertöern, vergrämen.

Digitized by Google

Vijol, Violine.
Vuddel, Vortheil.
vuneen, voneinander.

W.

wackeln, wackeln, ſchlagen.
Warwel, Haspe.
wenn, wenden, drehen.
Wẹps, Wespe; Plur. Wẹpſen.
wittſchen, wegwittſchen, geſchwind entkommen, entwiſchen.
Wold, Wald.
woll, wohl.
wölen, wöln, wühlen.

Z.

Zick, Ziege.

Digitized by Google

Halle, Druck von H. W. Schmidt.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PT4848
M49A17
1858

Meyer, J. H. O.
Ditmarscher gedichte.

M110010 PT4848
M49A17
1858

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

YC148784

Digitized by Google

Digitized by Google